

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Numer rozdziału / podrozdziału / sekcji	Punkt	Litera	Uwaga lub propozycja zmiany zapisu	Uzasadnienie	Stanowisko
1	MOPS Rzeszów	Rozdział 3	18	a,b,c	o co chodzi w tym zapisie/co to za definicja?		Wyjaśnienie: definicja ta jest niezbędna dla prawidłowej realizacji wsparcia związanego z procesem deinstytucjonalizacji usług.
2	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.1	22	a	co należy rozumieć przez określenie "osoby głęboko wykluczone społecznie" i jak to		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
3	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.1	22	d	jak ten zapis odnieść do osób wymienionych w lit. a-c.		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
4	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.2	10		błąd w dacie ustawy o pomocy społecznej. Powinno być 12 marca 2004 r.		Uwaga uwzględniona.
5	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3	4		niezrozumiałe pojęcie "wysokim stopniu niesamodzielności" / jak należy ustalić stopień niesamodzielności?		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
6	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3.1	3		zapis wyklucza ośrodki wsparcia, które mają więcej niż 20 miejsc statutowych		Uwaga częściowo uwzględniona. Limit zwiększono do 30 miejsc. Polska zobowiązała się w Umowie Partnerstwa do wspierania procesu deinstytucjonalizacji, czyli przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w środowisku lokalnym. W związku z tym konieczne jest wskazanie definicji opieki instytucjonalnej i usług świadczonych w lokalnej społeczności. Jednocześnie Wytoczne przewidują możliwość wsparcia dla podmiotów powyżej 30 osób, aby wspierać je w procesie przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej. W przypadku ośrodków wsparcia (jednostek dziennego pobytu) limit obowiązuje wyłącznie w odniesieniu do miejsc całonocnego pobytu prowadzonych przez ośrodki wsparcia.
7	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3.2	1	a	brak odniesienia do miast grodzkich		Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.
8	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3.2	2		błąd w dacie/ powinno być 9 czerwca 2011 r.		Uwaga uwzględniona.
9	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3.2	5		nie ma w dokumencie podrozdziału 2.1 pkt 20		Uwaga uwzględniona.
10	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.5	2	a,b,e	powinny zostać dodane powiaty - dotyczy infrastruktury usług pieczy zastępczej		Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisów wskazujących na właściciela nieruchomości.
11	MOPS Rzeszów	Rozdział 4/ Podrozdział 4.5	5	c	brakuje w zapisie ośrodków wsparcia i klubów samopomocy		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów dotyczących preferowania określonych rodzajów infrastruktury przez IZ RPO.
12	ROPS Lublin	Rozdział 3	6	i)	błąd stylistyczny - jest "osoby zagrożone eksmisją", powinno być "osoby zagrożone eksmisją"	-	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
13	ROPS Lublin	Rozdział 4/ Podrozdział 4.1	1		"(...) preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spełniające przesłankę ubóstwa (...)" - nie doprecyzowano kategorii ubóstwa; czy ubóstwo jest tu rozumiane w sensie	-	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu dot. preferowania obóć spełniających przesłankę ubóstwa.

14	ROPS Lublin	Rozdział 4/Podrozdział 4.1	5		Punkt mówi o Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020, zwanym dalej "PO PŻ" - może warto byłoby zamieścić ten skrót w wykazie skrótów na	-	Uwaga uwzględniona.
15	ROPS Lublin	Rozdział 4/Podrozdział 4.2	10		Jest "w ustawie z dnia 12 marca 2003 o pomocy społecznej", powinno być "w ustawie z dnia 12 marca 2004 o pomocy	-	Uwaga uwzględniona.
16	ROPS Lublin	Rozdział 4/Podrozdział 4.3.2	2		Jest "określa ustawa z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej", powinno być "określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011"	-	Uwaga uwzględniona.
17	ROPS Lublin	Rozdz. 4 Podrozdz. 4.2.	2		Zapis dot. tworzenia ZAZ powinien być zbliżony do zapisu dotyczącego tworzenia WTZ tj. tworzenie nowych ZAZ powinno być objęte dodatkowymi rygorami np. obowiązkiem uzyskania zgody podmiotu odpowiedzialnego za finansowanie ZAZ w danym województwie. Ta sama reguła powinna dotyczyć tworzenia dodatkowych miejsc pracy w ZAZ. Niezbędne jest prowadzenie tych konsultacji również pod kątem zasadności tworzenia ZAZ w danym miejscu i przez konkretnego organizatora.	Utworzenie nowego ZAZ powoduje powstanie po stronie województwa wydatków związanych z jego funkcjonowaniem pokrywanych z PFRON i budżetu województwa. W związku z tym tworzenie nowych placówek powinno uwzględniać możliwości finansowania ich działalności z tych źródeł. W przypadku dowolnego tworzenia ZAZ lub miejsc pracy w nich, może dojść do sytuacji gdy województwa nie będą dysponowały środkami na pokrycie kosztów ich działalności lub będą musiały znacząco obniżyć wydatki na inne zadania ustawowe. Już obecnie bieżące finansowanie działania ZAZ stanowi poważne obciążenie finansowe województw. Tworzenie ZAZ lub nowych miejsc pracy w ZAZ powinno gwarantować trwałość rozwiązań i zabezpieczać środki na przyszłość. Uruchomienie takiego projektu powinno być uzależnione od pozytywnej opinii jednostki prowadzącej sprawę ZAZ w województwie	Uwaga uwzględniona.
18	ROPS Lublin	Rozdz. 4 Podrozdz. 4.4			Proponujemy dodanie zapisu analogicznego do zapisu w podrozdziale 4.1 pkt. 10.a, w brzmieniu "dla zapewnienia skoordynowanej i komplementarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym IZ RPO zapewniamy że w formułowaniu warunków brzegowych i preferencji uczestniczy ROPS.	Koordinacja zadań z zakresu ekonomii społecznej jest zadaniem ustawowym ROPS wynikającym z ustawy o pomocy społecznej. Monitoring i koordynacja zadań wynika również z Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz z regionalnych programów ekonomii społecznej. W związku z tym ROPS powinien bezpośrednio uczestniczyć w formułowaniu warunków i preferencji w tym zakresie.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono ogólny zapis o zapewnieniu udziału ROPS w profilowaniu interwencji.
19	ROPS Lublin	Rozdz. 4 Podrozdz. 4.3.3	2		Doprecyzowanie zapisu.	W wielu wypadkach trudno jest określić standard lokalnych społeczności, w związku z czym przy takim brzmieniu zapisu jest to trudne do	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano definicję.
20	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 3	pkt 3		W definicji "mechanizm racjonalnych usprawnień" - zastosowano podwójne zaprzeczenie, które utrudnia zapoznanie się z tekstem.	Wskazane jest przeformułowanie definicji celem uniknięcia podwójnego zaprzeczenia.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
21	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 3	pkt 6	lit. a	W punkcie powołano się do art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ale dokładnie nie wiadomo jaki zapis znajduje się pod cytowanym art.	Zasadne jest zastosowanie przypisu dolnego, gdzie zostaną wymienione warunki określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Takie rozszerzenie w znaczący sposób ułatwi zapoznanie się z tekstem. Taka sama uwaga dot. pkt. 12 i 13 rozdz. 4.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie mają kopiować ustaw, a jedynie do nich odsyłać.
22	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.1.	pkt 6		Konieczna poprawa publikatora ustawy o promocji zatrudnienia (...) - poz. 674.	Jednocześnie konieczne jest zwrócenie uwagi, że jeżeli inne podmioty niż powiatowe urzędy pracy będą realizowały działania w stosunku do osób bezrobotnych w tym samym czasie, w którym urząd pracy będzie realizował PAI, to poza pytaniem co do zasadności kumulowania działań realizowanych wobec tych samych osób w jednym czasie (co jeszcze mogłoby się obronić, z uwagi na to, że są to działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem), pojawia się wątpliwość czy taka osoba nie zostanie pozbawiona statusu bezrobotnego z uwagi na brak gotowości lub osiągnięcie przychodu czy podleganie ubezpieczeniu społecznym (jeżeli z określonym działaniem innego podmiotu będzie wiązało się np. przyznanie opodatkowanego świadczenia lub objęciem ubezpieczeniami).	Uwaga uwzględniona.

23	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.1.	pkt 10	lit. a	Korekta nazwy ustawy: ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.		Uwaga uwzględniona.
24	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.1.	pkt 22	lit. b i c		Konieczność wyjaśnienia, czy w zakresie kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej udział uczestników projektu w formach aktywizacji określonych w ustawie <i>o promocji zatrudnienia (...)</i> będzie uwzględniany tylko wtedy gdy, urząd pracy będzie brał udział w projekcie. W związku z Podrozdziałem 4.2. pkt 10 - wydaje się, że urzędy pracy będą w zasadzie często musiały wziąć udział w projektach (w przypadku braku innych chętnych do działania podmiotów), gdyż działania w zakresie aktywizacji zawodowej nie będą mogły być realizowane przez ops.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
25	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.1.	pkt 22	lit. c	Zasadne jest wprowadzenie do wykazu skrótów na zawartych na początku Wytycznych skrótu OWES.	Skrót bardzo często używany jest w podrozdziale 4.4 - Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v. Osoba, która zapoznaje się z tekstem i która w będzie zobowiązana działać na podstawie wytycznych powinna mieć słowniczek skrótów na początku tak, aby szybko mogła odnaleźć i zrozumieć pojęcia zwarte w całym dokumencie. Powyższa uwaga dot. też skrótu KPRES (np. podrozdział 4.4 pkt.19 lit. i).	Uwaga uwzględniona.
26	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.2; Podrozdział 4.5	<u>pkt 19.</u> pkt 20.; pkt. 10	<u>lit. d</u>	Zasadne jest rozważenie ujednolicenie terminologii dot. osób niepełnosprawnych. W Wytycznych mowa jest o osobach z niepełnosprawnościami, zaś np. powołanie jesty na Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Zdaniem DRP należy zastosować jednolitą terminologie i wszędzie stosować zwrot "osoba niepełnosprawna", nie zaś - "osoba z niepełnosprawnościami".		Uwaga uwzględniona
27	Departament Rynku Pracy MPIPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.5.	pkt 4	lit. c	Należy podać rok, przywoływanej w pkt. 4 lit. c Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.	W każdym przypadku podawana jest podstawa prawna, tj. nazwa i rok. W tym przypadku, aby zachować jednolitość, należy rozszerzyć nazwę o rok Konwencji.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapiu.
28	Departament Rynku Pracy MPIPS				Uwagi techniczne: w tekście występują podwójne spacje, zdania zakończone w innym wierszu (np. str. 15, pkt. 13; str. 20	Zasadne jest zrobienie korekty tekstu pod względem interpunkcji, spacji, odmiany wyrazów, itp.	Uwaga uwzględniona.

29	Andrzej Ryzak	Pod rozdziału 4.3.1		Wnoszę o dodanie do Pod rozdziału 4.3.1 - Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami nie samodzielnymi w punkcie 2.) podpunktu f o treści: budowa lub adaptacja budynków (kompleksów) na tworzenie Domów Pogodnej Starości przez dowolne podmioty.	UZSADNIENIE: Wzrastająca w ostatnich latach ilość osób w podeszłym wieku przy jednoczesnej malejącej ilości domowników mogących zapewnić opiekę całodobową uzasadnia potrzebę tworzenia takich domów.	Wyjaśnienie: Pkt 2 nie mówi o infrastrukturze. Tej kwestii poświęcony jest osobny rozdział Wytycznych. Zgodnie z tym rozdziałem możliwa jest budowa nowej infrastruktury, jak i remonty i przebudowa istniejącej. Możliwe jest finansowanie infrastruktury usług społecznych, w tym m.in. infrastruktury niezbędna do świadczenia usług opiekuńczych. Należy jednak zaznaczyć, że środki europejskie: Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa (dokumentu wskazującego główne obszary inwestycji w różnych obszarach, będącego rodzajem zobowiązania strony polskiej wobec Komisji Europejskiej) mają być wykorzystane na wspieranie tzw. procesu deinstytucjonalizacji czyli przejścia od wsparcia w instytucjach (np. 300-osobowych domach pomocy społecznej dla osób starszych) do wsparcia w społeczności lokalnej (np. w rodzinnych domach pomocy dla np. 5 osób albo małych domach pomocy do 30 mieszkańców). Formy świadczone w społeczności lokalnej umożliwiają bardziej indywidualne podejście do osób i ich potrzeb i utrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. W związku ze zobowiązaniem Polski wynikającym z Umowy Partnerstwa wsparcie dla infrastruktury będzie skoncentrowane na formach wsparcia w społeczności lokalnej. To oznacza że co do zasady nie będą wspierane domy powyżej 30 mieszkańców.	
30		Wykaz skrótów		Uzupełnienie o skróty: CIS i KIS. Propozycja: CIS – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym, KIS - podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym. Analogia do skrótów WTZ i ZAZ.	Z uwagi na wyprzedzające używanie określeń CIS i KIS wobec późniejszego używania pełnych nazw podmiotów. W tekście Wytycznych już na str. 17 używane są skróty a dopiero na str. 21 następuje przybliżenie tych podmiotów na tle przywołanej ustawy o zatrudnieniu socjalnym.	Uwaga uwzględniona.	
31		Rozdział 2	Dodatki punkt 8	Proponuje się uzupełnienie treści „Cel i zakres obowiązywania Wytycznych” - dodatkowy zapis – wytyczne są także punktem odniesienia późniejszych kontroli	Ważną kwestią jest zasygnalizowanie przyszłym beneficjentom EFS, że Wytyczne są punktem odniesienia dla przyszłych kontroli zapewnienia zgodności działań podejmowanych w CT 9 z udziałem środków EFS.	Uwaga nieuwzględniona. To jest kwestia oczywista, nie ma potrzeby wykazywania tego w treści wytycznych.	
32			Dodatki punkt 6	Uzupełnienie pojęcia „osoby lub rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym” o katalog grup występujących w ustawie z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Propozycja – rozszerzenie treści 6a: „k) osoby, o których mowa w art.1 ust.2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym”.	W okresie 2007-2013 do kategorii osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaliczane były również osoby skatalogowane w art. 1 ust.2 ustawy z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Wśród tych osób znajdowały się także osoby, które kierowane były do CIS/KIS „w przypadku osoby, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 5, przez powiatowy urząd pracy z powiadomieniem właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby ośrodka pomocy społecznej.” Osoby takie nie zawsze korzystały ze świadczeń pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.	
33			6	litera i	Korekta redakcyjna	Zmiana redakcyjno-stylistyczna	Uwaga uwzględniona.

34	Konwent Centrów i Klubów Integracji Społecznej	Rozdział 3	8	Uzupełnienie zapisu – te OWES, które posiadają akredytację ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego	W związku z wprowadzeniem procedur nadawania akredytacji proponuję się aby treść zapisu brzmiała: „8) Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES) – podmiot, który świadczy łącznie wszystkie usługi wsparcia ekonomii społecznej na terytorium wskazanym przez samorząd województwa i wynikającym z wieloletniego regionalnego planu działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, posiadający stosowną akredytację.	Uwaga uwzględniona.
35			11	niejasne sformułowanie „...funduszy „	Sformułowanie definicyjne jest nie jasne.	Uwaga uwzględniona.
36			17	17) Usługi aktywnej integracji – usługi, których celem jest: a) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu; b) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych; c) naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą; d) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.	Proponujemy ujednoczenie brzmienia punktu z zapisami Art. 3. ust 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2003 Nr 122 poz. 1143, z późn. zm .).	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany katalog to katalog usług a nie celów. Uspójniono zapisy dotyczące aktywnej integracji z celami reintegracji społecznej i zawodowej, o której mowa w ustawach o zatrudnieniu socjalnym i o spółdzielniach socjalnych.
37			6	(...) w tym do osób oddalonych od rynku pracy i skierowanych do objęcia Programem Aktywizacja i Integracja w oparciu ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 647, z późn. zm .) lub skierowanych do uczestnictwa w zajęciach centrum integracji społecznej w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2003 Nr 122 poz. 1143, z późn. zm .).	W punkcie znajduje się odwołanie do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (w części dotyczącej Programu Aktywizacja i Integracja). Wskazane byłoby także umieszczenie odwołania do ustawy o zatrudnieniu socjalnym, która powstała właśnie po to, aby wspierać osoby, o których mowa w punkcie.	Uwaga nieuwzględniona. Celem tego zapisu jest podkreślenie demarkacji (wynikającej z Umowy Parterstwa) pomiędzy wsparciem osób bezrobotnych w ramach celu tematycznego 8 i celu tematycznego 9. Chodzi przede wszystkim o osoby zaliczone do profilu trzeciego zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Osoby kierowane do CIS i KIS także będą mogły być obejmowane wsparciem.
38	Podrozdział 4.1	22	22) Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej oznacza odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie rozpoczęli udział w określonych poniżej formach aktywizacji lub nauce albo podjęli zatrudnienie lub samozatrudnienie, liczony w stosunku do łącznej liczby uczestników, którzy ukończyli projekt.	Liczenie efektywności powinno odbywać się w stosunku do liczby uczestników, którzy ukończyli projekt, nie zaś wszystkich uczestników. Wynika to z faktu, iż projekty tego typu charakteryzują się wysoką rotacją; dotyczy to zwłaszcza wielomiesięcznych programów wymagających od uczestników dużego zaangażowania (np. programy zatrudnienia socjalnego). Uwzględnianie wszystkich osób, które choćby krótkotrwale przewinęły się przez projekt nie jest miarodajne, zafalszowuje wskaźnik efektywności.	Uwaga uwzględniona.	
39			litera a	a) rozpoczęli udział w aktywizacji społecznej, a więc w następujących formach wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, CIS.	Proponuje się wskazanie dodatkowe poza już wymienionymi, a mianowicie dodanie CIS – zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym w tym podmiocie stosuje się również formy aktywizacji społecznej. Analogicznie do udziału w Klubie integracji społecznej należałoby potraktować uczestnictwo w Centrum integracji społecznej	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.

40		22	litera b	Zmiana kolejności form wsparcia oraz dodanie zgodnie z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym, o działalności pożytku publicznego i spółdzielniach socjalnych.	Proponuje się następujące brzmienie: „b) rozpoczęli udział w aktywizacji społeczno-zawodowej, a więc w następujących formach wsparcia: uczestnictwo w CIS lub KIS, udział w pracach społecznie użytecznych oraz zajęciach reintegracji społeczno-zawodowej organizowanych w spółdzielniach socjalnych. „ Zgodnie z obowiązującymi przepisami reintegracja społeczna i zawodowa jest prowadzona w CIS, KIS, WTZ i ZAZ oraz spółdzielniach socjalnych.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.
41		22	litera z	Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej jest weryfikowane w terminie do sześciu miesięcy od zakończenia udziału w projekcie	Doświadczenie oraz np. badania ewaluacyjne projektów systemowych OPS w PO KL wskazują, że efekt zatrudnieniowy może być odroczone w czasie i pojawić się w okresie późniejszym niż 3 miesiące od momentu ukończenia udziału w projekcie. Naszym zdaniem wskazane byłoby wydłużenie okresu weryfikacji minimum do 6 miesięcy.	Uwaga nieuwzględniona. Wydłużenie okresu mogłoby spowodować trudności z uzyskaniem informacji od uczestników, zamazywałoby rzeczywisty wpływ projektu na efektywność.
42		25		Korekta przykładów zaświadczeń – zwłaszcza w stosunku do CIS i KIS	Proponuje się na przykładowym wykazie zaświadczeń potwierdzających umieścić w miejsce obecnie wskazanych w Wytocznych tych zaświadczeń, które są zgodne z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym – a mianowicie: zaświadczenie „Absolwent CIS” oraz „Absolwent KIS”. Obie formy zaświadczeń są rzeczywistym potwierdzeniem aktywności uczestnika zajęć reintegracji społecznej i zawodowej a także profesjonalnego zastosowania form wsparcia przez CIS lub KIS.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.
43	Podrozdział 4.2	16	litera b	Zapis 16 b jest nie jasny – „wsparcie nowych osób w istniejących podmiotach” może sugerować, że chodzi także o udzielenie wsparcia dla osób będących pracownikami podmiotów zatrudnienia socjalnego	Proponuje się brzmienie: „b) rozszerzenie świadczenia usług na grupy nowych osób, które mogą być skierowane do istniejących podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym”. Uzasadnieniem zmiany jest kierowanie się tezą o maksymalnym wykorzystaniu potencjału istniejących podmiotów, które dzięki środkom EFS mogą zwiększyć zakresem świadczonych usług krąg osób potrzebujących wsparcia	Uwaga uwzględniona.
44		17		Proponuje się traktowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego CIS lub KIS na równych zasadach – zmiana treści	Proponuje się brzmienie: „17) IŻ RPO zapewnia, że tworzenie nowych podmiotów, o których mowa z ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (CIS, KIS) uwzględnia aspekt terytorialnego nasilenia problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa.”	Uwaga uwzględniona

45	dr hab.. Inż. arch.Eleonora Gonda-Soroczyńska	4.3.1	2.	nowy podpunkt f	Budowa,rozbudowa i adaptacja budynków lub ich zespołów pełniących funkcję domów całodobowej opieki dla osób starszych	Roczniki powojennego wyżu demograficznego wchodzą w okres wymagający opieki, zatem zasadnym wydaje się tworzenie obiektów świadczących niezbędne usługi.	Wyjaśnienie. Pkt 2 nie mówi o infrastrukturze. Tej kwestii poświęcony jest odrębny rozdział Wytucznych. Zgodnie z tym rozdziałem możliwa jest budowa nowej infrastruktury, jak i remonty i przebudowa istniejącej. Możliwe jest finansowanie infrastruktury usług społecznych, w tym m.in. infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług opiekuńczych w domach całodobowej opieki, ale z zastrzeżeniem, że domy te nie mogą mieć liczby mieszkańców powyżej 30 osób. Należy zaznaczyć, że środki europejskie zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa (dokumentu wskazującego zakres inwestycji w różnych obszarach, będącego rodzajem zobowiązania strony polskiej wobec Komisji Europejskiej) mają być wykorzystane na wspieranie tzw. procesu deinstytucjonalizacji czyli przejścia od wsparcia w instytucjach (np. 300-osobowych domach pomocy społecznej dla osób starszych) do wsparcia w społeczności lokalnej (np. w rodzinnych domach pomocy dla np. 5 osób albo małych domach pomocy do 30 mieszkańców). Formy świadczone w społeczności lokalnej umożliwiają bardziej indywidualne podejście do osób i ich potrzeb i utrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. W związku ze zobowiązaniem Polski wynikającym z Umowy Partnerstwa wsparcie dla infrastruktury będzie skoncentrowane na formach wsparcia w społeczności lokalnej. To oznacza że co do zasady nie będą wspierane domy powyżej 30 mieszkańców
46	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	Uwaga ogólna			W Wytucznych nie odniesiono się do działań rewitalizacyjnych PI (9b), współfinansowanych z EFRR, które towarzyszyć będą powiązanim z nimi działaniom finansowanym przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach osi priorytetowych regionalnego programu operacyjnego ukierunkowanych m.in. na rozwój przedsiębiorczości społecznej PI 9v, poprawę dostępu do usług publicznych PI 9iv, aktywizację środowisk zagrożonych wykluczeniem i ubogich PI 9i.	Sugeruje się uzupełnić treść Wytucznych o działania rewitalizacyjne i ich komplementarność z PI 9i, PI 9iv oraz PI 9v.	Uwaga nieuwzględniona O zakresie interwencji w ramach 9b decyduje IZ RPO. Tematowi rewitalizacji poświęcone sa odrębne Wytuczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju.
47	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	5		Należy zmienić nazwę "opiekun nieformalny" na taką, która nie będzie sprzeczna z powszechnym rozumieniem omawianego pojęcia, np. osoba sprawująca opiekę.	Nazwa "opiekun nieformalny" jest myląca, ponieważ wskazuje na brak prawnej legitymacji do sprawowania opieki nad daną osobą. Tymczasem w definicji jest mowa o każdym opiekunie niezawodowym, także posiadającym formalne prawo opieki nad osobą niesamodzielną.	Uwaga uwzględniona.
48	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	6		Należy dodać do podanego katalogu osoby, które zostały zakwalifikowane przez instytucje rynku pracy do tzw. "trzeciej grupy", tj. osób najbardziej oddalonych od rynku pracy.	Osoby takie obligatoryjnie kierowane są do aktywizacji przez instytucje pomocy społecznej. Osoby oddalone od rynku pracy stanowią grupę docelową w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020).	Uwaga uwzględniona.

49	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	6	h	Nie jest zasadne, by każda osoba niesamodzielna była automatycznie traktowana jako osoba zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Należy zauważyć, że brak jest wyszczególnienia kryteriów, wg których oceniane byłoby to, czy dana osoba "wymaga opieki lub pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych" (zgodnie z definicją zawartą w pkt 7). W związku z tym obecne sformułowanie nie gwarantuje, że interwencja będzie ukierunkowana jedynie na osoby naprawdę potrzebujące. Może się bowiem zdarzyć, że jako osoby niesamodzielne, a w związku z tym - zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - będą traktowane także osoby, które de facto są samodzielne i nie wymagają dodatkowego wsparcia.	Uwaga nieuwzględniona. Podobnie jak każda osoba niepełnosprawna. Niemniej osoby, które nie potrzebują wsparcia nie szukają pomocy w projektach i nie powinny być przyjmowane do projektów. Zweryfikowanie tego czy wymagają pomocy czy nie należy do beneficjenta.
50	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	6	i	Nie jest zasadne, by każda osoba zagrożona eksmisją była automatycznie traktowana jako osoba zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Należy wyjaśnić pojęcie "zagrożenie eksmisją".	Podczas oceny zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należy brać pod uwagę cały kontekst sytuacji, w której znalazła się dana osoba lub rodzina, a nie jedynie jeden z aspektów. W szczególności, należy uwzględnić sytuację materialną danej osoby/rodziny oraz powody, z których pojawiło się zagrożenie eksmisją. Należy także zauważyć, że "zagrożenie eksmisją" jest pojęciem nieostrym, pod którym mogą się kryć różne sytuacje, niekoniecznie wymagające dodatkowego wsparcia, np. nieopłacanie czynszu za mieszkanie, które nie wynika z problemów finansowych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Kategorię osoby zagrożone eksmisją zatąpiono kategorią "osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań" zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
51	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	8		Wskazano, iż OWES świadczy usługi wynikające z wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej powinien być to wojewódzki program rozwoju ekonomii społecznej.	Zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej wieloletnie regionalne plany działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej od 2014 r. będą przekształcane w wojewódzkie programy rozwoju ekonomii społecznej. W związku z powyższym powinno się zastosować przyjętą w KAPRES terminologię.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od odwoływania się w tym punkcie do regionalnych/wojewódzkich programów i planów rozwoju ekonomii społecznej w definicji OWES.
52	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	3	9		Należy wskazać w sposób niebudzący wątpliwości, jakie osoby będą traktowane jako najbliższe środowisko osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Jasna interpretacja przedmiotowego zagadnienia pozwoli uniknąć w przyszłości wątpliwości podczas realizacji projektów, np. zgodnie z Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych OPS, PCPR i ROPS w ramach PO KL 2007-2013. Poprzez otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym rozumie się osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej oraz osoby zamieszkujące w środowisku osób wykluczonych społecznie.	Uwaga częściowo uwzględniona. Jednak należy zaznaczyć, że przytoczona definicja z PO KL nie jest wcale bardziej precyzyjna.
53	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	5		Zgodnie z treścią dokumentu "IZ RPO zapewnia komplementarność wsparcia w ramach RPO z Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020".	Wątpliwość budzi sposób weryfikacji powyższej kwestii pod kątem niepowielania działań skierowanych do poszczególnych UP.	Uwaga bardzo ogólna, nie zaproponowano żadnego rozwiązania. IZ RPO może wprowadzić dodatkowe mechanizmy. Wytyczne określają minimalne wymogi.
54	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	5	b	Należy doprecyzować zapis wskazując sposób i termin przekazania informacji o wybranych do dofinansowania projektach organizacjom partnerskim, np. po ogłoszeniu wyników konkursu.	Doprecyzowanie wskazanej kwestii umożliwi zapewnienie przez IZ RPO komplementarności wsparcia w ramach RPO.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z wprowadzania obowiązku przekazywania informacji przez IZ RPO. Informacje takie będą udostępniane na stronach internetowych.
55	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	10	b	Należy wprowadzić możliwość przyznawania dodatkowych punktów za projekty realizowane w partnerstwie z jednostkami samorządu terytorialnego.	Obecne zapisy przewidują jedynie dwie możliwości: obligatoryjny udział co najmniej jednej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (kryterium dostępu) lub przeznaczenie określonej, minimalnej puli alokacji na projekty partnerskie.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy Wytycznych wskazują katalog działań które IZ RPO może podjąć, ale nie jest to katalog zamknięty. IZ RPO jak najbardziej może premiować partnerswo. Zgodnie z zapisami Wytycznych, IZ RPO może zapewnić inny rodzaj działań zwiększających komplementarność i koordynację, w tym preferowanie partnerstwa. IZ RPO może także sformułować wytyczne programowe.

56	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	16		Trudno jest się odnieść do zapisów przedmiotowego dokumentu w zakresie projektów pozakonkursowych, ponieważ nie jest wiadomym, czy stanowisko KE odnośnie możliwości zastosowania trybu pozakonkursowego, jedynie w przypadku objęcia wszystkich jednostek pomocy społecznej danego typu, nadal obowiązuje.	W przedmiotowym dokumencie należy wskazać informację, w jakich przypadkach możliwa jest realizacja projektów przez jednostki pomocy społecznej w trybie pozakonkursowym. Ponadto ze względu na przejrzystość i jasne określenie zasad realizacji projektów, sugeruje się wyodrębnienie rozdziału/podrozdziału dedykowanego wyłącznie projektom pozakonkursowym.	Uwaga uwzględniona.
57	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	21		Należy doprecyzować zapis dotyczący stopnia wykluczenia społecznego poprzez wyszczególnienie np. możliwych stopni oraz wskazanie sposobu jego pomiaru (zgodnie z propozycją Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, materiał - Pomiar efektu społecznego).	Doprecyzowanie wskazanej kwestii umożliwi zapewnienie przez IZ RPO komplementarności wsparcia w ramach RPO. W przypadku korzystania z materiału ROPS Poznań proponuje się ujęcie go jako załącznika do Wytucznych.	Wyjaśnienie. Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały całkowicie przeformułowane. Nowa propozycja nie jest jednak zgodna z propozycją wypracowaną w ramach Konwentu Dyrektorów ROPS. Oparcie efektywności o WLWK oznaczałoby że efekty mierzone byłyby 4 tygodnie po zakończeniu udziału w projekcie. To zbyt krótki okres, by można było wykazać efektywność zatrudnieniową, w przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym efekt jest odsunięty w czasie, co potwierdzają także wyniki badań ewaluacyjnych. Natomiast zaproponowane rozwiązanie do pomiaru efektu społecznego jest narzędziem bardzo subiektywnym. Tymczasem nieosiągnięcie kryterium efektywnościowego będzie decydowało o zwrocie środków. Konieczne jest więc wyeliminowanie subiektywnej oceny.
58	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	21		Niejasne jest, co należy rozumieć pod określeniem <i>w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie?</i>	Zapis budzi wątpliwość, ponieważ dzień rozpoczęcia udziału w interwencji może być różnie rozumiany np. jako podpisanie deklaracji przystąpienia do projektu.	Uwaga uwzględniona.
59	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	22	a	Należy doprecyzować co oznacza zapis "osoby głęboko wykluczone społecznie"?	Niejasne jest, jak należy interpretować zapis "osoby głęboko wykluczone społecznie"?	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.
60	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.1	25		Należy usunąć sformułowanie "IZ PO WER i IZ RPO jest zobowiązana zagwarantować, że na etapie rekrutacji do projektu beneficjent zobowiąże uczestników do dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności społeczno-zatrudnieniowej po zakończeniu udziału w projekcie"	Przywołany zapis pozostanie martwy. Doświadczenia perspektywy 2007-2013 pokazują, że beneficjent nie ma żadnych skutecznych instrumentów prawnych do przymuszenia uczestnika projektu do wypełnienia powyższego obowiązku. Należy rozważyć możliwość wprowadzenia innego, skutecznego systemu monitorowania sytuacji uczestników po zakończeniu udziału w projekcie.	Uwaga nieuwzględniona. Potwierdzenie dokumentami osiągnięcia odpowiedniego poziomu efektywności społeczno-zatrudnieniowej jest konieczne.

61	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	1	a, b	Należy doprecyzować, czy IZ jest zobowiązana adresować wsparcie do wszystkich, czy tylko do wybranych grup wskazanych w punkcie 1. Niejasne jest czy środowisko lub lokalna społeczność może zostać objęta wsparciem w ramach indywidualnego podejścia do uczestnika, którym charakteryzować ma się PI 9i. W sytuacji uwzględnienia środowiska lub społeczności lokalnej w ramach PI 9i należy uszczegółowić/wskazać ewentualne formy wsparcia. Zapisy odnoszące się do wsparcia środowiska lub społeczności lokalnej wpisują się bardziej w zakres tematyczny PI 9iv.	Wątpliwość budzi fakt objęcia wsparciem w postaci usług aktywnej integracji nie tylko osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem ale również środowisk lub lokalnych społeczności. Zapisy odnoszące się do wsparcia ww. grup zawarte są w RPO WiM 2014-2020 w zakresie PI 9iv. Należy zatem powtórnie przeanalizować zgodność opisu grup docelowych planowanych do objęcia wsparciem w ramach PI 9i.	Wyjaśnienie: IZ RPO ma możliwość profilowania interwencji zgodnie z potrzebami swojego regionu.
62	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	2		Nie wskazano usług aktywnej integracji o charakterze kulturalnym.	Zgodnie z Umową Partnerstwa interwencje w ramach CT9 mają na celu aktywizację społeczną i zawodową grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz profilaktykę wykluczenia społecznego. Nacisk zostanie położony na zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług, w tym edukacyjnych, zdrowotnych, społecznych czy kulturalnych.	Uwaga nieuwzględniona. Jeżeli zostały przewidziane w RPO mogą być realizowane na zasadach określonych przez IZ RPO. Co do zasady jednak zarówno instrumenty aktywizacji kulturalnej jak i sportowej nie mogą stanowić odrębnych instrumentów, ale mają wzmacniać kompetencje społeczne. Mogą być więc traktowane jako element usług aktywnej integracji społecznej. Nie mogą być realizowane przedsięwzięcia wspierające kulturę czy sport. Kultura i sport to narzędzia do realizacji celów społecznych.
63	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	3		Należy zastąpić zapis "działania w zakresie aktywizacji zawodowej stanowią ostatni element realizacji ścieżki reintegracyjnej" na "działania w zakresie aktywizacji zawodowej stanowią integralny element realizacji ścieżki reintegracyjnej".	Doświadczenia beneficjentów systemowych pokazują, że kolejność udzielania wsparcia uczestnikom projektu powinna być dopasowana do indywidualnych możliwości i potrzeb danego uczestnika. Z przeprowadzonego przez ROPS badania wynika, że aktywizacja zawodowa może także przebiegać równoległe z innymi jej rodzajami. Co więcej, w trakcie działań aktywizacji zawodowej może okazać się, że konieczny jest powrót do aktywizacji społecznej bądź też zastosowania innych jej elementów.	Uwaga częściowo uwzględniona. Osoba nie powinny przechodzić do fazy aktywizacji zawodowej, jeżeli nie zostaną wzmocnione jej kompetencje społeczne i rozwiązane podstawowe problemy stanowiące barierę do integracji z rynkiem pracy. Taka logika zastosowana jest także w odniesieniu do III profilu pomocy w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy. Jednocześnie zapis został częściowo przeformułowany, aby pokazać następstwo pewnych działań.
64	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	10		Należy zbadać spójność niniejszych zapisów z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności i zakazem zlecenia zadań powyżej 30% wartości projektu.	Należy rozważyć, czy nakaz zlecenia zadań, związanych z aktywizacją zawodową, nie będzie stał w sprzeczności z zapisami <i>Wytycznych</i> w zakresie kwalifikowalności wydatków. W szczególności, należy mieć na uwadze, że instrumenty te są stosunkowo kosztowne i mogą stanowić nawet powyżej 50% budżetu projektu.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy są spójne. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków "IZ PO może określić w wytycznych programowych inny dopuszczalny limit zadań zleconych dla poszczególnych typów projektów, o ile jest to uzasadnione ich specyfiką."

65	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	13		Biorąc pod uwagę zapisy dot. zindywidualizowanego podejścia do uczestnika wątpliwość budzi objęcie wsparciem w ramach PI 9i społeczności lokalnej. Zapisy odnoszące się do wsparcia społeczności lokalnej wpisują się bardziej w zakres tematyczny PI 9iv.	Należy zweryfikować czy kwestie związane z animacją lokalną lub organizowaniem społeczności lokalnej nie powinny zostać uwzględnione w części dotyczącej PI 9iv (takie zapisy znajdują się w RPO WiM 2014 - 2020, w ramach PI 9iv).	Uwaga nieuwzględniona. IZ RPO realizuje działania zgodnie z RPO. Jeżeli zapisy dotyczące realizacji działań środowiskowych takich jak organizowanie społeczności lokalnej są zaplanowane w PI 9iv, to IZ RPO realizuje je w 9iv. Ale tego rodzaju działania zostały zaplanowane przez część regionów w PI 9i ponieważ podobnie jak działania adresowane do indywidualnych osób czy rodzin powinny prowadzić do efektu społeczno-zatrudnieniowego, przynajmniej części uczestników.
66	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.2	21		Wsparcie rehabilitacji zawodowej i społecznej w ramach WTZ usługami aktywnej integracji powinno być udzielane po godzinach funkcjonowania WTZ (ze względu na finansowanie PFRON).	Należy zwrócić uwagę na fakt, iż uczestnicy WTZ w ramach projektów współfinansowanych z EFS powinni być aktywizowani usługami aktywnej integracji po zakończeniu zajęć w WTZ.	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest to zasadne. Mogłoby być nadmiernie obciążające uczestników WTZ a przez to nieskuteczne. Dodatkowo EFS ma finansować dodatkowe koszty związane z procesem aktywizacji, a nie zastępować finansowania z PFRON.
67	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.3/4.3.1	6		Zawarto informację, iż IZ RPO zobowiązuje beneficjenta do zachowania trwałości miejsc opieki przez okres co najmniej 2 lat od momentu zakończenia realizacji projektu. Nie wskazano jednak, czy chodzi wyłącznie o miejsca nowo utworzone, czy również funkcjonujące na dzień rozpoczęcia realizacji projektu. Nie wyjaśniono również, w jaki sposób trwałość ta powinna zostać zachowana.	Należy doprecyzować zapisy odnośnie zachowania trwałości miejsc opieki, tak aby nie budziły wątpliwości i pozwoliły na prawidłowe realizowanie i rozliczanie projektu w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy Wytycznych dotyczą wyłącznie miejsc utworzonych w ramach projektu z tym nie jest zasadne wprowadzenie doprecyzowań.
68	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.3/4.3.2	5		Powołano się na przesłanki zawarte w podrozdziale 2.1 pkt 20. W przedmiotowym dokumencie nie zawarto takiego podrozdziału.	Należy doprecyzować brzmienie punktu 5.	Uwaga uwzględniona.
69	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.4	3		Należy dodać zapisy, umożliwiające bezwrotne wsparcie dotacyjne tworzenia miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych, a nie tylko nowo utworzonych.	Zasadne jest wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy także już w istniejących podmiotach ekonomii społecznej, ze względu na fakt większej efektywności takiego wsparcia (większa szansa na utrzymanie miejsca pracy na stałe).	Uwaga uwzględniona.
70	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.4	5	d	Wskazano, iż IZ RPO zapewnia preferencje dla rozwoju infrastruktury społecznej w obszarze infrastruktury niezbędnej do realizacji usług aktywnej integracji świadczonych przez CIS oraz ZAZ. Nie jest jasne, dlaczego wśród podmiotów tych nie ujęto KIS.	W opinii ROPS należy zweryfikować zapisy pod kątem uwzględnienia również rozwoju infrastruktury KIS, z uwagi na rosnącą rolę tych podmiotów w procesie reintegracji zawodowej.	Wyjaśnienie. MIR odstąpiło od szczegółowego wskazywania poszczególnych kategorii infrastruktury do preferowania w ramach RPO. Pozostawiono jedynie zapis dotyczący preferencji dla infrastruktury usług świadczonych w lokalnej społeczności, co wynika wprost z Umowy Partnerstwa.
71	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.4	6	c	Zawarto zapis, iż IZ RPO zapewnia, że nowo utworzonym przedsiębiorstwom społecznym jest oferowane wsparcie pomostowe w formie finansowej lub w formie zindywidualizowanych usług. Zapis ten sugeruje, iż ww. form wsparcia nie można ze sobą łączyć.	W opinii ROPS wsparcie pomostowe w formie finansowej oraz w formie zindywidualizowanych usług może być udzielane łącznie nowo tworzonemu przedsiębiorstwu społecznemu. Należy zweryfikować zapisy w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona.

72	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.4	7		Zgodnie z zapisem zawartym w Wytocznych operatorami bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług powiązanych z tym wsparciem mogą być jedynie OWES. Zapis ten budzi dużą wątpliwość. Nie jest jasne, czy chodzi tylko o ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, czy też wszystkie instytucje wsparcia ekonomii społecznej?	Zgodnie z badaniem ewaluacyjnym pt. „Ocena funkcjonowania ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim” przeprowadzonym na zlecenie Województwa Warmińsko - Mazurskiego, zadania OWES-a i OPERATOR-a w kontekście oferowanego wsparcia nie powinny być realizowane przez ten sam podmiot. Wsparcie, z uwagi na gwarancje skuteczności, powinno być realizowane w ramach modelu „dualnego” przez dwie wyspecjalizowane i niezależne jednostki: OWES-y i OPERATOR-ów, współpracujące w ramach partnerskiego projektu o międzysektorowym charakterze. Proponuje się ujęcie zapisu, iż OPERATOR powinien być partnerem OWES, doświadczonym w udzielaniu dotacji.	Uwaga nieuwzglniona. Dotacje na tworzenie miejsc pracy są ważnym elementem procesu tworzenia miejsc pracy. Bez tego instrumentu OWESy będą miały bardzo ograniczone możliwości oddziaływania na tworzenie nowych miejsc pracy. Dodatkowo podmioty inne niż OWES nie muszą spełniać standardów jakościowych. Jednocześnie wprowadzono zapis mówiący o tym, że funkcja OWES i operatora dotacji jest łączona do czasu wprowadzenia w życie zmian legislacyjnych zapowiedzianych w KPRES w zakresie współpracy OWES-PUP.
73	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie	4/4.4	11	b (i)	Wskazano, iż w wyniku działalności OWES ma powstać w ciągu roku średnio 10-12 miejsc pracy rocznie w powiatach i 20-25 miejsc pracy w miastach na prawach powiatu dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w istniejących lub nowych przedsiębiorstwach społecznych. Nie zawarto jednak informacji, czy ww. liczba miejsc pracy ma powstać w ciągu każdego roku, czy będzie liczona jako średnia roczna ze wszystkich lat działalności danego OWES.	Ustalenie ścisłych, liczbowych wskaźników efektywnościowych OWES powinno być rolą IZ RPO, gdyż mogą się one różnić w zależności od regionu i wynikają z wartości wskaźników do osiągnięcia w ramach poszczególnych RPO.	Uwaga uwzględniona.
74	IZ RPO Lubuskie 2020	Rozdział 3	4		Czy użyte pojęcie mieszkanie o charakterze wspieranym należy rozumieć jako mieszkanie (chronione) o którym mowa w art. 53 ust 2 ustawy o pomocy społecznej	Jeżeli mieszkanie o charakterze wspieranym nie jest tożsame z definicją mieszkania chronionego, to wskazane byłoby dookreślenie jakie podstawowe warunki musi spełnić	Uwaga częściowo uwzględniona. Podstawowe warunki zostały określone: usługa ma być świadczona w sposób określony w definicji usług świadczonych w lokalnej społeczności.
75	IZ RPO Lubuskie 2020	Rozdział 3	7		W definicji osoba niesamodzielna jak rozumieć podeszły wiek oraz jakie to są niezbędne potrzeby życiowe	Ocenę prawidłowości udzielonego wsparcia ułatwiłoby: 1. wskazanie, od którego roku życia osoba spełnia kryterium podeszły wiek 2. sporządzenie minimalnego wykazu niezbędnych potrzeb życiowych	Uwaga nieuwzględniona Nie jest możliwe wskazanie wieku od którego osoba staje się niesamodzielna. To jest kwestia indywidualna. Zapis dotyczący "podeszłego wieku" został wprowadzony, aby zapewnić że w ramach CT 9 nie będą wspierane dzieci w wieku do lat 3, które także są niesamodzielne a które będą wspierane w ramach CT 8. Jest to zapis tożsamy z zapisami ustawy o pomocy społecznej, która także nie wskazuje wieku ze względu na który przysługują określone usługi opiekuńcze.
76	IZ RPO Lubuskie 2020	Rozdział 3	16		Należy wskazać przykłady lokalnej społeczności	Wątpliwość budzi jaki zasięg terytorialny obejmuje lokalna społeczność	Uwaga nieuwzględniona. Wielkość lokalnej społeczności powinna być adekwatna do celów stawianych przed projektami. Czasami to będzie obszar dzielnicy w mieście np. rewitalizowanej, czasami obszar ulicy, a czasami jednego bloku. Formułowanie wielkości społeczności lokalnej z poziomu krajowego nie jest zasadne.

77	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	1		Czy w przypadku wsparcia kierowanego do rodziny wszyscy członkowie rodziny wraz z uczestnikiem projektu liczeni są do wskaźnika, jako uczestnicy w projekcie, czy wskaźnikiem jest tylko uczestnik projektu? Jeśli wskaźnikiem jest cała rodzina to jakie narzędzie zastosować? jeśli kontrakt socjalny to z kim jest podpisywana umowa?	należy doprecyzować	Uwaga nieuwzględniona. Jako uczestnicy projektu wykazywane są osoby które uzyskują bezpośrednie wsparcie w projekcie. Szczegółowe zasady dotyczące ujmowania osób we wskaźnikach określają Wytuczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego.
78	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	2		Brak sprecyzowania czy osoby z otoczenia osób zagrożonych ubóstwem liczone są jako uczestnicy projektu	należy doprecyzować	Uwaga nieuwzględniona. Jako uczestnicy projektu wykazywane są osoby które uzyskują bezpośrednie wsparcie w projekcie. Szczegółowe zasady dotyczące ujmowania osób we wskaźnikach określają Wytuczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego.
79	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	4		Czy w myśl "IZ RPO zapewnia , że preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin(...) oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych (...)" czy do przystąpienia (PI 9i) do projektu wymagane jest posiadanie przez gminy/powiaty planu rewitalizacji obszarów zdegradowanych, czy wystarczy gminna/powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych?	należy doprecyzować	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest zasadne doprecyzowanie na poziomie wytycznych horyzontalnych szczegółowych wymagań stawianych beneficjentom. IZ RPO może stworzyć wytyczne programowe. Co do zasady wsparcie dla obszarów zdegradowanych w postaci rewitalizacji odbywa się na podstawie lokalnych planów rewitalizacji (o których mowa w Wytucznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji). Wytuczne w zakresie rewitalizacji określają także sposób stosowania preferencji w zakresie rewitalizacji. W praktyce preferowanie osób w związku z rewitalizacją może to oznaczać, że część środków EFS będzie dystrybuowana do mieszkańców terenów objętych Lokalnymi planami rewitalizacji. W przypadku preferowania osób z terenów rewitalizowanych nie wystarczy strategia rozwiązywania problemów społecznych.
80	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	6		Brak sprecyzowania czy wsparcie w ramach PI 9i kierowane jest TYLKO do osób kwalifikujących się do III profilu pomocy bezrobotnym? Czy jest to kryterium dostępu?	zapis niejasny, należy doprecyzować	Uwaga częściowo uwzględniona. Osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy zostały dopisane do kategorii osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Osoby z III profilu pomocy są jedną z kategorii osób do których może być oferowane wsparcie. W zapisach Wytucznych nie ma informacji że wsparcie może być kierowane <u>wyłącznie</u> do osób z III profilu pomocy.
81	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	10	a	Na podstawie jakich kryteriów IZ RPO ma określić minimalną pulę środków? Czy jest to część procentowa całego dofinansowania? Jeśli tak to jaki jest to procent?	należy doprecyzować	Uwaga częściowo uwzględniona. Należy zaznaczyć, że nie jest to działania obligatoryjne a opcjonalne. IZ RPO samodzielnie decyduje jak określić minimalną pulę środków. Ze względu na różnorodność wielkości projektów racjonalne jest określenie procentowe puli środków. Jednocześnie zapisy dotyczące określenia minimalnej puli środków zostały jeszcze bardziej złagodzone. Kryteria podziału środków może określić sama IZ RPO
82	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	12		Wskazane byłoby rozszerzenie opisu (...) w partnerstwie sieciowym (...)	Jak interpretować w partnerstwie sieciowym – podmioty tożsame ze względu na rodzaj ich działalności, czy każdy z tych podmiotów musi mieć tożsame wszystkie rodzaje prowadzonej przez siebie działalności czy wystarczy że chociaż jeden rodzaj działalności jest wspólny?	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały usunięte.

83	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	15		Brak sprecyzowania mierzalnych kryteriów profilowania interwencji (np. liczba osób wykluczonych, liczba osób zatrudnionych, liczba osób uzależnionych od alkoholu) oraz czy dotyczy projektów realizowanych przez OPS i PCPR	należy doprecyzować	Uwaga nieuwzględniona. IZ RPO na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji wewnątrzregionalnej w zakresie problemów, potrzeb, grup docelowych, dostępności poszczególnych rodzajów usług itd. samodzielnie podejmuje decyzje o profilowaniu interwencji. Zapisy wskazują że profilowanie dotyczy wszystkich projektów, zarówno wybieranych konkursowo jak i pozakonkursowo, a więc również projektów OPS i PCPR
84	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	22		Brak sprecyzowania jaki odsetek uczestników projektu musi spełnić kryterium efektywności społeczno - zawodowej (czy wszyscy uczestnicy, czy dany procent wszystkich uczestników biorących udział w	należy doprecyzować	Uwaga nieuwzględniona. Poziom wskaźników określa każda IZ RPO indywidualnie, bazując na zapisach RPO, dotychczasowych doświadczeniach w realizacji wsparcia, uwzględniając specyfikę odbiorców itp.
85	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	22	a,b,c	Brak sprecyzowania czy spełnieniem kryterium jest <u>rozpoczęcie</u> udziału w aktywizacji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej czy <u>zakończenie</u>	niejasny zapis	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.
86	IZ RPO Lubuskie 2020	podrozdział 4.1	25		" Potwierdzenie osiągnięcia kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej następuje na podstawie dostarczonych przez uczestnika projektów dokumentów potwierdzających <u>udział</u> w aktywizacji społecznej (...) np. zaświadczenie o <u>udziale</u> w KIS" czy "udział" rozumiany jest jako ukończenie czy rozpoczęcie bez wymaganego ukończenia	niejasny zapis	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.
87	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.2	4		Czy pracę socjalną należy traktować jako wsparcie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej? Czy pracownik socjalny ma być zatrudniony dodatkowo do projektu i finansowany z projektowych środków czy zatrudniony w OPS/PCPR i przez nie finansowany?	wymaga doprecyzowania	Uwaga częściowo uwzględniona. Zrezygnowano z obowiązkowego zastosowania pracy socjalnej w ramach projektów OPS/PCPR. Realizacja projektów w ramach aktywnej integracji ma doprowadzić do osiągnięcia określonych celów aktywnej integracji, wskazanych w Wytocznych, a także celów szczegółowych RPO. Projekty mają poprawić dostęp do aktywnych form pomocy w tym do pracy socjalnej. Praca socjalna to wsparcie dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wytoczne nie stawiają żadnych wymogów dotyczących źródeł finansowania zatrudnienia pracownika socjalnego. Jeżeli projekt wymaga zatrudnienia dodatkowych pracowników socjalnych, to mogą być oni zatrudnieni i finansowni z projektu. Ale równie dobrze mogą być zatrudnieni poza projektem i wynagradzani ze środków jednostki samorządu terytorialnego. Wtedy środki na ich zatrudnienie mogą być wykazane jako wkład własny do projektu. Zapis został przeformułowany.

88	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.2	11		czy lokalne programy pomocy społecznej muszą być tworzone przez gminy/powiaty obok gminnych/powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych? Jak ma wyglądać realizacja tych działań w kontekście art.119 pkt1 ppkt 1 Ustawy o pomocy społecznej	wymaga doprecyzowania	Wyjaśnienie: Strategie rozwiązywania problemów społecznych i lokalne programy pomocy społecznej to 2 różne dokumenty, pierwszy o charakterze strategicznym drugi o charakterze programowym. Wytyczne nie nakładają obowiązku tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale organizowanie społeczności lokalnej w ramach projektów jednostek organizacyjnych pomocy społecznej musi odbywać się na bazie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Taką podstawą jest właśnie artykuł dotyczący lokalnych programów pomocy. Praca socjalna jest elementem takich programów.
89	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.2	12		czy w ramach pracy socjalnej wymagane jest jako kryterium dostępu zatrudnianie określonej liczby pracowników socjalnych?	wymaga doprecyzowania	Wyjaśnienie: Wytyczne nie wprowadzają takiego obowiązku.
90	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.2	15, 16		Czy zapisy tych punktów powodują, że wsparcie w ramach PCPR i OPS będzie realizowane w ramach programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, czy zarezerwowane jest to tylko dla CIS i KIS? Czy takie działania są dostępne w PI 9i skoro demarkacja wskazuje tego typu wsparcie w PI 9iv?	niejasny zapis, wymaga doprecyzowania	Wyjaśnienie: Wytyczne w przywołanym fragmencie wskazują jedynie, że IZ zapewnia wsparcie dla usług reintegracji świadczonych przez CIS i KIS oraz określają zasady na jakich to się odbywa. Wytyczne nie mówią, że wsparcie dla osób niepełnosprawnych jest zarezerwowane dla CIS i KIS. Osoby niepełnosprawne mogą być wspierane przez różne podmioty: OPS, PCPR, CIS, KIS, ZAZ, WTZ, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społecznej itd. Nie jest zrozumiała uwaga dotycząca linii demarkacyjnej. W PI 9iv wspierane są osoby niesamodzielne (w tym niepełnosprawnie niesamodzielne wymagające opieki lub usług asystenckich). W PI 9i koncentracja jest na działaniach przywracających osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem do zatrudnienia. Jednocześnie zapisy zostały przeredagowane aby ułatwić zrozumienie Wytycznych. Jednocześnie zapisy zostały przeredagowane aby ułatwić zrozumienie Wytycznych.

91	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.2	19		Czy zapisy tych punktów powodują, że wsparcie w ramach PCPR i OPS będzie realizowane w ramach programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, czy zarezerwowane jest to tylko dla WTZ i ZAZ? Czy takie działania są dostępne w PI 9i skoro demarkacja wskazuje tego typu wsparcie w PI 9iv?	niejasny zapis wymaga doprecyzowania	Wyjaśnienie: Wytyczne w przywołanym fragmencie wskazują jedynie że IZ zapewnia wsparcie dla usług reintegracji świadczonych przez WTZ o ZAZ oraz określają zasady na jakich to się odbywa. Wytyczne nie mówią, że wsparcie dla osób niepełnosprawnych jest zarezerwowane dla WTZ i ZAZ. Osoby niepełnosprawne mogą być wspierane przez różne podmioty: OPS, PCPR, CIS, KIS, ZAZ, WTZ, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społecznej itd. Nie jest zrozumiała uwaga dotycząca linii demarkacyjnej. W PI 9iv wspierane są osoby niesamodzielne (w tym niepełnosprawne niesamodzielne wymagające opieki lub usług asystenckich). W PI 9i koncentracja jest na działaniach przywarcających osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem do zatrudnienia.
92	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.3.1	2	b	Wsparcie usług opieki nad osobami niesamodzielnymi, odbywa się w szczególności poprzez: wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych. Jednak brak odniesienia jak interpretować użyte pojęcia oraz jaką formę zatrudnienia zastosować	Watpliwość budzi kto może być dziennym opiekunem, asystentem osoby niesamodzielnej i na podstawie jakiej umowy może być angażowany do projektu?. Pytanie dotyczy również angażowania pomocy sąsiedzkiej i innej formy samopomocowej. Czy są regulacje prawne w tej kwestii? Czy pojęcia dzienny opiekun/ opiekun nieformalny używane są zamiennie, czy jednak są to różne formy wsparcia	Uwaga częściowo uwzględniona Zrezygnowano z większości zapisów pozostawiając jedynie usługi asystenckie. Zapisy dotyczące tego rodzaju usług zostały doprecyzowane. Jednocześnie ze względu na ogólny charakter Wytycznych nie będą one szczegółowo dookreślały rodzajów umów zawieranych z asystentami. Asystenci w ramach projektów są angażowani na zasadach ogólnych.
93	IZ RPO Lubuskie 2020		7		Jedną z form wsparcia w ramach usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym jest "usługa asystencka". Należy dookreślić jaki jest zakres tej usługi, jakie są wymogi w stosunku do osób, które będą mogły świadczyć taką usługę.	Należałoby doprecyzować jak rozumieć pojęcie "usługa asystencka" lub wskazać odniesienie do dokumentu, który te kwestie reguluje	Uwaga uwzględniona.
94	IZ RPO Lubuskie 2020		1		Mowa jest o różnym stopniu niesamodzielnosci, należy dookreślić ile stopni się wyróżnia i co szczególnego charakteryzuje osobą zaliczoną do danego stopnia niesamodzielnosci. Jeżeli zostaną dookreślone stopnie niesamodzielnosci, to należy uszczegółowić zakres wsparcia o którym mowa w pkt 2 podrozdziału 4.3.1 dla poszczególnych stopni, chyba że wymieniony katalog wsparcia można zastosować do wszystkich osób bez względu do którego stopnia niesamodzielnosci się kwalifikują	Doprecyzowanie ułatwi właściwy wybór formy i zakresu usług	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących stopni niesamodzielnosci.
95	IZ RPO Lubuskie 2020		2	c	Brak wskazań z jakich środków może być sfinansowana usługa zwiększająca mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych	Niniejsze wydatki kwalifikowałyby się do wydatków w ramach cross-financing'u. Zatem powinny być ponoszone zgodnie z regulacjami podrozdziału 4.5	Uwaga uwzględniona. □
96	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.3.2	5		Zapisało "(...), kierując się w szczególności przesłankami, o których mowa w podrozdziale 2.1 pkt 20".	Należy wskazać dokument, w którym występuje wskazany podrozdział określający te przesłanki, chyba że jest to błąd pisarski i chodzi o rozdział 3 pkt 20 niniejszych wytycznych	Uwaga uwzględniona.

97	IZ RPO Lubuskie 2020	Podrozdział 4.4	7		<p>W ramach RPO Lubuskie 2020 jako Beneficjenta w tym działaniu, czyli tworzeniu podmiotów ekonomii społecznej, przewidziano takie jednostki :</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa i ich związki i stowarzyszenia (mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa), w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, • osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie odrębnych przepisów, • instytucje rynku pracy, • instytucje otoczenia biznesu (IOB), • podmioty ekonomii społecznej, • podmioty działające w obszarze rynku pracy, zajmujące się aktywizacją osób wykluczonych społecznie, zagrożonych ubóstwem itp. (w tym jednostki pomocy społecznej). <p>W ramach programu nie przewidziano wsparcia zwrotnego czy w związku z tym punktem inne podmioty niż OWES mogą przyznawać dotacje bezzwrotne?</p>	wymaga doprecyzowania	<p>Uwaga nieuwzglniona. Zgodnie z Wytycznymi nie ma możliwości przyznawania dotacji przez podmioty inne niż OWES. Takie zapisy w KPRES są następstwem zapisów KPRES, który docelowo zakłada, że wypłatą dotacji będą zajmować się PUP. Do czasu wprowadzenia stosownych rozwiązań w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wypłatą dotacją mają zajmować się OWES.</p>
98	ROPS w Poznaniu	Rozdział 3	18	b	<p>pensjonariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia w zakresie funkcjonowania w</p>	Nie wszyscy pensjonariusze takich placówek są ubezwłasnowolnieni, stąd propozycja doprecyzowania.	Uwaga uwzględniona. □
99	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.1			<p>Dodanie dodatkowego punktu o brzmieniu: IZ RPO ma prawo do realizacji innych przedsięwzięć niż określone w wytycznych, które są zgodne z horyzontalnymi wytycznymi oraz polityką regionalną - na drodze bilateralnych ustaleń pomiędzy IZ RPO a KE</p>	Propozycja zapisu wynika, z faktu, że biorąc pod uwagę obszary w CT 9 ROPS-y posiadają rozeznanie, doświadczenie w sytuacji oraz w występujących problemach i powinny mieć możliwość realizacji działań zgodnie z potrzebą występującą w danym regionie. Ponadto poszczególne RPO negocjowanie były w KE odrębnie i np. w WRPO pojawił się dodatkowo typ operacji, który nie jest określony w wytycznych, a wynika ze zdiagnozowanej potrzeby wojewódzwa.	Uwaga uwzględniona.
100	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	10	e	<p>zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej/ powiatowym centrum pomocy społecznej</p>	OPS nie dysponują wszystkimi informacjami niezbędnymi do diagnozy np. w zakresie niepełnosprawności i pieczy zastępczej.	Wyjaśnienie. W wyniku innych uwag zgłoszonych do projektu Wytycznych, MIR zrezygnowało z zapisu, o którym mowa w uwadze.
101	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	16		<p>Profilowanie interwencji dotyczy zarówno konkursowego, jak i pozakonkursowego trybu wyboru projektów. IZ RPO zapewnia, że w formułowaniu warunków brzegowych i preferencji uczestniczy ROPS.</p>	Na tym poziomie również powinno być wymagane zaangażowanie ROPS, które dysponuje m.in. danymi z OZPS i realizowanych przez siebie diagnoz, które mogą pomóc w profilowaniu interwencji	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono oddzielny punkt dotyczący zaangażowania ROPS w profilowanie interwencji.
102	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	17		<p>IZ RPO identyfikuje obszary, w których zastosowanie projektów sieciowych jest pożądane lub obowiązkowe, określa warunki brzegowe i preferencje dotyczące realizacji projektów w tych obszarach. IZ RPO zapewnia, że w formułowaniu warunków brzegowych i preferencji uczestniczy ROPS</p>	jw.	Uwaga nieuwzględniona. MIR odstąpiło od zapisów dotyczących projektów sieciowych.

103	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	19	Zmiana zapisów zgodnie z propozycją przedstawioną w Stanowisku Konwentu Dyrektorów ROPS.	Proponujemy dostosować zapisy do propozycji Konwentu Dyrektorów ROPS (w załączeniu przesyłamy materiał).	Wyjaśnienie. Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały całkowicie przeformułowane. Nowa propozycja nie jest jednak zgodna z propozycją wypracowaną w ramach Konwencji Dyrektorów ROPS. Oparcie efektywności o WLWK oznaczałoby że efekty mierzone byłyby 4 tygodnie po zakończeniu udziału w projekcie. To zbyt krótki okres by można było wykazać efektywność zatrudnieniową, w przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym efekt jest odsunięty w czasie, co potwierdzają także wyniki badań ewaluacyjnych. Natomiast zaproponowane rozwiązanie do pomiaru efektu społecznego jest narzędziem bardzo subiektywnym. Tymczasem nieosiągnięcie kryterium efektywnościowego będzie decydowało o zwrocie środków. Konieczne jest więc wyeliminowanie subiektywnej oceny.
104	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	9	IZ RPO może określić minimalną lub maksymalną pulę środków, która w ramach projektu może być przeznaczona na zlecenie realizacji zadań w ramach projektu na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz określić inne preferencje dotyczące powierzania zadań, w tym preferowane rodzaje zadań lub usług aktywizacyjnych, metody pracy, grupy docelowe, terytoria, np. obszary rewitalizowane. IZ RPO zapewnia, że w formułowaniu warunków brzegowych i preferencji uczestniczy ROPS.	Na tym poziomie również powinno być wymagane zaangażowanie ROPS, które dysponuje niezbędnymi danymi i informacjami z realizowanych przez siebie diagnoz, które mogą pomóc w profilowaniu typu usług, metod pracy itd.	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono oddzielny punkt dotyczący zaangażowania ROPS w profilowanie interwencji.
105	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	10	IZ RPO zapewnia, że jednostki organizacyjne pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o	Literówka w dacie powstania ustawy.	Uwaga uwzględniona.
106	ROPS w Poznaniu			1) IZ RPO zapewnia, że tworzenie nowych podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, zwłaszcza CIS, uwzględnia aspekt terytorialnego nasilenia problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa, istniejącego nasycenia podmiotami zatrudnienia socjalnego oraz gotowości JST na którego terenie ma zostać stworzona instytucja do partycypowania w kosztach utrzymania instytucji po zakończeniu realizacji projektu. IZ RPO zapewnia, iż w formułowaniu warunków brzegowych dla tworzenia instytucji uczestniczy ROPS.	W odniesieniu do tworzenia wszystkich instytucji w tym szczególnie CIS, WTZ, ZAZ – oprócz diagnozy problemu konieczna jest także diagnoza nasycenia poszczególnymi typami instytucji oraz diagnoza gotowości JST do partycypacji w kosztach. Nie można zapomnieć, iż instytucje te w pewnej części (CIS – świadczenia reintegracyjne z PUP, ZAZ – 10 % kosztów z budżetu samorządu województwa, WTZ – 10% kosztów z samorządu powiatowego) „wymuszają” finansowanie na poszczególnych JST. Często nie ma również uzasadnienia (co dzieje się w woj. wkp.) do powoływania jednostek w bardzo dużej przestrzennej bliskości (np. w sąsiadujących małych gminach), gdyż celowe byłoby powołanie instytucji na poziomie powiatowym, lub świadczącym usługi na poziomie kilku gmin. Decyzje o powstawaniu nowych instytucji powinny być szczególnie uzasadnione i konsultowane z ROPS, które posiada wiedzę w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona.

107	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	19	c	rehabilitacji zawodowej i społecznej w ramach WTZ, której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia w ZAZ, w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a lub w przypadku osób z niepełnosprawnościami, które nie są w stanie podjąć zatrudnienia, może towarzyszyć stymulacja do kontynuacji rehabilitacji społecznej w ramach ośrodka wsparcia;	Uwaga w kontekście również litery b: Spośród dwóch instytucji to ZAZ jest „bliżej” rynku pracy niż WTZ i to w nim można by wprowadzić „obowiązkową” stymulację. W przypadku uczestników WTZ w tym momencie bardzo problematyczne jest to, że część z nich tak naprawdę nie powinna być w WTZ, gdyż ich stan zdrowia nie pozwala na powodzenie rehabilitacji zawodowej, a WTZ jest jedyną instytucją oferującą usługi kierowane do ON na tym obszarze. W związku z tym w ramach projektów WTZ powinna być silnie zaznaczona dwutorowość ścieżki - z jednej strony rehabilitacja zawodowa w kierunku zatrudnienia (komplementarność z 9.v), z drugiej rehabilitacja społeczna w kierunku usług (komplementarność z 9.iv) . Komplementarna realizacja obu ścieżek pozwoliłaby na osiągnięcie efektu w postaci „uwolnienia” miejsc w WTZ.	Uwaga częściowo uwzględniona.
108	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	20		Wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ odbywa się w szczególności poprzez tworzenie nowych ZAZ lub zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w istniejących ZAZ oraz wykorzystanie w tych podmiotach usług aktywnej integracji stymulujących do opuszczenia ZAZ. IZ RPO zapewnia, że tworzenie nowych ZAZ uwzględnia aspekt terytorialnego nasilenia problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa, istniejącego nasycenia ZAZ oraz gotowości JST na którego terenie ma zostać stworzona instytucja do partycypowania w kosztach utrzymania instytucji po zakończeniu realizacji projektu. IZ RPO zapewnia, iż w formułowaniu warunków brzegowych dla tworzenia instytucji uczestniczy ROPS.	Proponujemy dodanie zapisu analogicznego jak w przypadku CIS.	Uwaga uwzględniona.
109	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	21		Co do zasady nie są tworzone nowe WTZ. Ewentualną decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu, konsultacji z ROPS w tym zakresie oraz zagwarantowaniu trwałości funkcjonowania nowotworzonych podmiotów.	Ze względu na posiadane przez ROPS-y w tym zakresie wiedzy i doświadczenia warto dodać zapis o konieczności konsultacji.	Wyjaśnienie: Wprowadzono ogólny zapis mówiący o uczestnictwie ROPS w procesie profilowania interwencji. W przeciwnym razie w prawie każdym punkcie Wytycznych konieczne byłoby dodanie zapisów o konsultacji z ROPS.
110	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.3	1		IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną w szczególności na podstawie stopnia upowszechnienia usług, sytuacji demograficznej i prognozowanych trendów w tym zakresie, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, popytu na usługi. IZ RPO zapewnia, iż w definiowaniu obszarów kwalifikujących się do otrzymania wsparcia uczestniczy ROPS.	Na tym poziomie również powinno być wymagane zaangażowanie ROPS, które dysponuje m.in. danymi z OZPS i realizowanych przez siebie diagnoz, które mogą pomóc w profilowaniu interwencji	Uwaga częściowo uwzględniona. Do zasad ogólnych realizacji CT 9 wprowadzono zapis o uczestnictwie ROPS w profilowaniu interwencji. Jednocześnie należy zauważyć, że ROPS jest jednostką organizacyjną samorządu województwa, który to samorząd jest Instytucją Zarządzającą RPO.
111	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.2	1		Ze względu na podział zadań w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej pomiędzy gminę, powiat i województwo istnieje możliwość:	Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania podzielone są pomiędzy gminę, powiat i województwo.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.

112	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.2	1	b	realizacji z EFS działań odrębnie przez każdy z podmiotów, przy czym działania na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej mogą być elementem szerszych działań projektowych dotyczących włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa realizowanych na poziomie gminy, powiatu i województwa	jw.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.
113	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	3	a	IZ RPO zapewnia, że tworzenie miejsc pracy odbywa się poprzez: a) tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych.	Proponujemy zmianę zapisu – nie zależy nam na tworzeniu nowych podmiotów, tylko na tworzeniu miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych.	Uwaga uwzględniona.
114	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	12		W przypadku wskaźników 1, 2, 4 i 6 wskazanych w pkt 11, IZ RPO określa w ramach kryteriów wyboru projektów minimalny wymagany poziom tych wskaźników, uwzględniając w szczególności stan rozwoju ekonomii społecznej w regionie lub subregionie oraz potrzeby rozwojowe, z uwzględnieniem różnicowań terytorialnych. IZ zapewnia, że wysokość minimalnego wymaganego poziomu wskaźników ustalana będzie w porozumieniu z ROPS i zgodna będzie z regionalnym planem działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Współpraca między IZ a ROPS w tym zakresie jest kluczowa ze względu na trafny dobór wysokości wskaźników oraz na podejmowanie odpowiednich interwencji w odniesieniu do tych OWES, które mają ewentualne problemy w realizacji projektów.	Uwaga uwzględniona.
115	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	13		IZ RPO, w celu zapewnienia monitorowania postępów w osiągnięciu wskaźników określonych w pkt 11, zobowiązuje beneficjenta w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do okresowego przedstawiania postępów w osiągnięciu wymaganych wskaźników efektywnościowych. IZ zapewnia, iż informacje o postępie w osiągnięciu wskaźników przekazywane będą ROPS jako regionalnemu koordynatorowi ekonomii	jw.	Uwaga nieuwzględniona. Informacje nt. poziomu realizacji wskaźników będą elementem wniosków o płatność, co oznacza że będą monitorowane przez IZ RPO. Informacje te ROPS powinien uzyskiwać od IZ RPO.
116	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	16		IZ RPO zapewnia, że OWES współpracuje z beneficjentami projektów PI 9i i 9iv w celu wspierania zatrudnienia w przedsiębiorczości społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie wychodzących z WTZ, ZAZ, CIS, KIS, placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych i innych tego typu placówek.	Brak zasadności dla ograniczania katalogu osób tylko do wychodzących z instytucji, zasadne jest wskazanie, że chodzi o nie w szczególności.	Uwaga uwzględniona.
117	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	18	b	tworzenie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (m.in. klastry, franczyzy, konsorcja) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry);	Dodanie" m.in.". nie ogranicza możliwości sieciowania tylko do dwóch wskazanych form.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy w takim brzmieniu zostały uzgodnione z KE i nie ma możliwości ingerowania w nie.
118	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.5	2	a,b,e	budynku będącego własnością JST	Brak zasadności dla organiczenia zapisu jedynie do gminy, budynek może należeć do JST na różnych poziomach (gmina, powiat, województwo) i w zależności od planowanych działań być przez nie udostępniany.	Wyjaśnienie: w związku z licznymi uwagami dotyczącymi rozszerzenia kategorii podmiotów będących właścicielami nieruchomości i budynków, zrezygnowano całkowicie ze wskazywania właścicieli nieruchomości i budynków.

119	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.5	5	b	infrastruktura potrzebna do wypełniania zadań związanych z pieczęcią zastępczą m.in.: funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz dla realizacji zadań rodzinnych domów dziecka;	Niezasadne jest ograniczanie zadań związanych z pieczęcią zastępczą tylko do dwóch wskazanych form pieczy zastępczej.	Wyjaśnienie: zapis mówi jedynie o preferencjach, a nie o zamkniętym katalogu inwestycji w infrastrukturę. MIR odstąpił od szczegółowego wskazywania poszczególnych kategorii infrastruktury do preferowania. Pozostawiono jedynie zapis dotyczący preferencji dla infrastruktury usług świadczonych w lokalnej społeczności, co wynika wprost z zapisów Umowy Partnerstwa.
120	ROPS w Poznaniu	Rozdział 4, Podrozdział 4.5	5	d	infrastruktura niezbędna do realizacji usług aktywnej integracji świadczonych np. przez CIS oraz ZAZ	Nie jest zasadne ograniczanie inwestycji w infrastrukturę tylko do CIS i ZAZ wyłączając np. WTZ czy KIS. Z doświadczeń wielkopolskich wynika, iż zdecydowanie bardziej niedoinwestowane są WTZ, z których część nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych np. ruchowo, niż ZAZ, których infrastruktura jest w relatywnie dobrym stanie.	Wyjaśnienie. MIR odstąpił od szczegółowego wskazywania poszczególnych kategorii infrastruktury do preferowania w ramach RPO. Pozostawiono jedynie zapis dotyczący preferencji dla infrastruktury usług świadczonych w lokalnej społeczności, co wynika
121	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Rozdział 3 -S Iownik pojęć	punkt 3		Prosimy o dopisanie definicji kontraktu socjalnego w brzmieniu: Kontrakt socjalny – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o o pomocy społecznej jest to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby	Kontrakt socjalny jest jednym z podstawowych narzędzi w zakresie aktywnej integracji. Ponadto występuje w dalszej części wytycznych (podrozdz. 4.2 pkt.12) iż wydaje się, że powinien być zdefiniowany	Uwaga uwzględniona
122	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Rozdział 3 -S Iownik pojęć	punkt 6	b, l, k	Prosimy o dopisanie następujących grup osób : b)osoby o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym; oraz lit. l) osoby bezdomne; k) osoby samotnie wychowujące dzieci	Sa to osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem niekoniecznie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.	Uwaga częściowo uwzględniona Nie wprowadzono do katalogu osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym osób samotnie wychowujących dzieci. Osoby te będą mogły skorzystać ze wsparcia o ile będą spełniały inną z przesłanek wykluczających np. ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych itp.
123	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Rozdział 3 -S Iownik pojęć	w pkt.12		Prosimy o dopisanie definicji pracy socjalnej (pkt 12) Praca socjalna – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi	Wydaje się zasadne zdefiniowanie pracy socjalnej	Uwaga uwzględniona.
124	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Rozdział 3 -S Iownik pojęć	punkt 16		Ścieżka reintegracji –zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, mających na celu wyprowadzenie osób lub rodzin z ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby lub rodziny – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo. Może być realizowana przez jedną lub kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny	W miejsce istniejącego zapisu DPS proponuje przedstawioną definicję "ścieżki reintegracji" jako bardziej trafną i odpowiadającą rzeczywistej sytuacji	Uwaga uwzględniona

125	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Rozdział 3 -S lownik pojęć	pkt. 19	1) Usługi w formie instytucjonalnej – usługi świadczone w wieloosobowej placówce całodobowego pobytu, w której: a) liczba mieszkańców może utrudniać świadczenie usług w sposób indywidualny (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);b) mieszkańcy z uwagi na ramy instytucjonalne mają utrudnioną możliwość podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia;c) wymagania organizacyjne mają zazwyczaj pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.	Proponujemy zapis adekwatny do sytuacji w zakresie opieki instytucjonalnej w kraju. Obecny zapis w wytycznych jest zaczerpnięty z dok. ""Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności".	Uwaga nieuwzględniona. Definicja musi być powiązana z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi, gdyż w ramach Umowy Partnerstwa Polska zobowiązała się do ich przestrzegania.
126			pkt 21	1) Usługi świadczone w lokalnej społeczności - usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych. Są to szczególności usługi świadczone w miejscu zamieszkania, w mieszkaniu o charakterze wspieranym, a także w instytucji (placówce) oferującej wsparcie dzienne lub całodobowe, o ile rozmiar tej instytucji oraz jej organizacja zapewniają świadczenie usług w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku rodzinnym i umożliwiający odbiorcom tych usług podejmowanie decyzji o własnym życiu. W przypadku dzieci usługi świadczone w lokalnej społeczności oznaczają wszelkie usługi przeznaczone dla rodzin i dzieci, w tym profilaktyczne, wspomagające opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym lub w formach rodzinnych wskazanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Uzasadnienie jak wyżej. Zapis proponowany w wytycznych jest zbyt szeroki, skonstruowany na podstawie zapisów dokumentu pn. "Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności".	Uwaga nieuwzględniona. Definicja musi być powiązana z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi, gdyż w ramach Umowy Partnerstwa Polska zobowiązała się do ich przestrzegania.
127	Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Podrozdział 4.2	pkt 12	Prosimy o dopisanie wyrażenia "między innymi" pomiędzy wyrazami "realizowane" a "poprzez"	Uzasadnienie: Kontrakty socjalne mogą być realizowane nie tylko przez usługi aktywnej integracji dlatego w opinii DPS zapis powinien brzmieć "Kontrakty socjalne są realizowane między innymi poprzez usługi aktywnej integracji w tym pracę socjalną z osobą lub rodziną".	Uwaga uwzględniona.

128	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 3	4		<p>Dodanie wyrażenia stale lub okresowo, oraz dodanie wyrażenia możliwie w określeniu niezależnego życia i nadanie zapisowi brzmienia: 3) Mieszkanie o charakterze wspieranym – forma pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą stale lub okresowo pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej. Mieszkanie o charakterze wspieranym zapewnia warunki możliwie niezależnego życia lub samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.</p>	<p>Wydaje się niezbędne objęcie tą formułą mieszkań o charakterze treningowym lub realizujących krótkotrwałe pobyty, obydwie te formy są niezmiernie potrzebne, a z dotychczasowego brzmienia zapisu nie wynika jednoznacznie, że definicja obejmuje również formy okresowe. Mieszkania wspomagane okresowo są formą niezmiernie potrzebną, której brak w Polsce jest bardzo dotkliwy. Pobytu krótkookresowe - od kilku dni do kilku miesięcy pozwalają osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza z zaburzeniami psychicznymi nabierać w sposób stopniowy i łagodny umiejętności życia poza rodziną, z drugiej strony dla rodzin, zwłaszcza starych rodziców jest to forma pozwalająca na odpoczynek czy leczenie, co bardzo przedłuża wydolność opiekunów rodziny i możliwości pozostawiania osoby niepełnosprawnej w środowisku rodzinnym i lokalnym.</p> <p>Dodanie wyrazu „możliwie” jest niezbędne, bo bez tego mieszkanie byłoby tylko dla osób mogących prowadzić samodzielne życie – a więc niedostępne dla osób trwale niesamodzielnych. Takie eliminowanie osób trwale niesamodzielnych byłoby dyskryminacyjne, sprzeczne z celem dezinstytucjonalizacji, sprzeczne z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych, sprzeczne z ustawą o pomocy społecznej. W końcu byłoby sprzeczne z wytycznymi, bo działania skierowane do osób niesamodzielnych – nie tylko okresowo, ale również trwale. Samorządy już dziś bardzo chętnie ograniczają wsparcie np. w zakresie mieszkań chronionych do osób najmniej niesamodzielnych. bo to najtańsze</p>	Uwaga uwzględniona.
129	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 3	5		<p>Wydaje się wskazane zastąpienie w tym punkcie i wszystkich innych pojęcia opiekun nieformalny pojęciem opiekun faktyczny</p>	<p>Wskazane zastąpienie wyrażenia nieformalny wyrażeniem faktyczny. Lepsze wyrażenie faktyczny – bo nieformalny to opozycja do formalny, a często opiekun spełniający kryteria zaproponowanej definicji, to również opiekun prawny czyli formalny. Tak dla dzieci jak i dla dorosłych ubezwłasnowolnionych.</p> <p>Pojęcie opiekun faktyczny funkcjonuje w wielu przepisach, w szczególności z zakresu ochrony zdrowia oraz w wyroku Trybunału Konstytucyjnego.</p>	Uwaga uwzględniona.
130	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 3	19	po lit. d	<p>dodanie lit. e w brzmieniu: e) inne usługi, w szczególności usługi w placówkach całodobowych okresowego/krótkoterminowego pobytu dla osób niesamodzielnych</p>	<p>Niezmiernie ważne usługi, wydłużające zasadniczo okres wydolności opiekunów rodziny – powinny być wymienione w katalogu usług świadczonych w interesie ogólnym, mogą być świadczone w innych placówkach niż mieszkania wspierane</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Należy zaznaczyć że możliwość realizacji tego rodzaju usług zależy od zapisów RPO. Jeżeli RPO nie przewidziało ich wsparcia nie będą one realizowane jako odrębna kategoria usług.</p> <p>Najczęściej w zapisach RPO pojawiały się usługi opiekuńcze. W związku z tym by usługi zaproponowane w uwadze mogły być realizowane, MIR wprowadził do Wytycznych zaproponowaną kategorię jako podkategorie usług opiekuńczych</p>
131	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 3	19		<p>Dodanie wyrażenia możliwie przy określeniu niezależnego życia i nadanie pkt 19 brzmienia: 19) Usługi świadczone w lokalnej społeczności (nazwa stosowana zamiennie: usługi środowiskowe, usługi w formie zdeinstytucjonalizowanej) - usługi umożliwiające osobom możliwie niezależne życie w środowisku lokalnym</p>	<p>Uzasadnienie, jak w Pl. 1 - dodanie wyrazu możliwie zapobiegnie dyskryminującej eliminacji osób, które wskutek stopnia i charakteru niepełnosprawności nie będą nigdy w stanie prowadzić niezależnego życia</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie słowa "możliwie" mogłoby działać na niekorzyść osób objętych usługami. Co do zasady te usługi są dla osób niesamodzielnych więc zrozumiałe jest że te osoby nie będą prowadziły w pełni samodzielnego, niezależnego życia, ale zawsze będą wymagały jakiejś formy wsparcia. Zmniejszenie zapisów mogłoby być swego rodzaju furtką do ograniczenia niezależności osób.</p>
132	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	1	a	<p>Dodanie na końcu zapisu zdania oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz różnych grup osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p>	<p>Istnieje konieczność konsultacji z organizacjami mającymi wiedzę o problemach grup osób niesamodzielnych. ROPS mają swoją politykę – często z punktu widzenia własnych interesów, np. zmniejszenia obciążeń województwa</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono zapis ogólny dotyczący możliwości konsultowania kierunków wykorzystania EFS z partnerami.</p>

133	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	17		<p> Dodanie w ostatnim zdaniu zapisu wyrażenia uwzględniając specyfikę potrzeb grup uczestników I nadanie ostatniemu zdaniu brzmienia: IZ RPO identyfikuje obszary, w których zastosowanie projektów sieciowych jest pożądane lub obowiązkowe, uwzględniając specyfikę potrzeb grup uczestników, określa warunki brzegowe i preferencje dotyczące realizacji projektów w tych obszarach.</p>	<p>Ten zapis budzi niepokój - należy stworzyć mechanizmy zabezpieczające przed nadużywaniem tego zapisu do wtórnej instytucjonalizacji. Należy zachować dużą ostrożność aby nie wymagać projektów sieciowych, w których przypadną grupy małe, albo o specyficznych potrzebach, często powodujących specyfikę wsparcia – np. nie potrzeba środków na usuwanie barier architektonicznych, ale na kadre – w interwencji sieciowej są takie same wady, jak w dużych instytucjach.</p>	<p>Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisów dotyczących interwencji sieciowej.</p>
134	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	10	e	<p> Dodanie na końcu zapisu wyrażenia gdy jest to uzasadnione, w szczególności gdy większość uczestników stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej i nadanie pkt e brzmienia: e) zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej; gdy jest to uzasadnione, w szczególności gdy większość uczestników stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej</p>	<p>Proponowane uzupełnienie zapisu ma na celu ograniczenie dodatkowych zobowiązań beneficjentów i ośrodków pomocy społecznej do przypadków, kiedy jest to potrzebne i celowe. Takie zobowiązania w przypadku np.. Projektów na rzecz osób niepełnosprawnych z kilkunastu gmin, mogłoby znacznie utrudnić jego realizację.</p>	<p>Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu dot. przeprowadzania diagnozy i doboru narzędzi wsparcia wspólnie z OPS.</p>
135	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	21		<p>Wykreślenie ostatniego zdania - <u>Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny we współpracy z doradcą zawodowym</u> - albo dodanie zapisu lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta oraz nadanie zapisowi brzmienia: Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta. we współpracy z doradcą zawodowym -a w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta.</p>	<p>Pracownicy socjalni nie mają narzędzi, wiedzy i doświadczenia, aby ocenić efektywność działań w stosunku do osób ze specyficznymi niepełnosprawnościami i poważnymi indywidualnymi ograniczeniami. To zjawisko wynika z badań przeprowadzonych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z autyzmem wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej wszystkich szczebli w siedmiu województwach. Brak tej wiedzy jest również deklarowany wprost przez pracowników socjalnych. Dlatego tak sztywne określenie osób uprawnionych do diagnozy uczestników projektu może uniemożliwić osobom ze specyficznymi niepełnosprawnościami</p>	<p>Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów</p>

136	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	22	a	Zastąpienie wyrażenia więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie nazw placówek centrum aktywności społecznej, środowiskowy dom samopomocy , i nadanie punktowi brzmienia: a) rozpoczęli udział w aktywizacji społecznej, a w szczególności w następujących formach wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, centrum aktywności społecznej, centrum aktywności społecznej i zawodowej, środowiskowy dom samopomocy	Słowo 'więc' w tym kontekście jest słowem ograniczającym, a 'w szczególności' zostawia możliwość objęcia wsparciem osób, które rozpoczęły udział w aktywizacji społecznej w innych, niż wymienionych placówkach. Konieczne jest zatem otworenie oraz poszerzenie katalogu. Np. dla wielu osób przygotowanie do udziału w środowiskowym domu samopomocy i rozpoczęcie udziału w tych zajęciach byłoby ogromnym osiągnięciem. Dotyczy to szczególnie osób z poważnymi niepełnosprawnościami. Dla nich aktywizacja społeczna może być zapewniana w formach nie przewidzianych w projektowanym punkcie. Zamknięty katalog form aktywizacji ograniczy niepotrzebnie możliwości wsparcia i uniemożliwi dostosowanie tego wsparcia do potrzeb uczestników, będzie więc sprzeczne z podstawowymi celami wsparcia.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów
137	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.			Zastąpienie wyrażenia a więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie wyrażenia uczestnictwo w centrum aktywności społecznej i zawodowej i nadanie punktowi brzmienia: b) rozpoczęli udział w aktywizacji społeczno-zawodowej, w szczególności w następujących formach wsparcia: udział w pracach społecznie użytecznych, uczestnictwo w CIS, uczestnictwo w centrum aktywności społecznej i zawodowej	Uzasadnienie, jak w punkcie wyżej.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów
138	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.1.	22	c	Zastąpienie wyrażenia a więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie wyrażenia w tym i nadanie punktowi c następującego brzmienia: c) rozpoczęli udział w aktywizacji zawodowej, w szczególności udział w formach wsparcia przewidzianych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (z wyłączeniem prac społecznie użytecznych), pracę w ZAZ lub udział w formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia lub samozatrudnienia, w tym w ramach usług OWES	uzasadnienie, jak w punktach wyżej	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów
139	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.2.	19	b	Dodanie wyrażenia dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi i nadanie punktowi brzmienia: b) rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ramach ZAZ, dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi ; której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia ZAZ w kierunku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a;	Warto wskazać sposób, w jaki może być realizowane wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz należy zaznaczyć, że wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej winno dotyczyć różnych grup osób niepełnosprawnych, w tym osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Usługi asystenckie są nieocenionym narzędziem wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia. W innym wypadku (jak to ma często miejsce obecnie) wsparcie dotyczy jedynie głównie osób o mniejszych ograniczeniach (bo jest tańsze).	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów pkt 19.

140	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.2.	20	Dodanie wyrażenia oraz wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi oraz wyrażenia poszerzenie i wzbogacenie i nadanie punktowi brzmienia: 20) Wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ odbywa się w szczególności poprzez tworzenie nowych ZAZ lub zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w istniejących ZAZ oraz wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi a także poszerzenie i wzbogacenie w tych podmiotach usług aktywnej integracji stymulujących do opuszczenia ZAZ.	Tworzenie nowych ZAZ i poszerzenie istniejących jest bardzo potrzebne. Niezbędne jest jednak także wzmocnienie i rozwój istniejących ZAZ oraz wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia, szczególnie w stosunku do osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Środki na wzmocnienie i rozwój ZAZ, udzielane były w POKL, w działaniu 7.2.1. i przyczyniły się do wzmocnienia tego sektora.	Uwaga nieuwzględniona. Środki EFS muszą generować wartość dodaną. Wspieranie zatrudnienia osób w ZAZ bez stymulacji do opuszczenia ZAZ w opinii MiR takiej wartości dodanej nie tworzy. Działania dotyczące utrzymania zatrudnienia są możliwe, ale na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej w przypadku przechodzenia z ZAZ na otwarty rynek pracy lub do przedsiębiorczości społecznej.
141	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.	1	1) IZ RPO gwarantuje, że przedsięwzięcia dotyczące poprawy dostępu do usług są realizowane na obszarach, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług, oraz w stosunku do grup docelowych, dla których występują poważne bariery w dostępności do poszczególnych rodzajów usług. Z RPO definiuje obszary i grupy docelowe kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną w szczególności na podstawie stopnia upowszechnienia usług, sytuacji demograficznej i prognozowanych trendów w tym zakresie, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, popytu na usługi oraz stopnia dostępności i dostosowania usług do specyfiki potrzeb grup docelowych,	Zaznaczone w tym punkcie uzupełnienie jest niezmiernie ważne, ponieważ deficyty w dostępie do usług mają charakter nie tylko terytorialny, ale także podmiotowy – jest powszechnie wiadomo, że osoby o specyficznych niepełnosprawnościach, jak autyzm czy niepełnosprawności sprzężone mają bardzo utrudniony dostęp do niemal wszystkich rodzajów usług. Często ta niedostępność grup jest odwrotna do deficytów terytorialnych. Np. w województwie mazowieckim osoby niepełnosprawne otrzymują najmniejsze wsparcie w skali kraju. Widać to i na liczbach i na podstawie badań – np. osoby z autyzmem w szeregu województw otrzymują bardzo poważne kwoty ze środków własnych samorządów – w mazowieckim nic poza absolutnych obowiązkiem ustawowym	Uwaga uwzględniona

142	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.	4		Wskazane wykreślenie zapisów: 1) lub inne przesłanki 2) osób z wysokim stopniem niepełnosprawności 3) uniemożliwiające funkcjonowanie i nadanie zapisowi brzmienia: 4) IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach zinstytucjonalizowanych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób, których stan zdrowia nie pozwala na ich umieszczenie w formach zdeinstytucjonalizowanych. Dotyczy to w szczególności: <i>i</i> , osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.	wykreślenie fragmentu 1 - . Ten proponowany zapis to furтка umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. wykreślenie fragmentu 2 - zapis w projekcie wprost sprzeczny z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych. Ponadto często to właśnie osoby o szczególnie małej samodzielności wymagają form małych, specjalistycznych – w dużych instytucjach indywidualne wsparcie jest wykluczone. Poza tym wyrażenie „wysoki stopień niepełnosprawności” jest niejasne i dające znowu szerokie pole do wyłączania grup osób z korzystania ze środków przydzielonych przez Unię właśnie dla nich. wykreślenie fragmentu 3 proponowany zapis bez sensu, bo takie osoby przecież funkcjonują	Uwaga uwzględniona.
143	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	1	d	Dodanie wyrażenia stałą lub krótkoterminową i nadanie punktowi brzmienia: d) ośrodkach zapewniających opiekę całodobową stałą lub krótkoterminową (o ile stanowią formę usług świadczonych w lokalnej społeczności)	Warto zaznaczyć, że opieka całodobowa może przyjmować zarówno formę stałą (długoterminową), jak i krótkoterminową. Obie są istotne w różnych przypadkach i obie należy wspierać. Brak takiego uzupełnienia w zapisach może budzić wątpliwości co do dopuszczalności w szczególności opieki krótkoterminowej, czego skutkiem może być bezpodstawne ograniczenie tej formy.	Uwaga uwzględniona.
144	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	c	Dodanie wyrazów : przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną); i nadanie punktowi następującego brzmienia: c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków, przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną);	Brak możliwości dojazdu do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną jest często powodem, dla którego osoby niepełnosprawne pozostają w domu, w miejscu zamieszkania i nie uczestniczą w aktywizacji społeczno-zawodowej.	Uwaga uwzględniona
145	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	e tiret 1	dodanie wyrażenia dziennej i całodobowej okresowego pobytu oraz nadanie punktowi brzmienia: - tworzenie miejsc opieki dziennej i całodobowej okresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów nieformalnych/faktycznych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,	Pozostawienie sformułowania: 'tworzenie miejsc opieki w zastępstwie' jest wyrażeniem niejasnym, bo nie wiadomo o jakie miejsca opieki tu chodzi. Warto sprecyzować, że wspieranie opiekunów nieformalnych (my proponujemy używanie terminu: opiekunowie faktyczni), w zależności od sytuacji, powinno przybierać formę albo opieki dziennej albo całodobowej okresowego pobytu.	Uwaga uwzględniona.

146	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	5	wykreślenie punktu.	<p>Zasada trwałości, bardzo zresztą słuszna nie powinna mieć zastosowania do usług społecznych.</p> <p>Taki zapis wykluczy niemal wszystkie organizacje pozarządowe, zwłaszcza działające na rzecz grup osób niepełnosprawnych – nie będą miały żadnej gwarancji, że rozwiązania systemowe zostaną podjęte w tym terminie. Obecnie wszystkie niemal działania samorządu w zakresie usług społecznych mają charakter fakultatywny – mogą ale nie muszą. Robią więc tylko to, co tanie i łatwe.</p> <p>Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, zwłaszcza z poważnymi ograniczeniami indywidualnymi, niesamodzielnych, nie spełnią tego wymogu.</p> <p>Jest to bowiem dziedzina kosztowna, w której pozyskanie środków nie zależy od organizacji.</p> <p>Partnerstwo z organami samorządowymi nie zapewni finansowania placówek – tak jak dziś samorzady tego nie robią mimo różnych propozycji organizacji, tak nie będą robiły i w przyszłości.</p> <p>Jedyny skutek – samorzady będą wybierały do partnerstwa najtańsze, najmniej kłopotliwe projekty, albo będzie to uzasadnienie do przeznaczania środków dla istniejących dużych instytucji, już funkcjonujących w systemie.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Środki europejskie mają stymulować tworzenie nowych miejsc o wysokiej jakości (poprawiać dostęp do usług w formach rodzinnych i środowiskowych), które po początkowym okresie finansowania ze środków EFS powinny być przejmwne przez podmioty odpowiedzialne za ich prowadzenie w krajowym porządku prawnym. W tym kontekście rolę intewencji EFS jest sfinansowanie kosztów utworzenia nowych miejsc opieki (dziennych, całodobowych, krótkookresowych, stałych itd.), EFS nie może jednak w nieskończoność finansować bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, asystenów osób niepełnosprawnych itd.	
147	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	6	wykreślenie punktu.	Uzasadnienie jak wyżej	Uwaga nieuwzględniona. Środki europejskie mają stymulować tworzenie nowych miejsc o wysokiej jakości (poprawiać dostęp do usług w formach rodzinnych i środowiskowych), które po początkowym okresie finansowania ze środków EFS powinny być przejmwne przez podmioty odpowiedzialne za ich prowadzenie w krajowym porządku prawnym. W tym kontekście rolę intewencji EFS jest sfinansowanie kosztów utworzenia nowych miejsc opieki (dziennych, całodobowych, krótkookresowych, stałych itd.), EFS nie może jednak w nieskończoność finansować bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, asystenów osób niepełnosprawnych itd.	
148	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	7	Dodanie w zdaniu pierwszym wyrażenia bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny i nadanie zdaniu pierwszemu w punkcie 7 brzmienia: 7) Wsparcie jest adresowane, co do zasady, do osób niesamodzielnych, których sytuacja materialna lub sytuacja materialna ich opiekunów nieformalnych nie pozwala na samodzielny zakup usług asystenckich i opiekuńczych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny	Bardzo ważne jest określenie ograniczenia środków przeznaczanych na zakup usług – w praktyce dochodzi do absurdów np. przy odpłatności za SUO - w wielu przypadkach odpłatność za usługi wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami byłaby zbliżona do wynagrodzenie opiekuna - jedynego żywiciela rodziny i odbierała całość dochodu rodziny. W praktyce dostępność do SUO jest bardzo ograniczoan ze względów finansowych. Istotą projektów ma być większa dostępność usług, niż obecnie.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis będzie wzbudzał wiele wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo, każdy wydatek gospodarstwa domowego ma wpływ na ogólną sytuację finansową tego gospodarstwa. Zrezygnowano jednak z obowiązkowej odpłatności, pozostawiając decyzję w tym zakresie IZ RPO.	
149	Porozumienie AUTYZM-POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.3.3	1	a	Dodanie wyrażenia stałych lub okresowych i nadanie punktowi następującego brzmienia: a) tworzenie miejsc pobytu stałych lub okresowych w nowo utworzonych lub istniejących w mieszkaniach o charakterze wspieranym dla osób zagrożonych	Pozostawienie sformułowania: 'tworzenie miejsc opieki w zastępstwie' jest wyrażeniem niejasnym, bo nie wiadomo o jakie miejsca opieki tu chodzi. Warto sprecyzować, że wspieranie opiekunów nieformalnych (my proponujemy używanie terminu: opiekunowie faktyczni), w zależności od sytuacji, powinno przybierać formę albo opieki dziennej albo całodobowej okresowego pobytu.	Uwaga uwzględniona.

150	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.5.	5	c	Dodanie wyrażenia małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i nadanie punktowi c brzmienia: c) infrastruktura niezbędna dla rozwoju usług opiekuńczych (również stacjonarnych) w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym infrastruktura rodzinnych domów pomocy, małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i środowiskowych domów samopomocy oraz dziennych domów pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;	To ważne uzupełnienie, bo szereg placówek może funkcjonować w tej formule – np. domy dla osób z autyzmem w Europie liczą z reguły od 6 do 12 osób. Brak takiego zapisu może domy pomocy społecznej, niezależnie od ich rozmiaru i charakteru.	Uwaga nieuwzględniona. MIR odstąpił od szczegółowego wskazywania poszczególnych kategorii infrastruktury do preferowania. Pozostawiono jedynie zapis dotyczący preferencji dla infrastruktury usług świadczonych w lokalnej społeczności, co wynika wprost z zapisów Umowy Partnerstwa.
151	Porozumienie AUTYZM- POLSKA	rozdział 4 podrozdział 4.5.	8		Dodanie wyrażenia w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności. oraz usunięcie punktu b w brzmieniu: <u>b)</u> <u>nadmiernie wysokich kosztów świadczenia usług w formach zdeinstytucjonalizowanych pozostających w sprzeczności z machizmem racjonalnych usprawnień</u> oraz nadanie pkt 8 następującego brzmienia: 8) Wsparcie infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej z powodu: specyfiki potrzeb odbiorców usług, wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia; w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.	Wskazane wykreślenie zapisu b). Ten zapis to furтка umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. Wyłączenia nie mogą mieć tak szerokiego charakteru. Przy proponowanym zapisie można dyskryminować niemal wszystkie osoby niepełnosprawne, zwłaszcza o specyficznych potrzebach. Konwencja każe dostosować wsparcie do potrzeb. Koszty utrzymania w małych placówkach 20- osobowe tylko w przypadkach określonych w zaproponowanym zapisie mogą być drastycznie wyższe niż 100 osobowe. Proponowany zapis jest identyczny z zapisem pochodzącym z jednego z wcześniejszych zapisów projektu.	Uwaga uwzględniona.

152	Fundacja Habitat for Humanity Poland	4.5	2	e	Sugeruje się następującą zmianę: 'budowie, rozbudowie lub nadbudowie budynku na nieruchomości stanowiącej własność gminy, organizacji pożytku publicznego lub innego projektodawcy, będącej w jej użytkowaniu wieczystym lub użytkowanym na podstawie umówy przedwstępnej w sprawie ustanowienia i przeniesienia odrębnej własności lokali po zakończeniu inwestycji'	W przypadku kupna i nadbudowy lub adaptacji strychu na lokale mieszkalne, przeniesienie własności następuje po zakończeniu inwestycji a podstawą prawną realizacji inwestycji są umowy przedstępne. W tym momencie Fundacja adaptuje strychnię na Pradze Płd na mieszkania chronione dla młodzieży pieczy zastępczej. Z powodu identycznego zapisu o konieczności posiadania użytkownika wieczystego, Fundacja nie mogła ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu Dopląt BGK na mieszkania chronione.	Wyjaśnienie: zrezygnowano ze wskazywania właścicieli/użytkowników nieruchomości.
153	Województwo Zachodniopomorskie	3	6	a) oraz e)	pkt 6a zawiera zapisy pkt. 6e. Spełnianie kryterium zawartego w pkt 6e niczego nie zmienia i nic nie wnosi.	Pkt 6a mówi o spełnieniu warunku korzystania ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikowaniu się do objęcia wsparciem z pomocy społecznej, zaś pkt 6e mówi o spełnieniu tego warunku wraz z dodatkowym, mówiącym o przynależności do mniejszości narodowych lub etnicznych. Wystarczy zatem spełnienie warunku zawartego w pkt 6a, aby zmieścić się w definicji "Osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym". Stąd też, zgodnie z aktualnym zapisem przesłanką do uznania za osobę (rodzinę) zagrożoną ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie jest przynależność do mniejszości narodowej lub etnicznej, tylko fakt kwalifikowania się do objęcia wsparciem pomocy społecznej zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.
154	Województwo Zachodniopomorskie	3	6	g	Zredefiniowanie osoby lub rodziny zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Osoba, rodzina, w której jedna osoba jest pracująca nie zawsze będzie oznaczała osobę wykluczoną społecznie. Należałoby doprecyzować zapis np. poprzez wskazanie minimalnego dochodu przypadającego na członka rodziny.	Uwaga uwzględniona.
155	Województwo Zachodniopomorskie	3	8	n/d	definicja OWES nie uwzględnia konieczności posiadania przez podmiot stosownej akredytacji		Uwaga uwzględniona.
156	Województwo Zachodniopomorskie	3	8	n/d	proponuje się zmianę "i wynikającym z wieloletniego" na "w wieloletnim".	Plan przyjmowany jest przez Samorząd stąd też, to co jest w Planie (powinno być) odzwierciedleniem zamysłów Samorządu. Plan jest zatem miejscem, w którym wskazane są decyzje podjęte przez Samorząd bądź z nim ustłone. Takie sformułowanie podnosi też rangę "wieloletnich	Uwaga uwzględniona.
157	Województwo Zachodniopomorskie	3	10	n/d	brakuje wyszczególnienia "spółdzielni socjalnych" tzn. w ramach, którego pojęcia się zawierają		Uwaga uwzględniona.
158	Województwo Zachodniopomorskie	3	16	n/d	nieprecyzyjne sformułowanie "nasilonym występowaniem przesłanek wykluczających". Nasilony, czyli jaki?	Warto podać punkt odniesienia, np.. względem średniej w danej gminie, regionie, itp.. Tak ogólne sformułowanie spowoduje duży subiektywizm w ocenach zjawiska.	Uwaga nieuwzględniona.
159	Województwo Zachodniopomorskie	4.1	21	n/d	Proponuje się rozszerzyć zapis "Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, a więc w odniesieniu do stopnia wykluczenia społecznego uczestników projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie", <u>rozumianym jako dzień podpisania deklaracji uczestnictwa przez beneficjenta.</u>	Dla ograniczenia wątpliwości interpretacyjnych proponuje się doprecyzowanie zapisu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano co należy rozumieć przez rozpoczęcie udziału w projekcie.
160	Województwo Zachodniopomorskie	4.2	22	n/d	Proponuje się dodać zapis: Koszty związane z turnusami rehabilitacyjnymi mogą stanowić wkład własny.	W ramach działań Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, turnusy rehabilitacyjne są powszechnie stosowanym instrumentem wobec osób niepełnosprawnych. Wskazany zapis umożliwi rozszerzenie katalogu wydatków mogących stanowić wkład własny jest w działaniach aktywnej integracji projektów trybu pozakonkursowego.	Uwaga uwzględniona.

161	Województwo Zachodniopomorskie	4.3.2	4	n/d	Proponuje się przeformułować punkt 4. Przedmiotowy zapis - IZ zapewnia, że wsparcie istniejących placówek możliwe wyłącznie, jeżeli nastąpi zwiększenie liczby dzieci w tych placówkach - można interpretować jako warunek uzyskania wsparcia. Natomiast idąc za krajowymi zaleceniami (m.in. jak wskazuje KPPIiWS) należy dążyć do zmniejszania liczby dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.	Zapis niejednoznaczny, budzący wątpliwości interpretacyjne.	Uwaga uwzględniona.
162	Województwo Zachodniopomorskie	4.4	4	n/d	Doprecyzowanie zapisu. Czy maksymalna kwota 20 000,00 zł, przewidziana na utworzenie jednego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym, dotyczy przedsiębiorstwa już funkcjonującego, czy również takiego, które dopiero miałyby powstać? Jeżeli tak, to czy maksymalna kwota przewidziana na nowe przedsiębiorstwo społeczne stanowić będzie kwotę wynikającą z przemnożenia 20 000,00 zł przez liczbę miejsc pracy, które zostaną utworzone w ramach tego nowego przedsiębiorstwa?	Zapis niejednoznaczny, budzący wątpliwości interpretacyjne.	Uwaga uwzględniona.
163	Województwo Zachodniopomorskie	4.4	7	n/d	Proponuje się, aby nie ograniczać katalogu operatorów, którzy mogliby udzielać bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego.	Skąd ograniczenie wyłącznie do OWES? Należy dodać, że w niektórych przypadkach (w niektórych RPO), działania dot. wsparcia dotacyjnego funkcjonują jako odrębny typ projektu i założono, że wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych będą mogły wziąć udział w konkursie. W związku z czym, nie wszystkie IZ RPO mogą zapewnić, że operatorami bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego będą OWES. Ponadto, w niektórych regionach, operatorzy nie będący OWES, mogą mieć większe doświadczenie w tej dziedzinie. Standardy Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej również nie mówią o obligatoryjnej realizacji usługi wsparcia dotacyjnego.	Uwaga nieuwzględniona. Dotacje na tworzenie miejsc pracy są ważnym elementem procesu tworzenia miejsc pracy. Bez tego instrumentu OWESy będą miały bardzo ograniczone możliwości oddziaływania na tworzenie nowych miejsc pracy. Dodatkowo podmioty inne niż OWES nie muszą spełniać standardów jakościowych. Jednocześnie wprowadzono zapis mówiący o tym, że funkcja OWES i operatora dotacji jest łączona do czasu wprowadzenia w życie zmian legislacyjnych zapowiedzianych w KPRES w zakresie współpracy OWES-PUP.
164	Województwo Zachodniopomorskie	4.4	9	n/d	"wybór OWES następuje na okres nie krótszy niż 36 miesięcy" a okres akredytacji wynosi 24 m-ce?	Czym jest podyktowany okres 36 m-cy i czy nie powinna to być krotność okresu akredytacji?	Uwaga nieuwzględniona Termin celowo nie są tożsame. Dzięki takiemu mechanizmowi OWESy będą bardziej zmobilizowane do poddania się procesowi kolejnej akredytacji jeszcze w okresie trwania projektu.
165	MOPS Katowice	4/4.1	20-22	a-e	Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej nie ma odniesienia do wszystkich grup beneficjentów projektu, którzy mogą zostać objęci wsparciem.	Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej nie ma odniesienia do tej grupy odbiorców projektu, co do której nie ma wskazania do zastosowania usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym czy edukacyjnym. Dotyczy to szczególnie grup beneficjentów projektu objętych wsparciem w ramach programów aktywności lokalnej, którzy otrzymują wsparcie w postaci animacji lokalnej czy organizowania społeczności lokalnej. Wskazane grupy odbiorców charakteryzuje niska aktywność społeczna a jej podniesienie i zwiększenie zaangażowania w działania dla i na rzecz swojej społeczności lokalnej są głównym celem ich udziału w projekcie a nie ich reintegracja społeczna czy zawodowa. Wskazane kryterium nie będzie więc miało zastosowania w przypadku udziału w projekcie tej grupy osób.	Uwaga nieuwzględniona. Praca ze społecznością także musi przynosić konkretny efekt społeczno- zatrudnieniowy.

166	MOPS Katowice	4.1	4.1		Przy pracy ze społecznością lokalną nie powinno być przyznawania świadczeń nawet w formie wkładu własnego do projektu. Osoby, które zgłoszą sytuację problemową powinny zostać odpowiednio pokierowane do OPS	Przyznawanie świadczeń dla całej grupy osób objętych pracą ze społecznością lokalną może prowadzić do uzależnienia od pomocy społecznej. W przypadku pracy ze społecznością lokalną ten zapis nie powinien obowiązywać lub jedynie powinien dotyczyć zapewnienia środków dla danej grupy na wspólny cel np.: wyjazd szkoleniowy - pokrycie kosztów wyjazdu.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne pokazują że zasiłki mogą (ale nie muszą) być uznane za wkład własny w projekcie. To nie oznacza obowiązku wypłacania zasiłków wszystkim uczestnikom projektu. Z EFS nie mogą być wypłacane zasiłki. Wkład własny, jeśli jest wymóg jego wniesienia, może być wniesiony w innej formie na ogólnych zasadach obowiązujących w danym RPO
167	MOPS Katowice	4/4.2	10		Propozycja uzupełnienia zapisu: jednostki organizacyjne pomocy społecznej...mogą wdrażać samodzielnie instrumenty aktywizacji zawodowej pod warunkiem posiadania doświadczenia w tym zakresie i kadry przygotowanej merytorycznie do realizacji tego zadania.	Część Ośrodków posiada doświadczenie i zaplecze merytoryczne w tym odpowiednio przygotowany personel, aby samodzielnie wdrażać i realizować zadania z zakresu aktywizacji zawodowej m.in. szkolenia i staże zawodowe. Wykorzystanie tego potencjału może pozytywnie wpłynąć na realizację projektów, a pozostawienie Ośrodkom możliwości realizacji usług z zakresu aktywizacji zawodowej nie wyłącza możliwości ich realizacji w partnerstwie czy poprzez zlecenie usług podmiotom zewnętrznym	Uwaga nieuwzględniona. OPS i PCPR nie są ustawowo powołane do realizacji wsparcia aktywizacyjnego w zakresie aktywizacji zawodowej.
168	MOPS Katowice	4/4.1	22	a-e	Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej nie bierze pod uwagę osób, które w trakcie udziału w projekcie korzystają z form wsparcia wymienionych w pkt. 22	Aktywizacja społeczna jest istotnym elementem wielu projektów. Stanowi początkowy etap pracy z uczestnikiem projektu. Osoby biorące udział w projekcie nie korzystają z terapii, grup wsparcia, klubów samopomocy i KIS po zakończeniu projektu. Nie można oczekiwać, że osoby wykluczone społecznie po zakończeniu udziału w projekcie same będą rozpoczynać aktywizację społeczną: poszukiwać terapii, tworzyć grupy wsparcia itp. lub opłacać psychoterapię z własnych środków.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
169	MOPS Katowice	4/4.1	25	0	Potwierdzenie osiągnięcia kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej na podstawie dokumentów dostarczanych przez uczestników w praktyce jest trudne do zagwarantowania.	Nawet pisemne zobowiązanie uczestników projektu do dostarczania dokumentów po zakończeniu udziału w projekcie z punktu widzenia praktycznej realizacji projektu nie zawsze będzie skutkowało dotrzymaniem takiego zobowiązania. Beneficjent nie ma żadnych możliwości wyegzekwowania dokumentów od uczestników projektu oprócz prośbienia o dotrzymanie zobowiązania. Uczestnicy po zakończeniu udziału w projekcie (do trzech miesięcy od tej daty) często zmieniają numery telefonów lub nie mają potrzeby utrzymywania kontaktu z beneficjentem.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
170	MOPS Katowice	3	9	0	wśród wymienionych osób z otoczenia powinni się znaleźć również wolontariusze	Pomagają i wspierają bezpośrednio daną osobę, np. w ramach programu profilaktycznego realizowanego w ramach PCAL Szopienice, wolontariusze pomagają w nauce dzieciom i młodzieży, a więc stanowią ich bezpośrednie otoczenie, są z nich w bardzo bliskiej relacji, mają bezpośredni wpływ na kształtowanie pozytywnych postaw.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
171	MOPS Katowice	4.1.	10	b	w punkcie należałoby zwiększyć wachlarz o organizacje pozarządowe: "...w szczególności Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, A TAKŻE z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami."		Uwaga nieuwzględniona. Cały punkt mówi o możliwościach, a nie o obowiązkach. IZ RPO może zapewnić inny sposób koordynacji i komplementarności. Dodatkowo organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego są podmiotami ekonomii społecznej
172	Miasto Katowice	4/ 4.3.1	-	-	Brak jasnych zasad finansowania	Brak informacji dot. przepływu środków finansowych	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie mają na celu wskazywać przepływów finansowych. One odbywają się na zasadach ogólnych wynikających z prawa krajowego. Wytyczne w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa mają określić zakres wsparcia i podstawowe zasady jego realizacji.
173	Miasto Katowice	4/ 4.3.1	3)	-	Niewystarczająca liczba osób, które można objąć wsparciem	Przy obecnej skali liczby osób "niesamodzielnych" liczba 20 wydaje się być liczbą niewystarczającą, dlatego proponuję zwiększyć tę liczbę do 30	Uwaga uwzględniona.
174	Miasto Katowice	4/ 4.5	2)	-	Rozszerzenie katalogu możliwości	Wykup przez gminę części budynku, której nie jest właścicielem (pozostała część budynku jest własnością prywatną), ponieważ dopiero wtedy jest możliwa realizacja projektu w pełnym zakresie.	Wyjaśnienie: Zrezygnowana ze wskazywania właścicieli.
175	Miasto Katowice	4.2	10	-	z dnia 12 marca 2004 r.	Korekta pomyłki	Uwaga uwzględniona

176	Miasto Katowice	4.3	3	-	Proponuje się usunąć niniejszy punkt	W ramach działań przewidzianych dla młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym identyfikuje się potrzeby utworzenia nowych punktów animacji młodzieżowej w ramach MOPS-ów lub gimnazjum. Proponowany zapis w konsultowanych wytycznych wyklucza realizację ww. działania.	Uwaga częściowo uwzględniona. W definicji w słowniku wskazano jakiego rodzaju usługi są usługami opieki instytucjonalnej, są to placówki opiekuńczo-wychowawcze powyżej 14 dzieci i placówki wieloosobowego całodobowego pobytu powyżej 30 osób. W związku z tym zapis nie ogranicza możliwości wsparcia placówek wskazanych w wytycznych.
177	Miasto Katowice	2	7)	0	Należy stosować Wytyczne również w odniesieniu do PI 9b.	Wytyczne powinny mieć zastosowanie również do PI 9b, tym bardziej, że odnoszą się do PI 9i oraz 9iv, a projekty finansowane w ramach PI 9b będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia w PI 9i i 9iv.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestii rewitalizacji poświęcone są odrębne wytyczne - Wytyczne w zakresie rewitalizacji w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020. MliR nie identyfikuje potrzeby wprowadzania innych dodatkowych wspólnych zasad dla wszystkich RPO dotyczących inwestycji infrastrukturalnych w zakresie rewitalizacji, ponad te które wynikają z Wytycznych w zakresie rewitalizacji oraz Umowy Partnerstwa.
178	WUP Rzeszów	4	10	e	Zapis niejasny.	W jaki sposób IZ może zobowiązać beneficjenta do przeprowadzenia diagnozy uczestników i wyboru narzędzi wsparcia dopiero w umowie o dofinansowanie - taka diagnoza i wybór form wsparcia powinien nastąpić na etapie pisania wniosku o dofinansowanie, a nie po zatwierdzeniu wniosku do realizacji. Ponadto IZ nie ma możliwości wpływu na opsy, a tym samym instytucja ta może odmówić współpracy z beneficjentem.	Wyjaśnienie: Diagnoza problemu i potrzeb rzeczywiście następuje na poziomie wniosku o dofinansowanie, jednak na poziomie bardzo ogólnym. Natomiast po rekrutacji uczestników do projektu beneficjent powinien zdiagnozować każdego uczestnika indywidualnie i dopasować zakres wsparcia do indywidualnych potrzeb każdej osoby. W przeciwnym razie istnieje poważne ryzyko, że wsparcie nie będzie miało charakteru zindywidualizowanego. Zapis został usunięty.
179	WUP Rzeszów	4	15		Zapisy wzajemnie się wykluczające - należy	W rozdziale 4 punkt 15 zamieszczono zapis mówiący, iż w sytuacji, gdy projekt jest realizowany wyłącznie przez sektor publiczny <u>istnieje</u>	Uwaga uwzględniona.
180	WUP Rzeszów	4.2	9		ujednolicić		Uwaga uwzględniona.
181	WUP Rzeszów	4.2	6		Brak możliwości zapewnienia kontynuacji wsparcia w ramach PI 9v w sytuacji, gdy na danym terenie nie są realizowane tego typu projekty (np. nie zostały jeszcze podpisane umowy o dofinansowanie)		Uwaga uwzględniona.
182	WUP Rzeszów	4.2	22		Postuluje się przywrócenie możliwości sfinansowanie części kosztów turnusów rehabilitacyjnych (w formie realizowanej w ramach PO KL)	Turnus rehabilitacyjny jest formą aktywnej rehabilitacji, bardzo popularną w projektach systemowych realizowanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Turnus rehabilitacyjny jest bardzo ważnym elementem procesu dochodzenia do pełnej sprawności przez osoby niepełnosprawne i jako taki powinien być finansowany w projektach PI 9i	Uwaga nieuwzględniona. Fakt popularności instrumentu nie ma związku z jego skutecznością i efektywnością w kontekście celów zatrudnieniowych EFS. Turnusy mogą być finansowane z PFRON. Środki EFS nie mogą zastępować finansowania krajowego, muszą być wydatkowane zgodnie z zasadą dodatkowości. Jednocześnie jeżeli w RPO wskazano turnusy rehabilitacyjne, to mogą być one finansowane przez IZ RPO, zgodnie z zasadą nadrzędności RPO nad Wytycznymi.
183	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 3	2	-	Proponuje się doprecyzowanie zapisów odnoszących się do deinstytucjonalizacji usług, że profilaktyka w przypadku dzieci powinna zapobiegać rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu pod opieką zastępczą "instytucjonalną".	Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 34 wskazuje, że piecza zastępcza jest sprawowana w formie instytucjonalnej lub rodzinnej. W przypadku kiedy mówimy o deinstytucjonalizacji usług odnosić należy się jedynie do formy instytucjonalnej pieczy zastępczej, a nie rodzinnej.	Uwaga nieuwzględniona. Działania profilaktyczne/prewencyjne mają zapobiegać rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej. A dopiero gdy nie jest to możliwe umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.
184	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 3	5	-	Proponuje się doprecyzowanie wieku opiekuna nieformalnego, tzn. opiekunem powinna być osoba pełnoletnia.	Powyzsze określenie wieku opiekuna pozwoli na doprecyzowanie grupy osób, które będą mogły pełnić funkcję opiekuna nieformalnego.	Uwaga uwzględniona.

185	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 3	6	a - j	Proponuje się ujednoczenie zapisów w Wytycznych z WLWK dotyczących osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Zapisy w niniejszych Wytycznych dot. definicji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie są spójne z definicją wskazaną w WLWK. Aby prawidłowo monitorować wskaźniki, definicje w obydwu dokumentach muszą być jednakowe.	Uwaga uwzględniona.
186	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 3	18	a, b	Proponuje się zrezygnować z użycia słów: "pensjonariusze", "pensjonariuszy" nazywając te osoby mieszkańcami.	Powyższa zmiana będzie zgodna z pkt 18c. Słowo "pensjonariusz" nie ma dobrej konotacji, zdecydowanie korzystniej brzmi określenie "mieszkaniec", zwłaszcza, że mówimy tutaj o usłudze instytucjonalnej - całodobowej.	Uwaga uwzględniona.
187	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 4	1	-	Nieprawidłowy zapis dotyczący wsparcia osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - wskazano, że do wsparcia kwalifikują się osoby spełniające więcej niż jedną z przesłanek o których mowa w rozdziale 3 pkt 6.	Zgodnie z wcześniejszym podejściem zastosowanym m.in. do określania w RPO wartości docelowych wskaźników, do objęcia wsparciem kwalifikują się osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spełniające co najmniej jedną z ww. przesłanej. Takie podejście jest zgodne z definicją wskazaną w WLWK.	Uwaga nieuwzględniona. W dostępie do projektów powinny być preferowane przede wszystkim osoby w najtrudniejszej sytuacji, doświadczające najbardziej złożonych problemów. Mowa w tym zapisie o preferencjach, a nie o wyłącznym wsparciu osób spełniających więcej niż jedną przesłankę. Nie oznacza to że wszystkie osoby obejmowane wsparciem muszą spełniać więcej niż jedną przesłankę. Zapis nie jest więc niezgodny z definicjami z WLWK.
188	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 4	26	-	W Wytycznych wskazano, że szczegółowe zasady dotyczące poszczególnych form efektywności zatrudnieniowej oraz sposobu weryfikacji spełnienia tego kryterium określa IZ POWER i IZ RPO, jednakże powinno się mówić tutaj o kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej, a nie tylko zatrudnieniowej.	Ujednoczenie zapisów.	Uwaga uwzględniona.
189	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 4/ Podrozdział 4.2	1	-	Brak zapisów wskazujących na możliwość objęcia wsparciem otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	W niektórych przypadkach istnieje konieczność objęcia wsparciem również otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (tylko w zakresie jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu), dlatego proponuje się dodać również tę grupę docelową.	Wyjaśnienie: W Wytycznych zawarto ogólny zapis mówiący o zagwarantowaniu przez IZ możliwości kierowania wsparcia do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Nie ma potrzeby powtarzania tego w każdym rozdziale.
190	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	Rozdział 4/ Podrozdział 4.3.2	3	-	Nieprawidłowy zapis dotyczący deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.	Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 34 wskazuje, że piecza zastępcza jest sprawowana w formie instytucjonalnej lub rodzinnej. W przypadku kiedy mówimy o deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, odnosić należy się jedynie do formy instytucjonalnej pieczy zastępczej, a nie rodzinnej.	Uwaga nieuwzględniona. Proces deinstytucjonalizacji to w przypadku pieczy zastępczej konieczność rozwijania pieczy zastępczej rodzinnej i wsparcie w przekształcaniu pieczy instytucjonalnej w rodzinną. Ta także cały zestaw działań prewencyjnych mający uniemożliwić rozdzielenie dziecka z jego rodziną.
191		Rozdział 3 Słownik pojęć	10	d) iii	definicja podmiotów ekonomii społecznej nie uwzględnia zapisu dotyczącego spółdzielni socjalnych (wymienia jedynie spółdzielnie pracy oraz inwalidów i niewidomych).	spółdzielnie socjalne stanowią jeden z podstawowych podmiotów ekonomii społecznej, które wspierane są ze środków UE.	Uwaga uwzględniona.
192		Rozdział 4, Podrozdział 4.1	1		proponujemy zapis: <i>IZ PO WER i RPO zapewniają, że preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</i>	brzmienie zapisu jest niespójne z zapisami pkt. 6 w Rozdziale 3 słownik pojęć.	Uwaga nieuwzględniona. W dostępie do projektów powinny być preferowane przede wszystkim osoby w najtrudniejszej sytuacji, doświadczające najbardziej złożonych problemów. Mowa w tym zapisie o preferencjach dla osób doświadczających wykluczenia z więcej niż jednego powodu.

193	WUP Poznań	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	3		proponujemy zapis: <i>IZ RPO zapewnia, że działania w zakresie aktywizacji zawodowej stanowią ostatni element realizacji ścieżki reintegracyjnej (z wyłączeniem usług doradcy zawodowego), zaś działania w zakresie aktywizacji edukacyjnej muszą być powiązane z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej.</i>	obecny zapis uniemożliwia uczestnikom skorzystanie z usług doradcy zawodowego na początku realizacji projektu, co jest konieczne do określenia właściwej ścieżki aktywizacji (np. tworzenie IPD).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano, że usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji.
194		Rozdział 4, Podrozdział 4.2	10		Mowa o ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.	omyłka pisarska.	Uwaga uwzględniona.
195		Rozdział 4 Podrozdział 4.2	13		proponujemy zapis: Programy <i>aktywności lokalnej są realizowane poprzez usługi aktywnej integracji, w tym pracę socjalną ze społecznością lokalną, animację lokalną lub organizowanie społeczności lokalnej.</i>	brzmienie zapisu jest niespójne z zapisami przedmiotowych Wytucznych (formą realizacji projektu jest m.in. program aktywności lokalnej.).	Uwaga uwzględniona.
196	WUP Poznań	Rozdział 4 Podrozdział 4.3/4.3.2	5		w tekście brak podrozdziału, na który powołano się w pkt.5	omyłka pisarska.	Uwaga uwzględniona
197	Fundacja Imago	4.1	1		usunięcie zapisu	Preferowanie osób spełniających więcej niż jedną przesłankę jest krzywdzące w stosunku do tych, którzy pomimo spełniania tylko 1 przesłanki są również w bardzo trudnej sytuacji, niejednokrotnie trudniejszej, niż osoba, która spełnia formalnie obie przesłanki. Ponadto w praktyce projektowej i organizacji konkursów może to spowodować, iż tworzone na tej podstawie kryteria wyboru ofert spowodują kumulację projektów dla tej samej grupy osób. Jeżeli dana grupa będzie preferowana, większość projektodawców będzie kierować do nich wsparcie.	Uwaga nieuwzględniona. W dostępie do projektów powinny być preferowane przede wszystkim osoby w najtrudniejszej sytuacji, np. niepełnosprawne i ubogie, bezdomne i uzależnione itd. Mowa w tym zapisie o preferencjach dla osób doświadczających wykluczenia z więcej niż jednego powodu. Nie oznacza to że wszystkie projekty będą kierowane wyłącznie do osób spełniających więcej niż jedną przesłankę.
198	Fundacja Imago	4.1	2		usunięcie zapisu	Ze względu na zapis o konieczności łączenia wsparcia dla otoczenia ze wsparciem dla bezpośrednich klientów w poprzednim okresie programowania niemożliwe było kierowanie działań wyłącznie dedykowanych opiekunom, rodzinom, czy specjalistom, co niejednokrotnie jest związane z realnymi potrzebami tej grupy. Chodzi o działania informacyjne, doradcze, terapeutyczne, grupowe szkolenia czy zajęcia indywidualne, np. dla rodziców i opiekunów niepełnosprawnych osób zależnych. Działania wspierające otoczenie musiały być 'z konieczności' uzupełnianie o bezpośrednie wsparcie, co podrażało koszty projektu i utrudniało udzielenie wsparcia, którego bezpośrednio brakowało rodzicom. Przykładem mogą być szkolenia dla kadr pracujących z osobami niepełnosprawnymi (nauczyciele i instruktorzy w szkołach, WTZ, ZAZ, czy NGO) lub uzależnionymi, zapoznające ich z nowymi metodami pracy, bądź umożliwiające wymianę wiedzy między nimi. W rezultacie w praktyce projektów zakres działań jedynie w niewielkim procencie (10-20% wartości projektu) mógł dotyczyć wsparcia dla otoczenia, którego ewidentnie brakowało.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono wyjątek w zakresie edukacji opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych
199	Fundacja Imago	4.1	10	a	dodanie obok ROPS Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego	Ponieważ zapis dotyczy zlecenia zadań dla sektora NGO, zasadne byłoby uwzględnienie w procesie formułowania warunków brzegowych i preferencji co najmniej Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono możliwość konsultacji z parterami.
200	Fundacja Imago	4.1	10	b	Zamiana 'podmiotów ekonomii społecznej' na 'organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej'.	W odniesieniu do projektów partnerskich pojawia się zapis o partnerstwach w szczególności z podmiotami ekonomii społecznej i pracodawcami. Część organizacji pozarządowych bardzo aktywnie udzielających wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem nie prowadzi działalności typowej dla podmiotów ekonomii społecznej, co zawęzi rodzaj i jakość partnerów mogących współtworzyć partnerstwa.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z definicją podmiotu ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe są do kategorii podmiotów ekonomii społecznej.

201	Fundacja Imago	4.1	10	e	usunięcie zapisu	Obowiązkowość współpracy z OPS, o którym mowa, utrudni bieżącą pracę i udzielanie wsparcia obu stronom procesu. Nie wszyscy beneficjenci projektów będą bowiem klientami OPS. W przypadku gdy z powodów personalnych, operacyjnych, harmonogramów, obłożenia pracą, OPS nie będzie mógł się zaangażować w to działanie, brak wypełnienia tego obowiązku będzie skutkowało blokowaniem wsparcia dla beneficjentów projektu. Jak pokazują dane z poprzedniego okresu programowania, OPS w skali wszystkich gmin w Polsce, rzadko wchodziły w projekty partnerskie, co pokazuje, że współpraca jest problematyczna dla tych instytucji, m.in. ze względu na ograniczone zasoby. Ten zapis będzie powodował dodatkowe obciążenie tych instytucji dodatkową pracą.	Uwaga uwzględniona.
202	Fundacja Imago	4.1	15		dodanie możliwości zlecenia zadań na gruncie Ustawy o promocji zatrudnienia oraz prawa zamówień publicznych	Ustawa o działalności pożytku publicznego nie jest jedynym mechanizmem zlecenia zadań. Rozszerzenie palety mechanizmów zlecenia wpłynie pozytywnie na zwiększenie możliwości wchodzenia we współpracę z różnymi podmiotami. Na terenie danego samorządu może nie być partnerów NGO, którym można by zlecić dane zadanie, a jednocześnie wykluczyłoby to współpracę ze spółdzielniami socjalnymi, czy przedsiębiorstwem społecznym. Umożliwienie zlecenia na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia, bądź prawa zamówień publicznych, pozwoli na wybór spośród większej liczby ofert i podmiotów. Ponadto w praktyce umożliwi urzędowi pracy biorącemu udział w projektach zlecenie swoich zadań.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów dotyczących obowiązkowego zlecenia zadań.
203	Fundacja Imago	4.1	21		zastąpienie pracownika socjalnego osobą posiadającą odpowiednie kwalifikacje i umiejętności.	W tym punkcie jest mowa o diagnozie przeprowadzanej przez pracownika socjalnego. W przypadku realizacji projektów przez innych projektodawców niż OPS, może to nie być możliwe, choć z pewnością mogą dysponować odpowiednią kadrami, nie będącymi pracownikami socjalnymi sensu stricto.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów
204	Fundacja Imago	4.2	20		dodanie podpunktu „uczestnictwo w usługach umożliwiających wypełnienie postanowień Konwencji NZ o prawach osób niepełnosprawnych, w szczególności prowadzących do zwiększenia poziomu niezależności życiowej”.	Tak zdefiniowany zapis może być niezgodny z Konwencją NZ o prawach osób niepełnosprawnych, ponieważ uzależnia otrzymanie wsparcia od podjęcia aktywności zawodowej. Tym samym odbiera możliwość wsparcia osobom umożliwiającemu im niezależne życie, tj. dostęp do usług publicznych, społecznych, samodzielny kontakt z otoczeniem społecznym i osobami bliskimi. W efekcie realizacja działań przywracających samodzielność osobom niepełnosprawnym, treningów umiejętności, orientacji przestrzennej, komunikacji, posługiwania się akcesoriami wspierającymi, usług asystenta osoby niepełnosprawnych, może nie być możliwa, ponieważ nie prowadzi wprost do zatrudnienia.	Uwaga nieuwzględniona. Europejski Fundusz Społeczny ma swoje cele, związane ze zwiększaniem zatrudnienia i trwałym wyprowadzeniem osób w trudnej sytuacji ze sfery ubóstwa i wykluczenia społecznego. Środki EFS muszą być skoncentrowane na określonych kategoriach działań, nie mogą zatępować wsparcia ze środków krajowych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z przyjętą logiką działania w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9i są ukierunkowane na efekt społeczno-zatrudnieniowy, natomiast w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9 iv na rozwój usług społecznych, w tym usług asystenckich.
205	DRPO	Uwaga ogólna			Z uwagi na zakończenie negocjacji z KE dla części Regionalnych Programów Operacyjnych w wątpliwości budzą zapisy, iż "IZ RPO zapewnia realizację" konkretnych typów projektów podczas gdy mogły one nie zostać przewidziane w ramach wynegocjowanych programów.		Uwaga uwzględniona. Wprowadzono ogólny zapis wskazujący na zasadność nadrzędności zapisów RPO nad Wytocznymi.
206	BAW	Wykaz skrótów			1. Wnosimy o rozszerzenie wykazu skrótów o użyte w wytocznym, a niewyjaśnione: CIS – Centrum Integracji Społecznej, KIS – Klub Integracji Społecznej oraz PO PŻ - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020.		Uwaga uwzględniona.
207	WUP w Łodzi	spis treści			Uwaga techniczna. Nazwa Podrozdziału 4.2 jest niepełna.	Nazwa powinna brzmieć "Aktywna integracja w ramach PI 9i"	Uwaga uwzględniona.
208	WUP w Łodzi	Rozdział 1	1		Uwaga techniczna. Brak wskazania roku dziennika ustaw.		Uwaga nieuwzględniona. Obecnie nie nadaje się już numerów Dziennikom Ustaw. Publikator przywołano prawidłowo.

209	BAW	Rozdział 3	6	g)	Brak uzasadnienia, aby zawsze zaliczać osoby z gospodarstw domowych z jedną osobą pracującą do grupy rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wiele rodzin, w których jedna osoba pracuje radzi sobie dobrze finansowo i nie są one (te rodziny) wykluczone społecznie. W związku z powyższym należy zmodyfikować treść ww. punktu.		Uwaga uwzględniona
210	PR VII	Rozdział 3	18	b	Sugeruje się zmianę zapisu "pensionariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia" na "pensionariusze mają ograniczoną możliwość podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia".	Zapis zawarty w <i>Wytycznych</i> wskazuje, że pensionariusze nie mogą podejmować żadnych decyzji, dotyczących ich życia, co wydaje się być stwierdzeniem zbyt uogólniającym. W <i>Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności</i> wskazano, że "pensionariusze nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą", więc proponuje się w definicji zawarcie odniesienia nie do braku, ale do ograniczonej możliwości podejmowania decyzji.	Uwaga uwzględniona.
211	PRVII	Rozdział 3	-	-	Sugeruje się dodanie w <i>Wytycznych</i> definicji dużych instytucji o charakterze opiekuńczo-pobytowym.	W związku z koniecznością zawarcia w regionalnych programach operacyjnych przedstawionego przez Komisję Europejską następującego zapisu "Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych" zasadne jest zdefiniowanie tego rodzaju instytucji w wytycznych horyzontalnych .	Uwaga uwzględniona.
212	WUP w Łodzi	Rozdział 3			Do Rozdziału 3 należy wprowadzić pojęcie "ubóstwo "	W Podrozdziale 4.1 pkt. 1) mowa jest o "przesłankach ubóstwa" odrębnie od przesłanek wykluczenia społecznego, o którym mowa w Rozdziale 3 pkt 6. W związku, z czym niezbędne jest wprowadzenie definicji ubóstwa lub osoby lub rodziny ubogiej	Uwaga nieuwzględniona. Zrezygnowano z zapisów o których w uwadze.
213	WUP w Łodzi	Rozdział 3	3		Należy uzupełnić zapis. Proponuje się wprowadzenie zapisu: "Opiekun nieformalny - osoba, opiekująca się osobą niesamodzielną, np. członek rodziny nie pobierająca wynagrodzenia za swoje usługi"	Zasadniczą różnicą pomiędzy opiekunem formalnym a nieformalnym jest fakt wynagradzania. Opiekunka środowiskowa np. skierowana przez ops za swoją pracę otrzymuje wynagrodzenia, zaś członek rodziny opiekujący się osobom niesamodzielną/starszą takiego wynagrodzenia nieotrzymuje.	Uwaga uwzględniona.
214	WUP Łódź	Rozdz. 3	8		Zapis "OWES- podmiot, który świadczy łącznie wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej....." nie jest	Powinno być dookreślone, że chodzi o usługi wskazane w pkt. 21 Rozdział 3 Wytycznych, gdyż wskazanie "wszystkie usługi" może być mylące.	Uwaga uwzględniona.
215	WUP w Łodzi	Rozdział 3	9		Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – to członkowie rodzin lub inne osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub w najbliższym środowisku tych osób, a także opiekunowie i podopieczni osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Dodanie słów "ubóstwem lub" ujednolici zapisy dokumentu.	Uwaga uwzględniona.
216	WUP w Łodzi	Rozdz. 3	14		Przedsiębiorstwo społeczne - będzie zdefiniowane na podstawie trzech kryteriów wskazanych w Wytycznych. Kryteria te zostały powtórzone zgodnie z KPRES. Brak jest jednak w Wytycznych zapisu, że status przedsiębiorstwa społecznego uzyskiwany będzie na podstawie przepisów o przedsiębiorstwie poprzez uzyskanie odpowiedniego wpisu w KRS.	Brak jest jednoznacznego wskazania, kto będzie w związku z brakiem odpowiednich przepisów decydował o tym, czy dany podmiot można uznać za przedsiębiorstwo społeczne. Wytyczne powinny jednoznacznie wskazywać, kto i kiedy będzie nadawał podmiotom taki status.	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na brak ustawy o przedsiębiorstwie społecznym nie jest możliwe wprowadzenie zapisów dotyczących potwierdzania statusu w ramach KRS. Gdy ustawa wejdzie w życie, zmianie ulegnie też definicja przedsiębiorstwa społecznego w celu zapewnienia zgodności Wytycznych z prawem krajowym.

217	WUP w Łodzi	Rozdział 3	17		Zmiana na " Instrumenty aktywnej integracji - instrumenty, których celem jest:"	Zastąpienie słowa " usługa " słowem " instrument " w celu postawienia jednoznacznej linii demarkacyjnej pomiędzy wsparciem realizowanym w PI 9i. a usługami świadczonymi w PI 9iv. Ponadto ujednoczenie nazewnictwa w całych Wytycznych.	Uwaga nieuwzględniona. W części dokumentu używane jest określenie usługi odnoszące się zarówno do usług aktywnej integracji jak również usług społecznych, wprowadzenie kategorii instrumenty może zmniejszyć czytelność
218	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.1	5 str.12	a,b,c	W PO PŻ wyminionych jest kilka typów organizacji partnerskich (o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym (OPO), regionalne (OPR), lokalne (OPL)). Czy obowiązek przekazywania informacji przez IZ / beneficjenta obejmuje wszystkie organizacje partnerskie uczestniczące w PO PŻ czy też np. tylko OPR, które poinformuje pozostałe OP o dofinansowanych projektach / prowadzonej rekrutacji do projektu. Poza tym wydaje się, iż zapisy lit. a i c wzajemnie się wykluczają. Jeśli IZ RPO zapewnia, iż zakres wsparcia udzielonego osobie lub rodzinie nie powiela się z działaniami realizowanymi w stosunku do tych osób w ramach PO PŻ (lit.a) to takiej weryfikacji musi dokonać na etapie oceny projektu. W związku z powyższym niezrozumiały jest zapis mówiący, iż na etapie umowy beneficjent ustala zakres działań towarzyszących.		Uwaga uwzględniona.
219	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.1	10	d	Proponuje się przyjęcie następujących zapisów "zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do informowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (ops/pcpr) o realizowanych projektach i ich uczestnikach, w szczególności gdy uczestnikami są osoby korzystające z pomocy społecznej."	Wprowadzenie proponowanych zapisów umożliwi przepływ informacji pomiędzy powiatowymi centrami pomocy społecznej, których klientami są osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą a beneficjentami projektów w celu uniknięcia dublowania się wsparcia.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano zapis OPS/PCPR zamiast posługiwać się określeniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. OPS/PCPR realizują też wsparcie np. z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej i wtedy są nazywane jednostkami organizacyjnymi wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej
220	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.1	10	e	Proponuje się usunięcie zapisów	Niemożliwa jest ścisła współpraca wszystkich beneficjentów z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej (ops/pcpr) z uwagi na obciążenie pracą pomocy społecznej. Wprowadzenie takiego warunku w umowie może spowodować niezrealizowanie projektu.	Uwaga uwzględniona.
221	WUP Łódź	Rozdział 4 Podrozdział 4.1 / 4.1 / Podrozdział 4.2	pkt. 10 / pkt. 15 / pkt. 9		"Dla zapewnienia skoordynowanej i komplementarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym, IZ RPO może: a) określić minimalną pulę środków, w ramach projektów realizowanych przez jst... " / "W sytuacji, gdy projekt jest realizowany wyłącznie przez sektor publiczny, IZ RPO zapewnia, że część zadań w ramach..." / "IZ RPO zachęca do tego, aby w ramach proejktów pozakonkursowych jednostki organizacyjne pomocy społecznej..."	W treści przedmiotowych zapisów przekazane zostały sprzeczne informacje. Występują nieścisłości, czy IZ RPO może określić minimalną pulę środków na zadania, które mają być zlecane zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, czy też jest do tego zobligowana. Naprzemienne posługiwanie się określeniami "jst", "podmioty publiczne" i "jednostki organizacyjne pomocy społecznej" wprowadza dodatkowe nieścisłości.	Uwaga uwzględniona.
222	WUP Łódź	Podrozdział 4.1	16	f	Należy doprecyzować co oznacza "typ projektu".	W treści Wytycznych nie określono co rozumiane jest pod tym pojęciem, pomimo tego, że pozostałe litery tego punktu zostały dookreślone.	Uwaga nieuwzględniono. MIR nie widzi potrzeby dopraczowania.
223	WUP Łódź	Podrozdział 4.1	21		Proponuje się przyjęcie zapisów: "Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, a więc w odniesieniu do stopnia wykluczenia społecznego uczestników projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie."	W ramach CT9 wśród beneficjentów mogą być też podmioty niepubliczne. Zgodnie z zapisem z przedmiotowych Wytycznych diagnozy dokonuje pracownik socjalny. Nie w każdym podmiocie mogącym być beneficjentem zatrudniony jest lub może być pracownik socjalny. W związku z tym wybór osoby, która dokona diagnozy uczestników projektu należy do beneficjenta. Jedynie na etapie oceny projektu członkowie komisji oceny projektów dokonają weryfikacji kwalifikacji osób zaproponowanych przez beneficjenta.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy dotyczące efektywności zostały w znaczeniu części zmienione.

224	WUP Łódź	Podrozdział 4.2	2		Zapis nie jest zgodny z Linia demarkacyjną "IZ RPO zapewnia, że wsparcie osób, rodzin, środowisk lub lokalnych..."	Na etapie prac nad przygotowaniem RPO zgodnie z dokumentem Linia Demarkacyjna przedstawione było 5 instrumentów aktywnej integracji: społeczny, zawodowy, edukacyjny, zdrowotny i kulturalny. W przedmiotowych wytycznych przedstawiono 4 instrumenty. Czy to oznacza, że instrument kulturalny nie może być realizowany w ramach PI 9i np. nawet jako wsparcie towarzyszące, czy działania środowiskowe? Zauważyć również trzeba, że wszystkie zagadnienia związane ze zdrowiem podlegają koordynacji Komitetu Sterującego zgodnie z założeniami Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Czy w związku z tym również instrumenty aktywizacji zdrowotnej tego dotyczą?	Uwaga nieuwzględniona. Interwencja ma być zgodna z RPO. Wprowadzono zapis o nadrzędności zapisów RPO nad zapisami Wytycznych. Jeżeli zostały przewidziane w RPO mogą być realizowane na zasadach określonych przez IZ RPO. Co do zasady jednak zarówno instrumenty aktywizacji kulturalnej jak i sportowej nie mogą stanowić odrębnych instrumentów, ale mają wzmacniać kompetencje społeczne. Mogą być więc traktowane jako element usług aktywnej integracji społecznej. Nie mogą być realizowane przedsięwzięcia wspierające kulturę czy sport. Kultura i sport to narzędzia do realizacji celów społecznych.
225	WUP Łódź	Podrozdział 4.2	3		Proponuje się przyjęcie następujących zapisów "IZ RPO zapewnia, że działania w zakresie aktywizacji zawodowej stanowią ostatni element realizacji ścieżki reintegracji."	Mogą wystąpić przypadki w których aktywizacja edukacyjna np. kontynuacja nauki na różnych poziomach nauczania, czy też rozpoczęcie nauki na wyższym szczeblu uniemożliwia realizację instrumentów z grupy zawodowej. W takich przypadkach niezasadne jest by IZ RPO zapewniała powiązanie aktywizacji edukacyjnej z działaniami w zakresie aktywizacji	Uwaga częściowo uwzględniona. Zrezygowano z zapisu dotyczącego edukacji, jednocześnie wprowadzono zmianę do pkt. o aktywizacji zawodowej.
226	WUP Łódź	Podrozdział 4.2	7		Proponuje się usunięcie tego punktu.	W PI 9i nie będą realizowane usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym. Jest to przedmiot wsparcia w PI 9iv. W związku z tym nie jest możliwe, by w ramach jednego projektu udzielane było obok siebie wsparcie w postaci instrumentów aktywnej integracji i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. W ramach PI 9i beneficjent może zapewnić jedynie wsparcie towarzyszące umożliwiające uczestnikowi projektu udział w instrumentach aktywnej integracji.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 9i co do zasady nie są stosowane usługi społeczne ogólnego interesu, jednak w niektórych przypadkach ich zastosowanie jest niezbędne dla realizacji celów stawianych przed aktywną integracją. Dotyczy to w szczególności usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych, wspomagających te osoby w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia. Jeżeli zapisy RPO zabraniają takiego podejścia, IZ RPO realizuje wsparcie zgodnie z zapisami RPO.
227	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.2	10		Błędne odniesienie do roku uchwalenia ustawy o pomocy społecznej.	Właściwa data to 12 marca 2004r.	Uwaga uwzględniona.
228	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.2	22		Proponuje się zmianę zapisów na: "IZ RPO zapewnia że ze środków EFS nie będą finansowane lub dofinansowywane turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie to może być uznane za wkład własny do projektu."	Wprowadzenie tych zapisów umożliwi wniesienie wkładu własnego odnoszącego się do osób z niepełnosprawnościami, analogicznie jak dla zasiłków - Podrozdział 4.1 pkt 9) niniejszych Wytycznych oraz świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - Podrozdział 4.3.2 pkt 2	Uwaga uwzględniona.
229	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.3.1	2	d	Należy wskazać przykładowe usługi analogicznie jak w punkcie c.	Należy doprecyzować zakres wsparcia.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazano najbardziej popularny przykład tzn. teleopiekę.

230	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.3.1	2	e	Proponuje się pozostawienie następujących zapisów w tym punkcie: "e) działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej poprzez: i) tworzenie miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej, ii) umożliwienie edukacji, w tym szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń dla opiekunów nieformalnych potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi."	Zgodnie z zapisami niniejszych Wytycznych ze str. 6, Wytycznych nie stosuje się do usług opieki zdrowotnej w ramach PI 9iv. Przedstawione w ppkt. ii wsparcie/usługa zostało wymienione w projekcie Wytycznych w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków EFS w perspektywie finansowej 2014-2020. Niezbędne zatem jest jasne rozdzielenie co stanowi usługę społeczną a co usługę zdrowotną, gdyż usługi zdrowotne podlegają koordynacji Komitetu Sterującego zgodnie z Poilcy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020.	Uwaga uwzględniona.
231	WUP Łódź	Podrozdział 4.3.2			Należy doprecyzować Wytyczne by czytelne było, że inne podmioty zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej mogą realizować wsparcie w zakresie placówek wsparcia dziennego.	Wytyczne w zakresie usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej wskazują, że działania w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej podzielono na gminę i powiat. Jednakże zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej również inne podmioty po uzyskaniu zezwolenia wójta mogą realizować wsparcie w zakresie placówek wsparcia	Uwaga uwzględniona.
232	WUP Łódź	Podrozdział 4.3.2	1	b	Doprecyzowanie zapisów	Zgodnie z zapisami i stanem faktycznym zadania w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej realizowane są przez gminy i powiat. Inne działania przypisane do PI 9iv, jak i PI 9i mogą być także świadczone przez inne podmioty w tym niepubliczne. Dlatego niezrozumiałą jest fragment informujący, iż "działania na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej mogą być elementem szerszych działań projektowych dotyczących włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa realizowanych na poziomie gminy i powiatu".	Uwaga uwzględniona.
233	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.3.2	5		Nieprawidłowe odniesienie do podrozdziału 2.1 pkt 20.	W Wytycznych nie występuje taki podrozdział.	Uwaga uwzględniona
234	WUP Łódź	Podrozdział 4.3.2	7		Należy usunąć zapisy	Projekty realizowane w ramach PI 9iv nie zakładają wsparcia w postaci instrumentów aktywnej integracji. Dlatego niemożliwe jest by bezpośrednio w ramach projektu osobom w wieku 15+ zapewnić wsparcie o charakterze zawodowym.	Uwaga uwzględniona.
235	WUP w Łodzi	uwaga ogólna			Brak jest jednoznacznego dookreślenia w Wytycznych czy udzielanie wsparcia finansowego przez OWES (udzielanie dotacji) jest jedną z usług: animacyjnych, inkubacyjnych lub wsparcia biznesowego.	Jako usługi wsparcia ekonomii społecznej realizowane przez akredytowane OWES wymieniane są: animacja, inkubacja i usługi biznesowe. W punkcie 10 str 29 wskazano, iż do dofinansowania wybierane są OWES posiadające akredytację dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej. Jako takie usługi wskazano usługi animacji, inkubacji i usługi biznesowe. Jednocześnie pkt 7 wskazuje, że operatorami bezwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług powiązanych z tym wsparciem są OWES. Czy oznacza to, że operatorzy dotacji mogą być wybierani w odrębnych konkursach niż OWES? Czy udzielanie dotacji zalicza się do usług: animacyjnych, inkubacyjnych i usług biznesowych? Czy może być traktowane oddzielnie? Wytyczne nie precyzują wyraźnie tych kwestii.	Wyjaśnienie. Wyplata dotacji to odrębny rodzaj działań.
236	WUP Łódź	Podrozdział 4.4	9		Proponuje się wprowadzenie zapisu "IZ RPO zapewnia, że co do zasady wybór OWES następuje na okres nie krótszy niż 24 miesiące."	Przedstawiony w Wytycznych zapis jest sprzeczny z okresem, na który OWES zostanie udzielona akredytacja (pierwsza akredytacja udzielana jest na okres 24 miesiące). W związku z tym istnieje możliwość, że ostatnie 12 miesięcy będą realizowały projekt OWES, które nie posiadają aktualnej akredytacji o której mowa w kolejnym pkt. 10 w Podrozdziale 4.4.	Uwaga nieuwzględniona Termin celowo nie są tożsame. Dzięki takiemu mechanizmowi OWESy będą bardziej zmobilizowane do poddania się procesowi kolejnej akredytacji jeszcze w okresie trwania projektu.
237	WUP Łódź	Podrozdział 4.4	11	pkt. b) lit. ii	wskaźnik 4 dot. usług inkubacyjnych- w wyniku działalności OWES zwiększyła się liczba organizacji prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą i stworzono nowe miejsca pracy na terenie funkcjonowania OWES.	Powinno być doprecyzowane co oznacza "stworzenie miejsca pracy". Czy miejsca pracy będą stworzone poprzez udzielanie dotacji w ramach działalności OWES. Czy wliczają się do wskaźnika nr 3, gdzie też jest wskazana liczba utworzonych miejsc pracy. Czy wskaźnik nr 4 jest odrębnie liczony w stosunku do wskaźnika nr 3.	Uwaga częściowo uzględniona. Zmieniono definicję wskaźnika 4. Jednocześnie nie wprowadzono doprecyzowania dotyczącego tworzenia miejsc pracy. Forma wsparcia służąca utworzeniu miejsca pracy nie ma znaczenia. Mogą być to miejsca pracy utworzone w ramach dotacji, jak również w ramach wsparcia pozadotacyjnego np. doradztwa.

238	WUP Łódź	Podrozdział 4.4	17		IZ zapewnia realizację działań służących zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym poprzez działania edukacyjne....	Należy doprecyzować w ramach jakich usług mają być prowadzone działania edukacyjne służące zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. Wytoczne mówią o usługach inkubacyjnych, animacyjnych i biznesowych. W punkcie 18 tego samego podrozdziału wskazano na działania animacyjne i edukacyjne jako odrębne formy. Jaki podmiot, w takim razie ma realizować działania edukacyjne.	Uwaga uwzględniona.
239	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	1 str.33		Sugeruje się albo usunąć punkt albo go doprecyzować (zbyt ogólny, nie wnosi treści merytorycznych do Wytocznych).		Uwaga nieuwzględniona. Jest to podstawowy warunek wsparcia dla infrastruktury społecznej i dlatego został powtórzony.
240	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	2 str. 33	a, b, e	Sugeruje się usunięcie zapisów, iż wskazane budynki muszą być własnością wnioskodawcy. Prawo do dysponowania nieruchomością przez Wnioskodawcę jest weryfikowane przez IZ RPO na etapie oceny każdego projektu (nie tylko z obszaru infrastruktury społecznej), w związku z powyższym wydaje się, iż w przedmiotowym punkcie jest on zbędny.		Uwaga uwzględniona.
241	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	3 str. 33		Zapis, iż IZ RPO zapewnia realizację projektów z obszaru infrastruktury społecznej zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków jest zbędny.	Obowiązek przestrzegania Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków dotyczy wszystkich projektów realizowanych w ramach PO i RPO na lata 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona. Wytoczne w zakresie kwalifikowalności wydatków wprowadzają ograniczenia doty np. kupna lokali mieszkalnych. W przypadku usunięcia odwołania do Wytocznych w zakresie kwalifikowalności mogłoby powstać wrażenie sprzeczności dokumentów, z których jeden pozwala na finansowanie a drugi go zabrania.
242	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	6 str. 34		Sugeruje się uszczegółwić zapis dotyczący infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych,		Uwaga uwzględniona. □
243	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	7 str.34		Wątpliwość budzi spójność zapisów w ramach punktu 7 i 9. Z zapisu w punkcie 7 wynika, iż nie jest wspierana infrastruktura służąca powstaniu nowych miejsc realizacji usług społecznych ...zaś zapisy w punkcie 9 mówią, że taka możliwość istnieje.		Uwaga uwzględniona. □
244	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	8 str. 35		Treść punktu 8 dotyczy możliwości uzyskania wsparcia infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jedynie w sytuacji gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalnych z uwzględnieniem dwóch przyczyn. W jaki sposób IZ ma to zbadać na etapie oceny projektu? Należy uściślić zapis.	Uwaga uwzględniona.	Uwaga uwzględniona.
245	DRPO	Rozdział 4, podrozdział 4.5	11 str. 35		Wydaje się, iż w świetle zapisów pkt. 10 (Iz dąży do realizacji kompleksowych inwestycji) zapisy pkt. 11 (tworzy możliwość realizacji projektów zintegrowanych) jest		Uwaga uwzględniona.
246	WUP w Łodzi	Rozdział 3	6	i	Uwaga techniczna. "osoby zagrożone <u>eksmisją</u> ".	Powinno być "osoby zagrożone eksmisją".	Wyjaśnienie: wprowadzono nowa kategorie osób zagrożonych wykluczeniem rezygnując z kategorii osób zagrożonych eksmisją.

247	WUP w Łodzi	Rozdział 3	20	wers 8	Uwaga techniczna. "Są to w szczególności usługi świadczone w miejscu zamieszkania, w mieszkaniu o charakterze wspieranym, a także w instytucji (placówce) oferującej wsparcie dzienne lub całodobowe, o ile rozmiar tej instytucji oraz jej kultura organizacyjna gwarantują, że usługi są świadczone w sposób zindywidualizowany (...)"	Powinno być "świadczony".	Uwaga uwzględniona.
248	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.1	1	wers 3	Uwaga techniczna. "IZ PO WER i RPO zapewniają, że preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spełniające przesłankę ubóstwa albo osoby lub rodziny doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego(...)"	Należy usunąć "j".	Uwaga uwzględniona.
249	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.3.3	1	a	Uwaga techniczna. " tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących w mieszkaniach o charakterze wspieranym	Należy usunąć "w".	Uwaga uwzględniona.
250	WUP w Łodzi	Rozdział 4 Podrozdział 4.4	19	a	Uwaga techniczna. "infrastruktura została zaprojektowana i wykonana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego (...)"	Brakuje literki "z". Powinno być: "infrastruktura została zaprojektowana i wykonana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego (...)"	Wyjaśnienie: Całkowicie zrezygnowano z tego punktu. Jest powtórzeniem wymagań Wytucznych w zakresie równości szans i niedyskryminacji.
251	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	wykaz skrótów	-	-	Proponuje się rozszerzyć wykaz skrótów o PO PŻ, CIS, KIS	brakuje wyjaśnienia tych skrótów, co powoduje niejasność zapisów	Uwaga uwzględniona.
252	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 1	2)	-	Należy dodać literę "c" oraz wymienić ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1301/2013z dnia 17 grudnia 2013 r.w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006	Wytuczne dotyczą przedsięwzięć z obszaru włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS oraz EFRR zatem zasadne jest, aby w podstawie prawnej wskazać rozporządzenie szczegółowe dot. EFRR. Dodatkowo w rozdziale 2 pkt. 7 wskazuje się, iż wytuczne stosuje się do projektów realizowanych w PI wskazanych w rozporządzeniu szczegółowym dot EFS oraz EFRR. Należy dodać zatem literę "c" do punktu 2 ze wskazaniem rozporządzenia EFRR.	Uwaga uwzględniona.
253	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 2	1)	-	W punkcie 1 w zdaniu "wytuczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w CT 9" należy dodać również zapis o środkach EFRR.	Wytuczne dotyczą przedsięwzięć z obszaru włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS oraz EFRR zatem zasadne jest aby koordynacja działań również dotyczyła przedsięwzięć EFRR. Za pomocą tych środków również będą wspierane działania służące zapewnieniu jednolitych standardów usług np. społecznych lubwspierających pieczę zastępczą. Należy zatem uzupełnić zapis punktu 1 o środki EFRR	Uwaga częściowo uwzględniona.
254	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 2	2)	-	W punkcie 2 w zdaniu "wytuczne mają także zapewnić zgodność działań podejmowanych w CT 9 z udziałem środków EFS z polityką krajową w obszarze włączenia społecznego" należy dodać również zapis o środkach EFRR	Wytuczne dotyczą przedsięwzięć z obszaru włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS oraz EFRR zatem zasadne jest aby dodac zapis o środkach EFRR. CT 9 realizowany jest nie tylko za pomocą eFS, ale również uzupełniająco z EFRR. Należy zatem uzupełnić zapis punktu 2 o środki EFRR.	Uwaga uwzględniona.
255	DWUP	Rozdział 3	2)	-	"Deinstytucjonalizacja usług - proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnym (...)" - definicja nie wyjaśnia znaczenia "deinstytucjonalizacji usług".Należy doprecyzować na czym powinna polegać deinstytucjonalizacja usług na rzecz opieki środowiskowej.	Zapis definicji jest niejasny i niezrozumiały.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy wskazują na czym polega proces deinstytucjonalizacji. Definicja została częściowo poprawiona.

256	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 3	6)	i)	Błąd literowy w słowie: "zagrożenie"	Powinno być: "zagrożone"	Uwaga uwzględniona
257	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 3	8)	-	Zdefiniowano, że OWES to: podmiot świadczący wszystkie 3 rodzaje usług NA TERYTORIUM WSKAZANYM PRZEZ SAMORZĄD I WYNIKAJĄCY Z WRPDRES. Wymóg ten jest zasadny, ale nie każdy regionalny plan ma w tym momencie określony zakres terytorialny OWES. Proponuje się usunąć część dot. WRPDRES.	Nabory na OWES będą ogłoszone niezwłocznie po przyjęciu SZOP RPO. Natomiast aktualizacja WRPDRES będzie jednym z działań realizowanym w projekcie pozakonkursowym ROPS i będzie procesem czasochłonnym. W stosunku do dziś obowiązujących regionalnych planów nie było wymagań określania terytorium, na którym działają OWES-y (subregionalnie). W związku z tym zapis ten nie odpowiada obecnemu zakresowi WRPDRES. Taką zmianę będzie można dopiero wprowadzić w ramach aktualizacji planów.	Uwaga uwzględniona.
258	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 3	9)	-	Definicję otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należałoby rozszerzyć o kandydatów na rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego o których mowa w Rozdziale 4, Podrozdział 4.3.2, punkt 8	Zgodnie z rozdziałem 4, podrozdziałem 4.3.2, punktem 8 IZ RPO zapewnia, że w ramach działań prowadzących do powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej jest realizowane kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach. Jednak definicja otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie uwzględnia kandydatów na rodziny zastępcze oraz dyrektorów placówek, co jest bardzo ważną kwestią ponieważ w grupach docelowych PI 9.iv jako główne grupy docelowe wskazano właśnie otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wobec powyższego należy rozszerzyć definicję.	Uwaga częściowo uwzględniona. Osoby te wykazano w otoczeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
259	DWUP	Rozdział 3	18)	a)	"Liczba pensjonariuszy uniemożliwia świadczenie usług w sposób indywidualny (...)" Należy wskazać jaka liczba pensjonariuszy będzie uniemożliwiała świadczenie usług "w sposób indywidualny".	Nieprecyzyjny zapis definicji, gdyż ma ona charakter uznaniowy - np. jeden DPS, mając 50 mieszkańców, może stwierdzić, że na wszystkie 3 pytania odpowiada negatywnie (czyli nie ma charakteru instytucji), a inny DPS stwierdzi inaczej. Jest to zatem ocena, której de facto dokona beneficjent, a IOK nie mając wiedzy w zakresie codziennego funkcjonowania podmiotu, będzie mogła tylko przyjąć takie oświadczenie.	Uwaga uwzględniona.
260	DWUP	Rozdział 3	20)	-	Należy doprecyzować co rozumieć pod pojęciem "rozmiar tej instytucji oraz jej kultura organizacyjna gwarantują, że usługi są świadczone w sposób <u>indywidualizowany</u> "	Należy doprecyzować definicję (jak wyżej)	Uwaga częściowo uwzględniona.
261	DWUP	Rozdział 3	20)	-	Jest: "(...) nie są zmuszane <u>mieszkać razem</u> (...) proponuje się: „(...) nie są zmuszane <u>do mieszkania razem</u> (...)”.	Proponuje się zmianę konstrukcji zdania.	Uwaga uwzględniona.
262	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	1	-	sugeruje się doprecyzować zwrot, iż to IZ RPO zapewnia, że preferowane są do wsparcia osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem, w obecnej formie jest, że RPO zapewnia takie preferencje.	doprecyzowanie zapobiegnie niejasnościom wytycznych	Uwaga uwzględniona.
263	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	2	-	sugeruje się dopisanie zwrotu, że pomoc odbywa się wraz ze wsparciem lub jest powiązana ze wsparciem dla osób zagrożonych	nie zawsze wsparcie otoczenia osob zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym może odbywać się jednocześnie łącznie z bezpośrednim ze wsparciem dla osób zagrożonych, czasami pomoc jest tylko powiązana z takimi osobami, np. szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze	Uwaga częściowo uwzględniona.
264	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	6)	-	Należy doprecyzować, kto (jaki podmiot) i na jakiej podstawie powinien decydować o tym, czy dana osoba wymaga zastosowania w pierwszej kolejności instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym i w związku z tym kwalifikuje się do objęcia wsparciem w ramach CT9	Zapisy w obecnej formie mogą powodować występowanie wątpliwości co do kwalifikowalności uczestników w projektach realizowanych w ramach CT9.	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest zasadne wskazywanie tego z poziomu MliR.

265	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	6)	-	Jest: "(...) skierowanych do objęcia Programem Aktywizacja i Integracja <u>w oparciu ustawę (...)</u> " powinno być: "(...) skierowanych do objęcia Programem Aktywizacja i Integracja <u>w oparciu o ustawę (...)</u> ".	Błąd pisarski.	Uwaga uwzględniona.
266	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	9)	-	Jest: "(...) Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu." Proponuje się dodać: "(...) Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu <u>podobnie jak otrzymane wsparcie z PERON</u> ".	Proponuje się poszerzyć zapis.	Uwaga uwzględniona.
267	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	10)	b	Jest: "zapewnić, że projekty są realizowane w partnerstwie, w szczególności w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami spoza sektora finansów publicznych, (...)" proponuje się dodać: "(...) w szczególności w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego <u>oraz ich jednostek organizacyjnych</u> z jednostkami spoza sektora finansów publicznych, (...)".	MOPS-y/ PCPRy są jednostkami organizacyjnymi jednostek samorządów terytorialnych.	Uwaga uwzględniona.
268	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	10)	d	Jest: "zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do informowania ośrodków pomocy społecznej o realizowanych projektach i ich uczestnikach, (...)" proponuje się dodać: "(...) do informowania ośrodków pomocy społecznej <u>działających na obszarze objętym projektem</u> o realizowanych projektach i ich uczestnikach, (...)".	Jeśli projekt będzie obejmował powiat nie ma potrzeby informowania OPS działających na terenie całego województwa.	Uwaga uwzględniona.
269	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	10)	e	Jest: "zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektu i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej: (...)" proponuje się dodać: "(...) wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej <u>działającym na obszarze objętym projektem</u> :"	Jeśli projekt będzie obejmował powiat nie ma potrzeby informowania OPS działających na terenie całego województwa.	Wyjaśnienie: MIR odstąpiło od pkt e. Ze względu na trudności jakie mogłoby spowodować wdrożenie tego rozwiązania (konsultowania wszystkich osób indywidualnie).
270	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, podrozdział 4.1	10)	e)	Do zdania "(...) <i>wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej</i> " proponuje się dodać zwrot: jeżeli jest klientem instytucji. □	Jeżeli wsparcie dotyczy osób nieobjętych wsparciem OPS/PCPR, to beneficjent posiada swoich specjalistów do diagnozowania uczestników projektu. Może to być pracownik socjalny zatrudniony w ramach projektu, czy doradca zawodowy, itd. Wydaje się, że nie ma obowiązku przymuszania angażowania do diagnozowania uczestników projektu pracowników socjalnych, jeżeli uczestnicy ci nie są klientami pomocy społecznej	Wyjaśnienie: MIR odstąpiło od pkt e. Ze względu na trudności jakie mogłoby spowodować wdrożenie tego rozwiązania (konsultowania wszystkich osób indywidualnie).
271	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, podrozdział 4.1	10)	d) i e)	Proponuje się rozszerzyć katalog instytucji, które należy informować w zależności od typu operacji (projekty realizowane będą także przez PCPR)	Projekty realizowane będą także przez PCPR-y.	Uwaga częściowo uwzględniona. Uwzględniono w zakresie pkt d. W przypadku pkt e: MIR odstąpiło od pkt e. Ze względu na trudności jakie mogłoby spowodować wdrożenie tego rozwiązania (konsultowania wszystkich osób indywidualnie).
272	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, podrozdział 4.1	10)	d)	Punkt proponuje zobowiązać beneficjentów do informowaniu OPS (czy w wersji rozszerzonej PCPR) o realizowanym projekcie i jego uczestnikach. Czy prawnie takie przekazywanie danych osób jest możliwe?	Aby przekazywana informacja między beneficjentem (np. NGO) a OPS/PCPR była funkcjonalna, musi zawierać dane dot. imienia, nazwiska, czy PESEL, które umożliwią identyfikację danej osoby w rejestrze OPS/PCPR. Czy formalnie będzie to zgodne z zasadami przetwarzania danych osobowych?	Uwaga uwzględniona.

273	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	12)	-	Należy doprecyzować (w formie przypisu) co należy rozumieć przez zwrot " <i>mechanizmy zachęcające do realizacji projektów</i> ".	Należy uszczegółowić zapis poprzez wskazanie przedmiotowych mechanizmów.	Uwaga częściowo uwzględniona.
274	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	13)	-	Jest: "(...) zarządzania i wdrażania PO." powinno być: "(...) zarządzania i wdrażania PO."	Błąd formatowania dokumentu.	Uwaga uwzględniona.
275	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, podrozdział 4.1	15)	-	Propozycja zmiany: OBECNIE: <i>W sytuacji, gdy projekt jest realizowany wyłącznie przez sektor publiczny, IZ RPO zapewnia, że część zadań w ramach takiego projektu jest zleczanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. IZ RPO określa wymogi dotyczące zlecania zadań, w tym: rodzaje zadań i wysokość środków, które mają być zlecone</i> PROPOZYCJA: <i>W sytuacji, gdy projekt jest realizowany wyłącznie przez sektor publiczny, IZ RPO premiuje te projekty, które przewidują, że część zadań w ramach takiego projektu jest zleczanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. IZ RPO może określić wymogi dotyczące zlecania zadań, w tym: rodzaje zadań i wysokość środków, które mają być zlecone</i>	Wymóg zawarty w wytycznych będzie dotyczył głównie takich podmiotów, jak: OPS, PCPR, MOW, MOS, ZP, SdN, OK. Są to podmioty, które nie posiadają dużego doświadczenia w zakresie zlecania zadań zgodnie z ustawą o pożytku... W związku z powyższym proponuje się ten wymóg zamienić w preferencję. Dodatkowo w wytycznych horyzontalnych należałoby przewidzieć ścieżkę postępowania w przypadku, gdy konkurs na zlecenie zadania zakończy się niepowodzeniem (nie zgłosił się żaden uprawniony podmiot). Dodatkowo proszę o spojrzenie na uwagę nr 29.	Wyjaśnienie: MIR zrezygnowało z zapisu.
276	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, podrozdział 4.1	21)	-	Proponuje się przenieść cały punkt dotyczący efektywności społeczno - zatrudnieniowej do Podrozdziału 4.2 - Aktywna integracja	W chwili obecnej można wnioskować, że zapisy dotyczą także PI Usługi... oraz PI Ekonomia społeczna..., a tam nie będzie mierzona tak określona efektywność.	Uwaga nieuwzględniona. Efektywność może dotyczyć także działań adresowanych do osób w ramach PI 9iv. Część regionów zaplanowała takie wsparcie nie w 9i ale w 9iv i muszą kryteria efektywności także stosować wszędzie tam gdzie przewidziano wsparcie aktywizacyjne
277	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego/ DWUP	Rozdział 4, podrozdział 4.1	21)	-	w pkt 21 wskazano, że diagnozy uczestników dokonuje pracownik socjalny. Jest to słuszne podejście w przypadku projektów skierowanych do klientów JOPS. Jednak projekty w ramach Aktywnej integracji nie będą adresowane tylko dla takich osób - także do młodzieży zagrożonej wykluczeniem czy osób wykluczonych będących poza obszarem wsparcia pomocy społecznej.	W projektach konkursowych nierealizowanych przez JOPS powinno dać się jedynie możliwość beneficjentom angażowania do projektów pracowników socjalnych, a nie wprowadzać takiego obowiązku. Ewentualnie proponuje się wprowadzenie zapisu: " <i>Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny lub inna osoba posiadająca doświadczenie i kwalifikacje w pracy z osobami wykluczonymi społecznie, a w przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny lub inna osoba posiadająca doświadczenie i kwalifikacje w pracy z osobami wykluczonymi społecznie we współpracy z doradcą zawodowym</i> ."	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
278	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1	21)	-	Jest: "(...) Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a przypadku osób, (...)" Powinno być: "(...) Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a w przypadku osób, (...)".	Błąd pisarski.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.

279	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.1; podrozdział 4.2	15), 9)	-	Należy ujednoczyć zapisy w poszczególnych punktach Wytucznych co do obowiązku zlecenia części zadań projektowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ponadto nie należy nakładać obowiązku zlecenia zadań dla sektora publicznego jako obligatoryjne podejście, lecz fakultatywne, gdyż ograniczy to znacznie zainteresowanie o aplikowanie potencjalnych beneficjentów z sektora publicznego.	Zapisy w Podrozdziale 4.1, pkt. 15 obligują podmioty sektora publicznego do zlecenia części zadań na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podczas gdy w Podrozdziale 4.2 pkt. 9 jest mowa jedynie o "zachęcaniu" jednostek organizacyjnych pomocy społecznej do zlecenia zadań zgodnie z zapisami tejże ustawy. Należy ujednoczyć zapisy i wprowadzić fakultatywność a nie obowiązek.	Uwaga uwzględniona.
280	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	3)	-	Proponuje się rezygnację z zapisu.	Zapisy w obecnej formie mogą powodować utrudnienia w racjonalnym i efektywnym planowaniu ścieżki reintegracji m. in. z poniższych powodów: 1) jeżeli wsparcie o charakterze zawodowym musi obligatoryjnie stanowić ostatni element realizacji ścieżki reintegracyjnej, to udzielane wcześniej wsparcie społeczne i edukacyjne może nie być dostosowane do indywidualnych potrzeb i predyspozycji zawodowych uczestnika (ponieważ wsparcie o charakterze zawodowym - badanie predyspozycji przez doradcę zawodowego - będzie mogło nastąpić dopiero po udzieleniu innych rodzajów wsparcia), 2) przy założeniu, że wsparcie edukacyjne musi być zawsze powiązane z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej, instrument aktywizacji edukacyjnej w postaci np. uzupełnienia wykształcenia na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym albo nie będzie mógł być zrealizowany, albo będzie sztucznie uzupełniany jakimkolwiek instrumentem zawodowym w celu spełnienia warunku kwalifikowalności wsparcia (niepotrzebny koszt), 3) w zależności od zdiagnozowanych indywidualnych potrzeb często zasadne jest udzielanie równoległe wsparcia o charakterze społecznym i zawodowym (np. staż zawodowy/zatrudnienie i równoczesne wsparcie w postaci asystenta osoby niepełnosprawnej lub asystenta rodziny	Uwaga częściowo uwzględniona. Przeformułowano zapisy.
281	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	8)	-	Jest: "(...), o których mowa w rozdziale 3 w pkt 17, w szczególności osiągnąć zatrudnienie (...)", Powinno być: "(...), o których mowa w rozdziale 3 pkt 17 w szczególności	Błąd formatowania dokumentu oraz błąd pisarski.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
282	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	8)	-	Jest: "(...) w szczególności zatrudnienie lub zatrudnienie lepszej jakości." Proponuje się: " w szczególności zatrudnienie." Ewentualnie prośba o rozwianie wątpliwości definicyjnej.	Nie należy kategoryzować zatrudnienia jako lepszej lub gorszej jakości tylko zdefiniować co należy rozumieć przez zatrudnienie w ogóle. DO WYJAŚNIENIA: Rodzi się pytanie czy "zatrudnienie lepszej jakości", które jest badane w ramach ewaluacji rezultatów długoterminowych, należy rozumieć właśnie jako "lepsza sytuacja na rynku pracy" zdefiniowana w WLWK?	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
283	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	9	-	Należy uzupełnić opis o projekty konkursowe JOPS	Zgodnie z negocjacjami RPO z KE ustalono, iż projekty pozakonkursowe w odniesieniu do JOPS będą możliwe jedynie wówczas, gdy w województwie IZ zapewni ich 100% udział. Możliwa jest zatem sytuacja, iż w niektórych województwach nie będzie realizowany tryb pozakonkursowy dla JOPS i wówczas będą one musiały konkurować o realizację projektu w trybie konkursowym.	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku braku możliwości realizacji projektów w trybie pozakonkursowym, projekty JOPS wybierane są na zasadach ogólnie obowiązujących.
284	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	10)	-	Jest: "(...) o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2003 r. o pomocy społecznej (...). Powinno być: "(...) o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (...).	Błąd pisarski.	Uwaga uwzględniona.

285	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	10)	d	Brak wskazania/ nazwania "innych podmiotów"	W części wstępnej wskazano, iż wdrożenie instrumentów jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej, lit. a - c posiada uszczegółowienie oprócz d). Należy rozważyć czy w tym również przypadku wskazać charakter/status wskazanych ogólnie podmiotów.	Uwaga uwzględniona.
286	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	11)	-	Jest: "(...), o których mowa w ww. ustawie" Powinno być: "(...), o których mowa w ww. ustawie."	Brak znaku interpunkcyjnego na końcu zdania.	Uwaga uwzględniona.
287	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	21)	b	Jest: "(...) aktywnej integracji, w szczególności <u>zawodowej</u> ." Proponuje się: "(...) aktywnej integracji, w szczególności o <u>charakterze zawodowym</u> ."	Proponuje się zmianę konstrukcji zdania.	Wuyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.
288	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4 / podrozdział 4.2	22)	-	Należy rozważyć czy istnieje możliwość - może w ograniczonym zakresie - dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych.	Należy podkreślić, że stosowanie niniejszego instrumentu powinno być dopuszczalne w uzasadnionych przypadkach. Forma wsparcia stanowi także istotne źródło wkładu własnego wnoszonego do projektów PCPR.	Uwaga nieuwzględniona. Fakt popularności instrumentu nie ma związku z jego skutecznością i efektywnością w kontekście celów zatrudnieniowych EFS. Turnusy mogą być finansowane z PFRON. Środki EFS nie mogą zastępować finansowania krajowego, muszą być wydatkowane zgodnie z zasadą dodatkowości. Doprecyzowano kwestie wkładu własnego. Jednocześnie jeżeli w RPO wskazano turnusy rehabilitacyjne, to mogą być one finansowane przez IZ RPO, zgodnie z zasadą nadrzędności RPO nad Wytocznymi.
289	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	23)	-	W projekcie Wytocznych używane są zamiennie określenia: "co najmniej 2 lat od momentu <u>zakończenia działań projektowych</u> " i "co najmniej 2 lat od momentu <u>zakończenia realizacji projektu</u> ". Propozycja: ujednoczenie nazewnictwa oraz dodanie do Rozdziału 3 definicji pojęcia.	Zakończenie realizacji projektu/działań projektowych jest nieodłącznie związane z zachowaniem trwałości projektu, wobec tego konieczne jest precyzyjne określenie pojęcia "zakończenie" oraz dodanie definicji do słownika pojęć.	Uwaga uwzględniona.
290	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.3	2)	-	Jest: "(...) zgodnie z pkt 3 i 4" Powinno być: "(...) zgodnie z pkt 3 i 4."	Brak znaku interpunkcyjnego na końcu zdania.	Uwaga uwzględniona.
291	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.3	3)	-	"IZ RPO zapewnia, że nie są tworzone nowe miejsca realizacji usług społecznych" - określić czym są " <u>miejsca realizacji usług społecznych</u> ", czy chodzi o budynki czy o tworzenie dodatkowych miejsc dla pensjonariuszy w już istniejących obiektach.	Proponuje się doprecyzowanie, niejasny zapis.	Uwaga uwzględniona.

292	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.3	3	-	Należy umożliwić tworzenie nowych miejsc realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych w uzasadnionych przypadkach. Proponuje się wykreślenie punktu 3.	Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, obok wspierania procesu deinstytucjonalizacji, ze środków EFS i EFRR wspierane będą działania tworzące opiekę środowiskową w ramach usług społecznych i zdrowotnych (nie wykluczając form stacjonarnych). Ponadto w podrozdziale 4.3, pkt. 4 jest mowa, iż IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach instytucjonalnych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób. Zatem w ograniczonym oraz uzasadnionym zakresie powinna być możliwość tworzenia nowych miejsc.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis został przeformułowany, jednak ze względu na przyjęte w UP zobowiązanie do deinstytucjonalizacji usług, w ramach Wytucznych wprowadzono zakaz wspierania insytucji (usług w formach instytucjonalnych). Jeżeli zapisy RPO umożliwiają takie wsparcie może być ono realizowane na zasadach określonych przez IZ RPO (wprowadzono stosowny zapis w rozdziale 2 Wytucznych). Należy jednak zauważyć, że wspieranie istniejących form insytucjonalnych nie ułatwi procesu przechodzenia do usług świadczonych w lokalnej społeczności. Środki europejski mają być wsparciem przede wszystkim w procesie przejścia, który jest kosztowny, bo z jednej strony wymaga utrzymania instytucji, a z drugiej rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej.
293	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.3 / 4.3.1	1)	-	Jest: „IZ RPO zapewnia, że wsparcie <u>usług opieki</u> nad osobami niesamodzielnymi (...)” proponuje się: „IZ RPO zapewnia, że wsparcie <u>usług opiekuńczych</u> nad osobami niesamodzielnymi (...)”.	Proponuje się zmianę konstrukcji zdania.	Uwaga uwzględniona.
294	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	2)	a), d), e)	Czy wskazane elementy mogą być realizowane w ramach RPO czy sposób ich wdrożenia będzie najpierw opracowany w ramach POWER?	Obecny zapis "IZ RPO zapewnia", że zaproponowane działania od lit. a) do e) mogą być wdrażanie w ramach RPO. Czytając jednak projekt policy paper dla obszaru zdrowia można wnioskować, że podobne zadania będą opracowywane w ramach narzędzia 18 "Deinstytucjonalizacja usług". Jest to również istotne w kontekście tworzenia harmonogramu naborów.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wykreślono z katalogu działania wskazane w pkt b i e podpunkt ii.
295	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	6)	-	Trwałość projektów infrastrukturalnych wynosi 3/5 lat, natomiast w pkt.6 wpisano że trwałość miejsc opieki to co najmniej 2 lata.	Zgodnie z rozdziałem 4.5 pkt.) lit/b, inwestycje ifrakturalne realizowane są zgodnie w Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków z EFRR. W związku z powyższym czy nienależałoby wpisać 3/5 lat, jeżeli wsparta została również infrastruktura (rozbudowa itp.)	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy rozdziału dotyczą wsparcia w ramach EFS i trwałości świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu EFS, natomiast trwałość infrastruktury dotyczy EFRR, o którym mowa w odrębnym rozdziale, który wskazuje m.in. na konieczność zgodności z Wytucznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków, które regulują kwestie trwałości projektu.
296	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.3 / 4.3.2	5)	-	W treści zawarte jest odwołanie do nieistniejącego podrozdziału 2.1, pkt. 20. Prawdopodobnie chodzi o podrozdział 4.1, pkt. 20.	Należy skorygować błędne odwołanie w treści punktu.	Uwaga uwzględniona.
297	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4 / podrozdział 4.3 / 4.3.3	3)	-	Trwałość projektów infrastrukturalnych wynosi 3/5 lat, natomiast w pkt.3 wskazano, że dla nowo tworzonych miejsc pobytu w mieszkaniach wspieranych trwałość to co najmniej 2 lata.	Zgodnie z rozdziałem 4.5 pkt.) lit/b, inwestycje ifrakturalne realizowane są zgodnie w Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków z EFRR. W związku z powyższym czy nienależałoby wpisać 5 lat, jeżeli wsparta została również infrastruktura (rozbudowa itp.)	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy rozdziału dotyczą wsparcia w ramach EFS i trwałości świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu EFS, natomiast trwałość infrastruktury dotyczy EFRR, o którym mowa w odrębnym rozdziale, który wskazuje m.in. na konieczność zgodności z Wytucznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków, które regulują kwestie trwałości projektu.
298	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.4	5)	-	Jest: "(...) w ramach przedsiębiorstwa społecznego" Powinno być: "(...) w ramach przedsiębiorstwa społecznego".	Brak znaku interpunkcyjnego na końcu zdania.	Uwaga uwzględniona.

299	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.4	5)	-	Jest: "Dotacja jest przeznaczana na pokrycie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia <u>lub</u> prowadzenia działalności w ramach przedsiębiorstwa społecznego". Proponuje się: (...) niezbędnych do rozpoczęcia <u>i/lub</u> prowadzenia działalności w ramach przedsiębiorstwa społecznego".	Zmiana łącznika zdania.	Uwaga uwzględniona.
300	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	9)	-	Minimalny okres działania OWES nie pokrywa się z okresem, na jaki przyznawana jest akredytacja	Zgodnie z założeniami MPiPS akredytacja OWES przyznawana jest na 2 lata, tymczasem projekt będzie wdrażany przez co najmniej 3. Proszę o potwierdzenie, że akredytacja jest niezbędna na moment przyznania dofinansowania (o czym świadczy treść pkt. 10) , a procedura postępowania uwzględniająca sytuację wygaśnięcia akredytacji OWES w trakcie realizacji projektu zostanie opracowana przez MIR i MPiPS na dalszym etapie wdrażania.	Uwaga nieuwzględniona Termin celowo nie są tożsame. Dzięki takiemu mechanizmowi OWESy będą bardziej zmobilizowane do poddania się procesowi kolejnej akredytacji jeszcze w okresie trwania projektu.
301	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	12)	-	Należy przeanalizować, że w pkt 12 prawidłowo wskazano na 6 wskaźnik (zamiast 5)	Wskaźnik 6 ma już określoną wartość docelową (5% wzrostu obrotu przedsiębiorstw)	Uwaga uwzględniona.
302	DOPS	Rozdział 4/Podrozdział 4.4	12	-	Określanie wskaźników 1,2,4,5,6 we współpracy z ROPS należy uszczegółowić pojęcie "stan rozwoju ekonomii społecznej"	Nieprecyzyjny zapis - czy każdy region ma go ocenić intuicyjnie czy na podstawie twardych mierników?	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest jasne jak takie pojęcia jak stan rozwoju miałyby być doprecyzowane. Na stan rozwoju składa się wiele czynników m.in. dominacja w regionie podmiotów określonego typu np. ngo, brak podmiotów innego typu np. spółdzielni socjalnych, dominacja ngo nieprowadzących działalności odpłatnej czy gospodarczej itd. Stan rozwoju powinien być poparty wynikami analiz na poziomie regionalnym. Jak najbardziej IZ RPO może określać poziom wskaźników we współpracy z ROPS. Zgodnie z zapisami w Wytycznych IZ RPO zapewnia, że w profilowaniu interwencji uczestniczy ROPS.
303	DOPS	Rozdział 4/Podrozdział 4.4	17	-	Należy uszczegółowić co oznacza "poprzez działania edukacyjne oddziałujące na sektor publiczny..."	Zapis nieostry - należy doprecyzować na czym to działanie miałyby polegać.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy wskazują na cel któremu mają służyć działania. MIR nie planuje doszczegóławiać jaki metodami tego rodzaju działania mają być
304	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	17)	-	Należy doprecyzować kto dokładnie odpowiedzialny jest za to zadanie.	W opinii UMWD odpowiedzialny jest ROPS w ramach zadania wskazanego w pkt 19) lit. g). Jeżeli MIR nie podziela opinii UMWD, prosimy o konkretne wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za to zadanie.	Wyjaśnienie: Wskazano że w tym obszarze niezbędny jest podział zadań pomiędzy ROPS i OWES, ale na poziomie konkretnego województwa na podstawie zapisów Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Tego rodzaju działania mogą być realizowane właśnie w ramach pkt 19 g przez ROPS, ale ROPS może także jedynie wspierać działania OWES w tym zakresie, a OWES prowadzić główne działania. Kwestia ta jest do dookreślenia na poziomie regionalnym.
305	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego/ DOPS	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	19)	c)	Należy doprecyzować na czym ma polegać "wsparcie podmiotów reintegracyjnych w osiągnięciu standardów usług".	ROPS w ramach swoich działań nie może prowadzić szkoleń. Jakie konkretne rozwiązanie może zostać wdrożone w tym przypadku?	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest możliwe wprowadzanie zmian do zapisów dotyczących koordynacji ekonomii społecznej przez ROPS.

306	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	19)	f)	UMWD zdaje sobie sprawę, że wymieniony katalog działań jest przykładowy, jednak ma zapytanie czy w ramach tej formy wsparcia ROPS może tworzyć i prowadzić regionalny portal sprzedaży produktów i usług PES?	Istnieje wątpliwość czy poniesione wydatki zostaną uznane za kwalifikowalne.	Wyjaśnienie: W opinii MIR to jest możliwe.
307	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	4.5	2	a	sugeruje się zastąpienie zwrotu, iż budynek ma być własnością gminy, sformułowaniem, iż dany budynek ma być własnością jst	obecne sformułowanie w znaczący sposób zawęża potencjalny krąg beneficjentów, którzy mogą w sposób efektywny spełniać cele tego działania.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących własności nieruchomości.
308	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	4.5	2	b	sugeruje się zastąpienie zwrotu, iż budynek ma być własnością gminy, sformułowaniem, iż dany budynek ma być własnością jst	obecne sformułowanie w znaczący sposób zawęża potencjalny krąg beneficjentów, którzy mogą w sposób efektywny spełniać cele tego działania.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących własności nieruchomości.
309	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.5	4)	c	Jest; "Infrastruktura zpostala <u>zaprojektowana</u> i wykonana <u>zgodnie z zasadą</u> projektowania uniwersalnego (...)" powinno być: "Infrastruktura zpostala <u>zaprojektowana</u> i wykonana <u>zgodnie z zasadą</u> projektowania uniwersalnego (...)".	Błąd pisarski.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z tego punktu. Stanowił powtórzenie wymogów Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.
310	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4, Podrozdział 4.5	5	-	Uwaga ogólna, dotyczy wsparcia mieszkań socjalnych	Wytyczne nie mówią nic o warunkach udzielania wsparcia mieszkań socjalnych . Jest natomiast o nich mowa w <i>Linii demarkacyjnej</i> w CT9, PI 9 a. Dodatkowo wsparcie mieszkalnictwa socjalnego jest też wpisane jako możliwa forma wsparcia w RPO WD. W Wytycznych jest natomiast mowa o preferencji dla infrastruktury społecznej w obszarze mieszkań wspieranych, w tym chronionych lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do porwania samodzielnego życia [...] W tej definicji nie mieszczą się mieszkania socjalne. Jakże są zatem obostrzenia w zakresie wsparcia mieszkań socjalnych?	Wyjaśnienie. Lokal socjalny to fizyczne miejsce, przestrzeń, "twarda" infrastruktura. Natomiast mieszkanie wspierane to usługa. Jednak, aby mogła być świadczona potrzebna jest przestrzeń/ fizyczne miejsce, mieszkanie. Usługa może być świadczona w lokalu socjalnym, jednak lokalu socjalnego nie uzajemy za mieszkanie wspomogane. IZ RPO może stworzyć wytyczne programowe dotyczące mieszkań socjalnych.

311	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	podrozdział 4.5 podrozdział 4.3	7 4	-	<p>- czy w związku z zapisem w punkcie 7, możliwe jest wpisanie do SzOP budowy domu pomocy społecznej? Czy w związku z zapisem w podrozdziale 4.3.1 pkt 3) mogą to być tylko instytucje do 20 miejsc? Czy też ograniczenie to dotyczy wyłącznie wsparcia usług w takich podmiotach? Czy w kontekście infrastruktury jest możliwe wsparcie również w większych instytucjach, gdzie jest więcej niż 20 miejsc? Dodatkowe wątpliwości budzi zapis pkt 9) Podrozdziału 4.5, który dopuszcza wsparcie instytucjonalne, ale pomija możliwość BUDOWY, które przewiduje przyjęte przez KE RPO WD.</p> <p>' - czy w związku z zapisem w punkcie 4, podrozdz. 4.3 wsparcie w formach instytucjonalnych może być realizowane w odniesieniu tylko do wymienianych tam kategorii osób? Czy jest to katalog zamknięty? Jak jest powiązanie z podrozdziałem 4.5 w tym zakresie?</p>	<p>W RPO WD wpisana została jako forma wsparcia: budowa infrastruktury związanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne), jednak tam gdzie bardziej zasadne jest zastosowanie form instytucjonalnych ich wsparcie również będzie możliwe. W kontekście infrastruktury społecznej nie powinno być powiązania z pkt. 4.3.1, natomiast nie jest to jasno doprecyzowane w pkt. 4.5 Wytucznych. W założeniach RPO WD nie przewidywano ograniczeń w stosunku do ilości miejsc w dps.</p> <p>Wśród domów pomocy społecznej występuje również typ dps dla osób uzależnionych od alkoholu. Czy ten typ jest wykluczony z możliwości uzyskania wsparcia? Czy ma to również przełożenie na podrozdział 4.5 (infrastruktura), czy ten typ dps nie może uzyskać tam wsparcia? W założeniach RPO WD nigdy nie przewidywano ograniczeń w stosunku do rodzaju dps, któremu można udzielić wsparcia.</p>	<p>Wyjaśnienie Zapis został przeformułowany, jednak ze względu na przyjęte w UP zobowiązanie do deinstytucjonalizacji usług, w ramach Wytucznych wprowadzono zakaz wspierania insytucji (usług w formach instytucjonalnych). Jeżeli zapisy RPO umożliwiają takie wsparcie może być ono realizowane na zasadach określonych przez IZ RPO (wprowadzono stosowny zapis w rozdziale 2 Wytucznych). Należy jednak zauważyć, że wspieranie istniejących form insytucjonalnych nie ułatwi procesu przechodzenia do usług świadczonych w lokalnej społeczności. Środki europejski mają być wsparciem przede wszystkim w procesie przejścia, który jest kosztowny, bo z jednej strony wymaga utrzymania instytucji, a z drugiej rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej.</p>
312	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	podrozdział 4.5	5	c	<p>w punkcie tym zapisane jest, że IZ RPO zapewnia preferencje dla rozwoju infrastruktury społecznej w różnych obszarach, m.in. jest preferencja dla wsparcia infrastruktury niezbędnej do rozwoju usług opiekuńczych w dziennych domach pomocy społecznej</p>	<p>Czy jest to omyłka pisarska i chodzi tutaj o dzienne domy pomocy jako jedna z form ośrodków wsparcia?</p>	<p>Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące wymogów w zakresie preferencji dla rozwoju infrastruktury społecznej zostały usunięte. Stosowanie preferencji pozostawiono w tym obszarze decyzji IZ RPO.</p>
313	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4/ Podrozdział 4.5	2	-	<p>Proponuje się dodać inwestycje dot. wyposażenia w sprzęt.</p>	<p>Obecnie Wytuczne nie wymieniają inwestycji dotyczących możliwości wyposażenia podmiotów w niezbędny sprzęt potrzebny do realizacji np. usług społecznych. Należy umożliwić realizację takich projektów.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy dotyczące zakupu środków trwałych niezbędnych do świadczenia usług zostały wprowadzone do rozdziału 4.3. Zakup sprzętu jest kwalifikowalny także z EFS, a tylko w niektórych przypadkach z EFRR, na zasadach określonych w Wytucznych o kwalifikowalności wydatków.</p>
314	DWUP	Rozdział 4 / podrozdział 4.5	7)	-	<p>"Wsparcie infrastrukturalne może być oferowane jedynie w odniesieniu do już istniejących miejsc." Doprecyzować co jest rozumiane pod pojęciem "<u>miejsca</u>", czy dotyczy budynku czy miejsca w rozumieniu - "łóżko".</p>	<p>Niejasny zapis.</p>	<p>Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące wsparcia infrastrukturalnego dla miejsc zostały usunięte. Możliwe jest finansowanie infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług. Czasem wsparcie infrastruktury będzie polegało na zbudowaniu od nowa domu pomocy społecznej z limitem do maksymalnie 30 mieszkańców, a czasem rozbudowę DPS o kilka nowych pomieszczeń dla kilku dodatkowych osób, ale także z zachowaniem limitu maksymalnie 30 osób.</p>

315	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Rozdział 4/ Podrozdział 4.5	9	-	Proponuje się dodać lit. e, dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy.	Należy umożliwić wsparcie dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy pod warunkiem określonym w Podrozdziale 4.5, punkcie 4. Należy zwrócić uwagę, iż UP umożliwiłaby wsparcie finansowa z EFRR również dla form stacjonarnych.	Uwaga nieuwzględniona. Działania finansowane z EFS powinny prowadzić do przejścia od usług instytucjonalnych do usług świadczonych w środowisku lokalnym. W związku z tym budowa nowych obiektów utrwalałaby jedynie istniejący stan, w którym dominują formy instytucjonalne. Wytyczne europejskie do deinstytucjonalizacji, z którymi ma być zgodna interwencja EFS i EFRR mówią o tym że wszelkie inwestycje w infrastrukturę opieki i usługi wsparcia powinny być dokonywane w kontekście przejścia od usług instytucjonalnych do usług świadczonych w lokalnej społeczności.
316	DWUP	"Wytyczne"	-	-	Brak zapisów dotyczących pomocy publicznej i pomocy de minimis.	W przypadku wsparcia dotyczącego PI 9 jest to szczególnie trudny temat wymagający opisanie.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie odbywa się na podstawie prawa dotyczącego pomocy publicznej. Wytyczne nie mają charakteru podręcznika czy poradnika.
317	Urząd Miejski w Gliwicach	3	4		Wątpliwość budzi definicja mieszkania o charakterze wspieranym. Propozycja: włączenie mieszkań socjalnych do katalogu mieszkań o charakterze wspieranym, wymienienie dokładnie jakiego rodzaju mieszkania rozumiane są jako mieszkanie o charakterze wspieranym.	Rodzi się pytanie czy w ramach PI 9iv finansowanego z EFS możliwe będzie wsparcie działań związanych z powstawaniem mieszkań socjalnych. Do tej pory w projektach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 działania takie były wymienione jako możliwe do wsparcia. Tym bardziej, że w jednym z typów operacji w ramach PI 9a możliwe jest finansowanie modernizacji budynków na mieszkania socjalne. Realizacja tego działania jest ściśle powiązana, a wręcz wynika, z działań, jakie prowadzone będą w ramach PI 9 iv. Projekt, jaki planujemy jako miasto Gliwice do realizacji stanowi jedną całość, a finansowany będzie z dwóch funduszy (zgodnie z dotychczasowymi wytycznymi i projektami dokumentów programowych).	Uwaga nieuwzględniona. Mieszkanie o charakterze wspieranym jest formą usługi, a więc pracy specjalistów. Mieszkanie socjalne to nie jest usługa. To raczej infrastruktura potrzebna do świadczenia usług lub forma pomocy (obniżony czynsz). Zgodnie z wytycznymi lokal socjalny nie jest mieszkaniem wspieranym.
318	Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi	Rozdział 4/ Podrozdział 4.1	22	a	Zbyt wąskie określenie form wsparcia.	Wskazany zamknięty katalog form w niewielkim stopniu odzwierciedla możliwe działania związane z rozpoczęciem aktywizacji społecznej. Ponadto dostęp do takich form jak WZ, KIS jest utrudniony z uwagi na ograniczoną liczbę podmiotów, procedury kwalifikacyjne.	Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały przeformułowane. Odstąpiono od zapisów wskazujących konkretny katalog form aktywizacji.
319	Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi	Rozdział 4/ Podrozdział 4.2	10		Błąd w dacie ustawy o pomocy społecznej 12 marca 2003 r. Powinno być 12 marca 2004 r.	Błędnie podano rok ustawy o pomocy społecznej	Uwaga uwzględniona.
320	Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi	Rozdział 4/ podrozdział 4.4	19	l	po literze k) nowa litera l) Prowadzenie systematycznej oceny prowadzonych działań poprzez wykonywanie badań ekspertyz i analiz i udostępnianie ich wszystkim interesariuszom	W katalogu działań wyszczególnionych w pkt 19 jako jedynych możliwych w ramach działań koordynacyjnych, brak jest wskazania badań, analiz, ekspertyz dotyczących prowadzonych działań w zakresie ekonomii społecznej	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaleniami z KE działania w zakresie monitorowania, badań i analiz nie będą realizowane w ramach 9v. Realizacja tych działań może być prowadzona w ramach Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych w ramach środków pomocy technicznej lub ze środków innych niż środki europejskie. Katalog możliwych działań w ramach koordynacji ekonomii społecznej jest katalogiem zamkniętym

321	Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi	Rodział 4/podrozdział 4.4	20		wnosimy o przeanalizowanie możliwości zwiększenia budżetu na działania koordynacyjne	W związku z propozycją dodania działania pkt 19 litera l) uzasadnione jest zwiększenie kwoty na działania koordynacyjne	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytucznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
322		str. 7	6)		uzupełnienie punktu o: <i>osoby, które zamieszkują mieszkania socjalne, chronione lub wspomagane.</i>	Definicja osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Wymienione w uwadze osoby zazwyczaj zaliczają się do jednej z wymienionych kategorii osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem
323		str. 8	pkt. 11)		propozycja wyjaśnienia co oznacza sformułowanie "fundusz funduszy"	wyjaśnienia wymaga sformułowanie	Uwaga uwzględniona.
324		str. 10	pkt. 18)		proponowana jest zmiana zapisów	Niezrozumiała jest ta forma świadczenia usług ponieważ słowo "pensjonariusz" sugeruje placówkę całodobową, czyli osoba tam mieszka, a usługi w takich placówkach świadczone są indywidualnie i jak najbardziej osoby te podejmują decyzje dotyczące ich życia, a wymagania organizacyjne dostosowane są do potrzeb mieszkańców	Uwaga uwzględniona.
325		Miasto Bielsko-Biała	str. 24	pkt. 3		proponowana jest zmiana zapisów	niezrozumiałe jest ograniczenie liczby miejsc do 20 przy tak różnorodnych formach świadczenia usług

326		str. 33	pkt 2	a- e (+f)	zapis należy uzupełnić o: <i>remontie budynku w którym znajdują się/będą znajdowały się mieszkania socjalne, chronione lub wspomagane oraz remont lokali przeznaczonych na mieszkania socjalne, chronione lub wspomagane</i>	katalog dot. wsparcia jest niewystarczający	Uwaga nieuwzględniona. Katalog zawiera informacje o tym jakiego rodzaju inwestycje mogą być finansowane, natomiast nie wskazuje jakie ma być przeznaczenie infrastruktury. Budowa, przebudowa, rozbudowa, nadbudowa mogą dotyczyć infrastruktury przeznaczonej m.in. na mieszkania socjalne, mieszkania chronione i inne mieszkania wspierane, a także infrastruktury na potrzeby rozwoju rodzinnych domów dziecka czy zawodowych rodzin zastępczych. Decyzja o tym jakiego rodzaju infrastruktura będzie wspierana należy do Instytucji Zarządzającej RPO.
327		str. 33	pkt. 2	a- e (+f)	zapis należy uzupełnić o: <i>infrastrukturę mającą na celu rozwój i wzmocnienie spójności lokalnej poprzez rewitalizację obszaru objętego rewitalizacją</i>	katalog dot. wsparcia jest niewystarczający	Uwaga nieuwzględniona. Wymienione w uwadze inwestycje powinny być realizowane w ramach PI 9b.
328		s. 34	pkt. 5	a-d (+e)	zapis należy uzupełnić o: <i>infrastruktura mającą na celu rozwój i wzmocnienie spójności lokalnej poprzez rewitalizację obszaru objętego rewitalizacją</i>	katalog dot. wsparcia jest niewystarczający	Uwaga nieuwzględniona. Wymienione w uwadze inwestycje powinny być realizowane w ramach PI 9b.
329	Federacja MAZOWIA	Rozdział 3 – Słownik pojęć	7		proponowany zapis: Osoba niesamodzielna – osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji bądź w związku z niemożnością samodzielnego zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja i komunikowanie się).	Proponujemy doprecyzowanie definicji osoby niesamodzielnej. Zaproponowany przez nas sposób zapisu uwzględnia stosowane podstawowe kryteria odnoszące się do osób z ograniczoną sprawnością (orzecznictwo o stopniach niepełnosprawności). Pomimo tego, że próba zdefiniowania osoby niesamodzielnej nie ogranicza się jedynie do osób niepełnosprawnych proponujemy uwzględnić przywołane przez nas zapisy, które w miarę pełnie odnoszą się do niesamodzielności, która może wynikać zarówno z podeszłego wieku, jak i stanu zdrowia czy niepełnosprawności.	Uwaga uwzględniona.
330	Federacja MAZOWIA	Rozdział 3 – Słownik pojęć	8		W definicji OWES proponujemy dookreślić (wskazać, wymienić) "wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej" bądź odnieść się do dokumentu, regulacji, które		Uwaga uwzględniona.
331	Federacja MAZOWIA	Rozdział 3 – Słownik pojęć	10	c	W definicji organizacji pozarządowej - jako podmiotu ekonomii społecznej proponujemy dookreślić jak rozumiane jest zatrudnianie pracowników - czy jest to zatrudnienie zgodnie z Kodeksem pracy (art. 2 Kodeksu pracy określający kto jest pracownikiem), czy zatrudnienie rozumiane szerzej, także na podstawie umowy cywilno-prawnej z osobą fizyczną.		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów dotyczących wymogu zatrudnienia.

332	Federacja MAZOWIA	Podrozdział 4.3.1 – Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi	7	W sytuacji gdy założono możliwość korzystania z usług opiekuńczych, za które jest możliwe pobieranie opłat (częściowa lub całkowita odpłatność w zależności od sytuacji materialnej osób korzystających z niej), które miałyby stanowić wkład własny w projekcie należałoby zagwarantować równy dostęp do udziału w nim. Można zakładać, że w sytuacji gdy Wnioskodawca założy we wniosku o dofinansowanie projektu wkład własny pochodzący z odpłatności za korzystanie z usług opiekuńczych to w trakcie realizacji projektu i prowadzonej rekrutacji będzie dbał o to, aby tak dobrać uczestników (ze względu na ich status materialny), by zapewnić założony wkład własny. Może to oznaczać, że osoby na prawdę ubogie, które korzystając z usług opiekuńczych w ramach projektu nie ponosiłyby za nie jakiegokolwiek odpłatności mogą być celowo pomijane.		Uwaga częściowo uwzględniona. Przeformułowano zapisy w taki sposób aby podkreślały, że w pierwszej kolejności do projektu rekrutowane są osoby w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Dodatkowo zrezygnowano z obowiązkowego pobierania opłat za usługi pozostawiając w tym względzie decyzje poszczególnym IZ RPO.
333	Fundacja Eudajmonia	3	7	Czy zgodnie z tym zapisem każda osoba niepełnosprawna będzie mogła skorzystać ze wsparcia? Czy dotyczy to wyłącznie osób niepełnosprawnych, które nie są zdolne do zaspokajania własnych "niezbędnych potrzeb życiowych"?	Tak sformułowana definicja sugeruje, że pracownik niewidomy, utrzymujący się wyłącznie z niskiej renty i wynagrodzenia wypłacanego z PFRON (a więc nie będący osobą niesamodzielną) nie będzie mógł skorzystać z niezbędnego mu do utrzymania pracy wsparcia asystenta funkcjonalnego. Efektem takiego podejścia będzie najprawdopodobniej rezygnacja z pracy, bo bez przewodnika dotarcie do pracy okaże się niemożliwe. Brak wyraźnego wskazania w przedmiotowych wytycznych, że wsparcie włączające adresowane może być do wszystkich osób niepełnosprawnych, które narażone są na wykluczenie z powodu samej niepełnosprawności, może stać się przyczyną niemożliwości adresowania wsparcia do znacznej liczby osób niepełnosprawnych, którzy nie są "niesamodzielnymi" według przedstawionej w wytycznych definicji, gdyż mogą realizować (choć z trudem) "niezbędne potrzeby życiowe". Wprawdzie w podrozdziale 4.2, pkt 19 lit. a wskazuje na możliwość objęcia osób niepełnosprawnych wsparciem asystenckim umożliwiającym utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych kompetencji, jednakże zapisy te nie są spójne z katalogiem osób preferowanych do wsparcia w podrozdziale 3.	Wyjaśnienie: Nie każda osoba niepełnosprawna jest osobą niesamodzielną. W związku z tym w Wytycznych mowa jest odrębnie o osobach niesamodzielnymi i o osobach niepełnosprawnych. Zakres wsparcia dla osób niesamodzielnymi to przede wszystkim usługi asystenckie i opiekuńcze (np. w miejscu zamieszkania lub w mieszkaniu wspieranym). Z kolei osoby niepełnosprawne które potencjalnie mogą pracować, ale wymagają wsparcia, które pomoże im podjąć zatrudnienie - zgodnie z Wytycznymi - mogą być wspierane właśnie w celu aktywizacji zawodowej m.in. przy wykorzystaniu asystentów czy trenerów pracy. Kluczowe jest też wspieranie osób z niepełnosprawnością w początkowym okresie zatrudnienia, mające zapewnić że utrzymają zatrudnienie, a nie zostaną pozostawione same sobie i szybko zrezygnują z pracy. EFS nie może jednak być systemowym źródłem finansowania usług asystenckich. Należy pamiętać że wdrażany jest projektowo.
334	Fundacja Eudajmonia	3	7	Co należy rozumieć pod pojęciem "niebędna" potrzeba? Kto i na jakiej podstawie będzie decydował, czy np. udział w kulturze to potrzeba "niebędna"?	Zapisu w zaproponowanym kształcie jest niejasny. Chyba, że powstanie katalog potrzeb niezbędnych. Biorąc jednak pod uwagę różnorodność i zindywidualizowanie potrzeb wydaje się to niemożliwe i niezasadne.	Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja osoby niesamodzielnej została poprawiona. Należy jednak zaznaczyć, że ocena potrzeby opieki lub pomocy w zaspokojeniu potrzeb życiowych jest oceną indywidualną, dokonywana na podstawie wiedzy, doświadczenia oceniającego. Takie same zapisy funkcjonują w prawie (ustawa o pomocy społecznej) i na ich podstawie jest realizowane wsparcie

335	Fundacja Eudajmonia	4/4.1	1		Zapis preferuje do wsparcia osoby ubogie lub wykluczone i ubogie oraz spełniające przesłankę wielokrotnego wykluczenia. Zatem osoba niepełnosprawna, która nie jest narażona na ubóstwo nie mieści się w katalogu osób preferowanych do wsparcia.	Zapis w tym brzmieniu będzie utrudniał/uniemożliwiał adresowanie wsparcia do osób niepełnosprawnych, które jednocześnie nie doświadczają dodatkowych trudności wskazanych w pkt 6 rozdziału 3. A przecież niepełnosprawność sama w sobie naraża je na wykluczenie i niemożliwość korzystania z dóbr i usług, co powinno być przedmiotem interwencji w ramach CT 9.	Uwaga nieuwzględniona. W dostępie do projektów powinny być preferowane przede wszystkim osoby w najtrudniejszej sytuacji, np. niepełnosprawne i ubogie, bezdomne i uzależnione itd. Mowa w tym zapisie o preferencjach dla osób doświadczających wykluczenia z więcej niż jednego powodu. Nie oznacza to że wszystkie projekty będą kierowane wyłącznie do osób spełniających więcej niż jedną przesłankę.
336	Fundacja Eudajmonia	4/4.1	21		Czy stwierdzenie, że "diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny" oznacza, że wyłącznie pracownik ops będzie mógł ocenić, czy klient ops może, czy nie może wziąć udział w projekcie? Korzystniejszy i bardziej zgodny z rzeczywistością funkcjonowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będzie tu zapis mówiący o diagnozie dokonywanej przez pracownika instytucji pomocy i integracji społecznej. Osobami znającymi sytuację osób rekomendowanych do wsparcia w ramach aktywnej integracji mogą być także pracownicy PCPR, WTZ, lokalnych organizacji działających na ich rzecz, nie tylko OPS.	Proponowany zapis zawęży pole działania organizacji pozarządowych, uzależni możliwość i zakres udzielenia wsparcia od dobrej woli pracowników jednego rodzaju instytucji (OPS). Intencja przeprowadzenia diagnozy we współpracy z kompetentnymi przedstawicielami lokalnych instytucji jest jak najbardziej korzystna, jednakże obecny zapis znacznie zawęży zakres możliwości wyboru osoby do współpracy, co może być ze szkodą dla potencjalnych uczestników projektu (mogą oni np. być mało znani pracownikom socjalnym, lepiej przedstawicielom innych instytucji/organizacji).	Uwaga uwzględniona.
337	Fundacja Eudajmonia	4/4.1	22	a	Katalog form aktywizacji społecznej jest zamknięty. Skazuje to podmioty działające w tym obszarze na małą kreatywność. Jeśli idea przewodnią wsparcia jest jego indywidualizacja warto zachować katalog otwarty, tak aby ostateczna formuła wsparcia konstruowana była przez osobę uczestniczącą we wsparciu, w oparciu o jej zasoby, preferencje i możliwości.	Zapisane w tym punkcie formy aktywizacji społecznej nie uwzględniają nowych form wsparcia w obszarze aktywizacji społecznej wypracowanych w poprzedniej perspektywie finansowej (np. proponowana przez Fundację Eudajmonia usługa w postaci trenera aktywności) oraz nie będą sprzyjać innowacjom w tym obszarze. Stosunkowo łatwo można wyobrazić sobie sukces aktywizacji społecznej nie wskazany w zaproponowanym katalogu, np. zapisanie się do lokalnej ngo realizującej zadania zbieżne z zainteresowaniami uczestnika projektu, nabycie umiejętności samodzielnego poruszania się po mieście, aktywne korzystanie ze wsparcia instytucji, z których pomocy wcześniej nie umiał korzystać.	Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały przeformułowane. Odstąpiono od zapisów wskazujących konkretny katalog form aktywizacji.
338	Fundacja Eudajmonia	4/4.1	24		Zapis sugeruje, że w przypadku uzyskania zatrudnienia przez osobę realizującą indywidualną ścieżkę aktywizacji momentem zakończenia wsparcia i udziału w projekcie jest moment uzyskania pracy. Uniemożliwia to kontynuację wsparcia (zgodnie ze ścieżką) dla osób, które mimo uzyskania pracy, wymagają realizacji zaplanowanych przed zatrudnieniem form wsparcia.	Zapis w istniejącym brzmieniu wymuszałby na realizatorach wsparcia jego przerwanie w przypadku podjęcia pracy przez uczestnika. Czyli osoba korzystająca ze wsparcia asystenta funkcjonalnego, dzięki wsparciu którego mogła wyjść z domu i znaleźć pracę, po jej znalezieniu zostanie asystentury pozbawiona. Zatem automatycznie spadną jej szanse na utrzymanie zatrudnienia. Wskazane jest zezwolenie na udzielanie wsparcia pomimo uzyskania zatrudnienia, jeśli sytuacja uczestnika projektu tego wymaga i jest to zgodne z indywidualną ścieżką aktywizacji.	Uwaga uwzględniona.
339	Fundacja Eudajmonia	4/4.3	4		Przyjęto zapis: "osób z <u>wysokim</u> stopniem niepełnosprawności" powinno być np.. "osób z trudnościami w pełnieniu ról społecznych" - zresztą w nawiązaniu do naszego orzecznictwa	Co oznacza "wysoki" stopień niepełnosprawności? Czy wyznacznikiem będzie orzeczenie o niepełnosprawności? Tylko, że w orzecznictwie obowiązują stopnie: umiarkowany i znaczny. Czy oba są dość "wysokim stopniem"? Bardziej precyzyjne wydaje się odniesienie się w tym miejscu do poziomu doświadczanych barier w życiu społecznym, tj. do poziomu społecznego funkcjonowania osoby z dysfunkcją.	Wyjaśnienie: Zapisy zostały usunięte.

340	Fundacja Eudajmonia	4/4.3.1			W tytule rozdziału: osoba niesamodzielną = osoba z niepełnosprawnością?	<p>Jeśli uznamy, że nie każda osoba z niepełnosprawnością jest osobą niesamodzielną (a tak jest w praktyce) to część osób z dysfunkcjami (najbardziej aktywnych społecznie i zawodowo) pozbawimy możliwości korzystania z usług asystenckich świadczonych z środków publicznych. Tymczasem aktywność wielu osób jest uzależniona właśnie od możliwości skorzystania z asystentów. Pozbawienie ich tej możliwości będzie jednoznaczne z wycofaniem się wielu z udziału w życiu społecznym. Warto przypomnieć, że na posiedzeniach zespołu ds aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych przy MPIPS minister Męcina i uczestniczący w spotkaniu wysocy przedstawiciele resortu zapewniali o tym, że usługi asystentów funkcjonalnych i trenerów pracy zostaną wpisane do działań objętych PO WER.</p>	<p>Wyjaśnienie: Nie każda osoba niepełnosprawna jest osobą niesamodzielną. W związku z tym w Wytycznych mowa jest odrębnie o osobach niesamodzielnym i o osobach niepełnosprawnych. Zakres wsparcia dla osób niesamodzielnym to przede wszystkim usługi asystenckie i opiekuńcze (np. w miejscu zamieszkania lub w mieszkaniu wspieranym). Z kolei osoby niepełnosprawne które potencjalnie mogą pracować, ale wymagają wsparcia, które pomoże im podjąć i utrzymać zatrudnienie - zgodnie z Wytycznymi - mogą być wspierane właśnie w celu wprowadzenia tych osób na rynek pracy m.in. przy wykorzystaniu asystentów czy trenerów pracy. EFS nie może jednak być systemowym źródłem finansowania usług asystenckich dla osób zatrudnionych. Usługi asystenckie będą mogły być finansowane w ramach projektów, więc wsparcie jest okresowe.</p>
341	Fundacja Eudajmonia	4/4.5	2		Wskazana jest możliwość inwestowania jedynie w lokale na nieruchomości będącej własnością gminy (dlaczego nie powiatu?), organizacji pożytku publicznego lub takie które posiada w użytkowanie wieczyste. Proponuje się zapis mówiący o lokalach na nieruchomościach będących w długoletnim użytkowaniu.	<p>Posiadanie na własność lub w wieczyste użytkowanie lokali/nieruchomości przez organizacje pożytku publicznego jest rzadkością. Z tego powodu nie będą mogły one podejmować inicjatyw, w których inwestycje infrastrukturalne są niezbędne. Rozszerzeniu katalogu organizacji uprawnionych to rozwoju infrastruktury niezbędnej do realizacji celów społecznych służyłoby wskazanie możliwości posiadania lokalu/nieruchomości w długoletnie użytkowanie, którego uzyskanie jest bardziej realne.</p>	<p>Wyjaśnienie: Zrezygnowano ze wskazywania właścicieli budynków/nieruchomości i rozszerzania na inne tytuły prawne np. użytkowanie wieczyste.</p>

342	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 3	4		<p>Dodanie wyrażenia stale lub okresowo, oraz dodanie wyrażenia możliwie w określeniu niezależnego życia i nadanie zapisowi brzmienia: 3) Mieszkanie o charakterze wspieranym – forma pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą stale lub okresowo pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej. Mieszkanie o charakterze wspieranym zapewnia warunki możliwie niezależnego życia lub samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.</p>	<p>Naszą intencją przy sporządzaniu wszystkich uwag było uwzględnienie specyfiki potrzeb osób z autyzmem i innych osób niepełnosprawnych szczególnie zależnych od pomocy innych osób. Formułując uwagi opieraliśmy się na wynikach Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych dla Osób Niepełnosprawnych przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej, w którym aktywnie uczestniczymy. Uwzględniliśmy planowane zmiany w Ustawie o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych dot. orzecznictwa, które wyodrębni osoby szczególnie zależne od pomocy. Chcieliśmy też zwrócić uwagę na fakt, że do tej pory programy operacyjne nie uwzględniały specyfiki osób szczególnie zależnych od pomocy. Mamy nadzieję, że po uwzględnieniu naszych uwag organizacje pozarządowe zajmujące się dorosłymi osobami z autyzmem będą miały możliwość wykorzystania ich na budowanie systemu wsparcia dla tej grupy niepełnosprawnych.</p> <p>Co do uwagi w niniejszym punkcie, to wydaje się niezbędne objęcie tą formułą mieszkań o charakterze treningowym lub realizujących krótkotrwałe pobyty, obydwie te formy są niezmiernie potrzebne, a z dotychczasowego brzmienia zapisu nie wynika jednoznacznie, że definicja obejmuje również formy okresowe. Mieszkania wspomagane okresowo są formą niezmiernie potrzebną, której brak w Polsce jest bardzo dotkliwy. Pobytu krótkookresowe - od kilku dni do kilku miesięcy pozwalają osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza z zaburzeniami psychicznymi nabierać w sposób stopniowy i łagodny umiejętności życia poza rodziną, z drugiej strony dla rodzin, zwłaszcza starych rodziców jest to forma pozwalająca na odpoczynek czy leczenie, co bardzo przedłuża wydolność opiekunów rodziny i możliwość pozostawiania osoby niepełnosprawnej w środowisku rodzinnym i lokalnym.</p> <p>Dodanie wyrazu „możliwie” jest niezbędne, bo bez tego mieszkanie byłoby tylko dla osób mogących prowadzić samodzielne życie – a więc niedostępne dla osób trwale niesamodzielnych. Takie eliminowanie osób trwale niesamodzielnych byłoby dyskryminacyjne, sprzeczne z celem dezinstytucjonalizacji, sprzeczne z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych, sprzeczne z ustawą o pomocy społecznej. W końcu byłoby sprzeczne z wytycznymi, bo działania skierowane do osób niesamodzielnych – nie tylko okresowo, ale również trwale. Samorząd już</p>	Uwaga uwzględniona.
343	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 3	5		<p>Wydaje się wskazane zastąpienie w tym punkcie i wszystkich innych pojęcia opiekun nieformalny pojęciem opiekun faktyczny</p>	<p>Wskazane zastąpienie wyrażenia nieformalny wyrażeniem faktyczny. Lepsze wyrażenie faktyczny – bo nieformalny to opozycja do formalny, a często opiekun spełniający kryteria zaproponowanej definicji, to również opiekun prawny czyli formalny. Tak dla dzieci jak i dla dorosłych ubezwłasnowolnionych.</p> <p>Pojęcie opiekun faktyczny funkcjonuje w wielu przepisach, w szczególności z zakresu ochrony zdrowia oraz w wyroku Trybunału Konstytucyjnego .</p>	Uwaga uwzględniona.
344	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 3	19	po lit. d	<p>dodanie lit. e w brzmieniu: e) inne usługi, w szczególności usługi w placówkach całodobowych okresowego/krótkoterminowego pobytu dla osób niesamodzielnych</p>	<p>Niezmiernie ważne usługi, wydłużające zasadniczo okres wydolności opiekunów rodziny – powinny być wymienione w katalogu usług świadczonych w interesie ogólnym, mogą być świadczone w innych placówkach niż mieszkania wspierane</p>	Uwaga częściowo uwzględniona. Nakleży zaznaczyć że możliwość realizacji tego rodzaju usług zależy od zapisów RPO. Najczęściej w zapisach RPO pojawiały się usługi opiekuńcze. W związku z tym by usługi zaproponowane w uwadze mogły być realizowane, MIR wprowadził do Wytycznych zaproponowaną kategorię jako podkategorię usług opiekuńczych.
345	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 3	19		<p>Dodanie wyrażenia możliwie przy określeniu niezależnego życia i nadanie pkt 19 brzmienia: 19) Usługi świadczone w lokalnej społeczności (nazwa stosowana zamiennie: usługi środowiskowe, usługi w formie zdeinstytucjonalizowanej) - usługi umożliwiające osobom możliwie niezależne życie w środowisku lokalnym</p>	<p>Uzasadnienie, jak w Pl. 1 - dodanie wyrazu możliwie zapobiegnie dyskryminującej eliminacji osób, które wskutek stopnia i charakteru niepełnosprawności nie będą nigdy w stanie prowadzić niezależnego życia</p>	Uwaga nieuwzględniona. Wskazanie "niezależnego życia" w definicji ma podkreślać charakter usług i sposób ich świadczenia. Większość tych usług jest świadczona dla osób które nie są samodzielne, więc większość z nich nie będzie nigdy pełnić w pełni niezależnego życia.

346	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	1	a	Dodanie na końcu zapisu zdania oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz różnych grup osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Istnieje konieczność konsultacji z organizacjami mającymi wiedzę o problemach grup osób niesamodzielnych. ROPS mają swoją politykę – często z punktu widzenia własnych interesów, np. zmniejszenia obciążeń województwa	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis ogólny dotyczący możliwości konsultowania kierunków wykorzystania EFS z partnerami.
347	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	17		Dodanie w ostatnim zdaniu zapisu wyrażenia uwzględniając specyfikę potrzeb grup uczestników I nadanie ostatniemu zdaniu brzmienia: IZ RPO identyfikuje obszary, w których zastosowanie projektów sieciowych jest pożądane lub obowiązkowe, uwzględniając specyfikę potrzeb grup uczestników , określa warunki brzegowe i preferencje dotyczące realizacji projektów w tych obszarach.	Ten zapis budzi niepokój - należy stworzyć mechanizmy zabezpieczające przed nadużywaniem tego zapisu do wtórnej instytucjonalizacji. Należy zachować dużą ostrożność aby nie wymagać projektów sieciowych, w których przypadną grupy małe, albo o specyficznych potrzebach, często powodujących specyfikę wsparcia – np. nie potrzeba środków na usuwanie barier architektonicznych, ale na kadry – w interwencji sieciowej są takie same wady, jak w dużych instytucjach.	Uwaga uwzględniona
348	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	10	e	Dodanie na końcu zapisu wyrażenia gdy jest to uzasadnione, w szczególności gdy większość uczestników stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej i nadanie pkt e brzmienia: e) zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej; gdy jest to uzasadnione, w szczególności gdy większość uczestników stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej	Proponowane uzupełnienie zapisu ma na celu ograniczenie dodatkowych zobowiązań beneficjentów i ośrodków pomocy społecznej do przypadków, kiedy jest to potrzebne i celowe. Takie zobowiązania w przypadku np.. Projektów na rzecz osób niepełnosprawnych z kilkunastu gmin, mogłoby znacznie utrudnić jego realizację.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
349	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	21		Wykreślenie ostatniego zdania - <u>Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny we współpracy z doradcą zawodowym</u> - albo dodanie zapisu lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta oraz nadanie zapisowi brzmienia: Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta , a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta . we współpracy z doradcą zawodowym - a w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta.	Pracownicy socjalni nie mają narzędzi, wiedzy i doświadczenia, aby ocenić efektywność działań w stosunku do osób ze specyficznymi niepełnosprawnościami i poważnymi indywidualnymi ograniczeniami. To zjawisko wynika z badań przeprowadzonych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z autyzmem wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej wszystkich szczebli w siedmiu województwach. Brak tej wiedzy jest również deklarowany wprost przez pracowników socjalnych. Dlatego tak sztywne określenie osób uprawnionych do diagnozy uczestników projektu może uniemożliwić osobom ze specyficznymi niepełnosprawnościami	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.

350	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	22	a	Zastąpienie wyrażenia więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie nazw placówek centrum aktywności społecznej, środowiskowy dom samopomocy , i nadanie punktowi brzmienia: a) rozpoczęli udział w aktywizacji społecznej, a w szczególności w następujących formach wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, centrum aktywności społecznej, centrum aktywności społecznej i zawodowej, środowiskowy dom samopomocy	Słowo 'więc' w tym kontekście jest słowem ograniczającym, a 'w szczególności' zostawia możliwość objęcia wsparciem osób, które rozpoczęły udział w aktywizacji społecznej w innych, niż wymienionych placówkach. Konieczne jest zatem otwarcie oraz poszerzenie katalogu. Np. dla wielu osób przygotowanie do udziału w środowiskowym domu samopomocy i rozpoczęcie udziału w tych zajęciach byłoby ogromnym osiągnięciem. Dotyczy to szczególnie osób z poważnymi niepełnosprawnościami. Dla nich aktywizacja społeczna może być zapewniana w formach nie przewidzianych w projektowanym punkcie. Zamknięty katalog form aktywizacji ograniczy niepotrzebnie możliwości wsparcia i uniemożliwi dostosowanie tego wsparcia do potrzeb uczestników, będzie więc sprzeczne z podstawowymi celami wsparcia.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
351	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.			Zastąpienie wyrażenia a więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie wyrażenia uczestnictwo w centrum aktywności społecznej i zawodowej i nadanie punktowi brzmienia: b) rozpoczęli udział w aktywizacji społeczno-zawodowej, w szczególności w następujących formach wsparcia: udział w pracach społecznie użytecznych, uczestnictwo w CIS, uczestnictwo w centrum aktywności społecznej i zawodowej	Uzasadnienie, jak w punkcie wyżej.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.
352	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	22	c	Zastąpienie wyrażenia a więc wyrażeniem w szczególności oraz dodanie wyrażenia w tym i nadanie punktowi c następującego brzmienia: c) rozpoczęli udział w aktywizacji zawodowej, w szczególności udział w formach wsparcia przewidzianych w ustawie z dnia z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (z wyłączeniem prac społecznie użytecznych), pracę w ZAZ lub udział w formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia lub samozatrudnienia, w tym w ramach usług OWES	uzasadnienie, jak w punktach wyżej	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
353	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.2.	19	b	Dodanie wyrażenia dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi i nadanie punktowi brzmienia: b) rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ramach ZAZ, dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi ; której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia ZAZ w kierunku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a;	Warto wskazać sposób, w jaki może być realizowane wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz należy zaznaczyć, że wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej winno dotyczyć różnych grup osób niepełnosprawnych, w tym osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Usługi asystenckie są nieocenionym narzędziem wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia. W innym wypadku (jak to ma często miejsce obecnie) wsparcie dotyczy jedynie głównie osób o mniejszych ograniczeniach (bo jest tańsze).	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy wskazują na możliwość wykorzystania usług asystenckich i innych usług. Jednak nie jest zasadne wskazywanie że wsparcie tego rodzaju ma służyć osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Z tego rodzaju pomocy mogą korzystać wszystkie osoby z niepełnosprawnościami o ile jest taka potrzeba. Jednocześnie w części ogólnej w rozdziale 4 wskazano że preferowane powinny być m.in. osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi i zaburzeniami psychicznymi.

354	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.2.	20	Dodanie wyrażenia oraz wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi oraz wyrażenia poszerzenie i wzbogacenie i nadanie punktowi brzmienia: 20) Wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ odbywa się w szczególności poprzez tworzenie nowych ZAZ lub zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w istniejących ZAZ oraz wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi a także poszerzenie i wzbogacenie w tych podmiotach usług aktywnej integracji stymulujących do opuszczenia ZAZ.	Tworzenie nowych ZAZ i poszerzenie istniejących jest bardzo potrzebne. Niezbędne jest jednak także wzmocnienie i rozwój istniejących ZAZ oraz wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia, szczególnie w stosunku do osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Środki na wzmocnienie i rozwój ZAZ, udzielane były w POKL, w działaniu 7.2.1. i przyczyniły się do wzmocnienia tego sektora.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy wskazują na możliwość wykorzystania usług asystenckich i innych usług. Jednak nie jest zasadne wskazywanie że wsparcie tego rodzaju ma służyć osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Z tego rodzaju pomocy mogą korzystać wszystkie osoby z niepełnosprawnościami o ile jest taka potrzeba. Jednocześnie w części ogólnej w rozdziale 4 wskazano że ppreferowane powinny być m.in. osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi i zaburzeniami psychicznymi.
355	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.	1	1) IZ RPO gwarantuje, że przedsięwzięcia dotyczące poprawy dostępu do usług są realizowane na obszarach, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług, oraz w stosunku do grup docelowych, dla których występują poważne bariery w dostępności do poszczególnych rodzajów usług. Z RPO definiuje obszary i grupy docelowe kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną w szczególności na podstawie stopnia upowszechnienia usług, sytuacji demograficznej i prognozowanych trendów w tym zakresie, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, popytu na usługi oraz stopnia dostępności i dostosowania usług do specyfiki potrzeb grup docelowych,	Zaznaczone w tym punkcie uzupełnienie jest niezmiernie ważne, ponieważ deficyty w dostępie do usług mają charakter nie tylko terytorialny, ale także podmiotowy – jest powszechnie wiadomo, że osoby o specyficznych niepełnosprawnościach, jak autyzm czy niepełnosprawności sprzężone mają bardzo utrudniony dostęp do niemal wszystkich rodzajów usług. Często ta niedostępność grup jest odwrotna do deficytów terytorialnych. Np. w województwie mazowieckim osoby niepełnosprawne otrzymują najmniejsze wsparcie w skali kraju. Widać to i na liczbach i na podstawie badań – np. osoby z autyzmem w szeregu województw otrzymują bardzo poważne kwoty ze środków własnych samorządów – w mazowieckim nic poza absolutnych obowiązkiem ustawowym	Uwaga uwzględniona.

356	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.	4		Wskazane wykreślenie zapisów: 1) lub inne przesłanki 2) osób z wysokim stopniem niepełnosprawności 3) uniemożliwiające funkcjonowanie i nadanie zapisowi brzmienia: 4) IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach zinstytucjonalizowanych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób, których stan zdrowia nie pozwala na ich umieszczenie w formach zdeinstytucjonalizowanych. Dotyczy to w szczególności: <i>i</i> , osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.	wykreślenie fragmentu 1 - . Ten proponowany zapis to furta umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. wykreślenie fragmentu 2 - zapis w projekcie wprost sprzeczny z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych. Ponadto często to właśnie osoby o szczególnie małej samodzielności wymagają form małych, specjalistycznych – w dużych instytucjach indywidualne wsparcie jest wykluczone. Poza tym wyrażenie „wysoki stopień niepełnosprawności” jest niejasne i dające znowu szerokie pole do wyłączania grup osób z korzystania ze środków przydzielonych przez Unię właśnie dla nich. wykreślenie fragmentu 3 proponowany zapis bez sensu, bo takie osoby przecież funkcjonują	Uwaga uwzględniona.
357	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	1	d	Dodanie wyrażenia stałą lub krótkoterminową i nadanie punktowi brzmienia: d) ośrodkach zapewniających opiekę całodobową stałą lub krótkoterminową (o ile stanowią formę usług świadczonych w lokalnej społeczności)	Warto zaznaczyć, że opieka całodobowa może przyjmować zarówno formę stałą (długoterminową), jak i krótkoterminową. Obie są istotne w różnych przypadkach i obie należy wspierać. Brak takiego uzupełnienia w zapisach może budzić wątpliwości co do dopuszczalności w szczególności opieki krótkoterminowej, czego skutkiem może być bezpodstawne ograniczenie tej formy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapisy o opiece stałej lub krótkookresowej w definicję usług opiekuńczych.
358	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	c	Dodanie wyrazów : przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną); i nadanie punktowi następującego brzmienia: c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków, przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną);	Brak możliwości dojazdu do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną jest często powodem, dla którego osoby niepełnosprawne pozostają w domu, w miejscu zamieszkania i nie uczestniczą w aktywizacji społeczno-zawodowej.	Uwaga uwzględniona
359	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	e tiret 1	dodanie wyrażenia dziennej i całodobowej okresowego pobytu oraz nadanie punktowi brzmienia: - tworzenie miejsc opieki dziennej i całodobowej okresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów nieformalnych/faktycznych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,	Pozostawienie sformułowania: 'tworzenie miejsc opieki w zastępstwie' jest wyrażeniem niejasnym, bo nie wiadomo o jakie miejsca opieki tu chodzi. Warto sprecyzować, że wspieranie opiekunów nieformalnych (my proponujemy używanie terminu: opiekunowie faktyczni), w zależności od sytuacji, powinno przybierać formę albo opieki dziennej albo całodobowej okresowego pobytu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Do definicji usług opiekuńczych wprowadzono zapisy o krótkookresowych miejscach pobytu dziennego i całodobowego.

360	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	5	wykreślenie punktu.	<p>Zasada trwałości, bardzo zresztą słuszna nie powinna mieć zastosowania do usług społecznych.</p> <p>Taki zapis wykluczy niemal wszystkie organizacje pozarządowe, zwłaszcza działające na rzecz grup osób niepełnosprawnych – nie będą miały żadnej gwarancji, że rozwiązania systemowe zostaną podjęte w tym terminie. Obecnie wszystkie niemal działania samorządu w zakresie usług społecznych mają charakter fakultatywny – mogą ale nie muszą. Robią więc tylko to, co tanie i łatwe.</p> <p>Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, zwłaszcza z poważnymi ograniczeniami indywidualnymi, niesamodzielnymi, nie spełniają tego wymogu.</p> <p>Jest to bowiem dziedzina kosztowna, w której pozyskanie środków nie zależy od organizacji.</p> <p>Partnerstwo z organami samorządowymi nie zapewni finansowania placówek – tak jak dziś samorzady tego nie robią mimo różnych propozycji organizacji, tak nie będą robiły i w przyszłości.</p> <p>Jedyny skutek – samorzady będą wybierały do partnerstwa najtańsze, najmniej kłopotliwe projekty, albo będzie to uzasadnienie do przeznaczania środków dla istniejących dużych instytucji, już funkcjonujących w systemie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Środki europejskie mają stymulować tworzenie nowych miejsc o wysokiej jakości (poprawić dostęp do usług w formach rodzinnych i środowiskowych), które po początkowym okresie finansowania ze środków EFS powinny być przejmwne przez podmioty odpowiedzialne za ich prowadzenie w krajowym porządku prawnym. W tym kontekście rolę intewencji EFS jest sfinansowanie kosztów utworzenia nowych miejsc opieki (dziennych, całodobowych, krótkookresowych, stałych itd.), EFS nie może jednak w nieskończoność finansować bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, asystenów osób niepełnosprawnych itd.</p>
361	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	6	wykreślenie punktu.	Uzasadnienie jak wyżej	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Środki europejskie mają stymulować tworzenie nowych miejsc o wysokiej jakości (poprawić dostęp do usług w formach rodzinnych i środowiskowych), które po początkowym okresie finansowania ze środków EFS powinny być przejmwne przez podmioty odpowiedzialne za ich prowadzenie w krajowym porządku prawnym. W tym kontekście rolę intewencji EFS jest sfinansowanie kosztów utworzenia nowych miejsc opieki (dziennych, całodobowych, krótkookresowych, stałych itd.), EFS nie może jednak w nieskończoność finansować bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, asystenów osób niepełnosprawnych itd.</p>
362	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	7	<p>Dodanie w zdaniu pierwszym wyrażenia bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny i nadanie zdaniu pierwszemu w punkcie 7 brzmienia:</p> <p>7) Wsparcie jest adresowane, co do zasady, do osób niesamodzielnymi, których sytuacja materialna lub sytuacja materialna ich opiekunów nieformalnych nie pozwala na samodzielny zakup usług asystenckich i opiekuńczych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny</p>	<p>Bardzo ważne jest określenie ograniczenia środków przeznaczanych na zakup usług – w praktyce dochodzi do absurdów np. przy odpłatności za SUO - w wielu przypadkach odpłatność za usługi wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami byłaby zbliżona do wynagrodzenie opiekuna - jedyne go żywiciela rodziny i odbierała całość dochodu rodziny. W praktyce dostępność do SUO jest bardzo ograniczoan ze względów finansowych. Istotą projektów ma być większa dostępność usług, niż obecnie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zaproponowany zapis będzie wzbudzał wiele wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo, każdy wydatek gospodarstwa domowego ma wpływ na ogólną sytuację finansową tego gospodarstwa. Zrezygnowano jednak z obowiązkowej odpłatności, pozostawiając decyzję w tym zakresie IZ RPO.</p>

363	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.3.3	1	a	Dodanie wyrażenia stałych lub okresowych i nadanie punktowi następującego brzmienia: a) tworzenie miejsc pobytu stałych lub okresowych w nowo utworzonych lub istniejących w mieszkaniach o charakterze wspieranym dla osób zagrożonych	Pozostawienie sformułowania: 'tworzenie miejsc opieki w zastępstwie' jest wyrażeniem niejasnym, bo nie wiadomo o jakie miejsca opieki tu chodzi. Warto sprecyzować, że wspieranie opiekunów nieformalnych (my proponujemy używanie terminu: opiekunowie faktyczni), w zależności od sytuacji, powinno przybierać formę albo opieki dziennej albo całodobowej okresowego pobytu.	Uwaga uwzględniona.
364	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.5.	5	c	Dodanie wyrażenia małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i nadanie punktowi c brzmienia: c) infrastruktura niezbędna dla rozwoju usług opiekuńczych (również stacjonarnych) w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym infrastruktura rodzinnych domów pomocy, małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i środowiskowych domów samopomocy oraz dziennych domów pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;	To ważne uzupełnienie, bo szereg placówek może funkcjonować w tej formule – np. domy dla osób z autyzmem w Europie liczą z reguły od 6 do 12 osób. Brak takiego zapisu może domy pomocy społecznej, niezależnie od ich rozmiaru i charakteru.	Uwaga nieuwzględniona. MIR odstąpił od szczegółowego wskazywania poszczególnych kategorii infrastruktury do preferowania. Pozostawiono jedynie zapis dotyczący preferencji dla infrastruktury usług świadczonych w lokalnej społeczności, co wynika wprost z zapisów Umowy Partnerstwa. Dodatkowo wprowadzono do wytycznych zapis wskazujący, że profilowanie wsparcia dla infrastruktury odbywa się z uwzględnieniem analizy różnicowań terytorialnych, problemów do rozwiązania, analizy grup docelowych, oczekiwanych rezultatach itd. Tym samym decyzja o preferencjach należy do IZ RPO.
365	Fundacja SYNAPSIS	rozdział 4 podrozdział 4.5.	8		Dodanie wyrażenia w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności. oraz usunięcie punktu b w brzmieniu: <u>b) nadmiernie wysokich kosztów świadczenia usług w formach zdeinstytucjonalizowanych pozostających w sprzeczności z machizmem racjonalnych usprawnień</u> oraz nadanie pkt 8 następującego brzmienia: 8) Wsparcie infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej z powodu: specyfiki potrzeb odbiorców usług, wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia; w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.	Wskazane wykreślenie zapisu b). Ten zapis to furтка umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. Wyłączenia nie mogą mieć tak szerokiego charakteru. Przy proponowanym zapisie można dyskryminować niemal wszystkie osoby niepełnosprawne, zwłaszcza o specyficznych potrzebach. Konwencja każe dostosować wsparcie do potrzeb. Koszty utrzymania w małych placówkach 20- osobowe tylko w przypadkach określonych w zaproponowanym zapisie mogą być drastycznie wyższe niż 100 osobowe. Proponowany zapis jest identyczny z zapisem pochodzącym z jednego z wcześniejszych zapisów projektu.	Uwaga uwzględniona. Wykreślono pkt 8b.

366	SKES, Konwent CIS/KIS	Wykaz skrótów			Uzupełnienie o skróty: CIS i KIS. Propozycja: CIS – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym, KIS - podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym. <i>Analiza do skrótów WtZ i ZA7</i>	Z uwagi na wyprzedzające używanie określeń CIS i KIS wobec późniejszego używania pełnych nazw podmiotów. W tekście Wytycznych już na str. 17 używane są skróty a dopiero na str. 21 następuje przybliżenie tych podmiotów na tle przywołanej ustawy o zatrudnieniu socjalnym.	Uwaga uwzględniona.
367	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 2	Dodatki pkt. 8		Proponuje się uzupełnienie treści „Cel i zakres obowiązywania Wytycznych” - dodatkowy zapis – wytyczne są także punktem odniesienia późniejszych kontroli	Ważną kwestią jest zasygnalizowanie przyszłym beneficjentom EFS, że Wytyczne są punktem odniesienia dla przyszłych kontroli zapewnienia zgodności działań podejmowanych w CT 9 z udziałem środków EFS.	Uwaga nieuwzględniona. To jest kwestia oczywista, nie ma potrzeby wykazywania tego w treści wytycznych.
368	SKES	rozdział 3	4		4) Mieszkanie o charakterze wspieranym – forma pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą stale lub okresowo pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej. Mieszkanie o charakterze wspieranym zapewnia warunki możliwie niezależnego życia lub samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.	wszystkie uwagi poniższe mają na celu poprawę dostępności projektów dla osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym, trwale niesamodzielnych, dotkniętych specyficznymi ograniczeniami indywidualnymi.	Uwaga uwzględniona.
369	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 3	Pkt.6 - dodatkowy		Uzupełnienie pojęcia „osoby lub rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym” o katalog grup występujących w ustawie z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Propozycja – rozszerzenie treści 6a: „k) osoby, o których mowa w art.1 ust.2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym”.	W okresie 2007-2013 do kategorii osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaliczane były również osoby skatalogowane w art. 1 ust.2 ustawy z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Wśród tych osób znajdowały się także osoby, które kierowane były do CIS/KIS „w przypadku osoby, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 5, przez powiatowy urząd pracy z powiadomieniem właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby ośrodka pomocy społecznej.” Osoby takie nie zawsze korzystały ze świadczeń pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.
370	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 3	6	Litera i	Korekta redakcyjna	Zmiana redakcyjno-stylistyczna	
371	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 3	8		Uzupełnienie zapisu – te OWES, które posiadają akredytację ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego	W związku z wprowadzeniem procedur nadawania akredytacji proponuję się aby treść zapisu brzmiała: „8) Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES) – podmiot, który świadczy łącznie wszystkie usługi wsparcia ekonomii społecznej na terytorium wskazanym przez samorząd województwa i wynikającym z wieloletniego regionalnego planu działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, posiadający stosowną akredytację.	Uwaga uwzględniona.
372	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 3	11		Niejasne sformułowanie „...fundusz funduszy...”		Uwaga uwzględniona.
373	SKES	rozdział 3	19	po lit. d	dodanie lit. e w brzmieniu: e) inne usługi, w szczególności usługi w placówkach całodobowych okresowego/krótkoterminowego pobytu dla osób niesamodzielnych		Uwaga częściowo uwzględniona. Należy zaznaczyć że możliwość realizacji tego rodzaju usług zależy od zapisów RPO. Najczęściej w zapisach RPO pojawiały się usługi opiekuńcze. W związku z tym by usługi zaproponowane w ustawie mogły być realizowane, MIR wprowadził do Wytycznych zaproponowaną kategorię jako podkategorię usług opiekuńczych.

374	SKES	rozdział 3	20		20) Usługi świadczone w lokalnej społeczności (nazwa stosowana zamiennie: usługi środowiskowe, usługi w formie zdeinstytucjonalizowanej) - usługi umożliwiające osobom możliwie niezależne życie w środowisku lokalnym.		Uwaga nieuwzględniona. Wskazanie "niezależnego życia" w definicji ma podkreślać charakter usług i sposób ich świadczenia. Większość tych usług jest świadczona dla osób które nie są samodzielne, więc większość z nich nie będzie nigdy pełni w pełni niezależnego życia.
375	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.1.	17		ostatnie zdanie: IZ RPO identyfikuje obszary, w których zastosowanie projektów sieciowych jest pożądane lub obowiązkowe, uwzględniając specyfikę potrzeb grup uczestników , określa warunki brzegowe i preferencje dotyczące realizacji projektów w tych obszarach.		Wyjaśnienie. MIR zdecydowało o rezygnacji z zapisów dotyczących interwencji sieciowej.
376	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.1.	21		Wykreślenie ostatniego zdania.		Uwaga uwzględniona
377	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 4 Podroz.4.1	22	a	Wymienienie form wsparcia – zgodnie z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym	Proponuje się wskazanie dodatkowe poza już wymienionymi, a mianowicie dodanie CIS – zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym w tym podmiocie stosuje się również formy aktywizacji społecznej.	Wyjście: Zrezygnowano z zapisu.
378	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 4 Podroz.4.1	22	b	Zmiana kolejności form wsparcia oraz dodanie zgodnie z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym, o działalności pożytku publicznego i spółdzielniach socjalnych.	Proponuje się następujące brzmienie: „b) rozpoczęli udział w aktywizacji społeczno-zawodowej, a więc następujących formach wsparcia: uczestnictwo w CIS lub KIS, udział w pracach społecznie użytecznych oraz zajęciach reintegracji społeczno-zawodowej organizowanych w spółdzielniach socjalnych. „Zgodnie z obowiązującymi przepisami reintegracja społeczna i zawodowa jest prowadzona w CIS, KIS, WTZ i ZAZ oraz spółdzielniach socjalnych	Uwaga uwzględniona
379	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 4 podrozdział 4.1.	25		Korekta przykładów zaświadczeń – zwłaszcza w stosunku do CIS i KIS	Proponuje się na przykładowym wykazie zaświadczeń potwierdzających umieścić w miejsce obecnie wskazanych w Wytocznych tych zaświadczeń, które są zgodne z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym – a mianowicie: zaświadczenie „Absolwent CIS” oraz „Absolwent KIS”. Obie formy zaświadczeń są rzeczywistym potwierdzeniem aktywności uczestnika zajęć reintegracji społecznej i zawodowej a także profesjonalnego zastosowania form wsparcia przez CIS lub KIS.	Uwaga uwzględniona.
380	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 4 podrozdział 4.2.	16		Proponuje się traktowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego CIS lub KIS na równych zasadach – zmiana treści	Proponuje się brzmienie: „17) IŻ RPO zapewnia, że tworzenie nowych podmiotów, o których mowa z ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (CIS, KIS) uwzględnia aspekt terytorialnego nasilenia problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa.”	Uwaga uwzględniona.
381	SKES, Konwent CIS/KIS	rozdział 4 podrozdział 4.2.	16	b	Zapis 16 b jest nie jasny – „wsparcie nowych osób w istniejących podmiotach” może sugerować, że chodzi także o udzielenie wsparcia dla osób będących pracownikami podmiotów zatrudnienia socjalnego	Proponuje się brzmienie: „b) rozszerzenie świadczenia usług na grupy nowych osób, które mogą być skierowane do istniejących podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym”. Uzasadnieniem zmiany jest kierowanie się tezą o maksymalnym wykorzystaniu potencjału istniejących podmiotów, które dzięki środkom EFS mogą zwiększyć zakresem świadczonych usług krąg osób potrzebujących wsparcia	Uwaga uwzględniona.
382	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.2.	19	b	b) rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ramach ZAZ, dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi ; której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia ZAZ w kierunku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a;		Uwaga nieuwzględniona. Wytoczne dają możliwość korzystania z usług asystenckich i innych umożliwiających podjęcie i utrzymanie zatrudnienia wszystkim osobom które tego potrzebują. Jednocześnie wskazano w rozdziale 4.1, że do wsparcia w ramach CT 9 powinny być preferowane osoby niepełnosprawne z znacznymi i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

383	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.	1		1) IZ RPO gwarantuje, że przedsięwzięcia dotyczące poprawy dostępu do usług są realizowane na obszarach, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług, oraz w stosunku do grup docelowych, dla których występują poważne bariery w dostępności do poszczególnych rodzajów usług. IZ RPO definiuje obszary i grupy docelowe kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną w szczególności na podstawie stopnia upowszechnienia usług, sytuacji demograficznej i prognozowanych trendów w tym zakresie, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, popytu na usługi oraz stopnia dostępności i dostosowania usług do specyfiki potrzeb grup docelowych,		Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy dotyczące wymaganej analizy będącej podstawą interwencji zostały umieszczone w rozdziale 4.1 i dotyczą zarówno priorytetu inwestycyjnego 9i, jak również 9iv.
384	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.	4		Wskazane wykreślenie zapisów: 1) lub inne przesłanki 2) osób z wysokim stopniem niepełnosprawności 3) uniemożliwiające funkcjonowanie i nadanie zapisowi brzmienia: 4) IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach zinstytucjonalizowanych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób, których stan zdrowia nie pozwala na ich umieszczenie w formach zdeinstytucjonalizowanych. Dotyczy to w szczególności: i , osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.		Uwaga uwzględniona.
385	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	1	d	Dodanie wyrażenia stałą lub krótkoterminową i nadanie punktowi brzmienia: d) ośrodkach zapewniających opiekę całodobową stałą lub krótkoterminową (o ile stanowią formę usług		Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapisy o opiece stałej lub krótkookresowej w definicję usług opiekuńczych.

386	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	c	Dodanie wyrazów : przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną); i nadanie punktowi następującego brzmienia: c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków, przewóz do miejsca pracy lub placówki zapewniającej opiekę dzienną);	Uwaga uwzględniona.
387	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	2	e tiret 1	- tworzenie miejsc opieki dziennej i całodobowej okresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,	Uwaga częściowo uwzględniona. Do definicji usług opiekuńczych wprowadzono zapisy o krótkookresowych miejscach pobytu dziennego i całodobowego.
388	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.1	7		7) Wsparcie jest adresowane, co do zasady, do osób niesamodzielnych, których sytuacja materialna lub sytuacja materialna ich opiekunów nieformalnych nie pozwala na samodzielny zakup usług asystenckich i opiekuńczych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis będzie wzbudzał wiele wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo, każdy wydatek gospodarstwa domowego ma wpływ na ogólną sytuację finansową tego gospodarstwa. Zrezygnowano jednak z obowiązkowej odpłatności, pozostawiając decyzję w tym zakresie IZ RPO.
389	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.3.3	1	a	Dodanie wyrażenia stałych lub okresowych i nadanie punktowi następującego brzmienia: a) tworzenie miejsc pobytu stałych lub okresowych w nowo tworzonych lub istniejących w mieszkaniach o charakterze wspieranym dla osób zagrożonych	Uwaga uwzględniona.

390	SKES	rozdział 4 podrozdział 4.5.	8		<p>Dodanie wyrażenia w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności i usunięcie pkt.b oraz nadanie pkt 8 następującego brzmienia: 8) Wsparcie infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej z powodu specyfiki potrzeb odbiorców usług, wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia; w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.</p>		Uwaga uwzględniona. Wykreślono pkt 8b.
391	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2,2	nd	<p>Dookreślenie zgodności procesu deinstytucjonalizacji usług z <i>Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.</i> W Słowniku pojęć określono definicję deinstytucjonalizacji usług (pkt. 2) oraz usług świadczonych w lokalnej społeczności (w pkt. 20) których definicja winna być zgodna z definicją wskazaną w ww dokumencie.</p>	<p>W Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa...nie odwołano się również do zgodności tego procesu z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. Definicja określona w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa...</i> została przekonstruowana i nie zawiera wszystkich elementów wskazanych w definicji deinstytucjonalizacji usług określonych w <i>Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności</i> (m.in.: brak wskazania że profilaktyka dotyczy zarówno usług podstawowych jak i wyspecjalizowanych).</p>	Uwaga częściowo uwzględniona. Trudno jest w ramach stosunkowo krótkiej definicji zawrzeć wszystkie elementy opisane w Ogólnoeuropejskich wytycznych, których objętość to prawie 200 stron.
392	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	9	nd	<p>Poszerzenie definicji w następujący sposób: Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - to członkowie rodzin lub inne osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz znajdujące się w najbliższym środowisku tych osób (np. osoby ze wspólnego środowiska pracy), a także opiekunowie i podopieczni osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osoby należące do tych samych kategorii społecznych związane środowiskowo z tymi osobami ale nie objęte bezpośrednio projektem (np. osoby niepełnosprawne).</p>	Rozszerzenie definicji pozwoli na bardziej adekwatne programowanie wsparcia.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezrozumiała. Wytyczne dotyczą tylko osób obejmowanych projektami, więc nie jest zrozumiałe wiązane do tej kategorii osób nie objętych bezpośrednio projektem.

393	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	19	nd	Poszerzenie definicji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w kontekście zakresu usług socjalnych wskazanego w Komunikacie Komisji Europejskiej <i>Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie</i> KOM(2007)725.	Definicja określona w <i>Wytucznych...</i> jest zbyt wąska i ogranicza zakres możliwych form wsparcia możliwych do realizacji w ramach PI 9iv.	Uwaga częściowo uwzględniona. Dodano podkategorię "inne usługi świadczone w interesie ogólnym literalnie wskazane w RPO".
394	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	21	nd	Doprecyzowanie definicji w następujący sposób: <u>Usługi wsparcia ekonomii społecznej</u> - usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne), usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe) rozumiane zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej.	Doprecyzowanie definicji.	Uwaga uwzględniona.
395	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Podrozdział 4.2 - Aktywna integracja w ramach PI 9i	11	nd	Poszerzenie zapisu o inne narzędzia jak np. PAI	W Wytucznych odniesiono się do realizacji Kontraktów socjalnych oraz Programów aktywności lokalnej - są to tylko wybrane narzędzia które nie zamykają katalogu narzędzi możliwych do realizacji w tym PAI. Realizacja przedsięwzięć uwzględniających PAI wynika z Umowy Partnerstwa.	Uwaga częściowo uwzględniona Wskazano, że jeżeli wspierane są osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy wsparcie odbywa się zgodnie z PAI. Nie wprowadzono jednak zapisu o preferencjach dla tego instrumentu.
396	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Podrozdział 4.3 - Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w ramach PI 9v	nd	nd	Uwzględnienie w zapisach pozostałych usług zaplanowanych w poszczególnych RPO jak np. rozwój usług wspierających proces aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	W podrozdziale uwzględniono sekcje dotyczące wybranych usług społecznych jednakże katalog ten nie obejmuje wszystkich usług zaplanowanych w poszczególnych RPO.	Uwaga uwzględniona.
397	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Podrozdział 4.4 - Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v	11,12	nd	Minimalny poziom wszystkich wymaganych wskaźników winien być określany przez IZ RPO	Możliwy do osiągnięcia poziom wszystkich określonych wskaźników winien uwzględniać stan rozwoju ekonomii społecznej w poszczególnych regionach i subregionach oraz potrzeby i trendy rozwojowe.	Uwaga uwzględniona.
398	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	nd	nd	nd	W Wytucznych brak jest zapisów dotyczących PI 9vi	W ramach PI 9vi również realizowane są przedsięwzięcia w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020	Uwaga uwzględniona.
399	Fundacja Delphinus	4.5	2)	b)	remontu lub przebudowie budynku lub części budynku będącego własnością gminy, podmiotu ekonomii społecznej, organizacji pożytku publicznego lub innego projektodawcy i przeznaczonego na pobyt ludzi, prowadzenie działań służących aktywizacji społeczno-zawodowej, prowadzenie usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	wskazany zapis dotyczy jedynie pobytu, a wymienione działania nie muszą być realizowane wyłącznie w formule placówki pobytu stałego lub dziennego	Uwaga niezrozumiała. Zapis mówi jedynie o infrastrukturze. Nic o rodzajach usług. Jednocześnie zrezygnowano z zapisów mówiących o właścicielu nieruchomości.
400	Fundacja Delphinus	4.5	4)	c)	infrastruktura została zaprojektowana i wykonana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego ...	brakuje litery z	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z tego punktu., powielił informacje z Wytucznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.
401							

402	DKF	4.2	3		Wytyczne posługują się pojęciem "ścieżki reintegracyjnej" a w słowniku pojęć została zdefiniowana "ścieżka reintegracji". Należy uspołnić słownictwo, bo zapewne chodzi o te same kwestie.	Ujednolicenie słownictwa zapewni spójność interpretacyjną kwestii zawartych w Wytycznych.	Uwaga uwzględniona
403	DKF	4.3.2	5		W pkt 5 zawarto błędne odesłanie do podrozdziału 2.1 pkt 20, którego w nowej wersji Wytycznych nie ma.	W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych należy zmienić błędne odesłanie na prawidłowe.	Uwaga uwzględniona
404	DKF	4.3.2	6		W niniejszym pkt można by było nawiązać także do Wytycznych ws. edukacji. Wytyczne te opisują szczegółowo poszczególne kwestie dot. edukacji i kompetencji kluczowych w tym zakresie.	Zawarcie odesłania do Wytycznych ws. edukacji ukazywałoby kompleksowo regulacje istniejące w obszarze edukacji i kompetencji kluczowych.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne w zakresie edukacji mają zawężony katalog kompetencji kluczowych. Zawężenie wynikało z ograniczeń stawianych przez KE w trakcie negocjacji UP.
405			5	c	W treści Wytycznych pojawia się określenie "usług w formie zdeinstytucjonalizowanej", z którego w nowej wersji Wytycznych (w słowniku pojęć) zrezygnowano i zamiast tego wprowadzono pojęcia "usług społecznych świadczonych w ogólnym interesie" oraz "usług świadczonych w lokalnej społeczności".	Należy w treści całych Wytycznych uspołnić słownictwo w ten sposób, by nie pojawiał się zwrot "usług w formie zdeinstytucjonalizowanej".	Uwaga uwzględniona. Uwaga uwzględniona.
406	DKF	4.5	8	a i b			
407	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	21		PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – OKREŚLENIE TERMINU DOKONANIA DIAGNOZY. Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, a więc w odniesieniu do stopnia wykluczenia społecznego uczestników projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie. Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny we współpracy z doradcą zawodowym. Diagnoza uczestników projektu zostanie dokonana dwukrotnie. Wstępna diagnoza w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie poprzez przypisanie do grupy opisanej w pkt 22 lit. a lub 22 lit. b. Pogłębiona diagnoza po 3 miesiącach od rozpoczęcia udziału w projekcie poprzez przypisanie do grupy opisanej w pkt 22 lit. a, b, c lub e.	Dwukrotna diagnoza jest konieczna w przypadku osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
408	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	22	a	PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – ROZSZERZENIE KATALOGU FORM WSPARCIA. Rozpoczęli udział w aktywizacji społecznej, a więc w następujących formach wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, finansowe, zdrowotne), udział w mediacjach, wolontariat.	Aktywizacja społeczna dla osób opisanych w pkt 22 lit. A powinna być dostosowana do możliwości potrzeb konkretnej osoby. W związku z tym katalog form powinien być jak najszerszy.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.

409	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	22	a	PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – DOPRECYZOWANIE OPISU UCZESTNIKA PROJEKTU. Osoby głęboko wykluczone społecznie, ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, bez motywacji do podejmowania jakiegokolwiek aktywności lub niskim poziomem motywacji i dużymi deficytami umiejętności społecznych , wymagające wzmocnienia motywacji i podstawowych kompetencji społecznych.	W opisywanej grupie znajdują się też osoby, które mają jednak motywację „do podejmowania jakiegokolwiek aktywności”, choć jest ona często na bardzo niskim poziomie.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
410	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	22	b	PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – ROZSZERZENIE KATALOGU FORM WSPARCIA. Rozpoczęli udział w aktywizacji społeczno-zawodowej, a więc w następujących formach wsparcia: uczestnictwo w CIS, udział w formach wsparcia przewidzianych w ustawie z dnia z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy, pracę w ZAZ lub udział w formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia lub samozatrudnienia w ramach usług OWES, terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, finansowe, zdrowotne), udział w mediacjach,	W ramach aktywizacji społeczno-zawodowej katalog form wsparcia powinien obejmować, oprócz udziału w pracach społecznie użytecznych i uczestnictwa w CIS, także formy aktywizacji społecznej (pkt 22 lit. a) oraz formy aktywizacji zawodowej (pkt 22 lit. c). Wynika to z opisu kategorii osób, dla których to wsparcie ma być przeznaczone. PRZYKŁAD: uczestnik projektu brał udział w kursie zawodowym trwającym 1 mies. i szuka pracy. Jednak w celu podtrzymania dobrej kondycji psychofizycznej, umożliwiającej aktywne poszukiwanie pracy, będzie korzystał ze wsparcia psychologa i/lub uczestniczył w terapii lub grupie wsparcia ponad 3 mies.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
411	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	22	c	PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – ROZSZERZENIE KATALOGU FORM WSPARCIA. Rozpoczęli udział w aktywizacji zawodowej, a więc udział w formach wsparcia przewidzianych w ustawie z dnia z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy, pracę w ZAZ lub udział w formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia lub samozatrudnienia w ramach usług OWES, a także w formach takich jak terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, finansowe, zdrowotne), udział w mediacjach, wolontariat.	W ramach aktywizacji zawodowej katalog form wsparcia powinien obejmować także formy aktywizacji społecznej (pkt 22 a). Wynika to z opisu kategorii osób, dla których to wsparcie ma być przeznaczone. PRZYKŁAD: uczestnik projektu brał udział w kursie zawodowym trwającym 1 mies. i szuka pracy. Jednak w celu podtrzymania dobrej kondycji psychofizycznej, umożliwiającej aktywne poszukiwanie pracy, będzie korzystał ze wsparcia psychologa i/lub uczestniczył w terapii lub grupie wsparcia ponad 3 mies.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
412	Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy	Rozdział 4 / Podrozdział 4.1	22	e	PROPOZYCJA ZMIANY ZAPISU – ROZSZERZENIE KATALOGU FORM WSPARCIA. Podjęli zatrudnienie lub samozatrudnienie (również w ramach spółdzielni socjalnej lub innego przedsiębiorstwa społecznego oraz w ramach ZAZ) lub uczestniczą w formie wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, finansowe, zdrowotne), udział w mediacjach, wolontariat	W ramach aktywizacji społeczno-zawodowej katalog form wsparcia powinien obejmować, oprócz udziału w pracach społecznie użytecznych i uczestnictwa w CIS, także formy aktywizacji społecznej (pkt 22 a) oraz formy aktywizacji zawodowej (pkt 22 c). Wynika to z opisu kategorii osób, dla których to wsparcie ma być przeznaczone. PRZYKŁAD: uczestnik projektu brał udział w kursie zawodowym trwającym 1 mies. i szuka pracy. Jednak w celu podtrzymania dobrej kondycji psychofizycznej, umożliwiającej aktywne poszukiwanie pracy, będzie korzystał ze wsparcia psychologa i/lub uczestniczył w terapii lub grupie wsparcia ponad 3 mies.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.

413	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	uwaga ogólna			<p>Wytyczne nie powinny określać kryteriów wyboru projektów. Zapisy Wytycznych są zbyt szczegółowe, a jednocześnie budzą wątpliwości interpretacyjne, co istotnie utrudni zarówno instytucjom, jak i beneficjentom wdrażanie PO i realizację projektów. □</p>	<p>Zgodnie z art.9 ust.2. pkt.1 Ustawy wdrożeniowej oraz w nawiązaniu do zapisów Rozporządzenia ogólnego - do zadań IZ należy definiowanie kryteriów, a każde kryterium musi zostać następnie zatwierdzone przez właściwy KM. Jest to immanentna część wdrażania PO i jedno z podstawowych narzędzi pozwalających IZ na osiągnięcie celów i wskaźników dla danego PO. Poziom szczegółowości Wytycznych ingeruje w kompetencje IZ dotyczące programowania i wdrażania. Należy przeformułować Wytyczne w taki sposób aby możliwe było ich traktowanie jako rodzaj zaleceń i rekomendacji, a nie twardych zobowiązań. Uwaga ta dotyczy w szczególności zapisów odnoszących się do typów operacji, planowanych kryteriów, itp. wykraczających poza ustalenia zawarte w Umowie Partnerstwa oraz wynegocjowane zapisy RPO. Ponadto biorąc pod uwagę doświadczenia z okresu 2007-13 Wytyczne powinny być przygotowane na możliwie długi czas bez konieczności częstego wprowadzania zmian. Dlatego też powinny zapewniać elastyczność działania (otwarte katalogi) i reagowania na zmieniające się okoliczności. Niezbędne jest pozostawienie IZ możliwości doprecyzowywania zapisów RPO w formie wytycznych programowych i innych dokumentów wdrożeniowych jako narzędzi służących faktycznemu zarządzaniu programem oraz realizacji programu zgodnie z założeniami przyjętymi w nim na etapie jego przygotowywania.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapisy zgodnie z którym IZ RPO rekomenduje KM RPO zapisy kryteriów wyboru projektów. Jednak część warunków brzegowych IZ RPO może wprowadzać nie tylko przez kryteria wyboru. Jednocześnie wskazane w Wytycznych preferencje wynikają z potrzeby realizacji polityki krajowej w obszarze ubóstwa i włączenia społecznego.</p>
414	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	uwaga ogólna			<p>Wytyczne nie uwzględniają zapisów wynegocjowanych RPO.</p>	<p>Obecne zapisy Wytycznych z jednej strony ograniczają możliwość realizacji części działań zaplanowanych w ramach RPO (np. nie uwzględniają interwencji kryzysowej w katalogu usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym), a z drugiej - wskazują, iż IZ RPO powinny zapewnić realizację wszystkich działań opisanych w Wytycznych (nawet tych wykraczających poza zakres interwencji uzgodniony w trakcie negocjacji danego RPO). Nie jest możliwa realizacja zadań, które są określone w Wytycznych, ale nie wynikają z wynegocjowanego RPO.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

415	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	uwaga ogólna		W dokumencie nie ma wzmianki na temat upowszechnienia pracy socjalnej; nie ma zapisów mówiących wprost o wzmacnianiu potencjału kadrowego ośrodków pomocy społecznej (refundacji części zatrudnienia pracowników socjalnych w ramach projektu - możliwość taką dawał POKL). Czy koszt zatrudnienia pracowników będzie mógł być uwzględniony w zadaniach merytorycznych?	Dopuszczenie możliwości finansowania pracowników socjalnych w POKL umożliwiło wielu ośrodkom spełnienie wymogów wskazanych w ustawie o pomocy społecznej dotyczących liczby zatrudnianych pracowników socjalnych. Brak kontynuacji tego wsparcia może doprowadzić do zmniejszenia liczby pracowników zatrudnionych w systemie	Wyjaśnienie: Celem wsparcia jest włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego. Finansowane są usługi. Jeżeli realizacja usług wymaga dodatkowego zatrudnienia ekspertów to można to zrobić na ogólnych zasadach dot. kwalifikowalności wydatków. A więc jeżeli do realizacji tego celu niezbędne jest sfinansowanie zatrudnienia pracownika socjalnego to jest to możliwe. Celem wsparcia nie jest jednak wzmacnianie instytucjonalne ośrodków pomocy społecznej czy innych podmiotów. Wsparcie EFS w ramach RPO nie jest prostą kontynuacją EFS. Poziom zatrudnienia pracowników socjalnych w OPS nie powinien być zależny od możliwości finansowania etatów z EFS. EFS nie może zastępować finansowania krajowego.
416	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	uwaga ogólna		W Wytocznych występują pojęcia: " środowiska lub lokalne społeczności zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ", " środowiska lub społeczności, które zamieszkują obszary zdegradowane ". W związku z powyższym, rodzi się pytanie: jaka (zgodnie z Wytocznymi) jest różnica pomiędzy środowiskiem a społecznością. Pojęcia te nie zostały w Wytocznych w sposób jednoznaczny zdefiniowane.	W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych prosimy o doprecyzowanie pojęć, tym bardziej, że w pkt. 11 a (ii) podrozdziału 4.4 zapisano: " środowiska (czyli społeczności lokalne, grupy, instytucje) ", z którego wynika, że społeczność lokalna nie jest pojęciem rozłącznym z pojęciem środowiska - jakby można wnioskować po innych zapisach Wytocznych: " środowiska lub społeczności ". Poza tym, w Wytocznych funkcjonuje również pojęcie " otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ". Proponujemy zweryfikowanie i doprecyzowanie definicji pod tym kątem.	Uwaga uwzględniona
417	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Rozdział 3	3	Wskazana definicja mechanizmu racjonalnych usprawnień jest nieśpójna z Wytocznymi dot. równości szans i niedyskryminacji. Proponuje się jej	Nie jest zasadne dodatkowe wskazywanie w Wytocznych definicji mechanizmu racjonalnych usprawnień, która została już określona w Wytocznych dot. równości szans i niedyskryminacji.	Uwaga uwzględniona.

418	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Rozdział 3	6		<p>Proponuje się dodanie kolejnego podpunktu dotyczącego osób uzależnionych.</p> <p>Proponuje się rozszerzenie definicji osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o rodziny z dzieckiem zagrożonym niepełnosprawnością.</p>	<p>W przedstawionym katalogu brak takiej grupy, odwołanie w pkt a) do zapisów art. 7 ustawy o pomocy społecznej uwzględnia wyłącznie przesłankę alkoholizmu i narkomanii. Proponowany zapis pozwoli na objęcie projektem także osób z innym rodzajem uzależnienia np. od hazardu. Istotne jest również zapewnienie wsparcia dla osób, które doświadczają jednorazowego, ale za to długo trwającego wykluczenia społecznego.</p> <p>Rozszerzenie definicji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o rodziny z dzieckiem zagrożonym niepełnosprawnością jest uzasadnione, biorąc pod uwagę zakres interwencji, który zgodnie z zapisami dokumentu Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 - 2020, jest możliwy do realizacji w ramach RPO (działania mające na celu wczesne wykrywanie wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych).</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Rozszerzono definicję o "rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością". Jednak nie rozszerzono definicji o "rodzinę z dzieckiem zagrożonym niepełnosprawnością". Wytyczne nie dotyczą usług ochrony zdrowia a jedynie usług społecznych, w związku z tym zdefiniowane grupy docelowe odnoszą się wyłącznie do osób które będą objęte aktywną integracją, usługami społecznymi lub działaniami z zakresu ekonomii społecznej.</p> <p>Nie rozszerzono definicji o osoby uzależnione z innych powodów niż alkoholizm czy narkomania.</p>
419	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Rozdział 3	8		<p>W definicji Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej należy wskazać, że funkcję takiego ośrodka pełnić może 1 podmiot lub partnerstwo/konsorcjum podmiotów.</p>	<p>Wskazana w Wytycznych definicja jest niespójna z opracowanym przez MPiPS Regulaminem procesu akredytacji OWES, który dopuszcza możliwość pełnienia funkcji OWES przez partnerstwo/konsorcjum partnerów.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
420	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Rozdział 3	9		<p>Proponujemy uzupełnienie definicji otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w następujący sposób: <i>"członkowie rodzin lub inne osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub w najbliższym środowisku tych osób, a także opiekunowie i podopieczni osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym"</i>.</p>	<p>Definicja nie zawierała odniesienia do mieszkania we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi ubóstwem.</p> <p>Należy ponadto doprecyzować definicję otoczenia pod kątem zapisów podrozdziału 3.4.1. (Definicja uczestnika) <i>Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i> [wątpliwości budzi to, czy otoczenie zaliczane ma być do uczestników projektów (bezpośrednie wsparcie związane z poniesieniem kosztów)] oraz pkt. 2 podrozdziału 4.1 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i> - regulującego możliwość kierowania wsparcia do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o ile odbywa się ono wraz ze wsparciem dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz jest niezbędne dla skutecznego wsparcia tych osób.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
421	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Rozdział 3	10	c	<p>Do PES zostały zakwalifikowane tylko organizacje pozarządowe spełniające łącznie dwa warunki: prowadzenie działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego oraz zatrudniające pracowników. Proponujemy rozszerzyć to na wszystkie organizacje pozarządowe (tak jak w słowniku POKL)</p>	<p>Wykluczenie z definicji PES większości organizacji pozarządowych (gdyż zdecydowana większość bazuje na społecznej pracy swych członków, a duża część nie prowadzi też działalności odpłatnej) rodzi w konsekwencji ograniczoną możliwość wspierania przez OWES większości organizacji pozarządowych. Patrz zapis Podrozdziału 4.4 (pkt 1 IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, że wsparcie jest adresowane do podmiotów ekonomii społecznej oraz pkt 3. b) wsparcie ekonomizacji podmiotów ekonomii społecznej - można w tym zakresie wspierać także NGO, które na dzień rozpoczęcia udziału w projekcie nie prowadzą działalności ekonomicznej, ale mają taki zamiar</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Zapis jest zgodny z KPRES, odstąpiono jedynie od warunku zatrudnienia pracowników przez ngo. □</p>
422	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Rozdział 3	10	d	<p>Proponujemy dodać dodatkowy element, tj. iv spółki non-profit</p>	<p>W katalogu nie wskazano tego typu podmiotów, dla których działalność gospodarcza łączy się z realizacją celu społecznego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

423	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Rozdział 3	19		Brak uzasadnienia dla określania zamkniętego katalogu usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.	Zgodnie z obecnymi zapisami Wytycznych w ramach RPO możliwe będzie wsparcie wyłącznie 4 wskazanych typów usług, co jest sprzeczne z wynegocjowanym RPO (w przypadku województwa małopolskiego w ramach PI 9iv przewidziano m.in. wsparcie dla usług interwencji kryzysowej, która nie została uwzględniona w definicji). Wątpliwości budzi również, w jakim zakresie powinna być stosowana ww. definicja (np. w przypadku pkt 14 - obecne zapisy Wytycznych mogą sugerować, że za przedsiębiorstwo społeczne może być uznany wyłącznie podmiot świadczący usługi społeczne w zakresie wskazanym w pkt 19. Biorąc pod uwagę tak wąski katalog usług społecznych określony w Wytycznych, wprowadzanie takiego ograniczenia byoby niezasadne).	Uwaga uwzględniona.
424	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Rozdział 3	20		Wątpliwości budzi następujący zapis: <i>"Oznacza to, że osoby przebywające w tej instytucji nie są odizolowane od ogółu społeczności lub nie są zmuszane mieszkać razem oraz mają kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą, a wymagania organizacyjne w tej instytucji nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami tych osób"</i> .	Prosimy o weryfikację zapisów, gdyż są one niezrozumiałe.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja pokazuje główną ideę usług świadczonych w lokalnej społeczności. Ze względu na różnorodność usług, form ich świadczenia nie jest możliwe doprecyzowanie.
425	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	1, 4, 5		Wytyczne nie powinny definiować kryteriów wyboru projektów - do decyzji IZ powinno należeć określenie osób lub grup, które będą preferowane w dostępie do wsparcia w ramach RPO. Niezależnie od powyższego zapisy pkt 1 budzą wątpliwość, ponieważ stosowanie preferencji w stosunku do osób lub rodzin doświadczających wykluczenia społecznego z powodu więcej niż jednej z przesłanek wskazanych w rozdziale 3 pkt. 6 może spowodować, że nie wszystkie osoby wymagające wsparcia je otrzymają - częste są sytuacje kiedy pomocy w pierwszej kolejności wymagają osoby na podstawie jednej z przesłanek (np. niepełnosprawności).	Jak w uwadze generalnej 1	Uwaga nieuwzględniona. W dostępie do projektów powinny być preferowane przede wszystkim osoby w najtrudniejszej sytuacji, np. niepełnosprawne i ubogie, bezdomne i uzależnione itd. Mowa w tym zapisie o preferencjach dla osób doświadczających wykluczenia z więcej niż jednego powodu. Nie oznacza to że wszystkie projekty będą kierowane wyłącznie do osób spełniających więcej niż jedną przesłankę.
426	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	2		IZ RPO postuluje wprowadzenie, w uzasadnionych przypadkach, możliwości wsparcia otoczenia niezależnie od wsparcia samych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Zasadne jest dopuszczenie takiej możliwości w niektórych przypadkach (np. w odniesieniu do dzieci osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, obejmowanych działaniami profilaktycznymi w formie placówek wsparcia dziennego).	Uwaga częściowo uwzględniona.
427	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	5	a	Zgodnie z Wytycznymi IZ RPO ma zapewnić <i>"że preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby lub rodziny korzystające z PO PŻ, w szczególności w celach wskazanych w podrozdziale 4.2 pkt 1"</i> . W pkt. 1 podrozdziału 4.2 nie zostały określone cele, tylko adresaci usług aktywnej integracji.	Proponujemy weryfikację zapisów zgodnie z uwagą.	Uwaga uwzględniona.

428	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	5	a	<p>Wątpliwości budzi następujący zapis: "zakres wsparcia dla tych osób lub rodzin nie będzie powielał działań, które dana osoba lub rodzina otrzymała lub otrzymuje z PO PŻ w ramach działań <u>towarzyszących</u>, o których mowa w PO PŻ".</p> <p>Proponujemy zmianę zapisu na następujący: "zakres wsparcia dla tych osób lub rodzin nie będzie powielał działań, które dana osoba lub rodzina otrzymała lub otrzymuje z PO PŻ".</p>	<p>Taki zapis sugeruje, że w przypadku działań innych niż towarzyszące PO PŻ można dopuścić powielanie się wsparcia w ramach działań RPO. Wystąpienie takiej sytuacji byłoby niezgodne z zakazem podwójnego finansowania i linią demarkacyjną pomiędzy programami. W ramach działań innych niż towarzyszące PO PŻ przewidziano bowiem np. "warsztaty edukacji ekonomicznej (nauka tworzenia, realizacji i kontroli budżetu domowego, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich finansowych i rzeczowych dochodów rodziny, w tym darów żywnościowych)". W Osi 9 RPO WM możliwe jest realizowanie wsparcia tego typu w ramach usług aktywizacji społecznej dla osób bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W związku z powyższym, należałoby zapewnić, aby działania realizowane w ramach obydwu programów (a nie tylko działań towarzyszących PO PŻ oraz RPO) nie pokrywały się.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Ryzyko powielania się interwencji istnieje w obszarze działań towarzyszących. Wymienione w uzasadnieniu działania są działaniami towarzyszącymi.</p>
429	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	8		<p>"IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, że wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności udziela się wyłącznie w ramach PO WER".</p> <p>Proponujemy zmianę zapisu na: "IZ RPO zapewni, że wsparcie dla osób odbywających karę pozbawienia wolności nie będzie udzielane w ramach RPO".</p>	<p>Zapis sugeruje, że IZ PO WER ma wpływ na to, jakie projekty są wylaniane w ramach RPO.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
430	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	10		<p>Sugeruje się przeformułowanie zapisów, tak aby zmienić ich obligatoryjny charakter na formę zaleceń.</p>	<p>W punkcie wskazano, iż jest to katalog rozwiązań możliwych do wykorzystania przez IZ RPO, jednak zapisy poszczególnych podpunktów sugerują iż ich zastosowanie w proponowanym kształcie będzie obligatoryjne.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Punkt 10 w całości jest nieobligatoryjny. Podpowiada jedynie, że IZ RPO może wprowadzić pewne obligatoryjne działania.</p>
431	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	10	d	<p>Wątpliwości budzi zapis "IZ RPO może (...) zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do informowania ośrodków pomocy społecznej o realizowanych projektach i ich uczestnikach, w szczególności gdy uczestnikami są osoby korzystające z pomocy społecznej".</p>	<p>Nie jest zrozumiałe w jakim celu przewidziano możliwość zobowiązania beneficjentów do informowania OPS o wszystkich realizowanych projektach w CT9. Co z otrzymanymi informacjami ma zrobić OPS (zwłaszcza jeśli uczestnicy nie korzystają z pomocy społecznej)? Co zrobi OPS, gdy z otrzymanej informacji będzie wynikało, że uczestnik otrzymuje w projekcie wsparcie, które otrzymał już wcześniej? Czy OPS będzie zobowiązane do przekazywania informacji zwrotnej na ten temat lub opiniowania realizowanych gdzie indziej projektów lub uczestników, o których zostaną poinformowani?</p>	<p>Wyjaśnienie: IZ RPO nie musi stosować tego rozwiązania, jeśli uważa że nie jest zasadne. Wydaje się jednak że na poziomie jednego terytorium powinien istnieć swego rodzaju koordynator w obszarze realizowanej na tym terytorium polityki dot. zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. OPS przynajmniej będzie wiedział co się na jego terytorium dzieje. Być może będzie mógł pokierować swoich klientów do projektów realizowanych w gminie, których sam nie może z różnych powodów objąć określonym rodzajem wsparcia. Być może doprowadzi to do nawiązania bliższej współpracy między OPS a beneficjentami na danym terytorium, Zaskutkuje podejmowaniem wspólnych inicjatyw itd. Wytyczne nie mogą określać co OPS ma zrobić z uzyskanymi informacjami</p>
432	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	10	e	<p>Wątpliwości budzi zapis "IZ RPO może (...) zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej".</p>	<p>Co w przypadku osób niepełnosprawnych, które nie są klientami OPS, ale są klientami np. PCPR? – czy wobec nich również będzie konieczna wspólna praca z OPS nad diagnozą (dla OPS to może być klient całkiem nieznanym)?</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

433	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	15	Zapisy punktu 15 pozostają w sprzeczności z zapisami punktu 9 w Podrozdziale 4.2.	Należy uspołnić zapisy. Zapis w punkcie 15 sformułowany jest w trybie nakazu (konieczność zlecenia dot. sektora publicznego bez względu na tryb - konkursowy czy pozakonkursowy), podczas gdy zapisy w punkcie 9, sformułowane jako zalecenie i to tylko w odniesieniu do projektów pozakonkursowych. IZ RPO nie widzi uzasadnienia dla wprowadzenia obowiązku zlecenia zadań w każdym przypadku. Właściwym podejściem będzie sformułowanie ogólnego zalecenia - aby IZ RPO zachęcała projektodawców z sektora publicznego realizujących zarówno projekty konkursowe jak i pozakonkursowe, aby w miarę potrzeb i możliwości wynikających z założeń projektu, w realizację projektów włączane były inne podmioty. Jest to też zgodne z zachętami do realizacji projektów partnerskich (jeżeli jest partnerstwo to najczęściej nie ma potrzeby zlecenia).	Uwaga uwzględniona.
434	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	21	Założono, iż w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie diagnozy uczestników dokonuje pracownik socjalny lub pracownik socjalny we współpracy z doradcą zawodowym. Nie jest jasne jak należy rozumieć pracownika socjalnego - czy chodzi o osobę zatrudnioną w OPS, która dysponuje narzędziem wywiadu środowiskowego, czy jako zawód? Podobna wątpliwość dotyczy doradcy zawodowego - czy chodzi o pracownika PUP czy osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia? Niezależnie od powyższych wątpliwości, proponuje się pozostawienie IZ RPO możliwości podjęcia decyzji o zaangażowaniu w przeprowadzanie diagnozy innych niż określono w Wytycznych osób. Uzasadnienie udziału w diagnozie doradcy zawodowego nie może być uzależnione od warunków wskazanych w podpunkcie 22 e).	Kompetencje i narzędzia jakimi dysponuje pracownik socjalny zatrudniony w OPS nie są tożsame z osobą, która posiada wykształcenie pracownika socjalnego, a nie jest pracownikiem w/w jednostki. Jest to szczególnie istotne w kontekście planowanej diagnozy, która może się opierać na wywiadzie środowiskowym (weryfikacja przesłanek z art. 7 ustawy o pomocy społecznej), gdy dokonuje jej pracownik OPS. Należy więc wyjaśnić, czy w dokonanie diagnozy uczestnika każdego projektu zaangażowany ma być pracownik socjalny z OPS właściwego dla miejsca zamieszkania uczestnika. Wprowadzenie takiego obowiązku wydaje się rozwiązaniem nieuzasadnionym i trudnym do wykonania, biorąc pod uwagę m.in. fakt, iż w niektórych przypadkach zasadne będzie przeprowadzenie diagnozy również przez inne osoby (np. przez większy zespół interdyscyplinarny w przypadku konieczności dokonania pogłębionej diagnozy) czy ewentualne trudności organizacyjne wynikające z dużej liczby projektów konkursowych, w realizację których powinni być zaangażowani pracownicy socjalni). Decyzja o zaangażowaniu w przeprowadzenie diagnozy doradcy zawodowego nie może zapaść po ustaleniu ścieżki aktywizacji w projekcie, ale w momencie jej ustalania.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
435	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	22	Wątpliwości budzi zaproponowany w Wytycznych sposób pomiaru wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej - w jaki sposób powinien być mierzony wskaźnik w sytuacji, gdy uczestnik po zakończeniu realizacji projektu rozpocznie udział w formie wsparcia tożsamej z formą zrealizowaną na jego rzecz w ramach projektu.	Zapisy są niejasne - potencjalnie formy wsparcia przewidziane w ramach projektu mogą się pokrywać z tymi, w których uczestnik weźmie udział po zakończeniu realizacji projektu.	Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały zmienione. Część form np. terapia uzależnień czy psycholog mogą oczywiście się pokrywać, ale nowe, kolejne formy powinny być adekwatne do nowej sytuacji uczestnika po projekcie. Zakładamy przecież, że zwiększy się chodźby jego motywacja, samoocena, zaradności itd. Więc te nowe formy aktywizacji powinny co raz bardziej przybliżyć osobę do pełnego włączenia społecznego i osiągnięcia celów zatrudnieniowych.
436	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.1	25	Zaświadczenie wydawane przez PUP o wyrejestrowaniu z powodu podjęcia pracy wydaje się niepotrzebnym dokumentem, gdyż każdorazowo PUP w takich sytuacjach wydaje decyzję o wyrejestrowaniu.	PUPy wydają decyzję administracyjną o wyrejestrowaniu a nie zaświadczenie - nie ma potrzeby powielać tutaj dokumentów.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano od zapisu.
437	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.1	26	Punkt 26 powinien odnosić się nie do efektywności zatrudnieniowej, tylko do efektywności społeczno-zatrudnieniowej.	Prosimy o weryfikację zapisów <i>Wytycznych</i> w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona.

438	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.2	3	Wskazywanie odgórne kolejności form aktywizacji jest poważnym błędem metodologicznym.	Biorąc pod uwagę złożoność problematyki wykluczenia społecznego, a także wymagania dot. indywidualnego określania ścieżki reintegracji, zawarte w punkcie 5 Podrozdziału, określanie na poziomie <i>Wytucznych</i> kolejności form aktywizacji (aktywizacja zawodowa ma być ostatnia, działania edukacyjne tylko w powiązaniu z aktywizacją zawodową) jest zbyt ograniczające. Indywidualne dopasowanie ścieżki reintegracji polega również na ustaleniu najbardziej właściwej dla danej osoby sekwencji działań. Przykładowo, wsparcie motywacyjne czy kontynuacja danego rodzaju terapii może być zasadne i konieczne również po podjęciu przez daną osobę np. stażu. Przyjęcie proponowanych w Wytucznych zasad stawia pod znakiem zapytania sens przeprowadzenia indywidualnej <i>diagnozy uczestników</i> .	Uwaga uwzględniona.
439	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.2	6	Zapisy punktu 6 pozostają w sprzeczności z zapisami pkt 8, zgodnie z którym IZ RPO będzie promować kontynuację w ramach PI 9v wsparcia dla osób zainteresowanych utworzeniem przedsiębiorstwa społecznego lub zatrudnieniem w takim przedsiębiorstwie. Sugeruje się zmianę obligatoryjnego charakteru zapisu na formę <i>rekomendacji</i> .	Należy przewidzieć ewentualność wystąpienia sytuacji, w których nie będzie możliwe wsparcie danej osoby w ramach PI 9v (np. wykorzystane zostaną dostępne środki na tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych). □	Uwaga uwzględniona. □
440	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.2	9	Zapisy punktu 9 pozostają w sprzeczności z zapisami punktu 15 w Podrozdziale 4.1.	Należy uspołnić zapisy. Zapis w punkcie 15 sformułowany jest w trybie nakazu (konieczność zlecenia dot. sektora publicznego bez względu na tryb - konkursowy czy pozakonkursowy), podczas gdy zapisy w punkcie 9 sformułowane jako zalecenie i to tylko w odniesieniu do projektów pozakonkursowych. IZ RPO nie widzi uzasadnienia dla wprowadzenia obowiązku zlecenia zadań w każdym przypadku. Właściwym podejściem będzie sformułowanie ogólnego zalecenia - aby IZ RPO zachęcała projektodawców z sektora publicznego realizujących zarówno projekty konkursowe jak i pozakonkursowe, aby w miarę potrzeb i możliwości wynikających z założeń projektu, w realizację projektów włączane były inne podmioty. Jest to też zgodne z zachętami do realizacji projektów partnerskich (jeżeli jest partnerstwo to najczęściej nie ma potrzeby zlecenia). Niezależnie od powyższego, należy uwzględnić w Wytucznych fakt, iż nie we wszystkich województwach projekty jednostek organizacyjnych pomocy społecznej są przewidziane do realizacji w trybie pozakonkursowym.	Uwaga uwzględniona.
441	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.2	10	Należy zweryfikować i sprecyzować katalog podmiotów, które realizują usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym.	Katalog określony jest zarówno podmiotowo, jak i przedmiotowo, przy czym w kręgu tych podmiotów mogą znaleźć się instytucje nie mające doświadczenia w realizacji usług aktywnej integracji o charakterze przedmiotowym, np. partnerzy projektowi i inne podmioty utworzone lub podlegające tej samej jednostce samorządu terytorialnego co jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Przy obecnym brzmieniu zapisu nie jest jasne, w jakiej formie inne podmioty utworzone lub podlegające tej samej jednostce samorządu terytorialnego co jednostka organizacyjna pomocy społecznej mają realizować usługi. W perspektywie 2007-2013 zapisy Zakresu realizacji projektów partnerskich określonego przez Instytucję Zarządzającą Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wyłączały możliwość realizacji projektów partnerskich przez jednostki organizacyjne mające ten sam organ założycielski, o ile nie posiadały one osobowości prawnej: "z projektem partnerskim nie mamy do czynienia w sytuacji, gdy wspólne działania chcą realizować jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mające ten sam organ założycielski".	Uwaga częściowo uwzględniona. Wyodrębniono 2 katalogi: ze względu na rodzaj wyspecjalizowanego podmiotu oraz ze względu na rodzaj współpracy/partnerstwa itd.
442	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.2	23	Sugeruje się przeformułowanie zapisu i wskazanie, że IZ RPO zapewni możliwość skorzystania przez ZAZ ze wsparcia dla istniejących PES w ramach PI 9v.	Obecne zapisy wskazują, wszystkie ZAZ powinny zostać obligatoryjnie objęte wsparciem z ramach PI 9v.	Uwaga uwzględniona.

443	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.3.1	2	e	Rozszerzenia wymaga zapis dotyczący działań wspierających opiekunów nieformalnych w opiece domowej.	W świetle założeń krajowej polityki senioralnej, jak i wyników badań wsparcie dla opiekunów nieformalnych powinno zostać rozszerzone co najmniej o: poradnictwo, w tym psychologiczne oraz zwiększanie dostępu do informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia/dofinansowań, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i obciążenia opiekunów nieformalnych. Kluczowa dla skutecznego wspierania opiekunów nieformalnych osób starszych jest też edukacja i informacja kierowana do pracowników różnych systemów związanych z opieką, w tym przede wszystkim służby zdrowia i pomocy społecznej. Mimo, iż zapis zawiera określenie "w szczególności" jego rozszerzenie będzie też spełniać funkcje edukacyjną/informacyjną dla potencjalnych beneficjentów.	Uwaga uwzględniona.
444	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.3.1	3		Rekomenduje się zniesienie limitu 20 miejsc w formach wsparcia w odniesieniu do ośrodków zapewniających dzienną lub całodobową opiekę. Z organizacyjnego i ekonomicznego punktu widzenia takie rozwiązanie wydaje się być nieracjonalne. Zamiast wprowadzania limitu miejsc, w celu zachowania maksymalnej jakości/indywidualizacji wsparcia można wykorzystać np. wskaźnik liczby personelu przypadającego na osobę, albo inny wskaźnik jakościowy.	Brak uzasadnienia dla progu 20 miejsc w odniesieniu do ośrodków zapewniających dzienną lub całodobową opiekę nad osobami niesamodzielnymi. Większa niż 20 liczba miejsc w tego typu ośrodkach nie jest ograniczeniem dla deinstytucjonalizacji, która zależeć powinna od sposobu działalności, warunków organizacyjnych, kadrowych czy lokalowych itp. Limit 20 miejsc będzie też ograniczeniem np. dla dużych gmin, o większych potrzebach niż objęcie wsparciem 20 osób, a dzielenie ośrodków na mniejsze w celu spełnienia wymagań Wytycznych podniesie koszty funkcjonowania tych form wsparcia.	Uwaga nieuwzględniona Limit zwiększono do 30 miejsc. Polska zobowiązała się w Umowie Partnerstwa do wspierania procesu deinstytucjonalizacji, czyli przejścia od usług świadczonych w instytucjach do usług świadczonych w środowisku lokalnym. W związku z tym konieczne jest wskazanie limitu miejsc. Wprowadzenie innych kryteriów np. niezależnego życia, indywidualizacji potrzeb, kultury organizacyjnej itd. wzbudziło wiele wątpliwości i uwag do Wytycznych. Zwracano uwagę na ich subiektywizm. Limit miejsc jest kryterium obiektywnym. Jednocześnie Wytyczne przewidują możliwość wsparcia dla podmiotów powyżej 30 osób, aby wspierać je w procesie przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej.
445	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.3.1	5		W Wytycznych zapisano: "IZ RPO zapewnia, że wsparcie usług w ramach danego podmiotu odbywa się przez okres nie dłuższy niż 3 lata ". IZ RPO nie widzi uzasadnienia dla proponowanego rozwiązania. Niezależnie od powyższego, wątpliwości budzi kwestia, czy chodzi o usługi realizowane w ramach danego podmiotu (w sensie: dla tego podmiotu), czy też o usługi realizowane przez ten podmiot. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych należałoby wskazać, czy maksymalny okres wsparcia dotyczy: - beneficjenta realizującego projekt, a tym samym wsparcia udzielanego w ramach jednego projektu - podmiotu bezpośrednio korzystającego z interwencji EFS (uczestnika projektu w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego...).	Decyzja co do maksymalnego okresu realizacji projektów, a tym samym okresu finansowania poszczególnych typów wsparcia, powinna należeć do IZ RPO. Niezrozumiałe jest, skąd wynikają wprowadzone w Wytycznych ograniczenia w tym zakresie.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano deprecyzowanie.
446	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.3.2	1	b	Proponujemy przeformułowanie zapisu dot. podziału zadań w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej pomiędzy gminę i powiat.	Obecny zapis sugeruje, iż beneficjentami projektów, bądź partnerami realizującymi działania w zakresie pieczy zastępczej i wsparcia rodziny mogą być <u>wyłącznie</u> gminy i powiaty (ich jednostki organizacyjne), co zawęży krąg potencjalnych beneficjentów/partnerów. W związku z powyższym, w kontekście innych zapisów <i>Wytycznych</i> , nasuwa się pytanie, czy np. organizacje pozarządowe będą mogły realizować swój działania ?	Uwaga uwzględniona.

447	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.3.2	5		Odwołano się do podrozdziału 2.1 pkt. 20. W <i>Wytucznych</i> taki punkt nie występuje.	Prosimy o weryfikację odwołania.	Uwaga uwzględniona.
448	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.3.2	7		Proponujemy przeformułowanie zapisu na: " <i>IZ RPO zapewnia, że wobec osób w wieku 15+ objętych wsparciem w ramach placówek wsparcia dziennego oraz pieczy zastępczej są obowiązkowo stosowane usługi aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym i zawodowym, o których mowa w podrozdziale 4.2, w szczególności zaś działania pozwalające wspieranym osobom podjąć decyzję o wyborze dotyczącym dalszej edukacji i zawodu</i> ".	Działania wspierające wybór dot. dalszej edukacji stanowią element aktywnej integracji edukacyjnej, co nie zostało uwzględnione w przedmiotowym punkcie.	Uwaga nieuwzględniona. Celem nie jest wsparcie edukacyjne, ale pomoc w aktywizacji zawodowej.
449	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.4	3		Należy uwzględnić możliwość udzielania w ramach RPO wsparcia w postaci dotacji na tworzenie miejsc pracy w już istniejących przedsiębiorstwach społecznych.	Obecne zapisy uniemożliwiają przyznanie wsparcia finansowego na przystąpienie do lub zatrudnienie w istniejącym przedsiębiorstwie społecznym. Celem działań podejmowanych w ramach PI 9v powinno być natomiast przede wszystkim tworzenie nowych miejsc w sektorze ekonomii społecznej, a nie wyłącznie nowych podmiotów. Ponadto, brzmienie pkt 3 jest niezgodne z zapisami Podrozdziału 4.4 (np. w pkt 11 określono liczbę miejsc pracy, które powinny powstać w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych).	Uwaga uwzględniona.
450	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.4	6	c	Proponujemy doprecyzowanie zapisów dot. wsparcia pomostowego w formie finansowej.	Należy wskazać, iż określona wysokość wsparcia dotyczy jednego miesiąca.	Uwaga uwzględniona.
451	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.4	11	a,b,c	Brak uzasadnienia dla ingerowania w zadania IZ związane z opracowywaniem kryteriów wyboru projektów.	IZ RPO widzi uzasadnienie dla wprowadzenia kryteriów określających wymagane efekty działań realizowanych przez OWES, natomiast ustalenie konkretnych, minimalnych poziomów wskaźników efektywnościowych powinno pozostać w gestii IZ. Duże wątpliwości budzi przede wszystkim wskazana w Wytucznych średnia liczba miejsc pracy, które powinny powstać rocznie w przedsiębiorstwach społecznych. Zróżnicowanie pomiędzy regionami, a także wewnątrzregionalne w rozwoju sektora ekonomii społecznej sprawia, iż ustalenie jednakowych wskaźników dla powiatów w których idea ekonomii społecznej jest rozwinięta i takich, w których konieczne są procesy animacyjne od podstaw negatywnie wpłynie na jakość podejmowanych działań (zwłaszcza, iż potencjał poszczególnych subregionów jest różny). Ponadto, zaproponowane wartości wskaźników są sprzeczne z ustaleniami przyjętymi w wynegocjowanym RPO WM (dotyczącymi alokacji przeznaczonej na wsparcie tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach, a związku z tym planowanej liczby utworzonych miejsc pracy) i uwzględniającymi założenia przyjęte przez regiony w regionalnych planach rozwoju ekonomii społecznej. Sposób określania wskaźników w RPO został opisany w metodologii wskaźników, która została przekazana do MiR. Biorąc pod uwagę powyższe, nie jest możliwe zobowiązanie OWES do osiągnięcia wskaźnika na zaproponowanym w Wytucznych poziomie. Niejasne są również zapisy dot. wskaźnika 4, które w obecnym brzmieniu mogą być rozumiane jako konieczność zapewnienia <u>dokładnie</u> 5% wzrostu obrotów.	Uwaga uwzględniona.

452	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.4	17		Proponujemy przeformułowanie zapisu: <i>"IZ RPO zapewnia realizację działań służących zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym poprzez działania edukacyjne oddziałujące na sektor publiczny oraz poprzez wykorzystanie mechanizmu zlecania usług w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy".</i>	Należy mieć na uwadze, że poza działaniami edukacyjnymi OWES nie ma wpływu na zastosowanie przez sektor publiczny mechanizmu zlecania usług w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy.	Przyjęto do wiadomości.
453	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.4	19	d	Wśród działań przypisanych koordynacji systemu wsparcia powinno się znaleźć upowszechnianie idei ekonomii społecznej wśród uczniów i studentów (jako uzupełnienie pktu 19d).	Uczniowie i studenci są ważną grupą docelową dla działań edukacyjnych planowanych w KPRES. Działania te nie będą kompleksowo realizowane przez OWES z uwagi na sprofilowanie ich na działaniach prozatrudnieniowych. ROPS z poziomu regionalnego mógłby takie działania edukacyjne prowadzić (na uczelniach i w szkołach ponadgimnazjalnych).	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiony katalog działań koordynacyjnych został uzgodniony z KE i nie jest możliwe jego modyfikowanie. Stworzenie zamkniętego katalogu działań (podobnie jak określenie maksymalnej kwoty wydatków na koordynację ekonomii społecznej) było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych.
454	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO ROPS Kraków	Podrozdział 4.4	20		Brak uzasadnienia dla określania w Wytycznych maksymalnej kwoty na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej.	Określenie maksymalnej kwoty na realizację poszczególnych działań w ramach RPO powinno pozostać w gestii IZ RPO. Z Wytycznych nie wynika na jakiej podstawie oszacowana została maksymalna kwota na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej. Ustalenie identycznej kwoty dla każdego z 16 województw nie uwzględnia różnicowania w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, obszaru, liczby ludności, skali i różnorodności dotychczas realizowanych zadań w zakresie ekonomii społecznej, a także zadań przewidzianych do realizacji Wytycznymi. Każde województwo składa się z różnej grupy JST obejmowanych wsparciem w ramach projektu ROPS, różnej liczby przedsiębiorstw społecznych i innych podmiotów zaangażowanych w proces sieciowania.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MİR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytycznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
455	UM Województwa Małopolskiego, Dep ZPO	Podrozdział 4.5	2		Brak uzasadnienia dla wprowadzania katalogu inwestycji, których realizację w ramach cross-finansingu powinna zapewnić IZ.	W przypadku projektów współfinansowanych z EFS, kategorie wydatków możliwych do poniesienia w ramach cross-finansingu zostały określone w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Ich ewentualne doprecyzowanie/uszczegółowienie powinno pozostać do decyzji IZ.	Uwaga częściowo uwzględniona Zaproponowany katalog ma charakter otwarty. Pokazuje jedynie kierunki z obowiązkowym przestrzeganiem zasad dotyczących Wytycznych o kwalifikowalności, w tym w ramach cross-finansingu.

456	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 3	2		<p>Profilaktyka instytucjonalizacji nie zawsze jest samą deinstytucjonalizacją</p>	<p>UNICEF definiuje deinstytucjonalizację jako „całość procesu planowania transformacji i zmniejszania rozmiaru zakładów stacjonarnych lub ich likwidacji przy jednoczesnym zapewnieniu innego rodzaju różnorodnych usług opieki nad dziećmi bazujących na standardach wynikających z praw człowieka i zorientowanych na rezultaty”. Z naszej perspektywy należy zapobiegać wykorzystywaniu terminu "deinstytucjonalizacji" do realizacji wielu działań, które można "podciągnąć" pod bardzo szeroki termin "profilaktyka instytucjonalizacji". Zwracamy uwagę na to zagrożenie, o deinstytucjonalizacji należy myśleć przede wszystkim w kontekście rozwijania usług środowiskowych i zmniejszania stopnia usług w formach instytucjonalnych. Jeśli by pisać o obszarze "profilaktyki" to proponujemy dwie rzeczy, po pierwsze pisać bardziej o prewencji, która jest pojęciem bardziej konkretnym, bezpośrednim i bliższym deinstytucjonalizacji niż o profilaktyce, która jest pojęciem szerszym, bardziej ogólnym i trudniejszym do zdefiniowania. Po drugie w wytycznych jasno trzeba byłoby zdefiniować co oznaczają działania w zakresie prewencji instytucjonalizacji aby zapobiec nadużyciom w tym zakresie i wykorzystywania tego "modnego" pojęcia do realizacji wszelkich działań.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona.
457	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 3	6	a-j	<p>Nie wszystkie osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zostały uwzględnione w pkt 6.</p>	<p>W naszej perspektywie chodzi o trzy grupy, osoby bezdomne, zagrożone bezdomnością oraz osoby wykluczone mieszkaniowo. Po pierwsze osoby bezdomne. Są osoby bezdomne niekorzystające z systemu pomocy społecznej i nie kwalifikujące się do niego. Przykładem są osoby zamieszkujące miejsca niemieszkalne (przestrzeń publiczną), nie korzystające z pomocy społecznej (co więcej czasem nie wiedzące czym w ogóle jest pomoc społeczna), czasem się niekwalifikujące (np. przekraczające kryterium dochodowe). Ponadto definicja ustawowa osób bezdomnych, wyklucza osoby bezdomne zamieszkujące w lokalach mieszkalnych np. w mieszkaniu chronionym lub mieszkaniu o charakterze wspieranym. Osoby te w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej nie są osobami bezdomnymi. Ponadto osoby zagrożone bezdomnością nie zostały wymienione w katalogu, wymieniono jedynie osoby zagrożone eksmisją, jednocześnie nie definiując kim są te osoby. Osoby zagrożone eksmisją mogą być różnie definiowane, np. osoby z zadłużeniem czynszowym skutkującym rozpoczęciem procedury eksmisji, osoby wobec których toczy się już postępowanie sądowe o eksmisję, osoby wobec których zasądzono eksmisję, osoby wobec których wykonano wyrok eksmisyjny. Proponujemy zastosować raczej termin osoby zagrożone bezdomnością w takim rozumieniu "osobę, zagrożoną utratą tytułu prawnego do lokalu lub możliwości zamieszkiwania w lokalu dotychczasowym, nie mającą tytułu prawnego do innego lokalu, w którym mogłaby zamieszkać, a ze względu na niski dochód i brak odpowiednich zasobów majątkowych nie jest w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych;" Ostatnia kwestia to grupa osób wykluczonych mieszkaniowo. Wydaje się, że w kontekście konieczności sprawozdawania się ze wskaźników dotyczących osób bezdomnych i wykluczonych mieszkaniowo (2017) należy w wytycznych zdefiniować na potrzeby IZ POWER i IZ RPO samo wykluczenie mieszkaniowe. Należy pamiętać, że Komisja UE odwołuje się tutaj do ETHOS czyli Europejskiej Typologii Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego. Problematiczne w rzeczywistości polskiej może być to, że oprócz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością należy tutaj uwzględnić także osoby zamieszkujące substandardowe mieszkania oraz osoby zamieszkujące przeludnione mieszkania. Uwzględnienie tych grup w wytycznych jest</p>	Uwaga uwzględniona.

458	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 3	18	a-c	Zdefiniowanie usług w formie instytucjonalnej jest nieściśle i niejasne, pozostawia duże pole interpretacji. Punkt 18 powinien być bardziej spójny z 20	Zdefiniowanie usług świadczonym w formie instytucjonalnej jest kluczowe dla rozumienia usług realizowanych w środowisku. Podane kryteria w pkt a-c są niejasne i dają szerokie możliwości manipulowania nimi. Część z nich zaczerpnięta jest z wytycznych "deinstytucjonalizacji". Pominęto jednak kluczowe kryterium - "pensionariusze są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni mieszkać razem". Proponujemy jednak wykorzystać termin "odbiorcy usług" zamiast "pensionariusze", które jest raczej terminem nieadekwatnym. W przypadku pkt.b proponujemy wykorzystać następujące sformułowanie "odbiorcy usług nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą". Sformułowanie to zdecydowanie lepiej oddaje charakter instytucji, niż zaproponowany pkt b., gdzie w wielu instytucjach istnieje możliwość podejmowania decyzji, które dotyczą życia odbiorców usług np. poprzez samorządy mieszkańców, wpływ na zapisy kontraktów czy indywidualnych programów. Kluczowe jest jednak sformułowanie "wystarczającej kontroli". Proponujemy w tym zakresie bliżej trzymać się wytycznych deinstytucjonalizacji i zastosować 4 podpunkty: a) odbiorcy usług są odizolowani od ogółu społeczności i/lub zmuszeni mieszkać razem b) liczba odbiorców usług uniemożliwia świadczenia usług w sposób indywidualny (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby), c) odbiorcy usług nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą d) wymagania organizacyjne mają zazwyczaj pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano definicję.
459	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.1		Brak odniesienia i zobowiązania do wykorzystywania i stosowania przez IŻ POWER oraz IŻ RPO - Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020	Program ten został przyjęty jako warunek ex ante i powinien być jak najszersze wykorzystywany przez IŻ POWER i IŻ RPO. Program ten wyznacza strategicznie kierunki zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego i kompletnie niezrozumiałe jest jego pominięcie.	Uwaga częściowo uwzględniona. Uwaga jest bardzo ogólna. Program ma kilkadziesiąt stron. Nie wskazano których elementów brakuje. Programu był podstawą programowania wspierania na etapie tworzenia UP i RPO. Wytyczne nie odnoszą się wprost do zapisów Programu, ale czerpią z niego np. w części dotyczącej definiowania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, deinstytucjonalizacji usług itd. Ogólne odwołanie do zapisów nie wniosłoby wartości dodanej. Jedyne we wstępie przywołano dokument. Dodatkowo, wsparcie ma być zgodne przede wszystkim z wytycznymi PO WER lub RPO. Ich zakres jest często węższy niż zakres Programu Przeciwdziałania Ubóstwu.
460	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.1	18	Brak odniesienia do standardów usług pomocy i integracji społecznej	Wydaje się wskazane aby w pkt 18. lub w innym punkcie odnieść się do konieczności stosowania istniejących standardów usług pomocy i integracji społecznej a także możliwości stosowania standardów usług pomocy i integracji społecznej wypracowanych w projektach PO KL w tym m.in w projekcie systemowym "Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej". Wypracowano w ostatnim okresie programowania, w szerokich partnerstwach i konsultacjach bardzo dużo wartościowych i potrzebnych standardów różnorodnych usług społecznych i warto wskazać IŻ możliwości ich stosowania	Uwaga uwzględniona.
461	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.2.	10d	Brak dookreślenia jakie inne podmioty	Warto w tym punkcie dookreślić, że inne podmioty - ale realizujące instrumenty aktywizacji zawodowej i w nich wyspecjalizowane.	Uwaga uwzględniona.

462	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.2.	11	Brak uwzględnienia indywidualnych programów	Zapisy pkt 11 mówią o promowaniu kontraktu socjalnego i programów aktywności lokalnej, tymczasem pomijają kompletnie niekiedy lepsze narzędzia aktywnej integracji jakimi są indywidualne programy, na przykład indywidualny program wychodzenia z bezdomności (bardziej kompleksowy i wszechstronny niż kontrakt socjalny) czy indywidualny program usamodzielnienia (piecza zastępcza), indywidualny program integracji. Do katalogu obok kontraktów socjalnych należy dodać indywidualne programy.	Uwaga uwzględniona
463	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział	Podrozdział 4.2.	13	Umieszczenie projektów aktywności lokalnej w usługach aktywnej integracji spowoduje konieczność spełniania efektywności społeczno-zatrudnieniowej	Organizowanie społeczności lokalnych nie zawsze i nie wszędzie powinno przekładać się na rezultaty i wskaźniki efektywności społeczno-zatrudnieniowej. W naszej perspektywie należy zmodyfikować kryteria efektywności społeczno-zatrudnieniowej w obszarze aktywizacji społecznej oraz umożliwić realizację projektów aktywności lokalnej skierowanych do lokalnych społeczności w usługach społecznych 9iv	Uwaga nieuwzględniona. Interwencja EFS powinna prowadzić do zmiany. Jeśli aktywizujemy dane środowisko, to jakieś mierzalne efekty tej interwencji powinny być wykazywane. Efektywność społeczno-zatrudnieniowa nie jest tak rygorystyczna jak efektywność zatrudnieniowa. Wydaje się więc że w ramach organizowania społeczności lokalnej także powinny być osiągnięte i wymagane pewne efekty społeczno-zatrudnieniowe. Nie można przyjąć podejścia zgodnie z którym rezygnujemy ze stawiania wymagań. Część regionów zaplanowała wsparcie na rzecz społeczności w 9iv i tam to wsparcie musi realizować, ale co do zasady wsparcie powinno być realizowane w 9i. W uwadze nie wskazano jak należy zweryfikować kryteria efektywności społeczno-zatrudnieniowej.
464	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.3.3	1 do 4	W obszarze usług społecznych związanych z mieszkaniem o charakterze wspieranym pominięto opis usług, które powinny lub mogą być realizowane w niniejszych mieszkaniach	Usługa mieszkań o charakterze wspieranym musi być realizowana w pakiecie z towarzyszącymi usługami w tym asystenckimi, powinna także w zależności od potrzeb odbiorców uwzględniać masę innych usług np.. Opiekuńczych, społecznych, zawodowych, edukacyjnych. Punkt ten z pewnością powinien zostać powiązany z innymi.	Uwaga uwzględniona.
465	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.5.	6	Brakuje dookreślenia "zdeinstytucjonalizowanych"	Brakuje w zdaniu dookreślenia - infrastruktura służąca rozwojowi usług albo "zdeinstytucjonalizowanych" lub "w lokalnym środowisku"	Uwaga uwzględniona.
466	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności	Rozdział 4	Podrozdział 4.5.	8	Kryteria wsparcia inwestycji infrastruktury społecznej instytucjonalnej są nieostre, niekonkretne i łatwe do manipulowania	O ile należy zrozumieć pkt a, to niestety pkt b zostawia szerokie spektrum interpretacji. Nietrudno bowiem sobie wyobrazić, że wliczając koszty utworzenia a potem funkcjonowania mieszkań o charakterze wspieranym można pokazywać sytuację niższych kosztów adaptacji placówek instytucjonalnych. Obszar ten narażony jest na spekulowanie i manipulowanie liczbami, w zależności od z góry założonego celu, a liczbami można swobodnie operować w tych celach. Poza tym kryteria finansowe na przykład w przypadku głęboko niepełnosprawnych osób wymagających czasem 24 godzinnej asysty i opieki nie zawsze powinny być kluczowe. Dużo ważniejsze są czynniki społeczne, wola rodziny, samej osoby a także sam fakt pozostawania w środowisku. Punkt b. należy uściślić.	Uwaga uwzględniona.
467	m.st. Warszawa	2	1) i 2)		Ograniczenie celu i zakresu wytycznych do przedsięwzięć realizowanych ze środków EFS jest niezgodne z tytułem niniejszych Wytycznych oraz treścią Rozdziału 1 - Podstawa prawna	Zapis wymaga korekty	Uwaga uwzględniona.

468	m.st. Warszawa	2	7)	a)	Nieuzasadnione wyłączenie kwestii infrastruktury zdrowotnej z projektów realizowanych w ramach PI 9a.	Zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne dotyczą usług społecznych, a nie dotyczą zdrowotnych, w związku z tym nie jest zasadne wskazywanie wsparcia dla infrastruktury usług zdrowotnych. Wsparcie odbywa się zgodnie z zapisami danego PO lub RPO, z uwzględnieniem Umowy Partnerstwa i Policy Paper w obszarze zdrowia. MliR nie identyfikuje potrzeby wprowadzania innych dodatkowych wspólnych zasad dla wszystkich RPO.
469	m.st. Warszawa	2	7)		Nieuwzględniono PI 9b (Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich).	Zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Kwestii rewitalizacji poświęcone są odrębne wytyczne - Wytyczne w zakresie rewitalizacji w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020. MliR nie identyfikuje potrzeby wprowadzania innych dodatkowych wspólnych zasad dla wszystkich RPO dotyczących inwestycji infrastrukturalnych w zakresie rewitalizacji, ponad te które wynikają z Wytycznych w zakresie rewitalizacji oraz Umowy Partnerstwa.
470	m.st. Warszawa	2	7)	c)	Nieuzasadnione wyłączenie kwestii usług opieki zdrowotnej z projektów realizowanych w ramach PI 9iv.	Zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie dotyczące usług zdrowotnych będą przedmiotem odrębnych wytycznych, dedykowanych usługom zdrowotnym.
471	m.st. Warszawa	3	3)		Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, mechanizm racjonalnych usprawnień dotyczy wyłącznie, a nie w szczególności, usprawnień dla osób z niepełnościami fizycznymi.	Zapis wymaga korekty lub szerszych zapisów.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisu, gdyż stanowił powtórzenie Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości i niedyskryminacji.
472	m.st. Warszawa	3	15)		Brak informacji o tym, kto posiada uprawnienia odpowiednie do opracowania ścieżki reintegracji dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Ze względu na intencję udzielania zindywidualizowanego wsparcia uczestnikom projektów, zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzanie na poziomie Wytycznych tak szczegółowych wymogów jak kwalifikacje osób uprawnionych do opracowania ścieżki reintegracji jest niezasadne.
473	m.st. Warszawa	3	16)		Środowiska lub lokalne społeczności zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – środowiska lub społeczności, cechujące się nasilonym występowaniem przesłanek wykluczających, o których mowa w pkt 6 (zarówno jeśli chodzi o ich zakres, jak i skalę), oraz środowiska lub społeczności, które zamieszkują obszary zdegradowane w rozumieniu aktualnych Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.	Uwaga uzupełniająca	Uwaga nieuwzględniona. To jest kwestia oczywista, że konieczne jest stosowanie uregulowań obowiązujących i aktualnych.

474	m.st. Warszawa	4/4.1	4)		IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, że preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, obejmującą przedsięwzięcia prowadzone w oparciu o Lokalne Programy Rewitalizacji (LPR), będące elementem polityki strategicznej miast i obszarów wiejskich oraz stanowiące część systemu Narodowego Planu Rewitalizacji.	Propozycja uzupełnienia, zgodnie z założeniami RPO WM 2014-20.	Uwaga nieuwzględniona. Wszelkie wspólne dla wszystkich programów operacyjnych zasady dotyczące prowadzenia procesu rewitalizacji wynikają z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Nie ma potrzeby powtarzania wymogów w kolejnych wytycznych. IZ RPO może dokonać takich uszczegółowień w ramach wytycznych programowych.
475	m.st. Warszawa	4/4.1	5)	c)	Doprecyzowania wymaga kwestia, czy realizacja każdego projektu w ramach CT 9 w RPO obowiązuje do informowania organizacji partnerskich PO PŻ o prowadzonej rekrutacji do projektu i ustalania z tymi organizacjami zakresu działań towarzyszących, które otrzymuje dana osoba lub rodzina w ramach PO PŻ.	Zapis wymaga doprecyzowania	Uwaga uwzględniona.
476	m.st. Warszawa	4/4.1	10)	e)	zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do zlecenia osobom posiadającym odpowiednie uprawnienia dokonania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia spośród dostępnych w ramach danego projektu wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej;	Propozycja uzupełnienia w celu zapewnienia funkcjonalności działań	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu pkt 10 e.
477	m.st. Warszawa	4/4.1	16)		Zgłaszający uwagę zwraca się z prośbą o wyjaśnienie, czy co do zasady projekty pozakonkursowe należy rozumieć analogicznie jak projekty systemowe w poprzedniej perspektywie	Propozycja uzupełnienia zapisu i prośba o informacje wyjaśniające	Uwaga nieuwzględniona. Projekty pozakonkursowe są zdefiniowane w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Wytyczne nie mają charakteru poradnika.
478	m.st. Warszawa	4/4.1	23)		Wskaźnik efektywności społeczno-zatrudnieniowej powinien zostać osiągnięty w terminie do sześciu miesięcy od zakończenia udziału w projekcie. Stopień realizacji kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej jest weryfikowany przez IZ w terminie do trzech miesięcy wcześniej niż sześć miesięcy od zakończenia udziału w projekcie z wykorzystaniem informacji teleadresowych uczestników przekazanych przez beneficjenta wraz z końcowym wnioskiem o płatność.	1) Propozycja wydłużenia okresu osiągnięcia wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej i weryfikacji kryterium wynikająca z kierowania wsparcia do osób w sposób znaczący oddalonych od rynku pracy, sytuacji na rynku pracy oraz mająca znaczenie funkcjonalne dla osiągnięcia przez Polskę w nowej perspektywie finansowej wskaźnika zatrudnienia, wchodzącego w zakres kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej, na zaplanowanym wysokim poziomie 71% . 2) Ponadto proponuje się uzupełnić zapis o wskazanie instytucji zobowiązanej do weryfikacji kryterium i okresu, w jakim Beneficjent przekazuje do IZ informacje teleadresowe niezbędne do weryfikacji kryterium. 3) Proponuje się również uzupełnić podrozdział o zapisy dotyczące możliwości wprowadzenia działań ukierunkowanych na uzależnienie wysokości i możliwości otrzymywania świadczeń przez klienta opieki społecznej od stopnia jego motywacji do aktywizacji społeczno-zawodowej i jego aktywnej współpracy w tym zakresie z odpowiednimi instytucjami w ramach uczestnictwa w projekcie.	Uwaga nieuwzględniona. Wydłużenie okresu mogłoby spowodować trudności z uzyskaniem informacji od uczestników, zamazywałoby rzeczywisty wpływ projektu na efektywność.

479	m.st. Warszawa	4/4.1	25)		Zobowiązanie uczestnika do udzielenia informacji o swojej sytuacji po zakończeniu udziału w projekcie nie oznacza gwarancji uzyskania tych informacji.	Należy doprecyzować zapisy w zakresie scenariuszy działania i możliwych konsekwencji dla Beneficjenta w przypadku braku możliwości uzyskania informacji od uczestnika po zakończeniu udziału w projekcie. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone społecznie rzadko używają telefonów abonamentowych i rzadko posiadają dostęp do Internetu i adres e-mailowy, a w przypadku używania karty pre-paid często zmieniają numer lub nie doładowują karty.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie instrukcją postępowania dla beneficjentów, określają wspólne ramy wdrażania RPO.
480	m.st. Warszawa	4/4.2	1)	b)	środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do lokalnych społeczności na obszarach zdegradowanych, w tym objętych rewitalizacją w oparciu o Lokalne Programy Rewitalizacji (LPR)	Propozycja uzupełnienia, zgodnie z założeniami RPO WM 2014-20	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga nieuwzględniona. Wszelkie wspólne dla wszystkich programów operacyjnych zasady dotyczące prowadzenia procesu rewitalizacji wynikają z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Nie ma potrzeby powtarzania wymogów w kolejnych wytycznych. IZ RPO może dokonać takich uszczegółowień w ramach wytycznych programowych
481	m.st. Warszawa	4/4.2	2)	a)	społecznym, których celem jest nabycie , przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej	Uwaga uzupełniająca	Uwaga uwzględniona.
482	m.st. Warszawa	4/4.2	2)	b) i c)	W opinii zgłaszającego uwagę, celem stosowania instrumentów aktywnej integracji o charakterze zawodowym jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu i nabycie umiejętności służących odnalezieniu się po raz pierwszy lub powrotowi na rynek pracy (np.. doradztwo zawodowe, coaching, warsztaty aktywizacji zawodowej). Natomiast celem zastosowania instrumentów aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym jest nie tylko wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy, ale również wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe (np. szkolenia i kursy zawodowe)	Propozycja korekty zapisów, zgodnie z dotychczas stosowanymi instrumentami aktywizacji zawodowej i edukacyjnej	Uwaga częściowo uwzględniona.
483	m.st. Warszawa	4/4.2	5)		Brak informacji o tym, kto posiada uprawnienia odpowiednie do opracowania ścieżki reintegracji dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Ze względu na intencję udzielania zindywidualizowanego wsparcia uczestnikom projektów, zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzanie na poziomie Wytycznych tak szczegółowych wymogów jak kwalifikacje osób uprawnionych do opracowania ścieżki reintegracji są niezasadne. IZ RPO może to dookreślić w ramach wytycznych programowych.
484	m.st. Warszawa	4/4.2	10)	a)	partnerów projektowych jednostki organizacyjnej pomocy społecznej wybranych zgodnie z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, w szczególności powiatowe urzędy pracy lub organizacje pozarządowe posiadające status zarówno instytucji szkoleniowej, lub jak i agencji zatrudnienia;	Propozycja korekty wynikająca z obowiązujących przepisów dotyczących podmiotów oferujących finansowane ze środków publicznych usługi z zakresu instrumentów aktywizacji zawodowej skierowane do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo (ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). Ponadto należy doprecyzować, czy JST, wybierając partnerów projektowych w nowej perspektywie finansowej, winny się opierać na ustawie wdrożeniowej z 11 lipca 2014r., czy na ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a jeśli na ustawie wdrożeniowej, należy określić w Wytycznych datę początkową jej obowiązywania dla konkursów wyboru partnerów projektowych przez JST oraz zakres obowiązywania (poprzednia czy nowa perspektywa finansowa?)	Uwaga nieuwzględniona. Nie chodzi o instytucje które jednocześnie posiadają obydwie statusy: instytucji szkoleniowej i agencji zatrudnienia. Wystarczy jeden ze statusów.

485	m.st. Warszawa	4/4.2	10)	c)	podmioty, którym zlecono zadanie publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS), spółdzielnie socjalne oraz organizacje pozarządowe posiadające status zarówno instytucji szkoleniowej, lub jak i agencji zatrudnienia.	j.w.	Uwaga nieuwzględniona. Nie chodzi o instytucje które jednocześnie posiadają obydwa statusy: instytucji szkoleniowej i agencji zatrudnienia. Wystarczy jeden ze statusów.
486	m.st. Warszawa	4/4.3	uwaga ogólna		Nieuzasadnione wyłączenie kwestii usług opieki zdrowotnej z projektów realizowanych w ramach PI 9iv	Zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia dotyczące realizacji usług opieki zdrowotnej będą przedmiotem odrębnych
487	m.st. Warszawa	4/4.3	4)		(...) Dotyczy to w szczególności: osób z wysokim ze znacznym stopniem niepełnosprawności, (...)	Korekta	Uwaga uwzględniona.
488	m.st. Warszawa	4/4.3/4.3.1	3)		IZ RPO gwarantuje, że docelowa maksymalna liczba miejsc w formach, o których mowa w pkt 1 ppkt c) i d) , jest każdorazowo nie większa niż 20.(...)	Uwaga uzupełniająca	Uwaga częściowo uwzględniona. Dookreślono w definicjach w słowniku limity miejsc.
489	m.st. Warszawa	4/4.3/4.3.1	7)		Zapisy dotyczące zasad odpłatności przez uczestników projektu za usługi i stosowania odpłatności jako wkładu własnego nie są zrozumiałe.	Zapis wymaga doprecyzowania i wyjaśnienia	Uwaga nieuwzględniona. Projekt nie może generować dochodu, a pobieranie olat stanowiło by dochód dla beneficjenta, w związku z tym wszystkie opłaty muszą być traktowane jako wkład własny.
490	m.st. Warszawa	4/4.3/4.3.2	6)		Zapisy dotyczące form pracy podwórkowej nie są zrozumiałe.	Zapis wymaga doprecyzowania i wyjaśnienia	Uwaga nieuwzględniona. Praca podwórkowa to jedna z form wsparcia w opiece i wychowaniu wynikająca z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
491	m.st. Warszawa	4/4.4	3)		Udzielanie dotacji przez beneficjentów odbywa się na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu oraz umów lub porozumień zawieranych przez beneficjenta z podmiotami otrzymującymi dotacje.	Uwaga uzupełniająca	Uwaga nieuwzględniona. Wytuczne nie są kierowane do beneficjentów, więc nie mogą nakładać na nich obowiązków.
492	m.st. Warszawa	4/4.4	12)		Z zapisu wynika, że m.in. w przypadku wskaźnika 6 jego minimalny wymagany poziom zostanie określony przez IZ RPO w ramach kryteriów wyboru projektów. W związku z zapisem pktu 11) ppkt c) lit. ii. nie jest jasne, czy 5% wzrostu w skali roku obrotów przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem jest tym minimalnym poziomem wskaźnika, o którym mowa w pktcie 12), czy też należy ten wskaźnik rozumieć jako liczbę/procent przedsiębiorstw objętych wsparciem, których obroty wzrosną o 5% w skali roku w wyniku działalności OWES.	Zapis wymaga doprecyzowania	Uwaga uwzględniona.
493	m.st. Warszawa	4/4.4	18)		Ww. podmioty określają podział zadań i obszarów kompetencji w szczególności w zakresie działań animacyjnych i edukacyjnych adresowanych do jednostek samorządu terytorialnego.	Zapis jest niejasny, wymaga doprecyzowania, jak należy rozumieć kierowanie działań przez OWES i ROPS do JST	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano dokładnie o jakiego rodzaju działania chodzi odnosząc się do celów które mają być osiągnięte.

494	m.st. Warszawa	4/4.4	19)	a)	Wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego	j.w.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano dokładnie o jakiego rodzaju działania chodzi odnosząc się do celów które mają być osiągnięte.
495	m.st. Warszawa	4/4.5	8)	b)	mechanizmem mechanizmem	korekta	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu, gdyż stanowi powielenie zapisów z Wytycznych w zakresie równości i niedyskryminacji.
496	m.st. Warszawa	4/4.5	10)		zaspakajających zaspokajających	korekta	Uwaga uwzględniona.
497	m.st. Warszawa	4/4.5		uwaga ogólna	Pominięto całkowicie inwestycje z obszaru PI 9b (Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich) i inwestycje z zakresu infrastruktury zdrowotnej w ramach PI 9a.	Zapis wymaga uzupełnienia	Uwaga nieuwzględniona. Kwestii rewitalizacji poświęcone są odrębne wytyczne - Wytyczne w zakresie rewitalizacji w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020. MliR nie identyfikuje potrzeby wprowadzania innych dodatkowych wspólnych zasad dla wszystkich RPO dotyczących inwestycji infrastrukturalnych w zakresie rewitalizacji, ponad te które wynikają z Wytycznych w zakresie rewitalizacji oraz Umowy Partnerstwa.
498	m.st. Warszawa	uwaga ogólna			Brak definicji osoby oddalonej od rynku pracy. Nie jest jasne, jakie kryteria decydują o uznaniu osoby za oddaloną od rynku pracy - czy za osobę taką uznać można np.. klienta instytucji pomocy społecznej, który ze względu na satysfakcjonującą wysokość otrzymywanych świadczeń nie posiada motywacji do aktywizacji zawodowej.	Wytyczne wymagają uzupełnienia w tym zakresie	Uwaga uwzględniona.
499	Gmina Miejska Kraków	4.5	2	e	Zapis niespójny z wytycznymi kwalifikowalności wydatków.	Inwestycja polegająca na „budowie, rozbudowie lub nadbudowie budynku na nieruchomości (...)” nie może być finansowana ze środków EFS „w ramach cross-finansingu”, ponieważ zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020: „W przypadku projektów współfinansowanych z EFS cross-financing może dotyczyć wyłącznie: a) zakupu nieruchomości, b) zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku, c) dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.” Powyższy katalog wydatków nie obejmuje budowy nowych budynków.	Uwaga nieuwzględniona. Katalog pokazuje co można robić z EFRR lub cross-finansingu w szczególności. Katalog jest więc otwarty. Dodatkowo wskazuje się że finansować te wydatki można z EFRR albo z cross-finansingu zgodnie z Wytycznymi o kwalifikowalności. Oznacza to że z cross-finansingu można sfinansować tylko to co jest wskazane w tych Wytycznych. Nie ma niespójności.
500	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach	Rozdział 3- Słownik pojęć	4		Niejasności dotyczące pojęcia "Mieszkanie o charakterze wspieranym".	Przyjęta definicja stwarza problemy interpretacyjne- poza wskazaniem formy pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej- art. 53), pozostała część definicji odnosząca się do formy pomocy społecznej w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowującą osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej, jest niezrozumiała- stanowi cytat art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wobec powyższego trudno określić, o jaką „inną” formę wsparcia chodzi, skoro definicja odwołuje wprost do ustawowej definicji mieszkania chronionego. Ponadto w przyjętym przez KE RPO WŚL na lata 2014-2020 operuje się niezależnymi pojęciami: mieszkania wspomagane, mieszkania chronionego oraz mieszkania socjalnego. Powyższe wymaga uściślenia, definicja mieszkania socjalnego nie pojawia się w Wytycznych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano zapisy, jednak nie mają one charakteru standardu mieszkania chronionego, wyznaczonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Chodzi o inne formy mieszkań, niezgodne ze standardem mieszkania chronionego ale spełniające warunki określone dla usług świadczonych w lokalnej społeczności i tworzone wg standardu wypracowanego przez określone podmioty specjalizujące się w pomocy określonym kategoriom osób np. małe domy dla autystyków. Dodatkowo mieszkania chronione mogą być prowadzone tylko przez jst podczas gdy inne formy mieszkań wspomaganych także przez inne podmioty.

501	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach	Rozdział 3- Słownik pojęć	19	a-d	Zbyt wąski katalog usług, a co się z tym wiąże zawężenie grupy potencjalnych odbiorców tychże usług.	Katalog usług społecznych zawiera co do zasady usługi skierowane do dwóch grup odbiorców- osób niesamodzielnych (osoby o złym stanie zdrowia, a także niesamodzielne z powodu wieku) oraz rodzin. Wyjątek stanowią usługi w mieszkaniach chronionych, z których mogą skorzystać (różne) osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. Zatem z usług społecznych mogą skorzystać tylko wskazane wyżej kategorie odbiorców. Zgodnie z opisem planowanych przedsięwzięć dla PI 9a RPO WŚL na lata 2014-2020 usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym obejmują m.in.: usługi pomocy społecznej, mieszkalnictwa socjalnego (mieszkania chronione, wspomagane, treningowe) domy pomocy i opieki społecznej oraz usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Zakres usług wymienionych w RPO WŚL jest szerszy niż wskazany w Wytycznych.	Uwaga uwzględniona.
502	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach	Rozdział 3- Słownik pojęć	19	b	zapis w Wytycznych jest węższy niż w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	W cytowanej ustawie przed katalogiem form pracy z rodziną (art. 10 ust. 3) znajduje się określenie "w szczególności", co sprawia, że nie jest to zamknięta lista możliwych form wsparcia. W definicji przyjętej w wytycznych brak powyższego.	Uwaga uwzględniona.
503	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach	Rozdział 3- Słownik pojęć	19	c	nieprecyzyjne określenie "usługi"	Jeżeli w tym przypadku określenie "usługa" jest tożsame (lub też nie jest) z zakresem wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, powyższe powinno zostać doprecyzowane w przyjętej w Wytycznych definicji.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie odwołują się co do zasady do aktów wykonawczych tylko do ustaw, w przeciwnym razie nie tylko w odniesieniu do ustaw ale także w odniesieniu do innych usług np. specjalistycznych opiekuńczych należałoby stosować takie odwołania.
504	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Podrozdział 4.4 – Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v	6	c)	Przy ustalaniu wsparcia pomostowego oferowanego nowo utworzonym przedsiębiorstwom społecznym, proponuje się wprowadzenie stałej kwoty lub powiązanie z inną kategorią wynagrodzenia, np. wysokością przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.	Posiłkowanie się kategorią minimalnego wynagrodzenia za pracę w celu ustalenia wysokości wsparcia pomostowego, w opinii Departamentu, nie znajduje merytorycznego uzasadnienia. Z dniem 1 stycznia 2003 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.), wynagrodzenie to spełnia wyłącznie funkcję miernika dolnej granicy wysokości wynagrodzenia za pracę. W piśmie z dnia 8 czerwca 2012 r. znak: DPR-V-42110-10-AD/12 (kopia w załączeniu) Minister Pracy i Polityki Społecznej zwrócił się ponownie do ministrów i kierowników urzędów centralnych z prośbą, aby w pracach legislacyjnych nie wprowadzali rozwiązań odwołujących się do minimalnego wynagrodzenia za pracę, jeśli nie ma to merytorycznego uzasadnienia. Należy mieć na uwadze, iż nieuzasadnione relacjonowanie wprowadzanych rozwiązań do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę komplikuje prowadzenie polityki związanej z corocznym podwyższaniem tego wynagrodzenia.	Uwaga nieuwzględniona. Minimalne wynagrodzenie służy jedynie ustaleniu wysokości wsparcia i jest bez związku z polityką podwyższania tego wynagrodzenia prowadzoną przez MPIPS. Będzie wykorzystane właśnie jako miernik dolnej granicy wysokości wynagrodzenia za pracę.

505	Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych	Rodział 4/Podrozdział 4.4 – Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v	19	k	k) reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym we współpracy z istniejącymi regionalnymi związkami, federacjami i sieciami oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej.	Reprezentowanie interesów podmiotów ekonomii społecznej, które działają m.in. w oparciu o ustawę o pożytku publicznym i o wolontariacie, tylko przez instytucje publiczne, jest niezgodne z konstytucyjną zasadą subsydiarności i zasadami tworzenia reprezentacji określonych środowisk. Podmioty ekonomii społecznej posiadają swoich reprezentantów w postaci sieci, związków i federacji. Marginalizowanie ich roli w rozwoju ekonomii społecznej oraz nie wskazywanie jako strony odpowiedzialnej za reprezentowanie interesów środowiska, które je tworzy, jest wyraźnym regresem nie tylko w budowaniu demokracji, ale też społeczeństwa obywatelskiego. Dokument, którego celem jest włączanie społeczne i zwalczanie ubóstwa nie może sam wprowadzać mechanizmów wykluczających. Tworzony system nie może wypaczać demokratycznych założeń, w których to określone grupy same reprezentują swoje interesy. Dlatego też proponujemy, by w zakresie reprezentacji interesów podmiotów ekonomii społecznej ROPSy ściśle współpracowały z sieciami, federacjami i związkami skupiającymi podmioty ekonomii społecznej. Dopiero ścisła współpraca pomiędzy administracją a podmiotami sieciowymi zapewni realne reprezentowanie interesów środowiska. Tworzony system powinien sprzyjać procesom integracji środowiska ekonomii społecznej. Powinien wzmocnić rolę partnerów społecznych o charakterze sieciowym i federacyjnym a nie zastępować ich funkcje administracją. Federacje, sieci i związki powinny wspólnie z administracją tworzyć warunki dla rozwoju ekonomii społecznej wykorzystując synergię partnerstwa publiczno-społecznego.	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiony katalog działań koordynacyjnych został uzgodniony z KE i nie jest możliwe jego modyfikowanie. Stworzenie zamkniętego katalogu działań (podobnie jak określenie maksymalnej kwoty wydatków na koordynację ekonomii społecznej) było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednocześnie reprezentowanej sektora ES nie wyklucza współpracy z regionalnymi związkami, sieciami i federacjami.
506	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 3	6	9	"... lub z jedną osobą pracującą ;" - propozycja uszczegółowienia o wskazanie poziomu dochodu przypadającego na osobę w gospodarstwie domowym.	To, że w gospodarstwie domowym tylko jedna osoba pracuje, nie musi z automatu oznaczać zagrożenie wykluczeniem społecznym, ponieważ może ona osiągać bardzo wysokie dochody a pozostałe osoby z gospodarstwa nie pracują z wyboru.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wykazywania osób z jedną osobą pracującą jako osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
507	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 3	9		"otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - to ... lub w najbliższym środowisku tych osób ,..." - należy doprecyzować katalog osób z najbliższego środowiska.	Tak zdefiniowane "otoczenie" pozostawia możliwość zakwalifikowania do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym szerokiego katalogu osób, np. sąsiadów, uczniów szkoły, współpracowników, itp.	Uwaga nieuwzględniona. Taka była intencja zapisu. Udział tych osób w projektach powinien być podyktowany racjonalnością i niezbędnością dla skutecznej realizacji wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
508	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 3	21		Propozycja wskazania katalogu usług animacyjnych, inkubacyjnych oraz biznesowych	Zapis bardzo ogólny, nie doprecyzowano o jakie konkretne usługi chodzi (np. ogólna definicja inkubacji przedsiębiorstw wskazuje, że przez inkubację rozumie się oferowanie miejsca prowadzenia działalności oraz wspieranie działalności przez określony czas).	Uwaga częściowo uwzględniona. Doszczegółowiono że usługi te są zgodne z zapisami KPRES.

509	Urząd Marszałkowski - Departament Wdrażania EFS; Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego - Biuro PO KL	Rozdział 4 / 4.1	10 i 21	b	"Dla zapewnienia skoordynowanej i komplementarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym, IZ RPO może (...) zapewnić, że projekty są realizowane w partnerstwie, w szczególności w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami spoza sektora finansów publicznych...". ("Może", tzn. nie musi?) Analizując jednak pkt 21 o mierzeniu efektywności zatrudnieniowej, występuje niespójność zapisów . Otóż w punkcie tym czytamy, iż diagnozę efektywności społeczno-zatrudnieniowej uczestników projektu ma dokonywać pracownik socjalny, natomiast jeśli beneficjentem nie będzie JST i nie zawiązane zostanie partnerstwo z JST, to realizacja zapisów wytycznych będzie niemożliwa.	Brak spójności w zapisach.	Uwaga uwzględniona.
510	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego - Biuro PO KL	Rozdział 4 / 4.1	12		"... IZ RPO stosuje mechanizmy zachęcające do realizacji projektów w partnerstwie wielosektorowym..." - zapis bardzo ogólny.	Sugeruje się doprecyzowanie jakie mechanizmy można zastosować, aby zachęcić do tak trudnego partnerstwa wielosektorowego.	Uwaga częściowo uwzględniona.
511	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.1	22	a, b	Należy przedstawić definicję " osoby głęboko wykluczonej społecznie "	Zapis nieprecyzyjny	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu "osoby głęboko wykluczonej społecznie"
512	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.1	25		Brak przykładów potwierdzenia udziału w aktywizacji społecznej.	Przykłady dokumentów potwierdzających osiągnięcie kryterium dotyczą efektywności społeczno-zatrudnieniowej oraz zatrudnieniowej a nie wskazują jakie to mogą być dokumenty potwierdzające udział jedynie w aktywizacji społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest celem Wytycznych wskazywanie zamkniętego katalogu wszelkich rodzajów dokumentów możliwych do potwierdzenia aktywizacji.
513	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.3	5		Proponuje się zmianę treści punktu na: " <i>IZ RPO umożliwi wsparcie dla podmiotów świadczących usługi w formie instytucjonalnej w kierunku ich zastąpienia usługami świadczonymi w lokalnej społeczności.</i> "	Zgodnie z definicją deinstytucjonalizacji usługi świadczone w formach instytucjonalnych mają być eliminowane, a ich miejsce mają zająć usługi świadczone na poziomie lokalnym. Dlatego też nie będzie dochodziło do przekształcania usług instytucjonalnych ale ich wypierania/zastępowania usługami świadczonymi w lokalnej społeczności.	Uwaga częściowo uwzględniona. Należy zaznaczyć, że deinstytucjonalizacja do rozwój usług świadczonych w lokalnej społeczności, może on się odbywać poprzez powoływanie nowych podmiotów np. rodzinnych domów pomocy ale również poprzez przekształcanie DPS w mieszkania wspierane.
514	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.3.1	1	b	Propozycja zmiany na " <i>mieszkania chronionych</i> ".	Nazewnictwo nie dostosowane do rozporządzenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych. Brak uregulowań w zakresie mieszkań o charakterze wspieranym/wspomagany.	Uwaga nieuwzględniona. Mieszkanie chronione nie jest jedyną formą mieszkań wspieranych. Zgodnie z definicją z Wytycznych do mieszkań wspieranych należą m.in. Mieszkania chronione.

515	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego - Biuro PO KL	Rozdział 4 / 4.3.1	6		W punkcie tym jest mowa o zobowiązaniu przez IZ RPO beneficjenta w decyzji lub umowie do zachowania trwałości miejsc opieki przez okres dwóch lat od momentu zakończenia realizacji projektu. Nasuwa się pytanie czy ta trwałość będzie dotyczyła także miejsc opieki, które powstaną w zastępstwie za opiekunów nieformalnych? W ramach projektu usługa ta będzie sfinansowana ze środków projektowych, a co w przypadku kiedy opiekun nieformalny będzie chciał dalej skorzystać po projekcie z takiej usługi, ale będzie to już odpłatne i może stanowić barierę nie do pokonania.	Obowiązek zachowania trwałości działań wspierających opiekunów nieformalnych, m.in. poprzez sfinansowanie usługi opiekuńczej, po zakończeniu realizacji projektu będzie dużym problemem.	Uwaga nieuwzględniona. Środki europejskie mają stymulować tworzenie nowych miejsc o wysokiej jakości (poprawiać dostęp do usług w formach rodzinnych i środowiskowych), które po początkowym okresie finansowania ze środków EFS powinny być przejmowane przez podmioty odpowiedzialne za ich prowadzenie w krajowym porządku prawnym. W tym kontekście rolę interwencji EFS jest sfinansowanie kosztów utworzenia nowych miejsc opieki (dziennych, całodobowych, krótkookresowych, stałych itd.), EFS nie może jednak w nieskończoność finansować bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej, asystentów osób niepełnosprawnych itd.
516	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.4			W związku z koncepcją jaką MliR przedstawiało na etapie programowania wsparcia w RPO, proponuje się zawrzeć zapis wskazujący jednoznacznie OWES-y jako beneficjentów realizujących wsparcia w ramach PI 9v poza działaniami koordynacyjnymi powierzonymi ROPS.	Obecne zapisy nie wskazują beneficjentów ostatecznych PI 9v, w związku z powyższym nie wiadomo czy IZ/IP będzie mogła organizować np. dla organizacji pozarządowych, odrębne konkursy na realizację np. szkoleń podnoszących kwalifikacje kadr podmiotów ekonomii społecznej lub na tworzenie partnerstw.	Uwaga nieuwzględniona. Katalog beneficjentów określa IZ RPO. To czy IZ RPO będzie mogła organizować konkursy np. dla organizacji pozarządowych zależy od tego jaki zakres wsparcia został w RPO przewidziany. Np. czy zaplanowano podnoszenia kwalifikacji kadr PES jako odrębny typ operacji. Jeśli tak, należałoby zadbać o komplementarność z działaniami OWES. Nie należy zamykać takiej możliwości OWESom zwłaszcza na etapie przygotowania do utworzenia przedsiębiorstwa społecznego lub zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym, gdy wsparcie połączone jest z dotacją. □
517	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.4	6	c	Brak doprecyzowania ile ma/może trwać proces inkubacji. Dodatkowo zapis pozostawiający do wyboru uzyskanie wsparcia finansowego lub w formie usług może powodować rezygnację ze wsparcia usługowego na rzecz finansowego.	Należy rozważyć możliwość połączenia w jakimś stopniu wsparcia finansowego ze wsparciem usługowym/doradczym co przyczyniałoby się do zwiększenia szans utrzymania się na rynku nowopowstałego przedsiębiorstwa oraz na jego rozwój.	Wyjaśnienie: MIR odstąpił od określenia używania określa "proces inkubacji".
518	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego - Biuro PO KL	Rozdział 4 / 4.4	7		Zapis tego punktu zobowiązuje do zapewnienia przez IZ, że operatorami bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług z nim związanych będą Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej. W związku z tym nasuwają się pytania: kto będzie mógł aplikować i realizować projekt? Czy to OWES-y będą decydować o możliwości wsparcia?	Zapisy zawarte w przedmiotowym dokumencie są na dużym poziomie ogólności i wymagają doszczegółowienia.	Wyjaśnienie: Dokument nie może być zbyt szczegółowy. MIR nie jest już instytucją zarządzającą jak w PO KL. Obowiązek realizacji przez OWES wsparcia dotacyjnego, wynika z zapisów KPRES. Ma charakter tymczasowy i będzie obowiązywał do czasu wprowadzenia zmian w prawie zapowiedzianych w KPRES. Do tego czasu konkurs powinien być ogłaszany jednocześnie na typ operacji dotyczący dotacji i usług wsparcia ekonomii społecznej.

519	Urząd Marszałkowski - Departament Wdrażania EFS; Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego Biuro PO KL	Rozdział 4 / 4.4	14		Należy uściślić co należy rozumieć przez obowiązek zapewnienia przez IZ RPO współpracy pośredników finansowych i OWES, oraz w jakim zakresie. Nie zostało doprecyzowane w jakiej formie i zakresie ma być zapewniona współpraca? Kto ma być tymi pośrednikami finansowymi? Czy zostaną oni wybierani przez IZ w drodze przetargu czy konkursu? Kto to będzie określał?	Zapis zbyt ogólny	Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja pośrednika finansowego jest zawarta w Słowniku pojęć. To podmiot oferujący wsparcie zwrotne dla podmiotów ekonomii społecznej. Wsparcie zwrotne dla PES oferowane jest (zgodnie z linią demarkacyjną kraj-region) na poziomie krajowym w ramach PO WER. IZ RPO nie będzie wybierała pośredników finansowych (PF). PF będą wybrani przez operatora funduszu funduszy. Funkcją tą IZ PO WER zamierza powierzyć Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Ponieważ i OWES i PF będą wspierać PES ważne jest aby współpracowały w celu zapewnienia jak najlepszego i najbardziej kompleksowego podmiotom ekonomii społecznej, tworząc dla nich najlepsze warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy.
520	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.4	15, 18		Proponuje się zmianę nazwy dokumentu "Regionalny plan działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej" na " Regionalny (województki) program rozwoju ekonomii społecznej "	Zgodnie z KPRES wieloletnie regionalne plany działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej miały być przekształcane w 2014r. w regionalne (wojewódzkie) programy rozwoju ekonomii społecznej.	Uwaga uwzględniona.
521	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Wdrażania EFS	Rozdział 4 / 4.4	19		Przedstawiony katalog działań wynikających z koordynacji ekonomii społecznej jest bardzo rozbudowany i wskazuje na konkretne działania ROPS związane m.in. z sieciowaniem podmiotów ekonomii społecznej, budowaniem powiązań (spotkania, warsztaty, doradztwo), promocją ekonomii społecznej (np. targi ekonomii społecznej), finansowaniem funkcjonowania regionalnych komitetów rozwoju ekonomii społecznej (co zgodnie z KPRES miało być finansowane z budżetu ROPS lub innych środków określone przez samorząd) itp., natomiast KE w trakcie negocjacji RPO WŚ wskazała na ograniczoną rolę ROPS a związaną jedynie z koordynacją ES poprzez wymagania od OWES realizacji konkretnych działań związanych z rozwojem ekonomii społecznej.	Na etapie negocjacji zapisów RPO przedstawiciel KE nie zgodził się na zwiększenie puli środków na realizację koordynacji rozwoju ekonomii społecznej woj. świętokrzyskiego, uzasadnione zbyt niską alokacją w stosunku do planowanego obszernego katalogu obowiązkowych zadań koordynacyjnych, przedstawionego m.in. w <i>Kwestiach horyzontalnych ustalonych podczas spotkań negocjacyjnych RPO w zakresie EFS w dniach 3-7 listopada 2014</i> , przekazując informację, że rola ROPS ma być ograniczona do koordynacji działań OWES w zakresie rozwoju ES.	Uwaga niezrozumiała. IZ RPO zapewnia, że wsparcia ma być realizowane zgodnie z zapisami RPO, również gdy zapisy RPO są bardziej restrykcyjne niż opracowane przez MIR Wytyczne.
522	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	4.2	23	n/d	Propozycja zapisu: Dodatkowo, dla zapewnienia trwałości ZAZ, IZ RPO gwarantują, że podmioty te uzyskują wsparcie w postaci usług o charakterze biznesowym dla istniejących podmiotów ekonomii społecznej w ramach Pi 9v. □	Z obecnego zapisu nie wynika jasno czy okres trwałości 2 lat dotyczy również ZAZ, czy dla ZAZ tylko należy zapewnić wsparcie w ramach Pi 9v. Należy doprecyzować, aby nie było wątpliwości, iż ZAZ obowiązuje okres trwałości 2 lat oraz gwarancja wsparcia w ramach Pi 9v.	Uwaga uwzględniona.
523	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	4.3.1	2	a-e	Zapisy wymagają doprecyzowania w zakresie demarkacji wsparcia dla osób niesamodzielnych ze wsparciem wskazanym w Policy Paper dla ochrony zdrowia w tym zakresie (Narzędzie 18).	Zapisy te częściowo się pokrywają (np. wypożyczalnie sprzętu, teleopieka, szkolenia dla opiekunów) co rodzi wątpliwości, czy stanowią one usługi społeczne czy zdrowotne (a co za tym idzie do jakiego wskaźnika należy je przypisać (dot. usług społecznych czy zdrowotnych), i czy należy je uwzględnić w Planie działań dot. obszaru zdrowia).	Uwaga uwzględniona.

524	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	4.4	11	b, i)	Wskaźnik 3. Obecny zapis: w wyniku działalności OWES powstało w ciągu roku średnio 10-12 miejsc pracy rocznie w powiatach i 20-25 miejsc pracy w miastach na prawach powiatu dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w istniejących lub nowych przedsiębiorstwach społecznych. (...). Propozycja zapisu: w wyniku działalności OWES zwiększyła się liczba miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w istniejących lub nowych przedsiębiorstwach społecznych.	Zdaniem IZ, nie jest uzasadnione określanie w Wytycznych sztywnych i jednakowych dla wszystkich RPO ram dla liczby miejsc pracy, które mają powstać w wyniku działalności OWES, bez uwzględnienia uwarunkowań regionalnych dot. stanu i potrzeb rozwojowych sektora ES czy alokacji poszczególnych RPO na PI 9v. Liczba miejsc pracy, które mają powstać w ramach Pi 9v zostały wskazane we wskaźnikach rezultatu w poszczególnych RPO, dlatego proponuje się określenie wskaźnika na wzór pkt. c, i).	Uwaga uwzględniona.
525	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	4.4	19	b	Proponuje się usunięcie niniejszego pkt.	Zapisy powielają typ działań możliwych do realizacji w ramach działań dot. rozwoju ekonomii społecznej, wskazanych m.in w linii demarkacyjnej tj. tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.	Wyjaśnienie: Jeżeli RPO umożliwia realizację tego rodzaju działań jako odrębnych od koordynacji to mogą być one realizowane zgodnie z zapisami RPO, wtedy jednak należy zadbać o niepowielanie działań przez ROPS. Zmiana katalogu nie jest możliwa ze względu na fakt, iż był on negocjowany z KE.
526	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	4.4	19	c	Proponuje się usunięcie niniejszego pkt.	Zapisy wpisują się w typ działań możliwych do realizacji w ramach działań dot. rozwoju ekonomii społecznej, wskazanych m.in w linii demarkacyjnej tj. tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.	Wyjaśnienie: Jeżeli RPO umożliwia realizację tego rodzaju działań jako odrębnych od koordynacji to mogą być one realizowane zgodnie z zapisami RPO, wtedy jednak należy zadbać o niepowielanie działań przez ROPS. Zmiana katalogu nie jest możliwa ze względu na fakt, iż był on negocjowany z KE.
527	Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	Rozdział 3	6	g	osoby z gospodarstw domowych bez osób pracujących lub z jedną osobą pracującą	Wydaje się zasadnym dookreślenie tej grupy osób, które będą definiowane jako zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jedna osoba pracująca w gospodarstwie domowym (np. pięcioosobowym) niekoniecznie musi stanowić, iż dany członek takiego gospodarstwa domowego jest zagrożony ubóstwem.	Uwaga uwzględniona.
528	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Rozdział 3	2		W definicji deinstytucjonalizacji usług należy doprecyzować konkretnie jakich usług ona dotyczy.	Definicja nie wyjaśnia w pełni pojęcia deinstytucjonalizacji usług.	Uwaga częściowo uwzględniona. Proces ten dotyczy usług świadczonych w formach instytucjonalnych, które zostały w Słowniku zdefiniowane.
529	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Rozdział 3	3		Definicję mechanizmu racjonalnych usprawnień należy uprościć i napisać bardziej zrozumiale.	Definicja nie wyjaśnia pojęcia mechanizmu racjonalnych usprawnień.	Wyjaśnienie: Definicję wykreślono ze względu na fakt, że stanowiła powielenie zapisów z Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji. Ponadto wykreślono pkt. Wytycznych który zawierał odniesienie do definicji, w związku z tym możliwe było zrezygnowania z wykazywania definicji.
530	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Rozdział 3	5		W przytoczonej w tym punkcie definicji należy zmienić określenie opiekuna nieformalnego na opiekuna niezawodowego.	Przytoczony w definicji przykład osoby opiekującej się członkiem rodziny jest bardzo wątpliwy. Rodzice opiekujący się swoimi dziećmi są jak najbardziej opiekunami formalnymi, a nie nieformalnymi.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono na opiekuna faktycznego.
531	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Rozdział 3	18	a	Punkt należy usunąć.	Liczba pensjonariuszy nie powinna stanowić kryterium świadczenia usług w formie instytucjonalnej.	Uwaga nieuwzględniona. Liczba mieszkańców różnych placówek ma znaczenie dla jakości realizowanych usług i indywidualnego podejścia do usług. Wynika to wprost z Europejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

532	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.1	2		W punkcie 2) należy wykreślić zapis "o ile odbywa się ono wraz ze wsparciem dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym".	Nie można uzależniać wsparcia do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym od możliwości wsparcia tych osób, gdyż mogą występować sytuacje, w których osoby zagrożone odmawiają pomocy/współpracy a otoczeniu jest ona potrzebna.	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady celem jest aktywizacja lub wsparcie usługami osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, więc nie jest zasadne realizowanie wsparcia tylko do otoczenia. Nie oznacza to że dana forma wsparcia musi być adresowana i do otoczenia i do osób w tym samym czasie. Zapis mówi jedynie że nie można wsparciem obejmować wyłącznie otoczenia.
533	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.1	8		Należy zaznaczyć, iż nie dotyczy EFRR.	IZ RPO może wspierać infrastrukturę zakładów karnych w ramach EFRR.	Uwaga nieuwzględniona. Pkt 8 mówi o wsparciu osób. Wsparcie dla infrastruktury nie jest kierowane do osób. Ponadto rozdział 4.1 mówi o wsparciu z EFS. EFRRowi poświęcony jest odrębny rozdział.
534	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.2	5		Zapis należy uzupełnić: "IZ RPO zapewnia odpowiednio do potrzeb , że proces wsparcia osób, rodzin i środowisk lokalnych (...)".	Wsparcie powinno zostać dostosowane do potrzeb poszczególnych osób, rodzin, środowiska i lokalnych społeczności.	Uwaga nieuwzględniona. Co oznacza "odpowiednio do potrzeb". To sformułowanie pozostawia bardzo duże pole do interpretacji. Ścieżka reintegracji jest instrumentem indywidualizacji wsparcia i zapewnienia jego kompleksowości. W związku z tym co do zasady jest konieczna.
535	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.3	3		Zapis należy uzupełnić: "IZ RPO zapewnia, że nie są tworzone nowe miejsca realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych dla osób, które mogą być objęte usługami świadczonymi w lokalnej społeczności ".	W zakresie pewnych grup odbiorców usług pomocy społecznej nie jest możliwa inna niż instytucjonalna forma wsparcia. Jak wskazują same Wytyczne są to np.: osoby chore psychicznie stwarzające zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia wymagające całodobowej opieki.	Uwaga częściowo uwzględniona.
536	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.3.1	3		Należy usunąć ograniczenie dotyczące możliwości usług opieki nad osobami niesamodzielnymi jedynie do 20 miejsc.	Takie ograniczenie nie wynika z obowiązujących przepisów i nie powinno być wprowadzane. W efekcie takiego sztucznego podziału powielane będą w sposób zbędny struktury pomocy społecznej, np. zamiast jednej świetlicy socjoterapeutycznej w danej miejscowości dla 30 osób będą musiały powstać 2 dla 15 osób każda.	Uwaga nieuwzględniona Limit zwiększono do 30 miejsc. Polska zobowiązała się w Umowie Partnerstwa do wspierania procesu deinstytucjonalizacji, czyli przejścia od usług świadczonych w instytucjach do usług świadczonych w środowisku lokalnym. W związku z tym konieczne jest wskazanie limitu miejsc. Wprowadzenie innych kryteriów np. niezależnego życia, indywidualizacji potrzeb, kultury organizacyjnej itd. wzbudziło wiele wątpliwości i uwag do Wytycznych. Zwracano uwagę na ich subiektywizm. Limit miejsc jest kryterium obiektywnym. Jednocześnie Wytyczne przewidują możliwość wsparcia dla podmiotów powyżej 30 osób, aby wspierać je w procesie przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej. Należy zaznaczyć że deinstytucjonalizacja dotyczy usług całodobowych. Świetlice środowiskowe mogą mieć większą liczbę dzieci.
537	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	2	a	Należy dodać oprócz gmin również powiaty.	Budynki stanowiące element infrastruktury społecznej mogą być również własnością powiatów.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z wskazywania właścicieli infrastruktury.
538	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	2	c, d	Punkty należy usunąć.	Projekty polegające wyłącznie na zakupie lokali mieszkalnych są wątpliwe m. in. z powodu zapisów Wytycznych w zakresie kwalifikowalności ograniczających wydatki na nieruchomości do 10% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne mówią o kupnie lokali ale pod warunkiem zgodności zakupu z wytycznymi o kwalifikowalności wydatków. A to oznacza limit 10% na tego rodzaju wydatki.

539	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Spis treści/rozdział 4/ podrozdział 4.5		Rozdział 4. Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS, dotyczy projektów realizowanych z EFS. Natomiast podrozdział 4.5 dotyczy projektów finansowanych z EFRR. Taki układ jest niewłaściwy i nielogiczny. W związku z powyższym podrozdział nr 4.5 powinien zostać zmieniony na Rozdział 5	Zaproponowany układ dokumentu zapewni jego przejrzystość i prawidłowe przyporządkowanie wymagań do poszczególnych funduszy.	Uwaga uwzględniona.
540	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	2	Dodać w ostatnim akapicie "z zastrzeżeniem postanowień niniejszego podrozdziału, programu operacyjnego i wytycznych programowych ".	Wytyczne nie obejmują specyfikę poszczególnych programów operacyjnych, narzucając pewne wymogi i zakresy wsparcia niekoniecznie uwzględnione w tych programach. Dlatego konieczne jest odwołanie również do treści RPO i Wytycznych programowych.	Uwaga uwzględniona.
541	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	5	Zapis należy uzupełnić: "IZ RPO zapewnia preferencje dla rozwoju infrastruktury społecznej, w zależności od potrzeb , w następujących obszarach".	Wytyczne nie obejmują specyfikę poszczególnych programów operacyjnych, narzucając pewne wymogi i zakresy wsparcia niekoniecznie uwzględnione w tych programach.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano, że wsparcie dla infrastruktury odbywa się z uwzględnieniem regionalnej diagnozy/analizy. Zrezygnowano z wskazywania preferencji we wsparciu infrastruktury, z wyłączeniem infrastruktury wspierającej rozwój usług w środowisku lokalnym. O preferencjach tych mowa w Umowie Partnerstwa.c v
542	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	6	Dodać od zdania "...o ile przewiduje to RPO oraz Wytyczne programowe ".	Wytyczne nie obejmują specyfikę poszczególnych programów operacyjnych, narzucając szczegółowe wymogi i zakresy wsparcia, niekoniecznie uwzględnione w tych programach. Dlatego konieczne jest odwołanie również do treści RPO i Wytycznych programowych.	Uwaga uwzględniona.
543	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Podrozdział 4.5	3	Dodać do zdania "IZ RPO zapewnia, że inwestycje infrastrukturalne są realizowane zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz wytycznymi programowymi , w tym są przestrzegane regulacje dotyczące: a) wydatków niekwalifikowalnych; b) wydatków kwalifikowanych c) przychodów d) trwałości projektów".	IZ może opracować wytyczne programowe np. doszczegółowiające Wytyczne MIR, zatem niezbędne jest uwzględnienie w treści omawianych Wytycznych również dokumentu opracowanego przez IZ. Dodać należy również regulacje dot. kosztów kwalifikowania".	Uwaga nieuwzględniona. Praktycznie wszystkie elementy wytycznych mogą być doszczegółowione w ramach wytycznych programowych. W związku z tym nie jest zasadne dopisywanie wyłącznie w tym punkcie zgodności z wytycznymi programowymi.
544	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	Poddrozdział 4.2	20	Zapis wskazuje na możliwość utworzenia nowych Zakładów Aktywności Zawodowej ze środków unijnych. Postulujemy o wykreślenie tego zapisu i nadanie następującego brzmienia w pkt 20. "Wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania w ZAZ odbywa się w szczególności poprzez zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością w ZAZ oraz wykorzystanie w tych podmiotach usług aktywnej integracji stymulujących do opuszczenia ZAZ".	Możliwość utworzenia nowych Zakładów Aktywności Zawodowej dzięki wsparciu z EFS powoduje, że po zaprzestaniu ich finansowania ze środków unijnych, obowiązek ten przejmuje samorząd województwa (ze środków PFRON), na dzień dzisiejszy nie jest wiadome czy będzie w stanie zapewnić środki finansowe na działalność nowoutworzonych ZAZ w wystarczającej wysokości.	Uwaga uwzględniona.

545	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	Podrozdział 4.4	20		Proponujemy zwiększenie ogólnej kwoty na koordynację oraz zwiększenie kwoty średniorocznych wydatków na ten cel.	Zaplanowane działania różnią się pomiędzy latami. Ograniczenie kwoty wydatków rocznie, ogranicza możliwości działania i sprawia, że budżet jest sztywny a wsparcie nie zawsze jest dostosowane do zmieniających się potrzeb beneficjentów.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytucznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
546	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	Podrozdział 4.4.	9		Wytuczne zakładają udzielanie dofinansowania OWES na okres nie krótszy niż 36 miesięcy, podczas gdy proces akredytacji OWES przewiduje udzielenie akredytacji na okres 24 miesięcy- brak informacji na temat funkcjonowania OWES w momencie gdy np. straci akredytację w okresie dofinansowania w ramach PI 9 z EFS.	Proces akredytacji OWES zakłada udzielenie jej na okres 24 miesięcy, natomiast "IZ RPO zapewnia, że co do zasady wybór OWES następuje na okres nie krótszy niż 36 miesięcy". Brak jest informacji co w przypadku kiedy w lub po okresie akredytacji (a w okresie dofinansowania) OWES zostanie pozbawiony akredytacji, jak zostanie zapewniona ciągłość dostępu do usług ekonomii społecznej.	Uwaga nieuwzględniona Termin celowo nie są tożsame. Dzięki takiemu mechanizmowi OWESy będą bardziej zmobilizowane do poddania się procesowi kolejnej akredytacji jeszcze w okresie trwania projektu.
547	Stowarzyszenie ESWIP	Rozdział 3	10	d	podpunkt iii, spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, dodać - spółdzielnie socjalne	Dopisanie spółdzielni socjalnej (jako podmiotu prawnego określonego osobną ustawą niż pozostałe wymienione	Uwaga uwzględniona
548	Stowarzyszenie ESWIP	Rozdział 3	14	a	należy wskazać kto będzie dokonywał weryfikacji zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym/ubóstwem	należy dookreślić podmiot odpowiedzialny za weryfikację, gdyż brak tej informacji może wprowadzić chaos przy monitoringu wskaźników	Uwaga nieuwzględniona. Do czasu wejścia w życie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym muszą być stosowane rozwiązana przejściowe. Za realizację PO w tym za wskaźniki odpowiada IZ RPO, która gromadzi je na podstawie danych od beneficjentów. W praktyce weryfikacji będzie dokonywał beneficjent lub inny podmiot (w przypadku PO WER i instrumentów zwrotnych pośrednik finansowy). Jednocześnie w przypadku dopuszczenia przedsiębiorstw społecznych jako beneficjentów weryfikacji będzie dokonywała instytucja ogłaszająca konkurs. Biorąc więc pod uwagę różnorodność sytuacji jakie mogą wystąpić, nie jest zasadne wskazywanie szczegółowe kto za to odpowiada, bo jest to zależne od etapu wdrażania programu (wybór wniosków o dofinansowanie, realizacja projektów).
549	Stowarzyszenie ESWIP	Rozdział 4	23		Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej jest weryfikowane w terminie od trzech do sześciu miesięcy od zakończenia udziału w projekcie.	wskaźnik określający utworzenie nowym miejsc pracy, poprzez działanie inkubacyjne OWIES jest niezgodny z pozostałymi zapisami dot.: suwerenności podmiotów ekonomii społecznej (pod względem ekonomicznym w szczególności). Ponadto utworzenie miejsca pracy na okres 6 miesięcy jest niezgodne z wszystkimi do tej pory określonymi przepisami dot. min. 12 miesięcznego okresu zatrudnienia. Ponadto wymóg powołania aż 10-12 bądź 20-25 miejsca pracy w PES w ciągu roku jest mało realny, gdyż większość powiatów nie może poszczycić się aż tak wysokim zatrudnieniem w ramach PES.	Uwaga nieuwzględniona. Wydłużenie okresu mogłoby spowodować trudności z uzyskaniem informacji od uczestników, zamazywałoby rzeczywisty wpływ projektu na efektywność.

550	Stowarzyszenie ESWIP	podrozdział 4.4	c	II	ii. wskaźnik 6: w wyniku działalności OWES wzrosły obroty przedsiębiorstw objętych wsparciem o 5% w skali roku/podmiot zwiększył swoje możliwości biznesowe/rozwoju/przygotował plan strategiczny	jeśli współpracownik dotyczy utrzymania się podmiotu na rynku w ogóle (z różnych przyczyn), może dotyczyć przebranzowienia, nie ma możliwości zwiększania obrotów do pewnego etapu	Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki wynikają ze standardów efektywnościowych usług OWES i zostały dobrane w uzgodnieniu z Komisją Europejską w trakcie negocjacji RPO. Zmiany w brzmieniu wskaźników mogą mieć charakter doprecyzowujący, jednak nie jest możliwe całkowite zmienianie wskaźnika lub jego usuwanie.
551	Stowarzyszenie ESWIP	Podrozdział 4.4.	11	b	podpunkt i, wskaźnik 3. - wykreślić	wskaźnik określający utworzenie nowym miejsc pracy, poprzez działanie inkubacyjne OWIES jest niezgodny z pozostałymi zapisami dot.: suwerenności podmiotów ekonomii społecznej (pod względem ekonomicznym w szczególności). Ponadto utworzenie miejsca pracy na okres 6 miesięcy jest niezgodne z wszystkimi do tej pory określanymi przepisami dot. min. 12 miesięcznego okresu zatrudnienia. Ponadto wymóg powołania aż 10-12 bądź 20-25 miejsca pracy w PES w ciągu roku jest mało realny, gdyż większość powiatów nie może poszczycić się aż tak wysokim zatrudnieniem w ramach PES.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskaźniki wynikają ze standardów efektywnościowych usług OWES i zostały dobrane w uzgodnieniu z Komisją Europejską w trakcie negocjacji RPO. Zmiany w brzmieniu wskaźników mogą mieć charakter doprecyzowujący, jednak nie jest możliwe całkowite zmienianie wskaźnika lub jego usuwanie. Odstąpiono od zapisów wskazujących na konkretną liczbę miejsc pracy. Określono to jako zadanie 17
552	UMWW	1	3		Propozycja podania ustawy o pomocy społecznej- jako " ustawa"	Ustawa jest cytowana na str 6,7,10,11,12,14,20,21,24,27,34 - wystarczy skrót	Uwaga nieuwzględniona. W Wytycznych wielokrotnie wymienia się też inne ustawy. Mogłoby powstać niezrozumienie, o którą ustawę w danym miejscu chodzi
553	UMWW	2	7	d	Sugeruje się doprecyzowanie terminu opublikowania wytycznych dotyczących usług opieki zdrowotnej w ramach PI 9iv oraz infrastruktury zdrowotnej w ramach PI 9a w wytycznych bądź odrębnym piśmie	W związku z przygotowaniem Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych WRPO niezbędnym jest znajomość szczegółowych wytycznych odnośnie usług opieki zdrowotnej.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie są miejscem do informowania o harmonogramie prac nad innymi wytycznymi.
554	UMWW	2.	2)		Zapisano, że "Wytyczne mają także za zadanie wspierać proces integrowania i indywidualizacji usług świadczonych przez różne podmioty zarówno na poziomie reform systemowych, jak i na poziomie wsparcia bezpośredniego, w celu zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym wsparcia o najwyższej jakości (adekwatnego do potrzeb, skutecznego i efektywnego). Dodatkowo, Wytyczne służą zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w kreowaniu polityki społecznej oraz realizacji działań na rzecz promocji włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, w szczególności w zakresie aktywnej integracji oraz usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym". Ten zapis precyzuje rolę wytycznych. Wytyczne mają służyć przede wszystkim skutecznej realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego. Proces integrowania i indywidualizacji usług, zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej itp. są celem interwencji EFS w tym zakresie, a nie celem wytycznych.	Rozumienie celu przygotowania wytycznych	Uwaga uwzględniona.
555	UMWW	3			Zasadnym byłoby wprowadzenie definicji osób z niepełnosprawnością.	W celu uniknięcia błędnego definiowania powyższego pojęcia sugeruje się wprowadzenie do słownika pojęć szczegółowej definicji wskazującej na sposób definiowania osób z niepełnosprawnością w rozumieniu MIR.	Uwaga uwzględniona.

556	UMWW	3			Sugeruje się wprowadzenie definicji mieszkania wspomaganego i mieszkania treningowego.	W związku z tym, iż w ustawodawstwie krajowym szczegółowe odniesienie znajduje się tylko w stosunku do mieszkań chronionych proponuje się wyróżnienie w słowniku pojęć rodzajów mieszkań wraz z ich charakterystyką, gdyż poszczególne regionalne programy operacyjne przewidują taki rodzaj wsparcia.	Uwaga uwzględniona.
557	UMWW	3	6	g	Należy uszczegółowić zapis, że jako osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w przypadku gospodarstw domowych z jedną osobą pracującą wytyczne mają na myśli gospodarstwa składające się z co najmniej dwóch osób.	Definicja wskazuje, że w przypadku gospodarstw domowych jednoosobowych z jedną pracującą osobą, osoba ta traktowana jest jako zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Należy uszczegółowić zapis, że jako osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w przypadku gospodarstw domowych z jedną osobą pracującą wytyczne mają na myśli gospodarstwa składające się z co najmniej dwóch osób.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wskazywania tych kategorii osób w katalogu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
558	UMWW	3	18		Sugeruje się ponowne przeanalizowanie definicji usługi w formie instytucjonalnej, wprowadzenie ewentualnych zmian wraz ze źródłem podanej definicji.	Definicja w obecnym kształcie sugeruje, iż usługi w formie instytucjonalnej odnoszą się wyłącznie do osób, które nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia.	Uwaga uwzględniona.
559	UMWW	4.1	22		Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej	może również usmieścić tę definicję w słowniczku?	Uwaga nieuwzględniona. Termin ten występuje głównie w jednej części dokumentu, gdzie został kompleksowo opisany. Nie jest więc zasadne kopiowanie właściwie wszystkich tych zapisów do słowniczka.
560	UMWW	4.1.	12-14, 25-26	-	Modyfikacja sformułowania: "IZ PO WER i IZ RPO stosuje mechanizmy" na "IZ PO WER i IZ RPO stosują mechanizmy" itd..	Słowo "stosować" odnosi się do dwóch podmiotów, nie jednego. Należy dopasować konsekwentnie do formy stosowanej w całym dokumencie.	Uwaga uwzględniona.
561	UMWW	4.1.	5)	a)	Użyty zwrot "a) zapewnienie, że preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby lub rodziny korzystające z PO PŻ" zastąpić zwrotem "uwzględni możliwość objęcia wsparciem EFS na zasadach preferencyjnych osób lub rodzin korzystających z PO PŻ"	O wprowadzeniu takich preferencji powinna decydować IZ RPO	Uwaga nieuwzględniona. Zapis ma na celu wzmocnić proces wychodzenia z ubóstwa osób, które korzystają z pomocy żywnościowej. Taki zapis stanowi także realizację zapisów Umowy Partnerswa i zobowiązań przyjętych w trakcie negocjacji dotyczącej koordynacji instrumentów takich jak EFS i Europejski Fundusz Pomocy Żywnościowej. Ma zwiększyć skuteczność podejmowanych działań i prowadzić do realizacji celów Strategii EU2020
562	UMWW	4.3.2	6	str. 26	IZ RPO zapewnia, że (...) prowadzonych w formie pracy podwórkowej	Propozycja podania definicji lub opisu	Uwaga nieuwzględniona. Praca podwórkowa to jedna z form wsparcia w opiece i wychowaniu wynikająca z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
563	UMWW	4/4.1	4		Sugeruje się usunięcie zapisu dotyczącego zapewnienia preferowania wsparcia w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.	Zapis w powyższym kształcie stanowi ingerencję w RPO zatwierdzony przez Komisję Europejską, jest zatem nie do przyjęcia przez Instytucję Zarządzającą.	Uwaga nieuwzględniona. Obszary rewitalizowane są wskazane jako obszary strategicznej interwencji w Umowie Partnerstwa i ich wspieranie powinno być preferowane. Jednocześnie do Wytycznych wprowadzono zapis zgodnie z który obowiązuje zasada wyższości zapisów RPO nad Wytycznymi w przypadku wystąpienia sprzeczności w obydwu dokumentach. Jeżeli w ramach RPO nie przewidziano działań rewitalizacyjnych z EFRR to siłą rzeczy nie ma możliwości preferowania osób z obszarów rewitalizowanych. Uwzględnienie kwestii społecznych w procesach rewitalizacyjnych.

564	UMWW	4/4.1	10	e	Należałoby zobowiązać beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonania diagnozy uczestników projektu i wyboru głównych narzędzi wsparcia również z Powiatowym Urzędem Pracy w przypadku osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne	Konsultacja grupy docelowej z Powiatowym Urzędem Pracy ułatwi właściwy dobór wsparcia dla grupy docelowej projektu oraz efektywnego zastosowania instrumentów aktywnej integracji, co pozytywnie wpłynie na jakość świadczonych w projekcie działań.	Wyjaśnienie: MIR zrezygnował z tego punktu. Takie działania kazdorazowego konsultowania z OPS każdej indywidualnej osoby mogłoby sparaliżować proces wsparcia.
565	UMWW	4/4.1	16		IZ sugeruje zmianę sformułowania z "w szczególności" na "na przykład".	Użycie sformułowania "w szczególności" wskazuje na konieczność profilowania interwencji na wszystkich wskazanych płaszczyznach, co wg IZ nie jest zasadne.	Uwaga nieuwzględniona. Tak. Oznacza to tyle, że wszystkie aspekty dotyczące problemów, potrzeb, grup docelowych, oczekiwanych rezultatów, typów operacji i wykorzystywanych instrumentów mają być brane pod uwagę przy planowaniu interwencji. Nie należy wybiórczo patrzeć na pewne elementy ale w sposób kompleksowy. Takie zapisy gwarantują kompleksowe podejście do interwencji.
566	UMWW	4/4.1	21		Należałoby wprowadzić możliwość dokonania diagnozy uczestników nie tylko przez pracownika socjalnego i doradcę, ale również przez psychologa bądź psychoterapeutę zatrudnionego u projektodawcy (np. w przypadku NGO) lub też przez kierownika danej placówki lub wychowawcę jak w przypadku WTZ lub OHP.	Należy uszczegółowić jakie osoby dokonują diagnozy stopnia wykluczenia społecznego uczestników projektu rozpoczynających udział w projekcie w przypadku gdy projektodawcą jest organizacja pozarządowa. Na podstawie doświadczeń beneficjentów działających w obszarze włączenia społecznego w PO KL diagnozy takiej dokonuje pracownik socjalny, psycholog, psychoterapeuta zatrudniony u projektodawcy na umowie o pracę lub umowy zlecenie, który zostaje oddelegowany do OPS lub gminy będącej partnerem projektodawcy lub też z którą projektodawca ma podpisane porozumienie. W przypadku gdy beneficjentami ostatecznymi są uczestnicy WTZ, OHP diagnozy takiej dokonuje kierownik danej placówki lub wychowawca. OPS, gminy itp. posiadają bazę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy chcą wziąć udział w określonych formach aktywizacji.	Uwaga uwzględniona.
567	UMWW	np. 4/4.1 4.2	25 6		Instytucja Zarządzająca nie wyraża zgody na zobowiązania zamieszczone w wielu miejscach Wytycznych, które obligują IZ do zapewnienia realizacji wielu zadań, które z punktu widzenia IZ powinny leżeć po stronie beneficjenta tudzież wykonanie ich byłoby niemożliwe lub też uniemożliwiłoby realizację zaplanowanych w programie regionalnym celów. IZ poprzez zastosowanie szeregu kryteriów/zapisy w regulaminach konkursów może zagwarantować, że wybór projektów będzie zgodny z dokumentami programowymi, jednakże ciężar prawidłowej realizacji projektu powinien spoczywać po stronie indywidualnego projektodawcy. Zapisy Wytycznych w takim kształcie są nie do przyjęcia dla IZ RPO.	Np. W obecnym kształcie Wytyczne nakładają na Instytucję Zarządzającą obowiązek zapewnienia ciągłości dostępu do usług wsparcia ekonomii społecznej w całym okresie programowania. W sytuacji obowiązku posiadania przez OWES-y akredytacji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ewentualna utrata akredytacji po upływie 2 lat (uwarunkowania zewnętrzne) powoduje brak możliwości zapewnienia przez IZ ciągłości dostępu do usług wsparcia, a tym samym niemożność wywiązania się ze zobowiązań nałożonych przez niniejsze Wytyczne. Ponadto zobligowanie IZ RPO do zapewnienia kontynuacji wsparcia w ramach PI 9v w odniesieniu do osób, których ścieżka reintegracyjna zakłada utworzenie przedsiębiorstwa społecznego lub zatrudnienie w takim przedsiębiorstwie jest nie do przyjęcia przez Instytucję Zarządzającą, która może dążyć do takich rozwiązań poprzez np. stosowanie kryteriów, lecz w żadnym wypadku nie może tego zapewnić gdyż jest to niezależna decyzja beneficjenta.	Uwaga nieuwzględniona. IZ ma możliwość oddziaływania na beneficjentów. MIR ma instrumenty jedynie do oddziaływania na IZ.
568	UMWW	4.2.	7		nie jest jednoznaczne, czy tworzenie usługi (np. utworzenie nowego miejsca w ośrodku wsparcia dziennego) jest kwalifikowane jako „realizacja usługi” czy „rozwój usługi”. Punkt 16 sugeruje, że tworzenie usługi może być rozumiane jako realizacja usługi.		Wskazany punkt wytycznych dotyczy ścieżki reintegracji a nie usług. Uwaga niezrozumiała.
569	UMWW	4/4.2	10		Należy zmienić datę w ustawie o pomocy społecznej z 2003 na 2004 r.	Uwaga techniczna.	Uwaga uwzględniona.

570	UMWW	4/4.2	21		Proponuje się doprecyzowanie zapisu, iż decyzja co do ewentualnego dopuszczenia możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu w konsultacji z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.	W związku z tym, iż Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dysponuje danymi w takim zakresie, zasadnym wydaje się konsultacja decyzji o utworzeniu WTZ właśnie z ROPS.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis w części ogólnej (rodział 4.1) o obowiązku konsultacji kierunków interwencji z ROPS.
571	UMWW	4/4.2	22		Sugeruje się możliwość finansowania turnusów rehabilitacyjnych w ramach PI 9i, bądź ewentualne umożliwienie finansowania ich w ramach wkładu własnego.	W związku z tym, iż turnus rehabilitacyjny jest jedną z dwóch podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych IZ sugeruje możliwość finansowania powyższych w ramach aktywnej integracji. W sytuacji braku zgody na zaproponowaną zmianę, należałoby rozważyć możliwość finansowania turnusów w ramach wkładu własnego, gdyż uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych łącząc w sobie formę rehabilitacji oraz elementy wypoczynku służyć usprawnianiu społecznemu i fizycznemu osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę kontrolę przeprowadzoną przez Najwyższą Izbę Kontroli IZ sugeruje zwrócenie uwagi beneficjenta na wybór organizatora turnusu, tak by turnusy nie były przeprowadzane z pominięciem lub przy marginalnym udziale elementów rehabilitacji społecznej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Fakt popularności instrumentu nie ma związku z jego skutecznością i efektywnością w kontekście celów zatrudnieniowych EFS. Turnusy mogą być finansowane z PFRON. Środki EFS nie mogą zastępować finansowania krajowego, muszą być wydatkowane zgodnie z zasadą dodatkowości. Doprecyzowano kwestie wkładu własnego. Jednocześnie jeżeli w RPO wskazano turnusy rehabilitacyjne, to mogą być one finansowane przez IZ RPO, zgodnie z zasadą nadrzędności RPO nad Wytycznymi. Kwestię organizatora turnusów może dookreślić IZ RPO.
572	UMWW	4/4.2 i 4.3.2 4/4.3.3	23 4 3		Sugeruje się usunięcie zobowiązań leżących po stronie IZ RPO dotyczących zachowania trwałości.	Institucja Zarządzająca nie widzi zasadności we wprowadzaniu dodatkowych zobowiązań odnośnie zachowania trwałości. W ramach RPO zaplanowano wskaźniki gwarantujące efektywność funkcjonowania obiektów/ instytucji w długim okresie czasu, które były negocjowane z Komisją Europejską, zatem nie ma powodu by Wytyczne dodatkowo nakładały na Instytucje Zarządzające kolejne obowiązki dotyczące zachowania trwałości.	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie wymogów dotyczących trwałości jest konieczne. Bez odpowiedniego zabezpieczenia np. w postaci wymogów trwałości określonych w wytycznych osiągnięcie wskaźników długoterminowych.
573	UMWW	4.4.	3)	b)	Co oznacza sformułowanie "ekonomizacja podmiotów ekonomii społecznej"?	Wątpliwość	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
574	UMWW	4/4.3	1		IZ proponuje wprowadzenie możliwości konsultowania uwarunkowań wewnątrzregionalnych w porozumieniu z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.	W celu uniknięcia dodatkowych kosztów badań na potrzeby definiowania obszarów kwalifikujących się do otrzymania wsparcia IZ proponuje wykorzystanie potencjału, badań przeprowadzanych w tym zakresie przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis dotyczący współpracy z ROPS przy profilowaniu interwencji.
575	UMWW	4/4.3.1	6		Należałoby zmienić obowiązek beneficjenta do zachowania trwałości miejsc opieki na obowiązek zachowania trwałości miejsc świadczenia usług.	W wyniku negocjacji z Komisją Europejską przyjęto specyficzne dla programów wskaźniki rezultatu odpowiadające ich celom szczegółowym, zatem IZ stoi na stanowisku, iż narzucenie przez Wytyczne odrębnych wskaźników stoi w sprzeczności z ustaleniami poszczególnych RPO.	Uwaga uwzględniona.
576	UMWW	4/4.4	3	a i b	Sugeruje się zmianę treści obu punktów na tworzenie nowych PES o ile przyczynią się do stworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym lub tworzenie nowych miejsc pracy w PES.	Zasadnym byłoby zapewnienie możliwości wsparcia nie tylko tworzenia nowych przedsiębiorstw społecznych, ale również wsparcie powstawania wszystkich podmiotów ekonomii społecznej, a co za tym idzie - nowych miejsc pracy w istniejących już podmiotach.	Uwaga nieuwzględniona. Działania KPRES kładą nacisk na rozwój przedsiębiorczości społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Stąd koncentracja na przedsiębiorstwach społecznych. Jednocześnie Wytyczne umożliwiają tworzenie miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie w celu przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwa społeczne, pod warunkiem, że przyczyni się to do stworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Częściowo więc uwaga została uwzględniona. Ponadto wskaźnik z WLWK mierzy liczbę miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych.

577	UMWW	4/4.4	11	b i	Proponuje się uwzględnienie na Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych 2014-2020 wskaźnika efektywnościowego nr 3 wskazanego w punkcie 11 b i.	Uwzględnienie wskaźnika nr 3 na Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych 2014-2020 pozwoli na monitorowanie wskaźnika na poziomie krajowym.	Wyjaśnienie: Brzmienie wskaźnika zostało przeformułowane. WLWK zawiera wskaźnik "liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych".
578	UMWW	4.4.	11)	c)	zapisano, że wskaźnikiem efektywnościowym jest wzrost "wzrosły obroty w przedsiębiorstwach objętych wsparciem o 5% w skali roku w wyniku działalności OWES". Nie jest jasne, o jaki rok chodzi: kalendarzowy, ostatnie 12 miesięcy działalności.	Wątpliwość. Jeżeli wskaźnik ten jest zdefiniowany na liście WLKW, to powinno być wskazanie.	Uwaga uwzględniona.
579	UMWW	4/4.4	13		Brak wskazania metodologii pomiaru wskaźnika nr 6.	W związku z brakiem wskazania metodologii pomiaru wskaźnika, IZ proponuje pomiar w oparciu o deklaracje PES składane do OWES. W ramach Pomocy Technicznej ani kosztów jednostkowych wsparcia zaplanowanych dla OWES nie uwzględniono dodatkowych środków na pomiar i przedstawianie postępów w osiągnięciu wskaźników efektywnościowych (wskaźnik nr 6)	Wyjaśnienie: W wytycznych nie jest planowane wskazywanie metodologii pomiaru. Nie wskazano jej dla żadnego ze wskaźników, więc nie jest zasadne wskazywanie jej dla jednego wskaźnika.
580	UMWW	4.4.	14)		Z użytego sformułowania "14) IZ PO WER oraz IZ RPO zapewniają współpracę pośredników finansowych i OWES" usunąć IZ RPO.	IZ RPO zgodnie z punktem 3 tego rozdziału udziela dotacji zwrotnej. Instrumenty finansowe mogą być stosowane zgodnie z punktem 2 niniejszego rozdziału w PO WER. W związku z tym IZ RPO nie ma możliwości zapewnienia współpracy pośredników finansowych i OWES.	Uwaga nieuwzględniona. IZ PO WER nie ma możliwości zobowiązania OWES do współpracy z pośrednikami finansowymi. Może to zrobić tylko podmiot wybierający OWES, czyli IZ RPO. Z kolei IZ PO WER zobowiąże pośredników finansowych do współpracy z OWES. Każda z instytucji zobowiązuje do współpracy w zakresie na jaki ma na to wpływ. Jednocześnie w pkt 3 jest mowa o dotacjach bezzwrotnych a nie o dotacjach zwrotnych.
581	UMWW	4/4.4	20		Sugeruje się usunięcie zapisu dotyczącego maksymalnej kwoty przeznaczonej na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej.	IZ uważa, że kwestie dotyczące wysokości środków powinny pozostać w gestii Instytucji Zarządzającej. Niezasadnym jest zatem wprowadzanie obowiązku zapewnienia maksymalnego budżetu na poziomie niższym niż instytucja zaplanowała na wcześniejszym etapie.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytycznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
582	UMWW	4.5.	1)		Treść punktu zmienić z: "IZ RPO zapewnia, że inwestycje realizowane ze środków EFRR służą realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i walki z ubóstwem" na następującą: "Z RPO zapewnia, że inwestycje w zakresie infrastruktury społecznej realizowane ze środków EFRR w ramach PI 9a służą realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i walki z ubóstwem"	Nie wszystkie inwestycje realizowane ze środków EFRR w RPO służą realizacji tych celów.	Uwaga uwzględniona.

583	UMWW	Wykaz skrótów			Dodać do listy rozwinęcia pozostałych skrótów używanych w tekście, np.: CIS (str. 17, rozdz. 4.1. pkt. 22b), KIS (str. 17, rozdz. 4.1. pkt. 22a); PUP (str. 18, rozdz. 4.1. pkt. 22a);	Wykaz skrótów powinien obejmować rozwinęcia wszystkich skrótów użytych w treści wytycznych	Uwaga uwzględniona.
584	DKI	3	6	i	osoby zagrożone eksmisją	Błąd literowy	Uwaga uwzględniona.
585	DKI	3	20		usługi są świadczone	Błąd literowy	Uwaga uwzględniona.
586	DKI	4.2	9		usługi aktywizacyjne	Błąd literowy	Uwaga uwzględniona.
587	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.1	pkt. 4	nd	proponujemy usunięcie zapisu	Wskazane preferencje defaworyzują osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spoza obszarów rewitalizowanych, pomimo że potrzebują równie intensywne wsparcia w obszarze społeczno-zawodowym	Uwaga nieuwzględniona. Obszary rewitalizowane są wskazane jako obszary strategicznej interwencji w Umowie Partnerstwa i ich wspieranie powinno być preferowanie. Nie oznacza to dyskryminacji pozostałych obszarów. Interwencja musi być kierowana tam gdzie jest najbardziej potrzebna, dzięki której możliwe będzie zwiększenie spójności w rozwoju całego regionu. Preferowanie nie oznacza że cała interwencja ma być przeznaczona tylko na obszary rewitalizowane.
588	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.1	pkt. 5	a	proponujemy usunięcie zapisu	Nie można założyć, że wszystkie rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym otrzymują wsparcie w ramach PO PŻ. Zatem nie można ograniczać im dostępu do wsparcia w ramach innych PO. Proponowana preferencja działa na niekorzyść tych rodzin.	Uwaga niezrozumiała. Wytyczne nie zakładają że wszystkie rodziny korzystające z PO PŻ skorzystają z RPO. Nie mówią też że z wsparcia RPO mogą korzystać wyłącznie osoby korzystające z PO PŻ. Wytyczne wprowadzają tylko obowiązek preferowania do wsparcia w ramach RPO tych grup które z PO PŻ korzystają. Wytyczne nie ograniczają odbiorcom PO PŻ możliwości udziału w innych programach.
589	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.1	pkt. 10	a	uwzględnienie uczestnictwa JST	W przypadku określania minimalnej puli środków dla JST jak również warunków brzegowych i preferencji dotyczących zlecenia zadań wnioskujemy o to, by w formułowaniu tych warunków mogły uczestniczyć także JST	Uwaga nieuwzględniona. W Wytycznych określono minimalny zakres konsultacji z innymi podmiotami. Dodatkowo należy zaznaczyć że cały punkt 10 nie ma charakteru obligatoryjnego. Jego zastosowanie zależy od IZ RPO
590	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.1	pkt. 22	z	wydłużenie weryfikacji kryterium efektywności społeczno-zawodowej w terminie do 6 miesięcy od daty zakończenia udziału w projekcie	Dotychczasowe doświadczenie przy realizacji projektów wskazują, że efekt uczestnictwa w projekcie tj. podjęcie zatrudnienia może nastąpić później niż w terminie do 3 miesięcy od daty zakończenia udziału w projekcie. Wnioskujemy zatem o wydłużenie terminu do 6 miesięcy.	Uwaga nieuwzględniona. Wydłużenie okresu mogłoby spowodować trudności z uzyskaniem informacji od uczestników, zamazywałoby rzeczywisty wpływ projektu na
591	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.1	pkt. 22	str 17	uzupełnić definicje o: - głęboko wykluczonych, głęboko wykluczony ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, głęboko wykluczony bez motywacji	Dokument wprowadza nowe nazewnictwo, nie definiując różnic pomiędzy trzema kategoriami beneficjentów/uczestników. Ponadto nazewnictwo to nie nawiązuje do wytycznych, dokumentów programowych dotyczących wykluczenia społecznego tj. Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczenia Społecznego 2014 – 2020.	Wyjaśnienie: odstąpiono od definiowania osób głęboko wykluczonych. Zmieniono zapisy dotyczące badania efektywności.
592	Gmina Wrocław	Rodział 4/4.3.1	pkt. 3	nd	wnosimy o usunięcie kryterium 20 miejsc dla placówek wsparcia dziennego	Maksymalna liczba miejsc w placówkach zapewniających opiekę dzienną jest zdecydowanie za mała. Zaproponowane 20 miejsc uniemożliwia organizację spotkań o charakterze integracyjnym. Zbyt mała liczba miejsc nie pozwala zorganizować zdarzeń, które zapewniają udział społeczności lokalnej Ponadto stworzenie placówki tylko dla 20 osób pociąga za sobą nakłady finansowe na personel. Wyposażenie i dostosowanie podobne jak dla 30 czy 40 osób. Fakt powoduje, iż uruchomienie tych punktów będzie powodowało koszty nieadekwatne do rezultatów. Likwidacja kryterium 20 miejsc pozwoli stworzyć formy opieki senioralnej, które z jednej strony mogą być kameralne, zindywidualizowane i odchodzące od instytucjonalnych form opieki, a z drugiej strony zapewniają kompleksowe wsparcie kierowane do otoczenia osób starszych i zależnych. Wytyczne kładą nacisk na zintegrowanie różnych podejść i form opieki. Mała liczba miejsc, przekłada się na małe obiekty, co jednocześnie utrudnia realizację działań kompleksowym.	Uwaga częściowo uwzględniona. Limit dotyczy usług całonocnych a nie dziennych.

593	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	3	6	i	Zmiana zapisu „i) osoby zagrożone eksmisją”	Konieczna korekta stylistyczna	Uwaga uwzględniona.
594	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4	10	d	Istnieją wątpliwości co do trafności zapisu zamieszczonego w rozdziale 4 punkt 10 litera d, w którym przewiduje się zobowiązanie beneficjentów w decyzji lub umowie do informowania OPS o realizowanych projektach i ich uczestnikach, co służyć ma zapewnieniu skoordynowanej i komplemantarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym. Postuluje się zatem zmianę powyższego zapisu lub jego doprecyzowanie .	Na tym etapie brak jest już możliwości dokonywania zmian we wnioskach o dofinansowanie projektu w przypadku stwierdzenia, że projekt nie jest komplemantarny z działaniami podjętymi przez OPS. Aby cel założony w pkt 10 rozdziału 4 mógł być spełniony informacja o zamierzonych formach wsparcia oraz potencjalnej grupie docelowej powinna trafić do OPS-ów znacznie wcześniej, tak by mogły one zaplanować swoje działania w odpowiednim zakresie i czasie. Zapis zamieszczony w rozdziale 4 punkt 10 litera d zapewnia jedynie przepływ informacji, nie gwarantuje natomiast skoordynowania i komplemantarności działań.	Uwaga nieuwzględniona. Pkt 10 nie ma charakteru obligatoryjnego. Zaproponowane w nim mechanizmy, to propozycja. IZ RPO może stosować inne instrumenty. Należy też zaznaczyć, że przekazywanie informacji do OPS nie ma na celu zmiany zakresu projektów przyjętych do realizacji, a jedynie zapewnienie ze OPS będzie wiedział, jakiego rodzaju inicjatywy są podejmowane na terytorium na którym działa.
595	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4	21	-	Czy zapis "diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny..." oznacza że w każdym projekcie realizowanym w ramach PI 9i należy zaplanować zatrudnienie pracownika socjalnego?	Powyższy zapis wymaga wyjaśnienia. Diagnoza wykluczenia społecznego mogłaby także zostać przeprowadzona przez np. psychologa.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu ze względu na trudności wdrożeniowe jakie mógłby spowodować.
596	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	Uwaga zasadnicza (dot. m.in. Rozdziału 4: Podrozdziału 4.1, punktów 1-4, Podrozdziału 4.4, punktów 11-13 oraz 15 itp.)	uwaga zasadnicza	-	Wytyczne powinny stanowić ramę dla prowadzonych na poziomie programów operacyjnych działań, ale nie mogą zastępować kompetencji poszczególnych IZ. Tym samym, wytyczne nie mogą narzucać IZ i KM kryteriów wyboru projektów, co stoi w sprzeczności z zapisami wynegocjowanych RPO (m.in. w zakresie preferencji i ukierunkowania terytorialnego), a także kwestionuje diagnozy prowadzone na poziomie regionalnym.		Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie narzucają kryteriów. Mówią o preferowaniu pewnych grup i rozwiązań w celu zapewnienia spójnej realizacji polityki krajowej w obszarze włączenia społecznego na terenie wszystkich 16 województw. Dodatkowo wprowadzono zapisy mówiące o rekomendowaniu KM określonych kryteriów wyboru projektów. Jednocześnie należy zauważyć, że kryteria nie są jedynym sposobem wprowadzania preferencji czy ograniczeń.
597	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4/4.1	5	b	"IZ <u>przekazuje</u> informacje o wybranych do dofinansowania projektach (...) organizacjom partnerskim ..." propozycja: zmiana zapisu na: IZ <u>umieszcza</u> informacje ... na stronie internetowej. LUB: usunięcie zapisów punktu b.	O ile zrozumiałe jest, że preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ i beneficjent jest zobowiązany do poinformowania o rekrutacji do projektu, to zobowiązanie IZ do przekazania informacji o wybranych do dofinansowania projektach organizacjom partnerskim wydaje się niepotrzebnym obciążeniem IZ. Informacje o projektach przyjętych do dofinansowania czerpać będzie można ze strony internetowej, ponadto beneficjent realizujący projekt będzie zobowiązany w umowie do kontaktowania się z taką organizacją, więc nie ma potrzeby powielania zadań .	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z wprowadzania obowiązku przekazywania informacji przez IZ RPO.
598	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4/4.2	13	-	"Projekty aktywności lokalnej..." - uwaga: czy nie powinno być: " <u>Programy</u> Aktywności Lokalnej..."	W projektach realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej narzędziami, w których wykorzystywano instrumenty aktywnej integracji były m.in. kontrakt socjalny oraz Program Aktywności Lokalnej. Opis punktu zgadza się z założeniami PAL-u, jednak nie zastosowano odpowiedniego nazewnictwa .	Uwaga uwzględniona.
599	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4/4.2	23	-	Przeformułować ostatnie zdanie na: "(...) IZ RPO gwarantują stworzenie możliwości uzyskania przez te podmioty... (...)".	IZ RPO może stworzyć możliwość uzyskania wsparcia przez określony podmiot, ale nie może gwarantować podejmowania działań przez niezależne podmioty (np. ZAZ).	Uwaga uwzględniona.
600	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4/4.3/4.3.1	6	-	Czy zobowiązanie do zachowania trwałości miejsc opieki przez okres co najmniej 2 lat dotyczy również usług asystenckich?	Zapis wymaga doprecyzowania.	Uwaga uwzględniona.

601	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	4/4.4	11-13	-	W przypadku pozostawienia zapisów, należy je doprecyzować - kiedy będzie następowała weryfikacja wskazanych w lit. a)-c) kryteriów.	Czy weryfikacja kryteriów będzie następowała przed podpisaniem umowy z OWES? W takim przypadku oznaczałoby to, że funkcję OWES w okresie 2014-2020 mogą pełnić jedynie podmioty już pełniące tę funkcję w okresie 2007-2013.	Wyjaśnienie: Osiągnięcie wskaźników w ramach projektu na wymaganym poziomie powinno odbywać się w ramach projektu i być kryterium dostępu do projektu. Monitorowanie osiągania wskaźników wraz z wnioskami o płatność. Zmieniono formę brzmienia wskaźników z przeszłej na przyszłą.
602	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Uwaga ogólna			Proponujemy ponowną analizę zapisów Wytycznych pod kątem użycia sformułowań takich, jak "IZ RPO zapewnia" czy "IZ RPO gwarantuje", gdyż obecnie w wielu sytuacjach sformułowanie to wydaje się być nieadekwatne do roli czy kompetencji IZ RPO.	Intencją uwagi jest zmiana zapisów, które nakładają na IZ obowiązek zapewnienia lub zagwarantowania sytuacji odnoszących się m.in. do form wsparcia bądź grup docelowych nieujętych w zapisach poszczególnych RPO i na które IZ nie ma bezpośredniego wpływu, np. podrozdział 4.4 pkt. 14 i 18. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, wytyczne są skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów operacyjnych oraz stosowane przez te instytucje [...] oraz przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu. Jednocześnie zgodnie z pkt. 2) Punkt 5 przedmiotowych Wytycznych, "IZ PO zapewnia, że właściwa instytucja będąca stroną umowy w ramach PO zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do stosowania Wytycznych." W świetle powyższych regulacji zobowiązania zarówno IZ jak i beneficjentów do stosowania wytycznych zostały określone. Ponadto adresowanie szczegółowych warunków realizacji projektów do IZ może być mylące dla beneficjentów i dodatkowo każdorazowo wymagać przeniesienia na dokumentację konkursową, podczas gdy wytyczne obowiązują beneficjenta wprost w pełnym zakresie, o ile IZ nie wprowadzi reguł bardziej restrykcyjnych niż wytyczne MIR.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono także zapis mówiący o tym, że RPO ma nadrzędny charakter względem Wytycznych.
603	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	3	8		Proponujemy uzupełnienie zapisu i jasne nawiązanie do zapisów KPRES : (...) Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES) - podmiot, który świadczy łącznie wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej określone w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej na terytorium wskazanym przez samorząd województwa i wynikającym z wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.		Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono definicję usług wsparcia ekonomii społecznej.
604	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	3	15		:Proponujemy usunąć "najczęściej długotrwały i przeformułować definicję ścieżki reintegracji	Wyrażenie najczęściej długotrwały nie ma znaczenia dla tej definicji; pojęcie sekwencyjnego sposobu realizacji projektów nie funkcjonuje w ramach zapisów dokumentów perspektywy 2014-2020 a sama definicja mówi o " (...) procesie reintegracji (...) i wyprowadzaniu tych osób (...) za pomocą kompleksowych i zindywidualizowanych form pozwalających na reintegrację tych osób lub rodzin."	Uwaga częściowo uwzględniona Zapisy o sekwencyjności nie mówią o sekwencyjności projektu, ale sekwencyjności wsparcia.
605	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	3	18		Popronuje się zmianę definicji: b) - usunąć c) należałoby zmienić "wymagania organizacyjne" na wymagania <u>organizacyjno-prawne</u> , które mają pierwszeństwo nad indywidualnymi potrzebami <u>pensionariuszy</u>	W placówkach zinstytucjonalizowanych często pensjonariusze mają jednak możliwość podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia. Oprócz wymagań organizacyjnych, duże znaczenie w takich placówkach mają wymogi prawne.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono zapisy w definicji.
606	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	2		Popronuje się dopisać na końcu frazy sformułowanie "zgodnie z zakresem interwencji w danym PO"	Należy doprecyzować, iż osoby z otoczenia i osoby bliskie osobom do których kierowane jest wsparcie będą objęte interwencją tylko wtedy, gdy typy przedsięwzięć w ramach PO na to pozwalają.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis nadrzędności zapisów RPO nad zapisami Wytycznych.

607	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	5	c	W celu umożliwienia współpracy pomiędzy projektodawcami RPO a organizacjami partnerskimi odpowiednie zapisy powinny znaleźć się również w umowach zawieranych w ramach PO PŻ. Ponadto przedstawiony w punkcie 5) sposób zapewnienia przez IZ RPO koordynacji działań z PO PŻ budzi wątpliwości co do możliwości efektywnego wdrażania	Duża liczba organizacji partnerskich możliwych w PO PŻ i ich częste zmiany może utrudniać uzyskanie wymaganych danych, szczególnie w stosunku do przeszłych okresów.	Wyjaśnienie: Wytyczne IZ PO PŻ na dany Podprogram będą zawierały zapisy zobowiązujące do wprowadzania określi. zapisów umownych w zakresie współpracy org. part. z OPS-ami w zakresie działań towarzyszących i do umieszczania informacji na stronach internet. organizacji partnerskich.
608	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	10		Czy chodzi tutaj o następujące znaczenie:10) Dla zapewnienia skoordynowanej i komplementarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym w ramach projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego IZ RPO może:	Nie jest jasne z obecnego zapisu, czy projekt na poziomie lokalnym = projekt realizowany przez jednostki samorządu terytorialnego	Uwaga uwzględniona.
609	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	10	c	Proponujemy zapis: c) zapewnić, że na danym terytorium bądź w danym obszarze interwencji są realizowane projekty zintegrowane;		Uwaga uwzględniona.
610	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	17		Poponuje się usunięcia zapisu odnośnie usługi sieciowej	Projekt sieciowy według zaprezentowanej definicji jest rodzajem projektu realizowanego w partnerstwie, dlatego też proponuje się nie wprowadzanie kolejnych definicji.	Uwaga uwzględniona.
611	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	19, 22-23		W przypadku wskazanego kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej proponujemy powiązanie jego definicji oraz sposobu pomiaru (zapropozowane terminy wykazania stopnia osiągnięcia różnią się) ze wskaźnikami rezultatu bezpośredniego zastosowanymi w ramach WLWK PI 9i które będą monitorowane na poziomie programu.	W obecnym kształcie dojdzie do sytuacji podwójnego i niespójnego pomiaru efektów oddziaływania projektu. Proponujemy wziąć pod uwagę zapisy Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego. Proponujemy uzupełnienie definicji podstawowej wskazanej w pkt 22: Efektywność społeczno-zatrudnieniowa oznacza odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie rozpoczęli udział w określonych poniżej formach aktywizacji lub nauce albo podjęli zatrudnienie lub samozatrudnienie, liczony w stosunku do łącznej liczby uczestników projektu, <u>którzy ukończyli udział w projekcie.</u>	Wyjaśnienie. Zapisy dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej zostały całkowicie przeformułowane. Oparcie efektywności o WLWK oznaczaoby że efekty mierzone byłyby 4 tygodnie po zakończeniu udziału w projekcie lub po 6 miesiącach, wyłącznie w ramach ewaluacji efektu zatrudnieniowego, a nie społeczno-zatrudnieniowego. To zbyt krótki okres by można było wykazać efektywność zatrudnieniową, w przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym efekt jest odsunięty w czasie, co potwierdzają także wyniki badań ewaluacyjnych. Ef
612	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	22	d	Proponujemy rozszerzenie zapisu o formy pozaszkolne	Osoby dorosłe, które należą do grupy docelowej mogą korzystać w ramach działań aktywizacyjnych także z form pozaszkolnych (np.kwalifikacyjne kursy zawodowe)	Wyjaśnienie: Zapisy dot. efektywności zostały zmienione.
613	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	22	e	Proponujemy zmianę zapisu i jasne wskazanie: (...) z zastrzeżeniem, że przy pomiarze efektywności zatrudnieniowej w CT 9 uwzględnia się także osoby, które uzyskały zatrudnienie w wyniku wsparcia dotacyjnego, o którym mowa w rozdziale 4.4	Wsparcie dotacyjne jest jednym z aspektów uzyskania wyniku w ramach efektywności zatrudnieniowej, ponadto ograniczone jest zapisami i alokowanymi kwotami na działania z obszaru ekonomii społecznej.	Wyjaśnienie: Zapisy dot. efektywności zostały zmienione.
614	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	22	a-e	Zaproponowany podział uczestników projektu, dla których dokonywane jest wyliczenie wskaźnika efektywności jest niezrozumiały i budzi wątpliwości pod kątem prawidłowości przebiegu realizacji projektu, rekrutacji do projektu, sposobu rozliczenia	Należy zauważyć, że rozpoczęcie udziału w aktywizacji zawodowej powinno być mierzone z ogółu uczestników także tych wskazanych w wytycznych w pkt 22 a-b oraz e, nie tylko określonych w pkt c; podjęcie zatrudnienia lub samozatrudnienia jest celem nadrzędnym udzielanego wsparcia: skąd więc ograniczenie do określonej w pkt 22 e grupy. Prosimy o weryfikację zaproponowanego sposobu pomiaru.	Wyjaśnienie: Zapisy dot. efektywności zostały zmienione.

615	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.1	16 oraz 21	Proponujemy wpisanie pomiędzy pkt a i b słów "i/lub" (także odpowiednio w innych miejscach)	Przejrzystość zapisów	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku profilowania interwencji należy wziąć pod uwagę cały zestaw przesłanek (a nie tylko wybrane z nich) również po to aby jak najlepiej dobrać mechanizmy, które potem zapewnia najbardziej skuteczną realizację założonych celów i
616	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.2	4	Proponuje się zastąpienie słowa "przyjmowane" przez "wybierane"	Ujednoczenie słownictwa, np.. Z wytycznymi w zakresie trybu wyboru projektów	Uwaga uwzględniona.
617	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.2	6	Poponuje się zmianę zapisu poprzez dodanie , iż "IZ RPO zapewnia promowanie osób, których ścieżka reintegracji....poprzez preferencje w ramach PI 9v"	Należy uspołnić zapis z ust. 8. Pozostawienie zapisu w obecnym kształcie prowadziłoby do sytuacji, gdzie udział w jednym projekcie, gwarantuje/pociąga automatycznie udział w drugim z PI 9v, niezależnie od zasad obowiązujących przy wyborze projektów.	Uwaga uwzględniona.
618	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.3	1	Proponujemy przeformułowanie zdania na "IZ RPO może zdefiniować obszary kwalifikujące się ..."	Należy pozostawić do decyzji IZ w jaki sposób zapewni zobowiązanie ze zdania nr 1 w tym punkcie.	Uwaga częściowo uwzględniona. W części ogólnej dotyczącej realizacji wszystkich PI w ramach EFS w rozdziale 4 wskazano, że interwencja poprzedzona jest stosowną analizą. Określono także różne mechanizmy profilowania
619	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.3	3	Sugerujemy zmianę zapisu na: " <u>Co do zasady</u> nie są ..."	Nie jest jasne czy nowe miejsca realizacji usług społecznych w tym wypadku oznaczają nowe instytucje, czy nowe miejsca w już istniejących instytucjach. Ponadto w przypadku inwestycji w tym obszarze z EFRR dopuszczone są w uzasadnionych przypadkach inwestycje w infrastrukturę usług w formach instytucjonalnych	Uwaga nieuwzględniona. Celem wsparcia EFS jest tworzenie nowych miejsc, ale w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Zaproponowane w urzędzie podejście jest niezgodne z zasadami deinstytucjonalizacji określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności.
620	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.3.1	2 i 4	Oba pkt odnoszą się do zapisów pkt 1, a więc do wsparcia usług opieki nad osobami niesamodzielnymi proponujemy scalenie i preredagowanie, zwłaszcza że zakres wskazany w pkt 4 jest węższy niż pkt 2.	Przejrzystość zapisów	uwaga częściowo uwzględniona. Uporzadkowano zapisy.
621	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.3.1	5	Proponujemy rezygnację z zapisu i pozostawienie możliwości ich uregulowania na poziomie województw.	Należy zaznaczyć, że wsparcie usług odbywa się także w miejscu zamieszkania (nie jest to podmiot) – czy wskazany zapis ma tu zastosowanie.	Uwaga częściowo uwzględniona.
622	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.3.1	6	Proponujemy uzupełnienie zapisu: 6) IZ RPO zobowiązuje beneficjenta w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki przez okres co najmniej 2 lat od momentu zakończenia	Przejrzystość zapisu.	Uwaga uwzględniona.
623	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.4		Uwaga ogólna: Z zapisów przedmiotowego podrozdziału wynika ograniczenie do realizacji przedsięwzięć w zakresie ekonomii społecznej jedynie przez OWES	Sugerujemy rozszerzenie możliwości realizacji działań w zakresie wsparcia ekonomii społecznej na inne podmioty.	Uwaga nieuwzględniona. Takie podejście (łącznie funkcji operatora dotacji i OWES) jest zgodne z zapisami KPRES. Obydwie funkcje powinny być łączone do czasu wejścia w życie zmian w prawie zaplanowanych w ramach KPRES. Jest to więc rozwiązanie tymczasowe.
624	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.4	9	Proponujemy uspołnienie terminu z terminem na jaki jest przyznawana akredytacja	Uspójnienie terminów.	Uwaga nieuwzględniona Termin celowo nie są tożsame. Dzięki takiemu mechanizmowi OWESy będą bardziej zmobilizowane do poddania się procesowi kolejnej akredytacji jeszcze w okresie trwania projektu.

625	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.4	14		Proponujemy weryfikację zapisów w zakresie pośredników finansowych, ewentualnie usunięcie punktu.	Nie jest jasne o jakich pośrednikó finansowych chodzi w rzypadku IZ RPO, jeśli zgodnie z podrozdziałem 4.4 punkt 3 wytycznych w przypadku RPO ma być wsparcie dotacyjne (inną sprawą pozostaje przesądzenie tej kwestii w tytycznych, a nie w ocenie ex-ante poszczególnych RPO)	Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja pośrednika finansowego jest zawarta w Słowniku pojęć. Ponieważ i OWES i Pośrednicy Finansowi będą wspierać podmioty ekonomii społecznej ważne jest aby współpracowały w celu zapewnienia jak najlepszego i najbardziej kompleksowego wsparcia podmiotom ekonomii społecznej, tworząc dla nich najlepsze warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy. Mimo że IZ RPO nie udziela wsparcia zwrotnego, może wymagać od OWES współpracy z Pośrednikiem finansowym. Dookreślono w Wytycznych zakres współpracy.
626	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.4	19	b	Proponujemy zmianę zapisu na: Promowanie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w istniejące na poziomie regionalnym organizacje		Uwaga nieuwzględniona. Katalog działań koordynacyjnych został uzgodniny z KE i nie może być zmieniamy. Jednocześnie IZ RPO nie ma obowiązku realizacji wszystkich działań wymienionych w tym katalogu, jest to katalog możliwości.
627	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.4	19	k	Proponujemy rezygnację z zapisu, iż zadaniem ROPS jest reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej (jego rolą może być upowszechnianie wiedzy w zakresie sektora).	ROPS jako samorządowa jednostka organizacyjna realizuje zadania samorządu i reperezentuje samorząd w ramach swoich kompetencji.	Uwaga nieuwzględniona. Katalog działań koordynacyjnych został uzgodniny z KE i nie może być zmieniamy. Jednocześnie IZ RPO nie ma obowiązku realizacji wszystkich działań wymienionych w tym katalogu, jest to katalog możliwości.
628	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.5	2	a, b, e	Proponujemy usunięcie "gminy, podmiotu ekonomii społecznej lub innego"	Skoro używa się frazy "innego projektodawcy, zbędne jest wymienianie przykładów. Dodatkowo nie jest jasne czy celowo dopuszczono możliwość użytkowania wieczystego tylko w podpunkcie e, a nie dopuszczono w b.	Uwaga uwzględniona.
629	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.5	2,3		Utworzenie dodatkowego punktu (między dotychczasowym 2 i 3) w następującym brzmieniu: Wsparcie dla rozwoju infrastruktury społecznej służącej aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz rozwojowi usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym finansowane ze środków EFRR może być reaalizowane w innych priorytetach inwestycyjnych pod warunkiem ujęcia takiej możliwości w PO.	Taki zapis wytycznych umożliwi również realizację projektów z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym np. w ramach PI 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	Wyjaśnienie: Wprowadzono zapsi o narzędności zapisów RPO nad zapisami Wytycznych.
630	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	4.5	5	d	Proponujemy usunięcie podpunktu	Poostawienie IZ decyzji o preferencjach dotyczących tego obszaru	Uwaga uwzględniona. Zrezygowano z zapisów dotyczących preferencji dla infrastruktury. Pozostawiając jedynnie preferencje dla wsparcia rozwoju usług świadczonych w lokalnej społeczności

631	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	15	-	Uzupełnienie treści definicji: "...Może być realizowana przez jedną lub kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny oraz może zawierać także usługi aktywnej integracji, inne instrumenty i działania w sposób pośredni skierowane do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, tj. np. poprzez wsparcia otoczenia tych osób lub rodzin".	Osoba zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a niejednokrotnie jej sytuacja pośrednio na nich oddziałuje. Często inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa poszczególnych osób. Zmiana sytuacji osoby zagrożonej bardzo często wiąże się z dokonaniem konieczności zmiany w środowisku, które je otacza. W przypadku zdiagnozowania takich potrzeb, ścieżka reintegracji powinna uwzględniać również zalecenia lub konkretne instrumenty i działania skierowane nie tylko do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Takie podejście jest zgodne z założeniem wspierania także otoczenia tych osób i rodzin lub wskazanego w Umowie Partnerstwa i dokumentach programowych wsparcia rodzin osób, które są zagrożone wykluczeniem społecznym (np. rodzin osób niepełnosprawnych). Działania ukierunkowane na rodziny i otoczenie osób zagrożonych i wykluczonych społecznie, jest zgodne z rekomendacjami z ewaluacji i służyć mogą zapobieganiu pojawiających się licznych problemów związanych z przerywaniem uczestnictwa w projekcie (metaewaluacja str. 38).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono wyjątek w zakresie edukacji opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych oraz kandydatów na rodziców zastępczych. Jednak co do zasady wsparcia powinno być kompleksowe, oddziaływać i na osoby aktywizowane i na otoczenie.
632	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	15	-	Weryfikacja treści definicji	Z jednej strony w treści definicji pojawia się pojęcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, z drugiej natomiast podaje się, że ścieżka reintegracji służyć ma "wyprowadzaniu tych osób z ubóstwa lub wykluczenia społecznego...". Temin wyprowadzanie w tym kontekście nie jest najlepszym sposobem określenia działań (gdyż ścieżka reintegracji może także zawierać działania związane z profilaktyką / zapobieganiem).	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady wsparcie ma służyć włączeniu społecznemu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym czyli wyprowadzeniu z wykluczenia.
633	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	18	a)	Zmiana w treści Wytycznych, weryfikacja opisu usług w formie instytucjonalnej, proponuje się zmianę zapisu "...w sposób indywidualny" na zapis"... w sposób zindywidualizowany"	zarówno w formie instytucjonalnej jak i środowiskowej usługi dostosowuje się do indywidualnych potrzeb konkretnych osób, w kwestii np.. Diety, leczenia, rehabilitacji, upodobań. Zasadnicza różnica polega tylko na liczbie personelu, który zajmuje się pewną przypisaną liczbą podopiecznych. W formach pomocy instytucjonalnej jest znacznie większa liczba osób, co powoduje, że opieka nie jest jeden na jeden. Ale zawsze jest to pomoc w sposób jak najbardziej dostosowany do indywidualnych potrzeb każdej z osób.Możliwość świadczenia usług w sposób indywidualny nie definiuje jedynie liczba pensjonariuszy ale zależne jest także od liczby zatrudnionego personelu i wyposażenia	Uwaga uwzględniona.
634	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	18	b)	Zmiana w treści Wytycznych, weryfikacja opisu usług w formie instytucjonalnej, proponuje się zmianę zapisu "pensjonariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia" na zapis"pensjonariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji formalno-organizacyjnych"	zapis iż pensjonariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia, jest dalece nie zrozumiałą. Każdy ma prawo do samostanowienia, konstytucyjne prawo każdego człowieka i obywatela, dlatego ograniczyć należy zapis o możliwości do podejmowania decyzji w kwestii formalno-prawnej pobytu, a nie decyzji, które dotyczą ich życia.	Uwaga częściowo uwzględniona.
635	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	19	b)	dodanie w treści po zapisie "...organizowanie dla rodzin spotkań..." uzupełnienia treści zapisu o wpisanie" organizowanie dla rodzin szkoleń, mających na celu wzrost kompetencji rodzicielskich,"	usługi wsparcia rodziny w oparciu o zapisy ustawy mają również aspekt edukacyjny i szkoleniowy, który ma na celu naukę pełnienia ról rodzicielskich, wzrost kompetencji społecznych, poprawę relacji partnerskich. Szkolenia są ważnym punktem w organizowaniu wsparcia dla rodzin.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany katalog usług pochodzi wprost z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

636	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	3 / - / -	20	-	Doprecyzowanie definicji usług świadczonych w społeczności lokalnej	Definicja wskazuje na przykładowe rodzaje usług, które zaliczyć można do świadczonych w społeczności lokalnej. Definicja nie wyczerpuje tematu, jak również nie wprowadza jasnych kryteriów przyporządkowania danego rodzaju działalności / usługi do tej kategorii. Może to mieć kluczowe znaczenie dla możliwości finansowania projektów i usług. Dodatkowo w przypadku usług świadczonych przez instytucje, przy czym musi zostać spełniony warunek dotyczący jej kultury organizacyjnej i rozmiaru tej instytucji. Oba warunki mają umożliwić świadczenie usług w sposób zindywidualizowany, jednak sposób ich weryfikacji nie jest przejrzysty, tym bardziej, że potwierdzenie spełnienia tych warunków może być ocenne. Objasnienie tego aspektu definicji jest również niejasne, gdyż każde formy życia zbiorowego wymagają w pewnym stopniu podporządkowania się interesowi ogółu i regułom życia we wspólnocie ograniczając jednocześnie możliwość realizacji indywidualnych potrzeb w określonym czasie, miejscu lub poprzez wybrany indywidualnie sposób ich osiągnięcia (vide rodzina).	Uwaga częściowo uwzględniona.
637	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	6	-	Demarkacja pomiędzy projektami PUP i OPS nie spełnia swoich funkcji, gdyż nie rozgranicza w oczywisty sposób, jaka grupa osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP, ma być (może być) obejmowana wsparciem w ramach projektów CT9. Należy także uwzględnić, że bezrobocie, choć jest bardzo częstym powodem zagrożenia wykluczeniem i wykluczenia społecznego, najczęściej nie jest jedyną występującą przesłanką do objęcia wsparciem przez jednostki pomocy społecznej. W związku z tym proponujemy, by demarkacja opierała się o fakt korzystania z pomocy społecznej tzn. w projekty PUP powinny zostać ograniczone tylko do osób bezrobotnych, które nie korzystają jednocześnie ze wsparcia OPS / PCPR bądź osób, które zakończyły ścieżkę reintegracji i wymagają objęcia usługami i instrumentami rynku pracy w celu realizacji integracji zawodowej.	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga nieuwzględniona. Demarkacja została ustalona na poziomie Umowy Partnerstwa i nie jest możliwa jej zmiana. Jednocześnie demarkacja mówi, że w ramach CT 9 wspierane są osoby zakwalifikowane do III profilu przez PUP, w związku z tym jest przejrzysta. Jest więc jasne które osoby bezrobotne wspierane są przez OPS.
638	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	10	d)	zastąpienie w treści zapisu "...informowania ośrodków pomocy społecznej" zapisem "informowania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej"	zawężenie zapisu tylko do jednej z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej uniemożliwia pozyskanie informacji o udziale beneficjentów w działaniach projektowych innym jednostkom np.. Powiatowym centrom pomocy rodzinie. Nierówność traktowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.	Uwaga częściowo uwzględniona.
639	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	10	e)	zastąpienie w treści zapisu "...wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej" zapisem "wspólnie z jednostką organizacyjną pomocy społecznej"	uzasadnienie jw.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów ze względu na trudności wdrożeniowe jakie może spowodować konsultowanie każdego indywidualnego przypadku i wspólne uzgadnianie narzędzi wsparcia.

640	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	15	-	Usunięcie punktu	Treść punktu zawiera kilka nieścisłości. Po pierwsze, użyto sformułowania, z którego wynika, że pojedynczy projekt może być realizowany przez sektor publiczny. Sytuacja taka nie jest możliwa, a z drugiej strony nie doprecyzowano, co rozumiane jest przez sektor publiczny. Najprawdopodobniej dotyczy to rodzaju projektów (typów operacji), dla których w ramach PO przewidziano pozakonkursowy tryb wyboru projektu poprzez wskazanie beneficjenta bądź grupy podmiotów wywodzących się z sektora finansów publicznych. Jednakże warunek ten nie został ściśle dookreślony, że na pewno chodzi o takie przypadki. Po drugie, gdyby uznać, że pojęcie "sektor publiczny" dotyczy jednostki sektora finansów publicznych wymagałoby to także stosowania wskazanego w tym punkcie wymogu względem projektów, dla których prowadzono nabór w trybie konkursowym. Po trzecie, nałożenie obowiązku zlecenia części realizacji projektu podmiotom zewnętrznym określonego rodzaju jest również nieuzasadnione ze względu na zakłócenie wolnej konkurencji i równości podmiotów. Zmuszenie beneficjentów do wykorzystania w trakcie realizacji projektu innych podmiotów w określonym zakresie powinno również skutkować przejściem przez IZ RPO odpowiedzialności za produkty i rezultaty takich działań. Tym bardziej, że możliwości w tym zakresie mogą być ograniczone, tj. mogą nie występować na danym obszarze podmioty o wystarczającym do realizacji tego zakresu wsparcia potencjale organizacyjnym i kompetencjach. Nałożenie na beneficjenta odpowiedzialności za realizację przedsięwzięcia i osiągnięcie wskazanych we wniosku celów powinno się wiązać ze swobodnym, w ramach przepisów prawa, sposobem osiągnięcia przyjętych i zaakceptowanych rezultatów. Jakkolwiek ingerencja w tym zakresie wiązać się powinna z skutkami (negatywnymi i pozytywnymi) takiej decyzji. Po czwarte, określenie "wysokość środków" nie jest wystarczająco precyzyjne - nie wiadomo bowiem czy chodzi o wartość kwotową (nie mniej niż wyrażona w złotych kwota danego zadania) czy o odsetek wartości dofinansowania, a może odsetek wartości całkowitej projektu.	Uwaga uwzględniona.
641	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	15	-	Propozycja zmiany treści punktu z uwzględnieniem jeszcze innych podmiotów działających na rynku usług.	Proponujemy aby zlecenie usług było przywilejem i prawem dla wszystkich uczestników rynku usług w tym społecznych i zdrowotnych oraz szkoleniowych w oparciu o jakość ich wykonania, rzetelność i doświadczenie. Zawężenie tylko do jednego sektora narusza zasadę konkurencyjności. Także zapis o wysokości środków narusza suwerenność sektora. Zapis powinien uwzględniać wartości procentowego udziału a nie	Wyjaśnienie: usunięto punkt 15.
642	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	21	-	Weryfikacja treści punktu pod względem zaangażowania "pracownika socjalnego" do weryfikacji efektywności społeczno-zatrudnieniowej.	Treść punktu najprawdopodobniej powiązana jest z punktem 10e, w którym wskazuje się obowiązek przeprowadzenia diagnozy we współpracy z jednostką organizacyjną pomocy społecznej. W tym przypadku do obowiązków JPS powinno również należeć zweryfikowanie wypracowanych efektów. Nie opracowano natomiast skutecznych rozwiązań systemowych pozwalających na zaangażowanie pracowników socjalnych w realizację tego typu zadań. Powiązane jest to również z ograniczonymi zasobami pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu
643	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	22	a	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu
644	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	22	b	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu

645	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	22	b	Zweryfikowanie treści: "Ten rodzaj efektywności jest mierzony w odniesieniu do uczestników projektu, którzy przystąpili do projektu jako osoby głęboko wykluczone społecznie i ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	W punkcie 22 a występuje podobny zapis, jednak występuje ";", a nie spójnik "i" tj. "...jako osoby głęboko wykluczone społecznie, ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu
646	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.1 / -	25	-	Weryfikacja treści punktu.	Założono, że dokumenty potwierdzające status uczestnika dostarczyć ma sam uczestnik projektu, co nie powinno być bezwzględnie wymagane, gdyż nie ma znaczenia dla ich ważności (może to być także dokument przesłany bezpośrednio przez instytucję wydającą lub przez inną osobę niż uczestnik projektu. Należy także zweryfikować potrzebę posługiwania się dokumentem poświadczającym wyrejestrowanie uczestnika projektu z rejestru bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy, gdyż nie jest to dokument potwierdzający aktualny stan osoby biorącej udział w projekcie.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu
647	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.2 / -	3 do 7	-	Ujednolicenie pojęć - w słowniku pojęć wskazano na "ścieżkę reintegracji", a nie "ścieżkę reintegracyjną".	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga uwzględniona.
648	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.2 / -	10	-	Uzupełnienie treści punktu o podmioty statutowo realizujące zadania z zakresu aktywizacji zawodowej (np. instytucje szkoleniowe i firmy szkoleniowe) wyłonione w trybie ustawy prawo zamówień publicznych.	Treść Wytocznych sugeruje sposób i katalog podmiotów, którym należy (w szczególności) zlecać wykonanie usług aktywizacji zawodowej. Jakkolwiek katalog ten nie stanowi katalogu zamkniętego, w celu spełnienia standardów wolnej konkurencji i równości podmiotów, a także przejrzystości procesu należy także wskazać, że zlecenie tego typu usług jest możliwe również pod rygorem ustawy prawo zamówień publicznych, która obowiązuje wszystkie podmioty w ramach sektora finansów publicznych, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane zapisy mają preferować podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z UP) oraz podmioty ustawowo powołane do realizacji określonych usług. □
649	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4 / 4.3 / -	5	-	Poprawa błędu powtórzenia.	"świadczona usług społecznych świadczonych..."	Uwaga uwzględniona.
650	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4/4 .5/-	2	a)	zmiana w treści zapisu poprzez zastąpienie słowa "...będącego własnością gminy" na "...będącego własnością jednostki samorządu terytorialnego"	uwzględnienie tylko własności jednej jednostki samorządu terytorialnego (gmina) zawęża możliwości projektowe, w Polsce obowiązuje trójstopniowa struktura samorządowa, która dysponuje własnym majątkiem. W zapisie zapomniano o własności powiatu i województwa.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów wskazujących na właścicieli.
651	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	4/4 .5/-	2	e)	zmiana w treści zapisu poprzez zastąpienie wenia "... Własność gminy" na "...własność jednostki samorządu terytorialnego"	uzasadnienie jw.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów wskazujących na właścicieli.

652	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	1 / - / -	1 i 2	w całości	Zmiana treści Wytycznych, weryfikacja podstawy prawnej do opublikowania Wytycznych w obecnie zaproponowanym brzmieniu, w szczególności dotyczy to wymogów dotyczących zakresu i rodzaju wsparcia, które ma być udzielane w ramach PI uwzględnionych w dokumencie.	Cel Wytycznych został określony w Rozdziale 2 pkt. 1 i 2. Cele te odnoszą się w szczególności do sposobu realizacji projektów oraz zakresu ich wsparcia. Wskazano także, że celem dokumentu jest: "zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej w kreowaniu polityki społecznej oraz realizacji działań na rzecz promocji włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, w szczególności w zakresie aktywnej integracji oraz usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym". Zwraca uwagę fakt, że podmioty sektora ekonomii społecznej powinny być jednym z narzędzi wykorzystywanych we wdrażaniu programów operacyjnych, a nie celem samej w sobie, jako jedyny rodzaj podmiotów, których wzmocnienie ma być priorytetowo traktowane w kontekście wszystkich podejmowanych działań wdrażanych w oparciu o Wytyczne. Cel Wytycznych jest niezgodny z podstawą prawną publikacji tego typu dokumentów, na którą powołano się w Rozdziale 1. W art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 - 2020. Wytyczne na podstawie przytoczonego artykułu Ustawy zostały wymienione enumeratywnie, wskazano jednocześnie na możliwość publikowania innych wytycznych, przy czym służyć one mają "zapewnieniu zgodności sposobu realizacji programów operacyjnych z prawem Unii Europejskiej (...) oraz spełniania wymagań określonych przez Komisję Europejską w tym zakresie, a także w celu zapewnienia jednolitości sposobu realizacji programów operacyjnych i prawidłowości zadań i obowiązków określonych ustawą...". Jak już to wcześniej wskazano, Wytyczne odnoszą się także do innych niewskazanych w Ustawie aspektów merytorycznych, nakładając na IZ PO obowiązki dotyczące zakresu udzielanego wsparcia, co podkreślają sformułowane przez autora Wytycznych cele ich publikacji. Tym samym Wytyczne wchodzą w kompetencję poszczególnych programów operacyjnych bezpośrednio wskazując jakie działania mogą i/lub powinny być realizowane w poszczególnych PI. Wytyczne w tym zakresie nie uwzględniają diagnozy stanu na poszczególnych obszarach, jak również celów realizacji PO wskazanych w treści PO. Należy podkreślić, że w kontekście proponowanego zakresu wsparcia, to właśnie PO stanowią podstawę jego organizacji, co dodatkowo było przedmiotem zarówno konsultacji społecznych jak i uzgodnień z odpowiednimi ministerstwami i Uzasadnienie j.w.	Uwaga uwzględniona.
653	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	2 / - / -	1	-	Zmiana treści punktu poprzez wykreślenie części zdania: "Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia".	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne służą właśnie uspołnieniu, ujednoczeniu zasad udzielania wsparcia.	
654	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	2 / - / -	2	-	Wykreślenie punktu.	Zgodność, o której mowa w opisie celu wytycznych została zagwarantowana poprzez procedury opracowania i przyjmowania konkretnego programu operacyjnego. Fakt zatwierdzenia danego PO potwierdza zgodność jego treści z celami strategicznymi na poziomie regionu, kraju, a także celami Wspólnoty, co jak wynika z praktyki jest m.in. przedmiotem prowadzonych uzgodnień i negocjacji. Publikowanie dodatkowego dokumentu, który tę zgodność ma zapewnić mija się zatem z celem i w rzeczywistości służy ograniczeniu swobody działania poszczególnych IZ w ramach przyznanych im kompetencji. Cel ten jest również niezgodny z celem publikacji wytycznych w trybie artykułu 5 ust. 1 pkt. 11 Ustawy będącej podstawą prawną powstania dokumentu, na co wskazano wyżej.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy RPO są na wyższym poziomie ogólności niż Wytyczne.
655	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	2 / - / -	5	-	Wykreślenie punktu.	Zgodnie z treścią punktu 3 oraz podstawą prawną adresatami Wytycznych są instytucje zarządzające krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi. W związku z powyższym nie ma podstawy do tego, by nakładać na beneficjentów obowiązek stosowania tych Wytycznych, a przynajmniej w całości, gdyż nie mają oni podstawy prawnej, ani też nie są umiejscowieni w systemie instytucjonalnym wdrażania poszczególnych programów, w sposób i z funkcjami, które umożliwiają im wdrożenie w życie zasad wynikających z tego dokumentu.	Uwaga uwzględniona. □

656	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	4	-	Weryfikacja treści definicji	W definicji występuje zbyt wiele spójników "lub", które utrudniają interpretację treści definicji.	Uwaga uwzględniona.
657	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	10	d	Usunięcie lub przeformułowanie punktu	Definicja podmiotów ekonomii społecznej zawarta w podpunkcie d) nie odwołuje się do jakichkolwiek źródeł prawa (jak ma to miejsce chociażby w podpunkcie b i c). W oparciu o te zapisy Wytycznych do PES praktycznie można zaliczyć wszystkie organizacje pozarządowe.	Uwaga uwzględniona.
658	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	15	-	Uzupełnienie treści definicji: "...Może być realizowana przez jedną lub kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny oraz może zawierać także usługi aktywnej integracji, inne instrumenty i działania w sposób pośredni skierowane do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, tj. np. poprzez wsparcia otoczenia tych osób lub rodzin".	Osoba zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a niejednokrotnie kumuluje ono w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa poszczególnych osób. Zmiana sytuacji osoby zagrożonej bardzo często wiąże się z dokonaniem konieczności zmiany w środowisku, które je otacza. W przypadku zdiagnozowania takich potrzeb, ścieżka reintegracji powinna uwzględniać również zalecenia lub konkretne instrumenty i działania skierowane nie tylko do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Takie podejście jest zgodne z założeniem wspierania także otoczenia tych osób i rodzin lub wskazanego w Umowie Partnerstwa i dokumentach programowych wsparcia rodzin osób, które są zagrożone wykluczeniem społecznym (np. rodzin osób niepełnosprawnych). Działania ukierunkowane na rodziny i otoczenie osób zagrożonych i wykluczonych społecznie, jest zgodne z rekomendacjami z ewaluacji i służyć mogą zapobieganiu pojawiających się licznych problemów związanych z przerywaniem uczestnictwa w projekcie (metaewaluacja str. 38).	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z definicją ścieżka reintegracji to zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia. Oznacza to że w ramach ścieżki danej osoby może być przewidziane wsparcie jej otoczenia. Nie ma jednak możliwości realizowania wsparcia wyłącznie do otoczenia, za wyjątkami podanymi w definicji otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
659	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	15	-	Weryfikacja treści definicji	Z jednej strony w treści definicji pojawia się pojęcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, z drugiej natomiast podaje się, że ścieżka reintegracji służyć ma "wyprowadzaniu tych osób z ubóstwa lub wykluczenia społecznego...". Temin wyprowadzanie w tym kontekście nie jest najlepszym sposobem określenia działań (gdyż ścieżka reintegracji może także zawierać działania związane z profilaktyką / zapobieganiem).	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady wsparcie ma służyć włączeniu społecznemu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym czyli wyprowadzeniu z wykluczenia.
660	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	18	a	Weryfikacja treści definicji	Możliwość świadczenia usług w sposób indywidualny nie definiuje jedynie liczba pensjonariuszy ale zależne jest także od liczby zatrudnionego personelu i wyposażenia technicznego podmiotu świadczącego usługi. Poza tym definicja zawiera sugestię, że w formach instytucjonalnych nie jest możliwe wsparcie o charakterze indywidualnym, co jest krzywdzące dla tych instytucji i nie odpowiada praktyce.	uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana definicja jest zgodna z ogólnoeuropejskimi wytycznymi w zakresie przejścia od opieki insytucjonalnej do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności.
661	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	18	b	Uwzględnienie w definicji nie aspektów życiowych, a jedynie kwestii formalno-organizacyjnych	Propozycja zawarta w Wytycznych nie uwzględnia życiowych decyzji samych pensjonariuszy (inny osób objętych wsparciem) o udziale w różnego rodzaju formach instytucjonalnych, co równoznaczne jest ze zgodą na uwzględnianie pewnych organizacyjnych i formalnych aspektów funkcjonowania jednostki. Kwestia ograniczenia życiowych decyzji dotyczyć będzie jedynie sytuacji, w której korzystający ze wsparcia są ubezwłasnowolnieni, całkowicie zależni od personelu placówki.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja została stworzona w oparciu o Ogólnoeuropejskie Wytyczne w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

662	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	19	i	Uwzględnienie działań o charakterze edukacyjnym.	Działania tego typu są zgodne z przytoczoną podstawą prawną ich organizacji.	Uwaga niejasna. Jeśli chodzi o dopisanie usług edukacyjnych do katalogu usług społecznych to nie jest to możliwe. Edukacji poświęcony jest odrębny cel tematyczny. Oczywiście usługi edukacyjne mogą być elementem aktywizacji społeczno-zawodowej czy też wsparcia służącego upowszechnieniu np. rodzinnej pieczy zastępczej poprzez edukację kandydatów na rodziny zastępcze i tego typu usługi zostały wskazane w innych obszarach wytycznych. Ale nie będą rozwijane te usługi dla zwiększenia dostępu do nich czy też dla ich deinstytucjonalizacji. Nie w Celu Tematycznym 9.
663	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	3 / - / -	20	-	Doprecyzowanie definicji usług świadczonych w społeczności lokalnej	Definicja wskazuje na przykładowe rodzaje usług, które zaliczyć można do świadczonych w społeczności lokalnej. Definicja nie wyczerpuje tematu, jak również nie wprowadza jasnych kryteriów przyporządkowania danego rodzaju działalności / usługi do tej kategorii. Może to mieć kluczowe znaczenie dla możliwości finansowania projektów i usług. Dodatkowo w przypadku usług świadczonych przez instytucje, przy czym musi zostać spełniony warunek dotyczący jej kultury organizacyjnej i rozmiaru tej instytucji. Oba warunki mają umożliwić świadczenie usług w sposób zindywidualizowany, jednak sposób ich weryfikacji nie jest przejrzysty, tym bardziej, że potwierdzenie spełnienia tych warunków może być ocenne. Objasnienie tego aspektu definicji jest również niejasne, gdyż każde formy życia zbiorowego wymagają w pewnym stopniu podporządkowania się interesowi ogółu i regułom życia we wspólnocie ograniczając jednocześnie możliwość realizacji indywidualnych potrzeb w określonym czasie, miejscu lub poprzez wybrany indywidualnie sposób ich osiągnięcia (vide rodzina).	Uwaga częściowo uwzględniona.

664	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	6	-	Demarkacja pomiędzy projektami PUP i OPS nie spełnia swoich funkcji, gdyż nie rozgranicza w oczywisty sposób, jaka grupa osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP, ma być (może być) obejmowana wsparciem w ramach projektów CT9. Należy także uwzględnić, że bezrobocie, choć jest bardzo częstym powodem zagrożenia wykluczeniem i wykluczenia społecznego, najczęściej nie jest jedyną występującą przesłanką do objęcia wsparciem przez jednostki pomocy społecznej. W związku z tym proponujemy, by demarkacja opierała się o fakt korzystania z pomocy społecznej tzn. w projekty PUP powinny zostać ograniczone tylko do osób bezrobotnych, które nie korzystają jednocześnie ze wsparcia OPS / PCPR bądź osób, które zakończyły ścieżkę reintegracji i wymagają objęcia usługami i instrumentami rynku pracy w celu realizacji integracji zawodowej.	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga nieuwzględniona. Demarkacja została ustalona na poziomie Umowy Partnerstwa i nie jest możliwa jej zmiana. Jednocześnie demarkacja mówi, że w ramach CT 9 wspierane są osoby zakwalifikowane do III profilu przez PUP, w związku z tym jest przejrzysta. Jest więc jasne które osoby bezrobotne wspierane są przez OPS.
665	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	10	c	Uwzględnienie informowania nie tylko ośrodków pomocy społecznej, ale także innych jednostek pomocy społecznej (np. PCPR). Proponujemy by w całym dokumencie wskazywać właśnie szerszy rodzaj instytucji świadczących pomoc społeczną tj: jednostki pomocy społecznej (JPS)	Decyzja o przekazywaniu informacji tylko i wyłącznie do ośrodków pomocy społecznej, nawet w przypadku projektu, którego uczestnicy są klientami PCPR nie jest uzasadniona. Informacje dotyczące udziału w projekcie powinny również być przekazywane do tego typu instytucji (co ma również uzasadnienie w sytuacji, w której uczestnik projektu nie jest równocześnie klientem OPS). Uwaga dotyczy całego dokumentu.	Uwaga częściowo uwzględniona.
666	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	10	e	Usunięcie treści punktu	Zobowiązanie beneficjentów projektów do dokonania diagnozy uczestników we współpracy z JPS stanowi zagrożenie dla poprawnej i sprawnej realizacji projektów. Przede wszystkim wynika to z ograniczonych możliwości, niedofinansowania i braków kadrowych Jednostek Pomocy Społecznej. Beneficjent będzie miał obowiązek, natomiast nie ma takiej prawnej możliwości, by JPS była zobowiązana do realizacji tego typu zadań dodatkowych, tym bardziej jeżeli ma się to odbywać kosztem realizacji zadań bieżących wynikających z Ustawy. W ten sposób wymóg nałożony na beneficjentów może stać się wąskim gardłem realizacji projektów lub martwym zapisem. Ponadto mogą wystąpić problemy na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych w kontekście przekazywania informacji o uczestnikach projektów, w tym danych wrażliwych.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów ze względu na trudności wdrozeniowe jakie może spowodować konsultowanie każdego indywidualnego przypadku i wspólne uzgadnianie narzędzi wsparcia.

667	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	15	-	Usunięcie punktu	Treść punktu zawiera kilka nieścisłości. Po pierwsze, użyto sformułowania, z którego wynika, że pojedynczy projekt może być realizowany przez sektor publiczny. Sytuacja taka nie jest możliwa, a z drugiej strony nie doprecyzowano, co rozumiane jest przez sektor publiczny. Najprawdopodobniej dotyczy to rodzaju projektów (typów operacji), dla których w ramach PO przewidziano pozakonkursowy tryb wyboru projektu poprzez wskazanie beneficjenta bądź grupy podmiotów wywodzących się z sektora finansów publicznych. Jednakże warunek ten nie został ściśle dookreślony. Nie ma zatem pewności, że chodzi właśnie o takie przypadki. Po drugie, gdyby uznać, że pojęcie "sektor publiczny" dotyczy jednostki sektora finansów publicznych wymagałoby to także stosowania wskazanego w tym punkcie wymogu względem projektów, dla których prowadzono nabór w trybie konkursowym. Po trzecie, nałożenie obowiązku zlecenia części realizacji projektu podmiotom zewnętrznym określonego rodzaju jest również nieuzasadnione ze względu na zakłócenie wolnej konkurencji i równości podmiotów. Zmuszenie beneficjentów do wykorzystania w trakcie realizacji projektu innych podmiotów w określonym zakresie powinno również skutkować przejęciem przez IZ RPO odpowiedzialności za produkty i rezultaty takich działań. Tym bardziej, że możliwości w tym zakresie mogą być ograniczone, tj. mogą nie występować na danym obszarze podmioty o wystarczającym do realizacji tego zakresu wsparcia potencjale organizacyjnym i kompetencjach. Z treści Wytocznych wynika, że zleceniu usług nie mają towarzyszyć jakieś dodatkowe niemożliwe do osiągnięcia efekty (wartość dodana) oraz że przy podejmowaniu decyzji o zleceniu nie ma znaczenia zapewnienie wysokiej jakości usług, rezultatów. Wartością natomiast jest samo zlecenie podmiotowi należącemu do ściśle określonej grupy. Nałożenie na beneficjenta odpowiedzialności za realizację przedsięwzięcia i osiągnięcie wskazanych we wniosku celów powinno się wiązać ze swobodnym, w ramach przepisów prawa, sposobem osiągnięcia przyjętych i zaakceptowanych rezultatów. Jakkolwiek ingerencja w tym zakresie wiązać się powinna z skutkami (negatywnymi i pozytywnymi) takiej decyzji. Po czwarte, określenie "wysokość środków" nie jest wystarczająco precyzyjne - nie wiadomo bowiem czy chodzi o wartość kwotowa (nie mniej niż wrażona w złotych kwota danego zadania) czy o Proponujemy aby profilowanie interwencji stało się przywilejem i prawem IZ RPO, a nie obowiązkiem, na co wskazuje obecne brzmienie zapisu Wytocznych. Obecny zapis również wskazuje, że przy profilowaniu powinny być brane pod uwagę wszystkie wskazane kryteria, co nie do końca może być zbieżne z intencją wsparcia bądź potrzebą na poziomie regionalnym, która ogrnaiczać się może do wskazania obszarów lub problemów bez uwzględnienia konkretnych sposobów organizacji wsparcia (w oparciu o podejście oparte na celach i rezultatach). To samo dotyczy typu projektu (tj. wprowadzania ograniczeń odnośnie zakresu wsparcia - nie zawsze jest to uzasadnione).	Uwaga uwzględniona.
668	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	16	-	Propozycja zmiany treści punktu z następującej: "IZ RPO profiluje interwencję uwzględniając w szczególności:" na następującą: "IZ RPO może profilować interwencję uwzględniając w szczególności w odniesieniu do wszystkich bądź wybranych niżej podanych kryteriów:"	Proponujemy aby profilowanie interwencji stało się przywilejem i prawem IZ RPO, a nie obowiązkiem, na co wskazuje obecne brzmienie zapisu Wytocznych. Obecny zapis również wskazuje, że przy profilowaniu powinny być brane pod uwagę wszystkie wskazane kryteria, co nie do końca może być zbieżne z intencją wsparcia bądź potrzebą na poziomie regionalnym, która ogrnaiczać się może do wskazania obszarów lub problemów bez uwzględnienia konkretnych sposobów organizacji wsparcia (w oparciu o podejście oparte na celach i rezultatach). To samo dotyczy typu projektu (tj. wprowadzania ograniczeń odnośnie zakresu wsparcia - nie zawsze jest to uzasadnione).	Uwaga nieuwzględniona. Bez profilowania interwencji nie uda się osiągnąć rezultatów zaplanowanych w RPO. Dodatkowo obowiązki uwzględnienia np. Zróznicowań regionalnych wynikają wprost z zapisów Umowy Parterstwa.
669	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	21	-	Weryfikacja treści punktu pod względem zaangażowania "pracownika socjalnego" do weryfikacji efektywności społeczno-zatrudnieniowej.	Treść punktu najprawdopodobniej powiązana jest z punktem 10e, w którym wskazuje się obowiązek przeprowadzenia diagnozy we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej. W tym przypadku do obowiązków JPS powinno również należeć zwryfikowanie wypracowanych efektów. Nie opracowano natomiast skutecznych rozwiązań systemowych pozwalających na zaangażowanie pracowników socjalnych w realizację tego typu zadań. Powiązane jest to również z ograniczonymi zasobami pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
670	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	22	a	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.

671	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	22	b	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
672	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	22	b	Zweryfikowanie treści: "Ten rodzaj efektywności jest mierzony w odniesieniu do uczestników projektu, którzy przystąpili do projektu jako osoby głęboko wykluczone społecznie i ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	W punkcie 22 a występuje podobny zapis, jednak występuje ",", a nie spójnik "i" tj. "...jako osoby głęboko wykluczone społecznie, ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
673	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.1 / -	25	-	Weryfikacja treści punktu.	Założono, że dokumenty potwierdzające status uczestnika dostarczyć ma sam uczestnik projektu, co nie powinno być bezwzględnie wymagane, gdyż nie ma znaczenia dla ich ważności (może to być także dokument przesłany bezpośrednio przez instytucję wydającą lub przez inną osobę niż uczestnik projektu. Należy także zweryfikować potrzebę posługiwania się dokumentem poświadczającym wyrejestrowanie uczestnika projektu z rejestru bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy, gdyż nie jest to dokument potwierdzający aktualny stan osoby biorącej udział w projekcie.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
674	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	3 do 7	-	Ujednolicenie pojęć - w słowniku pojęć wskazano na "ścieżkę reintegracji", a nie "ścieżkę reintegracyjną".	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga uwzględniona.
675	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	3	-	Przy czym należy pamiętać, że ścieżka reintegracji nie musi w całości zostać wdrożona w jednym projekcie. Zalecane jest by aktywizacja zawodowa realizowana była w projektach CT8 oraz przez publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy. W tym przypadku nie ma obowiązku powiązania aktywizacji edukacyjnej z zawodową.	Uzasadnienie w treści uwagi. Należy wziąć także pod uwagę, w połączeniu z zapisami punktu 2c, że wzrost poziomu wykształcenia oparty o edukację o charakterze formalnym (np. szkoły dla dorosłych) może wykraczać poza realizację pojedynczego projektu, tym bardziej trudno będzie w ramach jednego przedsięwzięcia powiązać te działania z integracją zawodową.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy Umowy Partnerstwa mówią o tym że w CT 9 będzie prowadzona aktywizacja społeczno-zawodowa. Dodatkowo wskazuje że osoby z III profilu pomocy są aktywizowane w ramach CT 9. Nie jest więc możliwe odstąpienie od aktywizacji zawodowej w CT 9. Jednocześnie odstąpiono od zapisów o powiązaniu aktywizacji edukacyjnej i zatrudnieniowej.
676	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	9	-	Usunięcie treści tego punktu, warunek został zawarty w punkcie 10a	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga nieuwzględniona. Pkt 9 dotyczy zlecania różnych zadań, pkt 10 a zadań w zakresie aktywnej integracji zawodowej. Dodatkowo pkt 9 mówi o możliwościach, pkt 10 o
677	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	10	-	Uzupełnienie treści punktu o podmioty statutowo realizujące zadania z zakresu aktywizacji zawodowej (np. instytucje szkoleniowe i firmy szkoleniowe) wyłonione w trybie ustawy prawo zamówień publicznych.	Treść Wytycznych sugeruje sposób i katalog podmiotów, którym należy (w szczególności) zlecać wykonanie usług aktywizacji zawodowej. Jakkolwiek katalog ten nie stanowi katalogu zamkniętego, w celu spełnienia standardów wolnej konkurencji i równości podmiotów, a także przejrzystości procesu należy także wskazać, że zlecenie tego typu usług jest możliwe również pod rygorem ustawy prawo zamówień publicznych, która obliuguje wszystkie podmioty w ramach sektora finansów publicznych, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane zapisy mają preferować podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z UP) oraz podmioty ustawowo powołane do realizacji określonych usług. □
678	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	14	-	Należy kompleksowość definiować stopniem uwzględnienia w ramach usług wszystkich potrzeb i problemów osób, do których te usługi są kierowane.	Kompleksowość nie jest cechą statusu prawnego podmiotu, a zakresu wsparcia i podejścia do realizacji usług w ramach struktury tego podmiotu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przeformułowano zapisy.

679	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.2 / -	22	-	Wykreślenie punktu.	Integracja zdrowotna niejednokrotnie, w przypadku osób niepełnosprawnych w szczególności, jest warunkiem skutecznej integracji społecznej i edukacyjnej, a w konsekwencji również prowadzi do integracji zawodowej. Koszty turnusów rehabilitacyjnych są współfinansowane przez PFRON, jakkolwiek w wielu przypadkach poziom współfinansowania nie przekracza 50% kosztów turnusu, co stanowi istotną barierę w dostępie do tego typu form wsparcia aktywizacji zdrowotnej. Ma to znaczenie w głównej mierze do osób o umiarkowanym, a przede wszystkim znacznym stopniem niepełnosprawności o niskiej motywacji do uczestnictwa w rynku pracy i niskim poziomie aspiracji społecznych (co jest częstym zjawiskiem) dla których spełnienie dodatkowych warunków udziału w projekcie (poprzez własne finansowanie turnusów rehabilitacyjnych) może być przyczyną bierności w odniesieniu do podejmowanych wobec tych osób innych rodzajów integracji. Tym bardziej, jeżeli rehabilitacja będzie elementem ścieżki reintegracji.	Uwaga nieuwzględniona. Turnusy nie przybliżają osób do rynku pracy, poaża tym mogą być finansowane z PFRON. Środki EFS nie mogą zastępować finansowania krajowego, muszą być wydatkowane zgodnie z zasadą dodatkowości. Doprecyzowano kwestie wkładu własnego. Jednocześnie jeżeli w RPO wskazano turnusy rehabilitacyjne, to mogą być one finansowane przez IZ RPO, zgodnie z zasadą nadrzędności RPO nad Wytocznymi.
680	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.3 / -	5	-	Poprawa błędu powtórzenia.	"świadczona usług społecznych świadczonych..."	Uwaga uwzględniona.
681	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.3 / 4.3.2	-	-	Dodanie zapisu o następującej treści: "Wsparcie rodziny powinno obejmować oddziaływanie na złożone jej funkcje i charakteryzować się podejściem systemowym, ukierunkowanym na realizację kompleksowych programów pomocy rodzicom i dzieciom, w tym w szczególności dotyczyć powinno praktycznej realizacji funkcji rodzicielskich, zgadnień związanych z tworzeniem więzi dzieci z rodzinami biologicznymi oraz relacji rodziców/opiekunów z dziećmi".	Umowa partnerstwa zakłada znaczny nacisk na wsparcie skierowane do rodzin – proponujemy zatem umożliwienie realizacji podejścia opartego o „systemową aktywizację rodzin”. Instrument ten powstał z dążenia do wsparcia rodziny w jej naturalnym środowisku przez co idealnie wpisuje się w schemat usług świadczonych przez społeczność lokalną, odpowiada bowiem na specyficzne i indywidualne potrzeby i problemy rodziny uwzględniając wszystkie jej funkcje i elementy - zarówno rodziców, jak i dzieci. Działania tego rodzaju opierają się na systemowej koncepcji rodziny jako całości, realizującej szereg kompleksowych i komplementarnych wobec siebie funkcji związanych z niemal wszystkim aspektami życia oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Odwołuje się do koncepcji argentyńskiego psychologa, twórcy szkoły terapii strukturalnej - Salvatora Minuchina „rodzinny system ma integralną strukturę, która nie jest prostą sumą elementów składowych, jest to całość, która może być porównywana z żywym organizmem”. Ten cytat obrazuje podejście systemowej aktywizacji rodzin, która zakłada, że każdy element tego organizmu może mieć wpływ na jego ogólne i szczególne funkcjonowanie (w tym także innych elementów). Stąd osoba zagrożona wykluczeniem i wykluczona społecznie nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a całe to otoczenie wymaga wsparcia, gdyż niejednokrotnie kumuluje w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa jej członka. Odbiorcami wsparcia w ramach systemowej aktywizacji rodzin są całe rodziny – rodzice i opiekunowie oraz ich dzieci, a w rodzinach wielopokoleniowych również pozostali członkowie. Dodatkowo koncepcja ta zakłada podejmowanie działań do osób wspierających rodzinę (otoczenie). Podejście to zakłada współwystępowanie różnego rodzaju instrumentów, które oddziałują na integrację emocjonalną, relacje międzyludzkie, kompetencje rodzicielskie, rozwój psychospołeczny i rozwiązywanie bieżących problemów, a poprzez to w istotny sposób uzupełniają aspekty prawne i organizacyjne funkcjonowania rodziny i pieczy zastępczej.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 9iv i usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej przewidziano możliwość realizacji wszystkich usług określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wskazano na proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym na działania zapobiegające rozdzieleniu dziecka z rodziną.
682	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.5 /	2	a	Zamiana pojęcia "gmina" na "jednostka samorządu terytorialnego"	Działania z tego zakresu realizowane są również przez powiat. Nie jest uzasadnione by je ograniczać tylko i wyłącznie do gminy.	Wyjaśnienie: Wykreślono zapisy dotyczące właścicieli
683	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.5 /	2	e	Zamiana pojęcia "gmina" na "jednostka samorządu terytorialnego"	j.w.	Wyjaśnienie: Wykreślono zapisy dotyczące właścicieli

684	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	4 / 4.5 /	3	-	Usunięcie punktu	Jest to odwołanie się do innego dokumentu, który na mocy Ustawy obowiązuje wszystkich beneficjentów i w odniesieniu do którego IZ ma zobowiązać beneficjentów do stosowania. Nie ma potrzeby powtarzać tego obowiązku.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne o kwalifikowalności zawierają ograniczenia dot. m.in. Wykorzystania cross-financingu. Bez odwołania do Wytycznych o kwalifikowalności mogłoby powstać mylne wrażenie o niespójność obydwu dokumentów.
685	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 3	6	a	zmienić odwołanie do ustawy na pełen katalog osób	Wytyczne powinny w jasny sposób wyjaśniać kogo i w jakim stopniu dotyczą, odsyłanie do kolejnych aktów prawnych powoduje, że stają się mniej przejrzyste. Minimalnie taki katalog powinien znaleźć się w przypisie	Uwaga nieuwzględniona. Odwołania do konkretnych zapisów ustawowych mają zapewnić jak największą spójność działań finansowanych z EFS z prawodawstwem krajowym. Jednocześnie ewentualne zmiany w prawie np. w katalogu określonym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej będą skutkowały zmianami w zakresie wsparcia EFS, bez konieczności zmiany Wytycznych.
686	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 3	18	b i c	zmienić/doprecyzować zapisy w zakresie braku podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia LUB wprowadzić zamknięty katalog takich form odwołując się do form określonych w ustawach	Nawet w przypadku pomocy świadczonej w formach instytucjonalnych zamkniętych (DPS, szpital itp.), pensjonariusze/mieszkańcy mają możliwość podejmowania decyzji dotyczących ich życia. Także w przypadku osób ubezwłasnowolnionych mają oni prawo podejmować decyzje w bardzo szerokim zakresie, a żadna z instytucji nie ma prawa wpływać na wszystkie aspekty ich życia. Pozostawienie tak szerokiej definicji spowoduje, że w Polsce nie znajdują się instytucje spełniające te warunki, bo np. nawet w więzieniu nie można zapisać mieszkańców/pensjonariuszy bez ich zgody do udziału w eksperymentach medycznych. Podobna sytuacja dotyczy litery c, większość instytucji o których mowa w tym paragrafie w swoich regulaminach/statutach i innych dokumentach zwraca uwagę na zaspokojenie potrzeb pensjonariuszy/mieszkańców i jest to bardzo ważna zasada obowiązująca w ich działalności. Można się spodziewać trudności w podpisaniu np. przez dyrektora DPS oświadczenia, że wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo nad potrzebami mieszkańców (to samo dotyczy szpitali i innych podobnego typu placówek)	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana definicja jest zgodna z ogólnoeuropejskimi wytycznymi w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności.
687	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 3	19		rozszerzyć definicję usług świadczonych w interesie ogólnym	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nie ogranicza się jedynie do usług opiekuńczych, mieszkań chronionych oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Do tej kategorii usług należy również: całość aktywizacji osób niepełnosprawnych, noclegowanie i usługi na rzecz bezdomnych, wszystkie formy przeciwdziałania uzależnieniom. Niezrozumiałą jest brak tych usług w katalogu usług społecznych. Nawet jeśli nie są one priorytetowe, to nie można zawęzić wszystkich możliwych do realizacji w ramach EFS usług tylko do nich, w innym przypadku byłby to program zamiast przeciwdziałający wykluczeniu służący dyskryminacji np. osób uzależnionych czy bezdomnych, którzy mieliby problem z niego skorzystać.	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na konieczność demarkacji między priorytetem inwestycyjnym 9i oraz 9iv, przyjęto że usługi aktywizacyjne są realizowane w ramach P 9i.

688	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.1	21		Rozszerzyć katalog osób, które mogą przeprowadzać diagnozę np.. O katalog wymieniony w art. 116 ustawy o pomocy społecznej czyli: 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych; 2) ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna; 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: a) pedagogika, b) pedagogika specjalna, c) politologia, d) polityka społeczna, e) psychologia, f) socjologia, g) nauki o rodzinie.	Obecny zapis może skutkować problemami interpretacyjnymi w przypadkach projektów realizowanych przez podmioty inne niż OPS. Dodatkowo w wytycznych nie ma określenia co rozumie się przez pracownika socjalnego - czy jest to pracownik socjalny pracujący z daną osobą (a co w przypadku jeśli beneficjent nie miał z taką osobą kontaktu), czy raczej osoba pracująca na tym stanowisku, albo też pracownik socjalny I lub II stopnia specjalizacji.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisów dotyczących diagnozy.
689	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.1	22	b	dopisać do form wsparcia wolontariat	W wielu badaniach i analizach zwracano uwagę na wolontariat jako jedno z narzędzi przyczyniających się zarówno do aktywizacji społecznej jak i zawodowej, dlatego dziwi brak jego ujęcia w tym punkcie. Dodatkowo, organizacje pozarządowe realizując swoje cele społeczne są doskonałym miejscem aktywizacji w którym podczas wolontariatu można zwracać uwagę na wzmocnienie kompetencji społecznych i wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje niezbędne na rynku pracy. Uwzględnienie wolontariatu jest również sensowne z punktu realizatora projektu nie będącego OPS. Dostęp do organizacji pozarządowych i nawiązanie z nimi współpracy jest prostsze niż skorzystanie z programu prac społecznie użytecznych czy CIS, w których ilość miejsc jest limitowana (dotyczy to w szczególności CISów)	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu.
690	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.1	19	a	dopisać fragment dotyczący oprócz utrzymania również otrzymania zatrudnienia	Obecny zapis wymaga jedynie uwzględnienia projektów dotyczących utrzymania miejsc pracy oraz w pozostałych podpunktach aktywizacji poprzez WTZ i ZAZ. Doświadczenia obecnie kończącego się okresu, w szczególności projekty w ramach działań 7.2.1 i 7.4 pokazują, że bardzo skuteczną formą jest wsparcie kierowane dla osób niepełnosprawnych które obecnie nie pracują dotyczące ich aktywizacji społecznej i zawodowej poza tymi formami. Obowiązkowe zapisy powinny być uzupełnione o wymóg realizacji działań dotyczących zatrudnienia również w formach innych niż ZAZ i WTZ	Uwaga częściowo uwzględniona: Zapisy Wytycznych nie zabraniają realizacji wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w formach innych niż WTZ czy ZAZ, wskazują jedynie że jest to specyficzna forma wynikająca z ustawy i jakie są ograniczenia dotyczące wspierania tych specyficznych form w ramach EFS. Zapisy zostały jednak doprecyzowane.
691	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.3	4		usunąć	Ilość środków jest ograniczona a wytyczne wyraźnie mówią o tym, że nie powinny one być przeznaczane na realizację w formach instytucjonalnych. W związku z problemami z definicją tych form oraz obawą dotyczącą przeznaczania na nie zbyt dużej ilości środków, wnosimy o usunięcie możliwości ich dofinansowania.	Uwaga uwzględniona.
692	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.3.1	3		poprawić błędny zapis	Obecny zapis można odczytać, że w ramach całego Programu Operacyjnego nie można wspierać w danej formie więcej niż 20 osób. Prosimy o poprawę zapisu.	Uwaga uwzględniona.

693	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.3.2	6		zmienić "minimalnie 1" na "minimalnie 4"	Podany wskaźnik jest zdecydowanie za niski. Chcąc przeciwdziałać wykluczeniu trzeba pracować kompleksowo z osobami zagrożonymi i zdecydowanie nie wystarczy w tym zakresie np. nauka języka obcego. Aby programy odnosiły skutek, należy uwzględnić wszystkie a przynajmniej większość kompetencji, tym bardziej że wymaganie to nie jest trudne realizacyjnie np. prowadząc warsztaty teatralne, pracuje się jednocześnie na kompetencjach dotyczących języka ojczystego, kompetencjach społecznych oraz świadomości i ekspresji kulturalnej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano minimum 2. Nie oznacza to jednak że w ramach projektów nie można oddziaływać na wszystkich 8.
694	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.4	5		zmienić "przedsiębiorstwo społeczne" na "podmiot ekonomii społecznej" LUB usunąć punkt	Zmiana redakcyjna, wynikająca ze zgodności z punktem 3, który umożliwiłaby otrzymanie dotacji podmiotom ekonomii społecznej. Dodatkowo punkt 5 treściowo pokrywa się z pkt 3 i nie wnosi żadnej nowej informacji.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis że dotacja jest dla przedsiębiorstwa społecznego i dla podmiotu ekonomii społecznej o ile wiąże się to z przekształceniem PES w przedsiębiorstwo społeczne
695	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.4	19		dopisać po punkcie "j" kolejną literę: "realizacja innych form wsparcia określonych w wieloletnich planach rozwoju ekonomii społecznej"	Tak duże ograniczenie możliwych do realizacji działań stoi w sprzeczności z rolą wieloletnich planów opracowanych w poszczególnych regionach. W ramach planów zostało przyjętych wiele działań dopasowanych do potrzeb poszczególnych regionów. Uważamy że szczególnie istotna jest ich realizacja, bo dają odpowiedź na realne potrzeby. Nie uwzględnienie tych planów w możliwościach finansowania stawia de facto pod znakiem zapytania sens ich tworzenia, ponieważ i tak w pierwszej kolejności będą realizowane działania ujęte w projektach i planach działań. Dodatkowo katalog zawarty w wytycznych jest bardzo wąski i w dużej części opiera się na powstawaniu sieci i promocji, brakuje natomiast aspektów edukacyjnych dotyczących ES. Przykładowo, w wieloletnim planie województwa śląskiego przewidziano cały priorytet na działania edukacyjne zarówno w szkołach (WOS, przedsiębiorczość) jak i organizacje studiów podyplomowych z tego zakresu, czy też szkolenia dla przedstawicieli samorządu. Te działania nie mieszczą się bezpośrednio w punktach zaproponowanych w wytycznych. Po co angażowano tylu ekspertów, urzędników i przedstawicieli środowisk w przygotowanie tych programów skoro teraz nie daje się szansy na ich realizację	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaleniami z KE działania w zakresie monitorowania, badań i analiz nie będą realizowane w ramach 9v. Realizacja tych działań może być prowadzona w ramach Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych w ramach środków pomocy technicznej lub ze środków innych niż środki europejskie. Katalog możliwych działań w ramach koordynacji ekonomii społecznej jest katalogiem zamkniętym.
696	Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST	Rozdział 4.4	20		zamiast limitu kwotowego powineien być limit procentowy dotyczący wartości alokacji środków	Różne województwa w ramach RPO dysponują różną wielkością środków i planują różną liczbę działań w zakresie ekonomii społecznej. Wytyczne powinny to uwzględniać nie narzucając kwoty, która w odniesieniu do skali podejmowanych działań w regionie (choćby liczba OWES, podmiotów es, powiatów, mieszkańców), może być odmienna w każdym z województw.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MiR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytycznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
697	Katarzyna Roszewska	rozd. 2	pkt. 2		Wytyczne należy ocenić jako zasadniczo dobry pod względem merytorycznym dokument. Warto jednak zadbać, by pozostawał on w zgodzie z regulacjami prawnymi w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa i pod tym kątem powinien on zostać poddany szczególnej ocenie	Wytyczne mają zapewnić zgodność działań podejmowanych w ramach celów wyznaczonych przez Wytyczne z polityką społeczną w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa wyrażoną m.in. w prawie.	Uwaga bardzo ogólna. W opinii MliR Wytyczne są w zgodzie z prawem krajowym.

698	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 2		<p>Propozycja zmiany def. deinstytucjonalizacji w kierunku szerszego podkreślenia w definicji potrzeby rozwoju usług świadczonych na poziomie społeczności lokalnych np. w następującej treści : <i>Deinstytucjonalizacja usług – proces rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnym prowadzący do przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnym, wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, z drugiej - stopniowej eliminacji usług świadczonych w formach instytucjonalnych. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, która obejmuje różnorodne rodzaje wsparcia, mające zapobiegać umieszczeniu osób w formach instytucjonalnych, a w przypadku dzieci zapobiegać rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu pod opieką zastępczą.</i></p>	<p>Deinstytucjonalizacja została określona przede wszystkim jako proces przejścia od usług świadczonych w f. Instytucjonalnej do usług świadczonych na poziomie społeczności lokalnych i stopniowa eliminacja usług świadczonych w f. Instytucjonalnych podczas, gdy Wytoczne powinny zapewnić koordynację działań w celu rozwoju usług świadczonych na poziomie społeczności lokalnych. Definicja w proponowanym brzmieniu może sugerować, że środki EFS i EFRR będą przeznaczane na stopniowe "wygaszanie" dużych instytucji, kosztem rozwoju usług w ramach społeczności lokalnych, przy znacznym czasowym opóźnieniu rozwoju tychże usług. Wydaje się, że to rozwój usług na poziomie społeczności lokalnej powinien prowadzić do stopniowego zmniejszania się udziału usług instytucjonalnych.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>
699	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 5		<p>Propozycja zmiany terminu : opiekun nieformalny na : opiekun niezawodowy</p>	<p>Członek rodziny niekiedy pełni rolę opiekuna formalnego w tym sensie, iż pobiera stosowne świadczenia w związku z rezygnacją z zatrudnienia, sprawuje opiekę lub kuratelę na mocy orzeczenia sądu. Zatem proponuje się zastąpić</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Nastąpiła zmiana nazwy na "opiekun faktyczny".</p>
700	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 7		<p>Propozycja uzupełnienia definicji osoby niesamodzielnej : - osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub pomocy <u>drugiej osoby w wykonywaniu co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego</u></p>	<p>Definicja zaproponowana w projekcie Wytocznych bliższa jest pojęciu ubóstwa i niemożności realizacji potrzeb życiowych. Wedle zaproponowanej przez Wytoczne definicji niesamodzielną byłaby osoba w trudnej sytuacji życiowej wymagająca np. żywienia, schronienia czy dostarczenia odzieży w myśl ustawy o pomocy społecznej. Jeżeli niesamodzielną ma oznaczać w Wytocznych niemożność samodzielengo wykonywania podstawowych czynności życiowych to definicja powinna w tym kierunku ulec zmianie. Do decyzji pozostaje czy Wytoczne przyjmą definicję wskazaną w innych już obowiązujących, czy postulowanych rozwiązaniach prawnych czy też zaproponują własną. Nie powinna ona zawężać pojęcia osoby niesamodzielnej względem już funkcjonujących lub proponowanych w projektach aktów prawnych definicji. Warto ją skonfrontować również z definicją niezdolności do samodzielnej egzystencji w art. 4 ust. 4 ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dodać również należy, że tak jak negatywnie oceniany bywa zwrot osoba niepełnosprawna, który proponuje się zastępować zwrotem osoby z niepełnosprawnością, tak podobnie w środowisku krytycznie niekiedy ocenia się zwrot osoby niesamodzielnej jako stygmatyzujący, wskazujący, iż niesamodzielną jest cechą osobniczą danej osoby, a nie barierą w której przewyżczeniu winniśmy ją wesprzeć.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>
701	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 6	h	<p>Proponuję dodać w pkt. 6 h : i ich opiekunowie niezawodowi</p>	<p>Opiekunowie niezawodowi osób niesamodzielną są niewątpliwie zawsze zagrożeni wykluczeniem społecznym i bardzo często ubóstwem.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano rodziny z dzieckiem z</p>

702	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 18	<p>Proponuję doprecyzować i zmienić def. usług instytucjonalnych: Usługi w formie instytucjonalnej – usługi świadczone w placówce, w której:</p> <p>a) liczba pensjonariuszy przekracza średnio osób w okresie rozliczeniowym miesięcy albo</p> <p>b) nie istnieją usługi [co najmniej np. 2 w tygodniu, nie licząc usług świadczonych indywidualnie z uwagi na brak lub ograniczoną samodzielność danej osoby]]świadczone w sposób indywidualny (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) albo</p> <p>c) zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi [np. regulaminami] pensjonariusze mają ograniczoną możliwość podejmowania decyzji w kwestiach dotyczących.....[np. doboru ubioru, pory posiłków, podejmowanych aktywności na terenie placówki, swobody poruszania się po placówce i poza nią.....] pomimo braku orzeczenia sądu w zakresie samodzielnego podejmowania decyzji [unikam sformułowania odwołującego się do orzeczenia o częściowym lub całkowitym ubezwłasnowolnieniu z uwagi na trwające prace nad zmianą tej instytucji w MS];</p>	<p>Zaproponowana zmiana wynika z przekonania, że przyjęta w projekcie definicja usług instytucjonalnych wymagając łącznego spełnienia wszystkich wskazywanych przesłanek w zasadzie wykluczałaby z tej definicji większość instytucji, gdyż formalnie mają one obowiązek świadczenia usług w sposób uwzględniający m.in. indywidualne potrzeby. Czym innym jest jedynie deklaracja o możliwości indywidualizowania usług, czy ogólna wskazówka ustawowa w tym zakresie, a innym zagadnieniem - faktyczne, regularne świadczenie usług w sposób zindywidualizowany, do czego winny dążyć Wytyczne stawiające sobie za cel m.in. deinstytucjonalizację. Proponowane przesłanki były również trudno weryfikowalne. Zaproponowano też modyfikację przesłanki dot. ograniczonej możliwości podejmowania decyzji odnosząc ją do osób, wobec których takie ograniczenie może wynikać z orzeczenia sądu. Jednocześnie zrezygnowano z odwołania do instytucji ubezwłasnowolnienia biorąc pod uwagę prace nad rezygnacją z tej instytucji na rzecz wspomaganego podejmowania decyzji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane zapisy są bardzo szczegółowe, wydaje się że zbyt szczegółowe na poziom Wytycznych.</p>
703	Katarzyna Roszewska	rozdz. 3	pkt. 19	<p>po pkt. a dodać kolejny pkt. : usługi asystenckie kierowane do opiekunów niezawodowych osób niesamodzielnych</p>	<p>Usługi asystenckie powinny być kierowane również do opiekunów niezawodowych</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>
704	Katarzyna Roszewska	rozdz. 4 podrozdz. 4.2	pkt. 21	<p>Propozycja wykreślenia akapitu wyraźnie wskazującego na nietworzenie nowych wtz-ów</p>	<p>Rezygnacja z tworzenia nowych wtz, które są jednym z elementów aktywizacji społecznej, podmiotem rehabilitacji społecznej i zawodowej, podmiotem ekonomii społecznej w tychże Wytycznych jest niezrozumiała.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. WTZ nie były tworzone w EFS w okresie 2007-2013 za wyjątkiem projektów systemowych OPS i PCPR (w praktyce PCPR). Wytyczne dopuszczają możliwość tworzenia WTZ o ile wynika to z potrzeb regionów i jest poprzedzone dogłębną analizą m.in. rozmieszczenia terytorialnego sieci WTZ w regionie.</p>
705	Katarzyna Roszewska	rozdz. 4 podrozdz. 4.2.	pkt. 19	<p>propozycja wykreślenia słowa: "obowiązkową"</p>	<p>Rehabilitacja zawodowa i społeczna w ramach WTZ ze stymulacją do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia w ZAZ, w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a jest dobrym i pożądanym kierunkiem, lecz nie zawsze możliwym do realizacji. Dla niektórych uczestników udział w wtz-ach pełni ważną rolę w aktywizacji społecznej. Wymóg opuszczenia placówki oznaczałby utratę szansy na kontakt ze społecznością lokalną. Wymogu bezwzględnego uzyskania zatrudnienia nie stawia się wobec osób nie zagrożonych wykluczeniem po określonym etapie aktywizacji. Jeśli jednak intencją proponowanego zapisu nie było wprowadzenie bezwzględnego wymogu opuszczenia placówki do miejsca zatrudnienia przez każdego uczestnika wtz (nie wiadomo po jakim czasie aktywizacji w wtz) należy go doprecyzować, gdyż w obecnym brzmieniu budzi co najmniej wątpliwości.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Uzunięto zapis o "obowiązkowej stymulacji do opuszczenia WTZ", pozostawiono o obowiązkowym wspieraniu w celu przygotowania do zatrudnienia i podjęcia zatrudnienia</p>

706	Katarzyna Roszewska	rozd. 4 podrozdz. 4.5	pkt. 8		Propozycja: wykreślić pkt. 8	<p>Pkt. 8 stanowi, że : wsparcie infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej z powodu:</p> <p>a) specyfiki potrzeb odbiorców usług, wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia;</p> <p>b) nadmiernie wysokich kosztów świadczenia usług w formach zdeinstytucjonalizowanych pozostających w sprzeczności z mechanizmem racjonalnych usprawnień.</p> <p>Stan zdrowia, a już tym bardziej bliżej nieokreślona specyfika potrzeb nie mogą uzasadniać rezygnacji ze wspierania usług w f. zdeinstytucjonalizowanej. Zaś nadmiernie wysokie koszty świadczenia usług mogą stanowić uzasadnienia dla ich nie ponoszenia gdy dotyczą podmiotów prywatnych i tylko w wypadkach, gdy nie mają one możliwości ich zrekompensowania ze środków publicznych.</p>	Uwaga uwzględniona.
707	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	1 / - / -	1 i 2	w całości	Zmiana treści Wytycznych, weryfikacja podstawy prawnej do opublikowania Wytycznych w obecnie zaproponowanym brzmieniu, w szczególności dotyczy to wymogów dotyczących zakresu i rodzaju wsparcia, które ma być udzielane w ramach PI uwzględnionych w dokumencie.	<p>Cel Wytycznych został określony w Rozdziale 2 pkt. 1 i 2. Cele te odnoszą się w szczególności do sposobu realizacji projektów oraz zakresu ich wsparcia. Wskazano także, że celem dokumentu jest: "zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej w kreowaniu polityki społecznej oraz realizacji działań na rzecz promocji włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, w szczególności w zakresie aktywnej integracji oraz usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym". Zwraca uwagę fakt, że podmioty sektora ekonomii społecznej powinny być jednym z narzędzi wykorzystywanych we wdrażaniu programów operacyjnych, a nie celem samym w sobie, jako jedyny rodzaj podmiotów, których wzmocnienie ma być priorytetowo traktowane w kontekście wszystkich podejmowanych działań wdrażanych w oparciu o Wytyczne. Z tego jednoznacznie wynika, że cel Wytycznych jest niezgodny z podstawą prawną publikacji tego typu dokumentów, na którą powołano się w Rozdziale 1. W art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 - 2020. Wytyczne na podstawie przytoczonego artykułu Ustawy zostały wymienione enumeratywnie, wskazano jednocześnie na możliwość publikowania innych wytycznych, przy czym służyć one mają "zapewnieniu zgodności sposobu realizacji programów operacyjnych z prawem Unii Europejskiej (...) oraz spełniania wymagań określonych przez Komisję Europejską w tym zakresie, a także w celu zapewnienia jednolitości sposobu realizacji programów operacyjnych i prawidłowości zadań i obowiązków określonych ustawą...". Jak już to wcześniej wskazano, Wytyczne odnoszą się także do innych niewskazanych w Ustawie aspektów merytorycznych, nakładając na IZ PO obowiązki dotyczące zakresu udzielanego wsparcia, co podkreślają sformułowane przez autora Wytycznych cele ich publikacji. Tym samym Wytyczne wchodzą w kompetencję poszczególnych programów operacyjnych bezpośrednio wskazując jakie działania mogą i/lub powinny być realizowane w poszczególnych PI. Wytyczne w tym zakresie nie uwzględniają diagnozy stanu na poszczególnych obszarach, jak również celów realizacji PO wskazanych w treści PO. Należy podkreślić, że w kontekście proponowanego zakresu wsparcia, to właśnie PO stanowią podstawę jego organizacji, co dodatkowo było przedmiotem zarówno konsultacji</p> <p>Uzasadnienie j.w.</p>	Uwaga uwzględniona.
708	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	2 / - / -	1	-	Zmiana treści punktu poprzez wykreślenie części zdania: "Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia".	Uzasadnienie j.w.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne ustalają jednolite zasady dla wszystkich RPO. Wytyczne służyć mają jednolitości realizacji programów operacyjnych.

709	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	2 / - / -	2	-	Wykreślenie punktu.	Zgodność, o której mowa w opisie celu wytycznych została zagwarantowana poprzez procedury opracowania i przyjmowania konkretnego programu operacyjnego. Fakt zatwierdzenia danego PO potwierdza zgodność jego treści z celami strategicznymi na poziomie regionu, kraju, a także celami Wspólnoty, co jak wynika z praktyki jest m.in. przedmiotem prowadzonych uzgodnień i negocjacji. Publikowanie dodatkowego dokumentu, który tę zgodność ma zapewnić, mija się zatem z celem i w rzeczywistości służy ograniczeniu swobody działania poszczególnych IZ w ramach przyznanych im kompetencji. Cel ten jest również niezgodny z celem publikacji wytycznych w trybie artykułu 5 ust. 1 pkt. 11 Ustawy będącej podstawą prawną powstania dokumentu, na co wskazano wyżej.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy RPO nie mają ograniczać swobody żadnej z IZ RPO. Mają jedynie służyć ujednoliceniu zasad wsparcia w ramach RPO.
710	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	2 / - / -	5	-	Wykreślenie punktu.	Zgodnie z treścią punktu 3 oraz podstawą prawną adresatem Wytycznych są instytucje zarządzające krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi. W związku z powyższym nie ma podstawy do tego, by nakładać na beneficjentów obowiązek stosowania tych Wytycznych, a przynajmniej w całości, gdyż nie mają oni podstawy prawnej, ani też nie są umiejscowieni w systemie instytucjonalnym wdrażania poszczególnych programów, w sposób i z funkcjami, które umożliwiają im wdrożenie w życie zasad wynikających z tego dokumentu.	Uwaga uwzględniona.
711	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	4	-	Weryfikacja treści definicji	W definicji występuje zbyt wiele spójników "lub", które utrudniają interpretację treści definicji. Konieczne jest przereformułowanie tekstu.	Uwaga uwzględniona.
712	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	10	d	Usunięcie lub przeformułowanie punktu	Definicja podmiotów ekonomii społecznej zawarta w podpunkcie d) nie odwołuje się do jakichkolwiek źródeł prawa (jak ma to miejsce chociażby w podpunkcie b i c). W oparciu o te zapisy Wytycznych do PES praktycznie można zaliczyć wszystkie organizacje pozarządowe.	Uwaga uwzględniona.
713	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	15	-	Uzupełnienie treści definicji: "...Może być realizowana przez jedną lub kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny oraz może zawierać także usługi aktywnej integracji, inne instrumenty i działania w sposób pośredni skierowane do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, tj. np. poprzez wsparcia otoczenia tych osób lub rodzin".	Osoba zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a niejednokrotnie kumuluje ono w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa poszczególnych osób. Zmiana sytuacji osoby zagrożonej bardzo często wiąże się z dokonaniem konieczności zmiany w środowisku, które je otacza. W przypadku zdiagnozowania takich potrzeb, ścieżka reintegracji powinna uwzględniać również zalecenia lub konkretne instrumenty i działania skierowane nie tylko do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Takie podejście jest zgodne z założeniem wspierania także otoczenia tych osób i rodzin lub wskazanego w Umowie Partnerstwa i dokumentach programowych wsparcia rodzin osób, które są zagrożone wykluczeniem społecznym (np. rodzin osób niepełnosprawnych). Działania ukierunkowane na rodziny i otoczenie osób zagrożonych i wykluczonych społecznie, jest zgodne z rekomendacjami z ewaluacji i służyć mogą zapobieganiu pojawiających się licznych problemów związanych z przerywaniem uczestnictwa w projekcie (metaewaluacja str. 38).	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z definicją ścieżka reintegracji to zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia. Oznacza to że w ramach ścieżki danej osoby może być przewidziane wsparcie jej otoczenia. Nie ma jednak możliwości realizowania wsparcia wyłącznie do otoczenia, za wyjątkami podanymi w definicji otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
714	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	15	-	Weryfikacja treści definicji	Z jednej strony w treści definicji pojawia się pojęcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, z drugiej natomiast podaje się, że ścieżka reintegracji służyć ma "wyprowadzaniu tych osób z ubóstwa lub wykluczenia społecznego...". Temin wyprowadzanie w tym kontekście nie jest najlepszym sposobem określenia działań (gdyż ścieżka reintegracji może także zawierać działania związane z profilaktyką / zapobieganiem).	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady wsparcie ma służyć włączeniu społecznemu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym czyli wyprowadzeniu z wykluczenia.
715	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	18	a	Weryfikacja treści definicji	Możliwość świadczenia usług w sposób indywidualny nie definiuje jedynie liczba pensjonariuszy, ale zależna jest także od liczby zatrudnionego personelu i wyposażenia technicznego podmiotu świadczącego usługi. Poza tym definicja zawiera sugestię, że w formach instytucjonalnych nie jest możliwe wsparcie o charakterze indywidualnym, co jest krzywdzące dla tych instytucji i nie odpowiada praktyce.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana definicja jest zgodna z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

716	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	18	b	Uwzględnienie w definicji nie aspektów życiowych, a jedynie kwestii formalno-organizacyjnych	Propozycja zawarta w Wytycznych nie uwzględnia życiowych decyzji samych pensjonariuszy (inny osób objętych wsparciem) o udziale w różnego rodzaju formach instytucjonalnych, co równoznaczne jest ze zgodą na uwzględnianie pewnych organizacyjnych i formalnych aspektów funkcjonowania jednostki. Kwestia ograniczenia życiowych decyzji dotyczyć będzie jedynie sytuacji, w której korzystający ze wsparcia są ubezpieczonymi, całkowicie zależni od personelu placówki.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja została stworzona w oparciu o Ogólnoeuropejskie Wytyczne w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
717	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	19	i	Uwzględnienie działań o charakterze edukacyjnym.	Działania tego typu są zgodne z przytoczoną podstawą prawną ich organizacji.	Uwaga niejasna. Jeśli chodzi o dopisanie usług edukacyjnych do katalogu usług społecznych to nie jest to możliwe. Edukacji poświęcony jest odrębny cel tematyczny. Oczywiście usługi edukacyjne mogą być elementem aktywizacji społeczno-zawodowej czy też wsparcia służącego upowszechnieniu np. rodzinnej pieczy zastępczej poprzez edukację kandydatów na rodziny zastępcze i tego typu usługi zostały wskazane w innych obszarach wytycznych. Ale nie będą rozwijane te usługi dla zwiększenia dostępu do nich czy też dla ich deinstytucjonalizacji. Nie w Celu Tematycznym 9.
718	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	3 / - / -	20	-	Doprecyzowanie definicji usług świadczonych w społeczności lokalnej	Definicja wskazuje na przykładowe rodzaje usług, które zaliczyć można do świadczonych w społeczności lokalnej. Definicja nie wyczerpuje tematu, jak również nie wprowadza jasnych kryteriów przyporządkowania danego rodzaju działalności / usługi do tej kategorii. Może to mieć kluczowe znaczenie dla możliwości finansowania projektów i usług. Dodatkowo w przypadku usług świadczonych przez instytucje musi zostać spełniony warunek dotyczący jej kultury organizacyjnej i rozmiaru tej instytucji. Oba warunki mają umożliwić świadczenie usług w sposób zindywidualizowany, jednak sposób ich weryfikacji nie jest przejrzysty, tym bardziej, że potwierdzenie spełnienia tych warunków może być ocenne. Objasnienie tego aspektu definicji jest również niejasne, gdyż każde formy życia zbiorowego wymagają w pewnym stopniu podporządkowania się interesowi ogółu i regułom życia we wspólnocie ograniczając jednocześnie możliwość realizacji indywidualnych potrzeb w określonym czasie, miejscu lub poprzez wybrany indywidualnie sposób ich osiągnięcia (np. rodzina).	Uwaga częściowo uwzględniona.
719	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	6	-	Demarkacja pomiędzy projektami PUP i OPS nie spełnia swoich funkcji, gdyż nie rozgranicza w oczywisty sposób, jaka grupa osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP, ma być (może być) obejmowana wsparciem w ramach projektów CT9. Należy także uwzględnić, że bezrobocie, choć jest bardzo częstym powodem zagrożenia wykluczeniem i wykluczenia społecznego, najczęściej nie jest jedyną występującą przesłanką do objęcia wsparciem przez jednostki pomocy społecznej. W związku z tym proponujemy, by demarkacja opierała się o fakt korzystania z pomocy społecznej tzn. w projekty PUP powinny zostać ograniczone tylko do osób bezrobotnych, które nie korzystają jednocześnie ze wsparcia OPS / PCPR bądź osób, które zakończyły ścieżkę reintegracji i wymagają objęcia usługami i instrumentami rynku pracy w celu realizacji integracji zawodowej.	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga nieuwzględniona. Demarkacja została ustalona na poziomie Umowy Partnerstwa i nie jest możliwa jej zmiana. Jednocześnie demarkacja mówi, że w ramach CT 9 wspierane są osoby zakwalifikowane do III profilu przez PUP, w związku z tym jest przejrzysta. Jest więc jasne które osoby bezrobotne wspierane są przez OPS.

720	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	10	c	Uwzględnienie informowania nie tylko ośrodków pomocy społecznej, ale także innych jednostek pomocy społecznej (np. PCPR). Proponujemy by w całym dokumencie wskazywać właśnie szerszy rodzaj instytucji świadczących pomoc społeczną tj: jednostki pomocy społecznej (JPS)	Decyzja o przekazywaniu informacji tylko i wyłącznie do ośrodków pomocy społecznej, nawet w przypadku projektu, którego uczestnicy są klientami PCPR nie jest uzasadniona. Informacje dotyczące udziału w projekcie powinny również być przekazywane do tego typu instytucji (co ma również uzasadnienie w sytuacji, w której uczestnik projektu nie jest równocześnie klientem OPS). Uwaga dotyczy całego dokumentu.	Uwaga częściowo uwzględniona.
721	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	10	e	Usunięcie treści punktu	Zobowiązanie beneficjentów projektów do dokonania diagnozy uczestników we współpracy z JPS stanowi zagrożenie dla poprawnej i sprawnej realizacji projektów. Przede wszystkim wynika to z ograniczonych możliwości, niedofinansowania i braków kadrowych Jednostek Pomocy Społecznej. Beneficjent będzie miał obowiązek, natomiast nie ma takiej prawnej możliwości, by JPS była zobowiązana do realizacji tego typu zadań dodatkowych, tym bardziej jeżeli ma się to odbywać kosztem realizacji zadań bieżących wynikających z Ustawy. W ten sposób wymóg nałożony na beneficjentów może stać się wąskim gardłem realizacji projektów lub martwym zapisem. Ponadto mogą wystąpić problemy na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych w kontekście przekazywania informacji o uczestnikach projektów, w tym danych wrażliwych.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów ze względu na trudności wdrożeniowe jakie może spowodować konsultowanie każdego indywidualnego przypadku i wspólne uzgadnianie narzędzi wsparcia.
722	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	15	-	Usunięcie punktu	Treść punktu zawiera kilka nieścisłości. Po pierwsze, użyto sformułowania, z którego wynika, że pojedynczy projekt może być realizowany przez sektor publiczny. Sytuacja taka nie jest możliwa, a z drugiej strony nie doprecyzowano, co rozumiane jest przez sektor publiczny. Najprawdopodobniej dotyczy to rodzaju projektów (typów operacji), dla których w ramach PO przewidziano pozakonkursowy tryb wyboru projektu poprzez wskazanie beneficjenta bądź grupy podmiotów wywodzących się z sektora finansów publicznych. Jednakże warunek ten nie został ściśle dookreślony. Nie ma zatem pewności, że chodzi właśnie o takie przypadki. Po drugie, gdyby uznać, że pojęcie "sektor publiczny" dotyczy jednostki sektora finansów publicznych wymagałoby to także stosowania wskazanego w tym punkcie wymogu względem projektów, dla których prowadzono nabór w trybie konkursowym. Po trzecie, nałożenie obowiązku zlecenia części realizacji projektu podmiotom zewnętrznym określonego rodzaju jest również nieuzasadnione ze względu na zakłócenie wolnej konkurencji i równości podmiotów. Zmuszenie beneficjentów do wykorzystania w trakcie realizacji projektu innych podmiotów w określonym zakresie powinno również skutkować przejęciem przez IZ RPO odpowiedzialności za produkty i rezultaty takich działań. Tym bardziej, że możliwości w tym zakresie mogą być ograniczone, tj. mogą nie występować na danym obszarze podmioty o wystarczającym do realizacji tego zakresu wsparcia potencjale organizacyjnym i kompetencjach. Z treści Wytocznych wynika, że zleceniu usług nie mają towarzyszyć jakieś dodatkowe niemożliwe do osiągnięcia efekty (wartość dodana) oraz że przy podejmowaniu decyzji o zleceniu nie ma znaczenia zapewnienie wysokiej jakości usług, rezultatów. Wartością natomiast jest samo zlecenie podmiotowi należącemu do ściśle określonej grupy. Nałożenie na beneficjenta odpowiedzialności za realizację przedsięwzięcia i osiągnięcie wskazanych we wniosku celów powinno się wiązać ze swobodnym, w ramach przepisów prawa, sposobem osiągnięcia przyjętych i zaakceptowanych rezultatów. Jakakolwiek ingerencja w tym zakresie wiązać się powinna z wiążąc się ze skutkami (negatywnymi i pozytywnymi) takiej decyzji. Po czwarte, określenie "wysokość środków" nie jest wystarczająco precyzyjne - nie wiadomo bowiem czy chodzi o wartość kwotowa (nie mniej niż wyrażona w złotych kwota danego zadania) czy o	Uwaga uwzględniona.

723	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	16	-	Propozycja zmiany treści punktu z następującej: "IZ RPO profiluje interwencję uwzględniając w szczególności:" na następującą: "IZ RPO może profilować interwencję uwzględniając w szczególności w odniesieniu do wszystkich bądź wybranych niżej podanych kryteriów:"	Proponujemy aby profilowanie interwencji stało się przywilejem i prawem IZ RPO, a nie obowiązkiem, na co wskazuje obecne brzmienie zapisu Wytycznych. Obecny zapis również wskazuje, że przy profilowaniu powinny być brane pod uwagę wszystkie wskazane kryteria, co nie do końca może być zbieżne z intencją wsparcia bądź potrzebą na poziomie regionalnym, która ograniczać się może do wskazania obszarów lub problemów bez uwzględnienia konkretnych sposobów organizacji wsparcia (w oparciu o podejście oparte na celach i rezultatach). To samo dotyczy typu projektu (tj. wprowadzania ograniczeń odnośnie zakresu wsparcia - nie zawsze jest to uzasadnione).	Uwaga nieuwzględniona. Bez profilowania interwencji nie uda się osiągnąć rezultatów zaplanowanych w RPO. Dodatkowo obowiązki uwzględnienia np. Zróżnicowań regionalnych wynikają wprost z zapisów Umowy Partnerstwa.
724	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	21	-	Weryfikacja treści punktu pod względem zaangażowania "pracownika socjalnego" do weryfikacji efektywności społeczno-zatrudnieniowej.	Treść punktu najprawdopodobniej powiązana jest z punktem 10e, w którym wskazuje się obowiązek przeprowadzenia diagnozy we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej. W tym przypadku do obowiązków JPS powinno również należeć zweryfikowanie wypracowanych efektów. Nie opracowano natomiast skutecznych rozwiązań systemowych pozwalających na zaangażowanie pracowników socjalnych w realizację tego typu zadań. Powiązane jest to również z ograniczonymi zasobami pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
725	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	22	a	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
726	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	22	b	Wyjaśnienie pojęcia "głęboko wykluczone społecznie"	Pojęcie to nie występuje w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
727	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	22	b	Zweryfikowanie treści: "Ten rodzaj efektywności jest mierzony w odniesieniu do uczestników projektu, którzy przystąpili do projektu jako osoby głęboko wykluczone społecznie i ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	W punkcie 22 a występuje podobny zapis, jednak występuje ",", a nie spójnik "i" tj. "...jako osoby głęboko wykluczone społecznie, ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi..."	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
728	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.1 / -	25	-	Weryfikacja treści punktu.	Założono, że dokumenty potwierdzające status uczestnika dostarczyć ma sam uczestnik projektu, co nie powinno być bezwzględnie wymagane, gdyż nie ma znaczenia dla ich ważności (może to być także dokument przesłany bezpośrednio przez instytucję wydającą lub przez inną osobę niż uczestnik projektu). Należy także zweryfikować potrzebę posługiwania się dokumentem poświadczającym wyrejestrowanie uczestnika projektu z rejestru bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy, gdyż nie jest to dokument potwierdzający aktualny stan osoby biorącej udział w projekcie.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
729	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.2 / -	3	-	Przy czym należy pamiętać, że ścieżka reintegracji nie musi w całości zostać wdrożona w jednym projekcie. Zalecane jest by aktywizacja zawodowa realizowana była w projektach CT8 oraz przez publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy. W tym przypadku nie ma obowiązku powiązania aktywizacji edukacyjnej z zawodową.	Uzasadnienie w treści uwagi. Należy wziąć także pod uwagę, w połączeniu z zapisami punktu 2c, że wzrost poziomu wykształcenia oparty o edukację o charakterze formalnym (np. szkoły dla dorosłych) może wykraczać poza realizację pojedynczego projektu, tym bardziej trudno będzie w ramach jednego przedsięwzięcia powiązać te działania z integracją zawodową.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy Umowy Partnerstwa mówią o tym że w CT 9 będzie prowadzona aktywizacja społeczno-zawodowa. Dodatkowo wskazuje że osoby z III profilu pomocy są aktywizowane w ramach CT 9. Nie jest więc możliwe odstąpienie od aktywizacji zawodowej w CT 9. Jednocześnie odstąpiono od zapisów o powiązaniu aktywizacji edukacyjnej i zatrudnieniowej.
730	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.2 / -	9	-	Usunięcie treści tego punktu, warunek został zawarty w punkcie 10a	Uzasadnienie w treści uwagi.	Uwaga nieuwzględniona. Pkt 9 dotyczy zlecania różnych zadań, pkt 10 a zadań w zakresie aktywnej integracji zawodowej. Dodatkowo pkt 9 mówi o możliwościach, pkt 10 o

731	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.2 / -	10	-	Uzupełnienie treści punktu o podmioty statutowo realizujące zadania z zakresu aktywizacji zawodowej (np. instytucje szkoleniowe i firmy szkoleniowe) wyłonione w trybie ustawy prawo zamówień publicznych.	Treść Wytucznych sugeruje sposób i katalog podmiotów, którym należy (w szczególności) zlecać wykonanie usług aktywizacji zawodowej. Jakkolwiek katalog ten nie stanowi katalogu zamkniętego, w celu spełnienia standardów wolnej konkurencji i równości podmiotów, a także przejrzystości procesu należy także wskazać, że zlecenie tego typu usług jest możliwe również pod rygorem ustawy prawo zamówień publicznych, która obliuguje wszystkie podmioty w ramach sektora finansów publicznych, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane zapisy mają preferować podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z UP) oraz podmioty ustawowo powołane do realizacji określonych usług. □
732	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.2 / -	14	-	Należy kompleksowość definiować stopniem uwzględnienia w ramach usług wszystkich potrzeb i problemów osób, do których te usługi są kierowane.	Kompleksowość nie jest cechą statusu prawnego podmiotu, a zakresu wsparcia i podejścia do realizacji usług w ramach struktury tego podmiotu.	Uwaga uwzględniona.
733	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.2 / -	22	-	Wykreślenie punktu.	Integracja zdrowotna niejednokrotnie, w przypadku osób niepełnosprawnych w szczególności, jest warunkiem skutecznej integracji społecznej i edukacyjnej, a w konsekwencji również prowadzi do integracji zawodowej. Koszty turnusów rehabilitacyjnych są współfinansowane przez PFRON, jakkolwiek w wielu przypadkach poziom współfinansowania nie przekracza 50% kosztów turnusu, co stanowi istotną barierę w dostępie do tego typu form wsparcia aktywizacji zdrowotnej. Ma to znaczenie w głównej mierze do osób o umiarkowanym, a przede wszystkim znacznym stopniem niepełnosprawności o niskiej motywacji do uczestnictwa w rynku pracy i niskim poziomie aspiracji społecznych (co jest częstym zjawiskiem) dla których spełnienie dodatkowych warunków udziału w projekcie (poprzez własne finansowanie turnusów rehabilitacyjnych) może być przyczyną bierności w odniesieniu do podejmowanych wobec tych osób innych rodzajów integracji. Tym bardziej, jeżeli rehabilitacja będzie elementem ścieżki reintegracji.	Uwaga nieuwzględniona. Turnusy nie przybliżają osób do rynku pracy, poza tym mogą być finansowane z PFRON. Środki EFS nie mogą zastępować finansowania krajowego, muszą być wydatkowane zgodnie z zasadą dodatkowości. Doprecyzowano kwestie wkładu własnego. Jednocześnie jeżeli w RPO wskazano turnusy rehabilitacyjne, to mogą być one finansowane przez IZ RPO, zgodnie z zasadą nadrzędności RPO nad Wytuczynymi.
734	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.3 / 4.3.2	-	-	Dodanie zapisu o następującej treści: "Wsparcie rodziny powinno obejmować oddziaływanie na złożone jej funkcje i charakteryzować się podejściem systemowym, ukierunkowanym na realizację kompleksowych programów pomocy rodzicom i dzieciom, w tym w szczególności dotyczyć powinno praktycznej realizacji funkcji rodzicielskich, zgadnień związanych z tworzeniem więzi dzieci z rodzinami biologicznymi oraz relacji rodziców/opiekunów z dziećmi".	Umowa partnerstwa zakłada znaczny nacisk na wsparcie skierowane do rodzin – proponujemy zatem umożliwienie realizacji podejścia opartego o „systemową aktywizację rodzin”. Instrument ten powstał z dążenia do wsparcia rodziny w jej naturalnym środowisku, przez co idealnie wpisuje się w schemat usług świadczonych przez społeczność lokalną, odpowiada bowiem na specyficzne i indywidualne potrzeby i problemy rodziny uwzględniając wszystkie jej funkcje i elementy - zarówno rodziców, jak i dzieci. Działania tego rodzaju opierają się na systemowej koncepcji rodziny jako całości, realizującej szereg kompleksowych i komplementarnych wobec siebie funkcji związanych z niemal wszystkim aspektami życia oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Odwołuje się do koncepcji psychologicznej szkoły terapii strukturalnej : „rodzinny system ma integralną strukturę, która nie jest prostą sumą elementów składowych, jest to całość, która może być porównywana z żywym organizmem”. To obrazuje podejście systemowej aktywizacji rodzin, która zakłada, że każdy element tego organizmu może mieć wpływ na jego ogólne i szczególne funkcjonowanie (w tym także innych elementów). Stąd osoba zagrożona wykluczeniem i wykluczona społecznie nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a całe to otoczenie wymaga wsparcia, gdyż niejednokrotnie kumuluje w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa jej członka. Odbiorcami wsparcia w ramach systemowej aktywizacji rodzin są całe rodziny – rodzice i opiekunowie oraz ich dzieci, a w rodzinach wielopokoleniowych również pozostali członkowie. Dodatkowo koncepcja ta zakłada podejmowanie działań do osób wspierających rodzinę (otoczenie). Podejście to zakłada współwystępowanie różnego rodzaju instrumentów, które oddziałują na integrację emocjonalną, relacje międzyludzkie, kompetencje rodzicielskie, rozwój psychospołeczny i rozwiązywanie bieżących problemów, a poprzez to w istotny sposób uzupełniają aspekty prawne i organizacyjne funkcjonowania rodziny i pieczy zastępczej.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 9iv i usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej przewidziano możliwość realizacji wszystkich usług określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wskazano na proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym na działania zapobiegające rozdzieleniu dziecka z rodziną.

735	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.5 /	2	a	Zamiana pojęcia "gmina" na "jednostka samorządu terytorialnego"	Działania z tego zakresu realizowane są również przez powiat. Nie jest uzasadnione by je ograniczać tylko i wyłącznie do gminy.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów wskazujących na właścicieli.
736	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	4 / 4.5 /	2	e	Zamiana pojęcia "gmina" na "jednostka samorządu terytorialnego"	j.w.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisów wskazujących na właścicieli.
737	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	2		Zmiana sformułowania "od usług świadczonych w formach instytucjonalnych" na: "od pobytu w całodobowych instytucjach opiekuńczych"	Pojęcie "form instytucjonalnych" pojawia się jeszcze dwukrotnie dalej w tym samym punkcie, a także jest odrębnie zdefiniowane w punkcie 18 - należy pamiętać o ujednoczeniu ewentualnych zmian. Pojęcie "form instytucjonalnych" jest zaczerpnięte z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gdzie w art. 34 mowa jest o formach rodzinnych i formach instytucjonalnych pieczy zastępczej, a szczegółowe ich omówienie zawarte jest w rozdziale 3 tej ustawy. Jednak pojęcie "form instytucjonalnych" nie występuje w ustawie o pomocy społecznej, w związku z czym istnieje ryzyko, że finansowane będą główne projekty, dla których pojęcie "form instytucjonalnych" jest ściśle zdefiniowane, czyli projekty dotyczące pieczy. Proponowane pojęcie "całodobowych instytucji opiekuńczych" obejmuje zarówno instytucjonalne formy pieczy zastępczej (gdyż są one całodobowe), jak i domy pomocy społecznej, których obecnie dotyczy problem deinstytucjonalizacji w Polsce. Komisja Europejska zgłaszała zastrzeżenia w tym obszarze co do wykorzystania środków w poprzedniej perspektywie - zainwestowano je w modernizację domów pomocy społecznej a więc instytucjonalnych form opieki. Należy też zamienić słowo "usługi" na "pobyt", gdyż odpowiada to istocie korzystania z tej formy opieki. W ustawie o pomocy społecznej w art. 36 punkt 2 zestawione są świadczenia niepieniężne. Wśród nich jest punkt "pobyt i usługi w domu pomocy społecznej" - istotą deinstytucjonalizacji jest właśnie rezygnacja z "pobytu" i przeniesienie usług do lokalnego środowiska zamieszkania. Usługi opiekuńcze są odrębnie wymienione wśród świadczeń niepieniężnych w tej ustawie.	Uwaga częściowo uwzględniona.
738	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	2		Zmiana sformułowania "do usług świadczonych na poziomie lokalnym" na: "do usług świadczonych w lokalnej społeczności"	Deinstytucjonalizacja usług nie oznacza zmiany poziomu ich świadczenia z krajowego, regionalnego czy powiatowego na lokalny, lecz zmianę środowiska, w jakim przebywa osoba z nich korzystająca. Ma ona przebywać w środowisku lokalnym, a nie instytucjonalnym (zamkniętym, wyizolowanym, oddalonym od miejsc zamieszkania zwykłych ludzi). To bardzo ważne rozróżnienie. Dodatkowo w punkcie 20 pojawia się definicja "Usług świadczonych w lokalnej społeczności", a nie "na poziomie lokalnym"	Uwaga uwzględniona
739	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	2		Usunięcie drugiej części pierwszego zdania, zaczynającej się od słów: ", wymagający z jednej strony...", a także drugiego zdania tej definicji. Definicja powinna brzmieć (po uwzględnieniu także dwóch propozycji powyżej): "Deinstytucjonalizacja usług - proces przejścia od pobytu w całodobowych instytucjach opiekuńczych do usług świadczonych w lokalnej społeczności".	Nie należy przesądzać, jakich działań wymagać będzie ten proces. Rozwinięcie nie wnosi nic nowego, natomiast sformułowanie o "eliminacji usług świadczonych w formach instytucjonalnych" może nasilić lęk personelu placówek opiekuńczych o utratę miejsc pracy. Jeśli konieczne jest rozwinięcie, można użyć innego sformułowania, np. dotyczącego stopniowej realokacji zasobów kadrowych i finansowych. Wiadomo również, że dyrektorzy i personel domów pomocy społecznej odbierają słowo "profilaktyka" w odniesieniu do zapobiegania umieszczaniu osób w ich placówkach jako niesprawiedliwe. Drugie zdanie wydaje się niepotrzebne również dlatego, że takie detale są zawarte w przepisach szczegółowych.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja ze względu na nowość tego rodzaju wsparcia w ramach EFS i EFRR musi pokazywać bardziej szczegółowo na czym proces polega. Jednocześnie dopracowano definicję usług w formie instytucjonalnej i tam wskazano na całodobowy pobyt.
740	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	4		Zastąpienie sformułowania "Mieszkanie o charakterze wspieranym" sformułowaniem: "Mieszkanie wspierane".	Uproszczenie redakcyjne, analogiczne do "mieszkań chronionych", do ujednoczenia w całym tekście.	Uwaga uwzględniona.

741	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	4	Zmiana brzmienia części definicji, następującej po zamknięciu nawiasu, na poniższą: "lub w postaci innego mieszkania lub domu, zapewniającego mieszkańcom pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkania wspierane mogą być prowadzone także przez podmioty ekonomii społecznej."	Oddolny rozwój tzw. mieszkań wspieranych / wspomaganych jest spowodowany nietrafnymi regulacjami dotyczącymi mieszkań chronionych. Dlatego właściwe jest umieszczenie w Wytycznych szerszej formy, z jednej strony obejmującej mieszkania chronione, o których mowa w art. 53 ustawy o pomocy społecznej, z drugiej zaś uwzględniającej także "inne mieszkania lub domy". Wskazuje się w ten sposób wyraźnie na otwartość programów na alternatywne rozwiązania pozainstytucjonalne. Z tego względu należy w definicji podać tylko odesłanie do regulacji dotyczących mieszkań chronionych oraz minimalne, zwięzłe określenie tego drugiego rodzaju mieszkań wpieranych, które nie są mieszkaniami chronionymi w rozumieniu ustawy. Wydaje się, że kluczowe są dwie cechy "nowych" mieszkań: zapewnienie pomocy mieszkańcom w prowadzeniu samodzielnego życia oraz dopuszczenie ich prowadzenia nie tylko przez podmioty wskazane w art. 53 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w odniesieniu do mieszkań chronionych (czyli jednostki organizacyjne pomocy społecznej i organizacji pozytku publicznego), ale też przez podmioty ekonomii społecznej . To drugie jest wyjściem naprzeciw oczekiwaniom środowisk, zainteresowanych prowadzeniem mieszkań np. przez spółdzielnie socjalne. Takie zainteresowanie odnotowano już podczas nowelizacji ustawy o pomocy społecznej w roku 2011, która nieznacznie poszerzyła krąg podmiotów uprawnionych do prowadzenia rodzinnych domów pomocy. Mieszkania wspierane powstają z inicjatywy środowisk pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnością głównie intelektualną. Nie ma presji na taką nową formę ze strony innych grup wymienionych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej, dla których można tym samym domniemywać, że wystarczającą formą wsparcia są obecne rozwiązania w postaci mieszkań chronionych. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną wymagają zaś tylko "pomocy w prowadzeniu samodzielnego życia" i należy pozostawić projektodawcom swobodę w określeniu tego, co zostanie w jej ramach zapewnione.	Uwaga częściowo uwzględniona
742	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	4	dodać zapis że mieszkanie wspierane jest pomocą "zastępującą stale lub okresowo" pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę" - podobnie trzeba ująć w innych fragmentach oraz Mieszkanie wspierane zapewnia warunki możliwie niezależnego życia w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.	Wskazane wykreślenie" lub samodzielnego funkcjonowania", bo nie można stworzyć alternatywy - życie albo funkcjonowanie. Dodanie wyrazu „możliwie” bo bez tego mieszkanie byłoby dla osób mogących prowadzić samodzielne życie – a więc niedostępne dla osób niesamodzielnych. Takie eliminowanie osób trwale niesamodzielnych byłoby dyskryminacyjne, sprzeczne z celem dezinstytucjonalizacji, sprzeczne z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych, sprzeczne z ustawą o pomocy społecznej. W końcu byłoby sprzeczne z wytycznymi , bo działania skierowane do osób niesamodzielnych – nie tylko okresowo, ale również trwale. Samorządy już dziś bardzo chętnie ograniczają wsparcie np. w zakresie mieszkań chronionych do osób najmniej niesamodzielnych, bo to najtańsze.	Uwaga częściowo uwzględniona.

743	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	4	<p>Dodanie wyrażenia stale lub okresowo, oraz dodanie wyrażenia możliwie w określeniu niezależnego życia i nadanie zapisowi brzmienia: 3) Mieszkanie o charakterze wspieranym/mieszkanie wspierane – forma pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą stale lub okresowo pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej. Mieszkanie o charakterze wspieranym zapewnia warunki możliwie niezależnego życia lub samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.</p>	<p>Naszą intencją przy sporządzaniu wszystkich uwag było uwzględnienie specyfiki potrzeb osób z autyzmem i innych osób niepełnosprawnych szczególnie zależnych od pomocy innych osób. Formułując uwagi opieraliśmy się na wynikach Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych dla Osób Niepełnosprawnych przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej, w którym aktywnie uczestniczymy. Uwzględniliśmy planowane zmiany w Ustawie o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych dot. orzecznictwa, które wyodrębni osoby szczególnie zależne od pomocy. Chcieliśmy też zwrócić uwagę na fakt, że do tej pory programy operacyjne nie uwzględniały specyfiki osób szczególnie zależnych od pomocy. Mamy nadzieję, że po uwzględnieniu naszych uwag organizacje pozarządowe zajmujące się dorosłymi osobami z autyzmem będą miały możliwość wykorzystania ich na budowanie systemu wsparcia dla tej grupy niepełnosprawnych.</p> <p>Co do uwagi w niniejszym punkcie, to wydaje się niezbędne objęcie tą formułą mieszkań o charakterze treningowym lub realizujących krótkotrwałe pobyty, obydwie te formy są niezmiernie potrzebne, a z dotychczasowego brzmienia zapisu nie wynika jednoznacznie, że definicja obejmuje również formy okresowe. Mieszkania wspomagane okresowo są formą niezmiernie potrzebną, której brak w Polsce jest bardzo dotkliwy. Pobytu krótkookresowe - od kilku dni do kilku miesięcy pozwalają osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza z zaburzeniami psychicznymi nabierać w sposób stopniowy i łagodny umiejętności życia poza rodziną, z drugiej strony dla rodzin, zwłaszcza starych rodziców jest to forma pozwalająca na odpoczynek czy leczenie, co bardzo przedłuża wydolność opiekunów rodziny i możliwość pozostawiania osoby niepełnosprawnej w środowisku rodzinnym i lokalnym.</p> <p>Dodanie wyrazu „możliwie” jest niezbędne, bo bez tego mieszkanie byłoby tylko dla osób mogących prowadzić samodzielne życie – a więc niedostępne dla osób trwale niesamodzielnych. Takie eliminowanie osób trwale niesamodzielnych byłoby dyskryminacyjne, sprzeczne z celem dezinstytucjonalizacji, sprzeczne z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych, sprzeczne z ustawą o pomocy społecznej. W końcu byłoby sprzeczne z wytycznymi, bo działania skierowane do osób niesamodzielnych – nie tylko okresowo, ale również trwale. Samorządy już</p>	Uwaga częściowo uwzględniona.
744	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	5	Opiekun faktyczny – osoba niebędąca zawodowym opiekunem, opiekująca się osobą niesamodzielną, np. członek rodziny.	<p>Wskazane zastąpienie wyrażenia nieformalny wyrażeniem faktyczny. Lepsze wyrażenie faktyczny – bo nieformalny to opozycja do formalny, a często opiekun to również opiekun prawny czyli formalny. Tak dla dzieci jak i dla dorosłych ubezwłasnowolnionych. Pojęcie opiekun faktyczny funkcjonuje w wielu przepisach, wyroku Trybunału Konstytucyjnego.</p>	Uwaga uwzględniona.
745	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	6	Proponuje się dodanie pkt. " osoby niepełnosprawne , osoby, o których mowa o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), w tym osoby ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi.	<p>W definicjach brakuje definicji osoby niepełnosprawnej. W treści dokumenty kilkakrotnie następuje odwołanie do „osób niepełnosprawnych”. Dodatkowo proponuje się uzupełnienie definicji o osoby ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, poniżej proponuje się uzupełnienie dokumentu o zapisy dot. osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, wyróżnienie tej grupy osób z niepełnosprawnością wyraźnie wskaże na to, że osoby ze sprzężoną niepełnosprawnością są grupą wymagającą specjalnych usług.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona. Dodano definicję odwołując się do 2 ustaw: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz o ochronie zdrowia psychicznego.

746	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	6	uzp.	W przypadku "osoby ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi" może zdefiniować w słowniczku Osoba ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, to osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym, "dotknięta autyzmem lub upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim", lub dotknięta co najmniej dwoma z zaburzeń: intelektualnych, emocjonalnych, kontaktu, narządu ruchu, wzroku, słuchu, mowy, epilepsją lub przewlekłą chorobą somatyczną w stopniu wymagającym kompleksowego wsparcia w każdej z występujących zaburzeń funkcji organizmu. albo 2. Osoba ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, to osoba niepełnosprawna w stopniu znacznym; dotknięta autyzmem, upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim lub osoba niesłysząca albo słabo słyszająca, niewidoma albo słabo widząca, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym z co najmniej jeszcze jedną z wymienionych niepełnosprawności lub z afazją, epilepsją, przewlekłą chorobą somatyczną lub zaburzeniami psychicznymi w stopniu wymagającym kompleksowego wsparcia w każdej z występujących zaburzeń funkcji organizmu.	definicja osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi jest nieco szersza niż def osób niesamodzielnych Zespołu przy Ministrze Pracy, Zaproponowana Definicja odnosi się do subwencji w edukacji, gdzie najwyższe subwencje są dla osób z autyzmem, upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. Ale rozszerza katalog schorzeń powodujących sprzężenie, ale zasadniczo ogranicza krąg osób do niepełnosprawnych w stopniu znacznym, co w edukacji nie występuje, bo dzieci nie mają orzekanych stopni niepełnosprawności. W pierwszej definicji fragment w cudzysłowie nie jest niezbędny z punktu widzenia osób z autyzmem, bo spełniają inne kryteria, ale nie spełniłoby tych kryteriów wiele osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. W drugiej wersji, część zapisu jest wzorowana wprost na ustawie o systemie oświaty.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie posługuje się takim określeniem więc nie jest zasadne jego definiowanie.
747	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	6		W grupie osób uznanych za zagrożone wykluczeniem społecznym brak przewidzianej w KPPUiWS rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	Krajowy Program - nie można pomijać. Ponadto to niezwykle ważna grupa zagrożona wykluczeniem rzewidziana wsparciem np. w ramach usług społecznych	Uwaga uwzględniona
748	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	7		Wykreślenie słowa "niezbędnych"		Uwaga uwzględniona.
749	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	9		Wykreślenie słowa "to" po myślniku	Poprawka redakcyjna	
750	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	10	c	na końcu zdania dodać "lub deklarujące ich zatrudnienie"	Do OWES przychodzą organizacje prowadzące działalność aby właśnie stworzyć miejsca pracy w ramach np. działalności odpłatnej - zresztą wskaźnik OWES to promuje	Uwaga nieuwzględniona. Zrezygnowano z warunku dotyczącego zatrudniania pracowników.
751	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć		d	skreslić lit ii	ZAZ ujęty jest w podmiotach reintegracyjnych	Uwaga uwzględniona.

752	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	10	e	Proponuje się wykreślenie w całości punktu "e) zobowiązań beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do dokonywania diagnozy uczestników projektów i wyboru głównych narzędzi wsparcia wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej;"	Dokonywanie diagnozy wspólnie z OPS znacznie utrudni realizację działań wybranym w konkursach projektodawcom. Wybrany w trybie konkursowym projektodawca podejmując się realizacji projektu bierze odpowiedzialność za zaplanowany rezultat, w związku z czym tylko on powinien mieć wpływ na dobór form wsparcia wg potrzeb klienta. OPS nie jest stroną umowy i nie może mieć wpływu na podejmowane w projekcie decyzje, zwłaszcza tak kluczowe dla powodzenia całego projektu, w tym dla kluczowych wskaźników jak np. zatrudnienie. Dodatkowo działanie takie niesie w sobie ryzyko wydłużenia czasu realizacji wsparcia- oczekiwanie na czas pracowników OPS może nadmiernie wydłużyć czas przewidziany w projekcie na proces diagnozy. Należy zwrócić także uwagę, że nie wszyscy beneficjenci działań mogą być/muszą być klientami pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.
753	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć	14	a	Doprecyzować osoby zagrożone wykluczeniem: - bezrobotni, niepełnosprawni, po zajęciach reintegracyjnych OPS, CIS, KIS, osoby młode nie uczące się i nie pracujące, osoby	w przypadku przedsiębiorstw społecznych o charakterze prozatrudnieniowym należy dookreślić kto jest traktowany w tym przypadku jako osoby zagrożone wykluczeniem społecznym inaczej rozjedzie się to z projektowaną ustawą	Uwaga uwzględniona.
754	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć		a	Doprecyzować i ujednostlić tu i w innych miejscach "usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym (usługi społeczne użyteczności publicznej)"	Zgodność z definicjami KPPUIWS oraz KPRES	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym to pojęcie wprost zaczerpnięte z rozporządzeń na poziomie europejskim. Dodatkowo usługi użyteczności publicznej to kategoria znacznie szersza niż definicja przytoczona w Wytycznych. Definicja usług w ramach Wytycznych została stworzona wyłącznie na potrzeby realizacji wsparcia w ramach środków europejskich a jej zakres wynika z możliwości wsparcia jakie stwarzają fundusze europejskie.
755	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć		a	Oprócz usług społecznych należy dodać "oraz usług prowadzonych w zakresie pomocy społecznej w rozumieniu ustaw o pomocy społecznej, opieki nad dziećmi do lat 3 o których mowa w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3, prowadzenie przedszkoli niepublicznych oraz innych form wychowania przedszkolnego o których mowa w ustawie o systemie oświaty, wsparcia osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej,	Pozostawienie zapisu wyłącznie do usług społecznych oznaczałoby zawężenie do usług społecznych w rozumieniu wytycznych zawężając zdecydowanie krąg uprawnionych	Uwaga uwzględniona.
756	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć		nowy	Dodać warunek: Właścicielem w 50% i więcej nie jest instytucja publiczna (z wyjątkiem spółdzielni socjalnych osób prawnych)	Większość spółek no profit to spółki komunalne. Spółdzielnia stanowi wyjątek bowiem własność publiczna ma zgodnie z ustawą charakter przejściowy	Uwaga uwzględniona.
757	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 3 Słownik pojęć		przypis nowy	dodać przypis do pkt a o treści potwierdzenie bycia przedsiębiorstwem społecznym wystawia w formie oświadczenia Regionalny Komitet Rozwoju ES na podstawie dokumentów i informacji otrzymanych od wnioskodawcy. Spółdzielnia socjalna z definicji traktowana jest jako przedsiębiorstwo społeczne z mocy ustawy.	Trudno aby przy okazji wsparcia każdorazowo badano czy ktoś spełnia czy nie spełnia warunki. Do czasu przyjęcia ustawy proponuje się tryb jak w zgłoszeniu.	Uwaga nieuwzględniona. Takie rozwiązanie mogłoby tworzyć zbudę barierę administracyjną. Nie jest zasadne kolegialne podejmowanie decyzji czy podmiot jest czy nie jest przedsiębiorstwem społecznym. Decyzja na podstawie dokumentów należy do IZ RPO albo beneficjenta.

758	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4.1	16	e	e) pożądane instrumentarium grupy działań (rodzaju instrumentów grup działań wymagających wzmocnienia i upowszechniania);	Sformułowanie „pożądane instrumentarium” wpłynęło na zbyt daleko idące definiowanie przez IŻ możliwych do stosowania przez potencjalnych projektodawców instrumentów wsparcia. Dla przykładu: Instrumentarium może zostać zdefiniowane jako „przeprowadzenie diagnozy potrzeb przez doradcę zawodowego”. W przypadku grup wykluczonych objętych interwencjami diagnoza oparta na pracy tylko doradcy zawodowego może być dalece niewystarczająca, prawdopodobna konieczność włączenia w diagnozę pracownika socjalnego jest bardzo wysoka. Tym samym proponuje się zmianę na „grupy działań”, gdzie definiowanie może odbyć się na zasadzie grubych kategorii interwencji bez wskazywania instrumentarium, czyli de facto narzędzi do wykonania działania. Odnosząc się do powyższego przykładu sformułowanie dla grupy działań diagnostycznych mogłoby brzmieć „diagnoza potrzeb beneficjenta”.	Uwaga częściowo uwzględniona
759	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4.1	18		Po uwzględnieniu uwagi dotyczącej punktu 2 Słownika definicja usług w formie instytucjonalnej nie będzie potrzebna. Proponowane zamiast "usług w formie instytucjonalnej" pojęcie "pobytu w całodobowej placówce opiekuńczej" nie wymaga definiowania (chyba że zestaw się enumeratywnie całodobowe placówki opiekuńcze z różnych ustaw, co nie ma większego sensu).		Uwaga częściowo uwzględniona. Pozostawiono definicję, jednocześnie ją doprecyzowując, wskazując że są to usługi całodobowej opieki i pobytu
760	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4.1	18		18) IŻ RPO umożliwi wdrożenie bardziej skutecznych i efektywnych rozwiązań, instrumentów, narzędzi i metod pracy wypracowanych w ramach projektów innowacyjnych Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki lub PO WER, a także projektów systemowych realizowanych w ramach poddziałania 1.3.6 PO KL. IŻ RPO może wskazać konkretne pozytywnie zweryfikowane produkty projektów innowacyjnych Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki lub PO WER, a także projektów systemowych realizowanych w ramach poddziałania 1.3.6 PO KL, które mają być wdrażane.	Projekty systemowe realizowane w ramach poddziałania 1.3.6, gdzie liderem projektów był Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a partnerami organizacje pozarządowe miały m.in. na celu wytworzenie narzędzi oraz wskazanie metod pracy z osobami z niepełnosprawnością rzadką i/lub sprzężoną, w tym zamieszkujących tereny wiejskie i małomiasteczkowe, gdzie występuje zjawisko podwójnego wykluczenia (ze względu na niepełnosprawność i miejsce zamieszkania). Rezultaty projektów określono w planie działania dla priorytetu I PO KL, niemniej do chwili obecnej efekty projektów nie przełożyły się na rozwiązania systemowe, co może wynikać ze zbyt skomplikowanej materii jaką jest zmiana systemowa w obszarze niepełnosprawności. Nie można jednak wykluczać osiągniętych produktów (zwłaszcza o charakterze programów służących rozwiązaniu szczególnie trudnych problemów społecznych, nawet jeśli nie zostały wypracowane w ramach projektów innowacyjnych) jako wskazania do realizacji kolejnych działań z tak trudną grupą klientów. Wdrożenie wypracowanych metod i programów pozwoli na efektywne wykorzystanie wytworzonych produktów, które już raz zostały sfinansowane ze środków EFS (kontekst trwałości rezultatów).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano na rozwiązania wypracowane w ramach wszystkich projektów systemowych PO KL.
761	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	19	a	A może rozdzielić usługi asystenckie i opiekuńcze. Przepisy ustawy odnoszą się jedynie do usług opiekuńczych. "Usługi asystenckie - obejmujące usługi asystentów i asystentów osobistych osób niesamodzielnych oraz rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym umożliwiającym stałe lub okresowe wsparcie w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, do aktywnego funkcjonowania społecznego lub/i edukacyjnego i/ lub zawodowego"		Uwaga uwzględniona.

762	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	19	a	Zmiana sformułowania "nad osobami niesamodzielnymi" na sformułowanie: "świadczonych na rzecz osób niesamodzielnymi"	Poprawka redakcyjna	Wyjaśnienie: zrezygnowano z fragmentu do którego odnosi się ustawa.
763	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	19	a	Wykreślenie słów "o różnym stopniu niesamodzielnymi".	Oczywista oczywistość.	Uwaga uwzględniona.
764	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	19	d	Zmiana brzmienia na: "usługi w mieszkaniach chronionych i rodzinnych domach pomocy (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także w innych formach mieszkań wspieranych"	Należy uwzględnić dwie już istniejące formy całodobowej opieki pozainstytucjonalnej. Rodzinne domy pomocy (bardzo nieliczne w Polsce) nie są całodobowymi instytucjami opiekuńczymi, tylko małymi domami o charakterze rodzinnym. Druga część proponowanej zmiany polega na uproszczeniu określenia pozostałych mieszkańców wspieranych (a więc tych, które nie są mieszkaniem chronionymi w rozumieniu ustawy), zgodnie z wcześniejszą propozycją dotyczącą punktu 4 Słownika.	Uwaga nieuwzględniona. Rodzinne domy pomocy wskazano jako "samodzielną" formę usług świadczonych w lokalnej społeczności.
765	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	20		Gruntowna zmiana tego punktu polegająca na jego radykalnym skróceniu, a także dookreśleniu adresatów usług. Proponowane brzmienie: " Usługi świadczone w lokalnej społeczności - usługi umożliwiające osobom lub rodzinom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym niezależne życie w środowisku lokalnym i sprzyjające podtrzymywaniu więzi rodzinnych i sąsiedzkich. "	Jest to kluczowa definicja. W obecnym brzmieniu wydaje się więcej komplikować niż wyjaśniać, wymaga zatem uproszczenia. Należy utrzymać wyraźne wskazanie na cel tych usług (niezależne życie) i sposób jego osiągnięcia poprzez wykorzystanie zasobów wsparcia nieformalnego - rodziny, sąsiadów. Zgłaszana propozycja zamienia też sformułowanie negatywne ("zapobiegają izolowaniu"), na pozytywne ("sprzyjające podtrzymywaniu więzi"), co wydaje się bardziej zachęcające. Zawarte w obecnym brzmieniu fragmenty, dotyczące możliwości świadczenia usług "deinstytucjonalizujących" także w instytucjach (!) są w najwyższym stopniu niepokojące, a ich pozostawienie zagraża realizacji idei stopniowego przechodzenia od opieki instytucjonalnej do środowiskowej. Niezbędne jest wyraźne rozgraniczenie obu form wsparcia opiekuńczego i zapobieganie sytuacjom, kiedy w ramach programów finansowane będą projekty wzmacniające instytucjonalną opiekę pod pozorem jej większej przyjazności (indywidualizacji). Niezależnie od tych podstawowych zastrzeżeń, trudno wyobrazić sobie zoperacjonalizowanie kryterium rozmiaru instytucji czy tym bardziej rodzaju jej kultury organizacyjnej, które mogłyby "gwarantować", że usługi są w niej świadczone w sposób zbliżony do rodzinnego. Ostatnie zdanie, dotyczące dzieci, jest również niepotrzebne, a ponadto niejasne - czy usługi świadczone w lokalnej społeczności wobec dzieci faktycznie mają oznaczać "opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym"?	Uwaga nieuwzględniona. Szersza definicja jest niezbędna dla zrozumienia idei usług świadczonych w lokalnej społeczności, definicja jest zgodna z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
766	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Słownik	20		Dodanie wyrażenia możliwie przy określeniu niezależnego życia i nadanie pkt 19 brzmienia: 19) Usługi świadczone w lokalnej społeczności (nazwa stosowana zamiennie: usługi środowiskowe, usługi w formie zdeinstytucjonalizowanej) - usługi umożliwiające osobom możliwie niezależne życie w środowisku lokalnym	Uzasadnienie, jak w Pl. 1 - dodanie wyrazu możliwie zapobiegnie dyskryminującej eliminacji osób, które wskutek stopnia i charakteru niepełnosprawności nie będą nigdy w stanie prowadzić niezależnego życia	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady usługi świadczone są do osób, które są w jakimś stopniu niesamodzielne, i bez wsparcia nigdy by nie mogły prowadzić w pełni niezależnego życia. Dodanie słowa "możliwie" mogłoby spowodować interpretację taką, że praktycznie w każdej "instytucji" (zakładzie) są warunki w miarę niezależnego życia. Mogłoby to działać nie na korzyść osób niesamodzielnymi.
767	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, Podrozdz. 4.1.	1	a	Dodanie na końcu zapisu zdania oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz różnych grup osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Istnieje konieczność konsultacji z organizacjami mającymi wiedzę o problemach grup osób niesamodzielnymi. ROPS mają swoją politykę – często z punktu widzenia własnych interesów, np. zmniejszenia obciążeń województwa	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis ogólny dotyczący możliwości konsultowania kierunków wykorzystania EFS z partnerami.
768	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, Podrozdz. 4.1.	10	b	Zastąpienie sformułowania "w szczególności z podmiotami..." sformułowaniem: "w tym z podmiotami..."	Poprawka redakcyjna (powtórzenie zwrotu "w szczególności", który pojawia się wcześniej w tym zdaniu).	Uwaga uwzględniona.

769	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, Podrozdz. 4.1.	10	e	wyraz "wspólnie" zastąpić wyrazem w "konsultacji"	Proponujemy podejść bardziej miękko do kwestii uzgodnień z OPS	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
770	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, Podrozdz. 4.1.	10	f	Zamiana słowa "dotkniętych" na słowo: "zagrożonych"		Uwaga uwzględniona.
771	Rada Działalności Pozytku Publicznego		12		Symbole interpunkcyjne, zwłaszcza "/" są użyte w sposób utrudniający interpretację.		Uwaga uwzględniona.
772	Rada Działalności Pozytku Publicznego		17		<p>Dla zwiększenia oddziaływania interwencji IZ RPO powinno preferować wsparcie usług aktywnej integracji i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w postaci interwencji sieciowej. Interwencja sieciowa oznacza, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie jest świadczone w ramach jednego projektu przez grupę podmiotów publicznych i podmiotów ekonomii społecznej na poziomie gminy lub grupy gmin (powiatu) posiadających jednorodnych klientów lub wspólne powiązania usług tworzące działania zintegrowane; - wsparcie powinno obejmować różne usługi społeczne lub usługi społeczne i usługi aktywnej integracji ; - wsparcie powinno zostać poprzedzone partycypacyjną diagnozą lokalną odnośnie wyzwań społecznych (demografia, stan zdrowia, poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego) , potrzeb obywateli, zasobów instytucjonalnych i osobowych; <p>Interwencja sieciowa powoduje zmniejszenie konkurencji pomiędzy podmiotami o uczestników projektów i o środki finansowe, natomiast umożliwia zintegrowanie wysiłków i potencjału różnych podmiotów oraz ich wzajemne uczenie się. IZ RPO identyfikuje obszary, w których zastosowanie projektów sieciowych jest obowiązkowe, określa warunki brzegowe i preferencje dotyczące realizacji projektów w tych obszarach</p> <p>Dla zwiększenia oddziaływania interwencji IZ RPO powinno preferować wsparcie usług</p>	<p>Nowe brzmienie w sposób zdecydowanie bardziej precyzyjny definiuje projekty sieciowe. Propozycja wzmacnia również rolę projektów sieciowych w ramach działań RPO. Najgorsza rzecz jaka może się zdarzyć to swobodne konkursy na usługi bez elementów planowania społecznego. To nie spowoduje żadnej zmiany</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zrezygnowano z posługiwania się kategorią interwencji sieciowej. To nowy termin który wzbudził wiele wątpliwości wdrożeniowych w trakcie konsultacji. Dodatkowo w ramach jednego projektu nie ma możliwości realizacji kilku priorytetów inwestycyjnych. Kierunki interwencji na poziomie lokalnym określają programy rozwoju, a także strategie rozwiązywania problemów społecznych.</p>

773	Rada Działalności Pozytku Publicznego		21	<p>Wykreślenie ostatniego zdania - <u>Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny we współpracy z doradcą zawodowym</u> - albo dodanie zapisu lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta oraz nadanie zapisowi brzmienia: Diagnozy uczestników projektu dokonuje pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta, a przypadku osób, o których mowa w pkt 22 lit. e, pracownik socjalny lub w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta. we współpracy z doradcą zawodowym -a w stosunku do osób z niepełnosprawnościami osoba wyznaczona przez beneficjenta.</p>	<p>Pracownicy socjalni nie mają narzędzi, wiedzy i doświadczenia, aby ocenić efektywność działań w stosunku do osób ze specyficznymi niepełnosprawnościami i poważnymi indywidualnymi ograniczeniami. To zjawisko wynika z badań przeprowadzonych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z autyzmem wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej wszystkich szczebli w siedmiu województwach. Brak tej wiedzy jest również deklarowany wprost przez pracowników socjalnych. Dlatego tak sztywne określenie osób uprawnionych do diagnozy uczestników projektu może uniemożliwić osobom ze specyficznymi niepełnosprawnościami</p>	<p>Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.</p>	
774	Rada Działalności Pozytku Publicznego		22	a	<p>Zastąpienie wyrażenia <u>więc</u> wyrażeniem w szczególności oraz dodanie nazw placówek centrum aktywności społecznej, środowiskowy dom samopomocy, i nadanie punktowi brzmienia: a) rozpoczęli udział w aktywizacji społecznej, a w szczególności w następujących formach wsparcia: terapia, psychoterapia, grupa wsparcia, klub samopomocy, WTZ, KIS, centrum aktywności społecznej, centrum aktywności społecznej i zawodowej, środowiskowy dom samopomocy</p>	<p>Słowo 'więc' w tym kontekście jest słowem ograniczającym, a 'w szczególności' zostawia możliwość objęcia wsparciem osób, które rozpoczęły udział w aktywizacji społecznej w innych, niż wymienionych placówkach. Konieczne jest zatem otwarcie oraz poszerzenie katalogu. Np. dla wielu osób przygotowanie do udziału w środowiskowym domu samopomocy i rozpoczęcie udziału w tych zajęciach byłoby ogromnym osiągnięciem. Dotyczy to szczególnie osób z poważnymi niepełnosprawnościami. Dla nich aktywizacja społeczna może być zapewniana w formach nie przewidzianych w projektowanym punkcie. Zamknięty katalog form aktywizacji ograniczy niepotrzebnie możliwości wsparcia i uniemożliwi dostosowanie tego wsparcia do potrzeb uczestników, będzie więc sprzeczne z podstawowymi celami wsparcia.</p>	<p>Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.</p>
775	Rada Działalności Pozytku Publicznego		22	c	<p>Zastąpienie wyrażenia <u>a więc</u> wyrażeniem w szczególności oraz dodanie wyrażenia w tym i nadanie punktowi c następującego brzmienia: c) rozpoczęli udział w aktywizacji zawodowej, w szczególności udział w formach wsparcia przewidzianych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (z wyłączeniem prac społecznie użytecznych), pracę w ZAZ lub udział w formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia lub samozatrudnienia, w tym w ramach usług OWES</p>	<p>uzasadnienie, jak w punktach wyżej</p>	<p>Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.</p>
776	Rada Działalności Pozytku Publicznego		22	d	<p>zapis "rozpoczęli naukę w formach szkolnych" zastąpić zapisem "rozpoczęli lub kontynuują naukę w formach szkolnych i poza szkolnych"</p>	<p>Rozwinięcie o formy poza szkolne umożliwi zdobycie kwalifikacji na kursach i szkoleniach, natomiast zapis dotyczący kontynuacji nauki umożliwi objęcie wsparciem uczniów z niepełnosprawnością wymagających wsparcia asystenta</p>	<p>Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisów.</p>
777	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.2	3		<p>Brak uwzględnienia możliwości aktywizacji edukacyjnej dzieci - w ich przypadku nie będą równolegle podejmowane działania aktywizujące zawodowo.</p>		<p>Uwaga uwzględniona</p>

778	Rada Działalności Pozytku Publicznego		4	4) IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach instytucjonalnych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób, których stan zdrowia lub inne przesłanki nie pozwalają na zapewnienie im usług świadczonych w lokalnej społeczności. Dotyczy to w szczególności: osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne uniemożliwiające funkcjonowanie i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niepełnosprawności.	W polskim systemie prawnym nie ma określenia „wysoki stopień niepełnosprawności” Proponuje się zamienić na zgodne z prawodawstwem określenie „znacznym stopień niepełnosprawności”. Dodatkowo proponuje się wyróżnienie osób z niepełnosprawnością sprzężoną czyli osoby ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi, która wymaga specjalnego wsparcia przy czym nie zawsze osoby takie legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Sprzężenie może dotyczyć np. osób głuchoniewidomych dla których nie ma odrębnego kodu oznaczającego niepełnosprawność, a funkcjonowanie osób z upośledzonym zmysłem słuchu i wzroku jednocześnie wymaga specjalnego wsparcia.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisów dotyczących wyjątków.
779	Rada Działalności Pozytku Publicznego		15	Zmiana słowa "zlecanych" na słowo: "zlecana"	Poprawka redakcyjna	
780	Rada Działalności Pozytku Publicznego		19	b Dodanie wyrażenia dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi i nadanie punktowi brzmienia: b) rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ramach ZAZ, dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi ; której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia ZAZ w kierunku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracyz wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a;	Warto wskazać sposób, w jaki może być realizowane wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz należy zaznaczyć, że wsparcie dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej winno dotyczyć różnych grup osób niepełnosprawnych, w tym osób ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Usługi asystenckie są nieocenionym narzędziem wsparcia w utrzymaniu zatrudnienia. W innym wypadku (jak to ma często miejsce obecnie) wsparcie dotyczy jedynie głównie osób o mniejszych ograniczeniach (bo jest tańsze).	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy wskazują na możliwość wykorzystania usług asystenckich i innych usług. Jednak nie jest zasadne wskazywanie że wsparcie tego rodzaju ma służyć osobom ze złożonymi ograniczeniami indywidualnymi. Z tego rodzaju pomocy mogą korzystać wszystkie osoby z niepełnosprawnościami o ile jest taka potrzeba. Jednocześnie w części ogólnej w rozdziale 4 wskazano że ppreferowane powinny być m.in. osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi i zaburzeniami psychicznymi.
781	Rada Działalności Pozytku Publicznego		21	Uzupełnienie: "Ewentualną decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO lub zwiększeniu liczby uczestników w istniejących WTZ podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu w tym zakresie, w szczególności przestrzennego rozmieszczenia WTZ w regionie, oraz zagwarantowaniu..."	Potrzeba zwiększenia liczby uczestników w odpowiedzi na popyt na miejsca jest częstym problemem WTZ. Drugim jest brak koordynacji przestrzennego rozmieszczenia WTZ. Są powiaty (np. Krynica), z których osoby niepełnosprawne są codziennie dowożone do WTZ w innym powiecie, odległego np. o 30 km. Zadaniem regionalnej polityki społecznej powinna być racjonalizacja sieci WTZ, również z wykorzystaniem środków UE.	Uwaga uwzględniona.

782	Rada Działalności Pozytku Publicznego		19	a	a) uczestnictwa tych osób w otwartym rynku pracy dzięki zapewnieniu dostępu do usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających utrzymać zatrudnienie świadczonych przez organizacje pozytku publicznego;	Działania związane z wprowadzaniem na rynek pracy osób z niepełnosprawnością prowadzone są w znakomitej większości przez organizacje pozytku publicznego a finansowane głównie ze środków PFRON lub EFS. Placówki takie jak WTZ czy ZAZ także w większości prowadzone są przez NGO. Uzupełnienie zapisu jest więc tylko uzupełnieniem natury formalnej. Dodatkowo wskazanie w wytycznych potencjalnego realizatora działań w postaci organizacji pozytku publicznego pozwoli wykorzystać potencjał NGO, które jako profesjonalne i wyspecjalizowane organizacje są w stanie efektywnie zrealizować wskazane działania.	Uwaga uwzględniona.
783	Rada Działalności Pozytku Publicznego		19	b	b) rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ramach dziennych placówek aktywizacji zawodowej i społecznej prowadzonych przez organizacje pozytku publicznego oraz ZAZ, której może towarzyszyć stymulacja do opuszczenia ZAZ w kierunku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorczości społecznej lub na otwartym rynku pracy z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług, o których mowa w lit. a;	Proponuje się uzupełnienie o zapis dot. dziennych placówek aktywizacji zawodowej i społecznej prowadzonych przed organizacje pozytku publicznego. Wiele organizacji prowadzi placówkiienne, w których oferowane są usługi aktywizacji zawodowej i społecznej jak np. wsparcie doradcy zawodowego trenera pracy, itp. Placówki te działają w systemie dziennym i oferują wsparcie kilku tysiącom osób z grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie, w tym osobom z niepełnosprawnością. Przykłady: 1. Centra Edukacji i Aktywizacji Zawodowej prowadzone przez Fundację Aktywizacja (osoby z niepełnosprawnością), 2. Placówki (np. Poradnia) Stowarzyszenia SPOZA (osoby wykluczone, w tym bezdomni), 3. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki (m.in. osoby uzależnione)	Uwaga uwzględniona.
784	Rada Działalności Pozytku Publicznego		21		21) Wsparcie rehabilitacji zawodowej i społecznej w ramach WTZ odbywa się poprzez: a) wsparcie nowych osób w istniejących WTZ usługami aktywnej integracji; b) wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą, wzbogaconą o usługi aktywnej integracji, w szczególności zawodowej przy założeniu, że jako obowiązkowy mają element stymulacji do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia.	Proponuje się wykreślenie w całości zapisu "Co do zasady nie są tworzone nowe WTZ. Ewentualną decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu w tym zakresie oraz zagwarantowaniu trwałości funkcjonowania nowotworzonych podmiotów." Środki EFS powinny uzupełniać środki krajowe, a nie finansować takie same zadania. Prawodawstwo krajowe wyraźnie wskazuje kto tworzy, kto podejmuje decyzję i kto powinien finansować utworzenie WTZ.	Uwaga nieuwzględniona. EFS ma poprawiać dostęp do usług których brakuje. Stąd warunkowa możliwość realizacji tych usług, o ile taką decyzję podejmie IZ RPO.
785	Rada Działalności Pozytku Publicznego		21	b	a) wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą, wzbogaconą o usługi aktywnej integracji, w szczególności zawodowej przy założeniu, że jako obowiązkowy mają element stymulacji do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia.	Proponuje się dodanie zapisu "przy założeniu, że jako obowiązkowy mają element stymulacji do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia." Zapis ten zgodny jest z pkt. 19 c Wytycznych, dodatkowo działania EFS powinny tylko uzupełniać finansowanie krajowe, a nie je zastępować, tym samym usługi świadczone ze środków EFS powinny nosić inne znamiona niż usługi świadczone w systemie ciągłym w WTZ.	Uwaga uwzględniona.

786	Rada Działalności Pozytku Publicznego		1	1) IZ RPO gwarantuje, że przedsięwzięcia dotyczące poprawy dostępu do usług są realizowane na obszarach, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług, oraz w stosunku do grup docelowych, dla których występują poważne bariery w dostępności do poszczególnych rodzajów usług. Z RPO definiuje obszary i grupy docelowe kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną w szczególności na podstawie stopnia upowszechnienia usług, sytuacji demograficznej i prognozowanych trendów w tym zakresie, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, popytu na usługi oraz stopnia dostępności i dostosowania usług do specyfiki potrzeb grup docelowych,	Zaznaczone w tym punkcie uzupełnienie jest niezmiernie ważne, ponieważ deficyty w dostępie do usług mają charakter nie tylko terytorialny, ale także podmiotowy – jest powszechnie wiadomo, że osoby o specyficznych niepełnosprawnościach, jak autyzm czy niepełnosprawności sprzężone mają bardzo utrudniony dostęp do niemal wszystkich rodzajów usług. Często ta niedostępność grup jest odwrotna do deficytów terytorialnych. Np. w województwie mazowieckim osoby niepełnosprawne otrzymują najmniejsze wsparcie w skali kraju. Widać to i na liczbach i na podstawie badań – np. osoby z autyzmem w szeregu województw otrzymują bardzo poważne kwoty ze środków własnych samorządów – w mazowieckim nic poza absolutnym obowiązkiem ustawowym	Uwaga uwzględniona.
787	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3	4	Usunięcie zapisu w całości	Jest to dyskryminacja osób z największymi (najbardziej kosztownymi?!) niepełnosprawnościami w przechodzeniu z opieki instytucjonalnej do środowiskowej. Nie ma żadnego uzasadnienia dla wykluczania tych osób z opieki w środowisku zamieszkania. Jeśli przesłanką dla takiego wykluczenia miałyby być stan zdrowia (fizycznego czy psychicznego), to należy wskazać na fakt, że osoby bardzo chore są hospitalizowane, a deinstytucjonalizacja nie oznacza rozparcelowania szpitali, tylko domów pomocy społecznej. Nie ma żadnego uzasadnienia dla przetrzymywania w domach pomocy społecznej osób wyodrębnionych tak arbitralnie ("inne przesłanki"). Jeśli już takie dyskryminujące, ograniczające tendencje występują w polityce społecznej, to nie wolno dopuścić do ich finansowania ze środków UE, gdyż byłoby to sprzeczne z polityką Unii oraz z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, w ramach której nie przeprowadza się takiej selekcji niepełnosprawności.	Uwaga uwzględniona.
788	Rada Działalności Pozytku Publicznego		4	lub Wskazane wykreślenie zapisów: 1) lub inne przesłanki 2) osób z wysokim stopniem niepełnosprawności 3) uniemożliwiające funkcjonowanie i nadanie zapisowi brzmienia: 4) IZ RPO może umożliwić wsparcie dla realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w istniejących formach instytucjonalizowanych, ale wyłącznie w odniesieniu do wybranych kategorii osób, których stan zdrowia nie pozwalają na ich umieszczenie w formach zdeinstytucjonalizowanych. Dotyczy to w szczególności: <i>i</i> , osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.	wykreślenie fragmentu 1 - . Ten proponowany zapis to furтка umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. wykreślenie fragmentu 2 - zapis w projekcie wprost sprzeczny z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych. Ponadto często to właśnie osoby o szczególnie małej samodzielności wymagają form małych, specjalistycznych – w dużych instytucjach indywidualne wsparcie jest wykluczone. Poza tym wyrażenie „wysoki stopień niepełnosprawności” jest niejasne i dające znowu szerokie pole do wyłączania grup osób z korzystania ze środków przydzielonych przez Unię właśnie dla nich. wykreślenie fragmentu 3 proponowany zapis bez sensu, bo takie osoby przecież funkcjonują	Uwaga uwzględniona.

789	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	1	c i d	Potrzeba preredagowania	Deinstytucjonalizacja nie dotyczy opieki dziennej, ale stałego pobytu poza normalnym środowiskiem (w instytucji totalnej, np. w domu pomocy społecznej). Dlatego warto rozważyć usunięcie punktu d, a także usunięcie nawiasu w punkcie c.	Uwaga uwzględniona.
790	Rada Działalności Pozytku Publicznego		1		wykreślić zapis "o różnym stopniu niesamodzielności"	brak takich zapisów w przepisach prawa	Uwaga uwzględniona.
791	Rada Działalności Pozytku Publicznego		1		dodanie miejsca wykonywania obowiązku szkolnego lub nauki	brak wyszczególnienia tej pozycji uniemożliwi wprowadzenie asystentów osób niepełnosprawnych do szkół	Uwaga uwzględniona.
792	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	1	b	Sformułowanie "mieszkaniach o charakterze wspieranym" zamienić na "mieszkaniach wspieranych"	Ujednoczenie w stosunku do wcześniej proponowanej zmiany	Uwaga uwzględniona.
793	Rada Działalności Pozytku Publicznego		2	d	Dodanie wyrażenia stałą lub krótkoterminową i nadanie punktowi brzmienia: d) ośrodkach zapewniających opiekę całodobową stałą lub krótkoterminową (o ile stanowią formę usług świadczonych w lokalnej społeczności)	Warto zaznaczyć, że opieka całodobowa może przyjmować zarówno formę stałą (długoterminową), jak i krótkoterminową. Obie są istotne w różnych przypadkach i obie należy wspierać. Brak takiego uzupełnienia w zapisach może budzić wątpliwości co do dopuszczalności w szczególności opieki krótkoterminowej, czego skutkiem może być bezpodstawne ograniczenie tej formy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Informacje o usługach okresowego lub stałego pobytu są w definicji usług opiekuńczych.
794	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	2	d	Dodanie ", systemów przywoławczych i" po słowach "np.. teleopieki"	Systemy przywoławcze to jedna z potrzebnych prostych form wsparcia zwiększających bezpieczeństwo, zwłaszcza osób starszych, przez co mogą dłużej zamieszkiwać w zwykłym środowisku.	Uwaga uwzględniona.
795	Rada Działalności Pozytku Publicznego		2	c	c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków, transport na miejsce realizacji usług);	Usługa dowożenia posiłków nie wpływa na mobilność, autonomię czy bezpieczeństwo osób niesamodzielnych, natomiast niewątpliwie usługą taką może być transport na miejsce realizacji usług w przypadku placówek dziennego pobytu.	Uwaga częściowo uwzględniona.
796	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	2	e i)	Proponujemy zapis "tworzenie miejsc opieki całodobowej krótkotrwałego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych (wyłącznie w formach zdeinstytucjonalizowanych) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,"	To uzupełnienie wydaje się ważne dla wyjaśnienia charakteru tej opieki – przy okazji może warto wpisać do słowniczka pojęcia opieki całodobowej krótkotrwałego pobytu, jako pobytu np. do 3 miesięcy aby nie próbowano ograniczać tej formy do np. 3 dni	Uwaga częściowo uwzględniona.
797	Rada Działalności Pozytku Publicznego	4.3.1	2	e lit.i	e) działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej poprzez: i) tworzenie miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej, w tym całodobowej,	Proponuje się uzupełnienie o usługi całodobowe. Statystycznie znaczna część osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych znajduje się pod opieką jednego z rodziców/opiekunów, tym samym osoba ta nie może być np. hospitalizowana kiedy nie jest w stanie zapewnić całodobowej opieki nad swoim podopiecznym. Tym samym system opieki dziennej nie będzie wystarczający.	Uwaga uwzględniona.
798	Rada Działalności Pozytku Publicznego		2	e lit i	dodanie wyrażenia dziennej i całodobowej okresowego pobytu oraz nadanie punktowi brzmienia: - tworzenie miejsc opieki dziennej i całodobowej okresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów nieformalnych/faktycznych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej.	Pozostawienie sformułowania: 'tworzenie miejsc opieki w zastępstwie' jest wyrażeniem niejasnym, bo nie wiadomo o jakie miejsca opieki tu chodzi. Warto sprecyzować, że wspieranie opiekunów nieformalnych (my proponujemy używanie terminu: opiekunowie faktyczni), w zależności od sytuacji, powinno przybierać formę albo opieki dziennej albo całodobowej okresowego pobytu.	Uwaga uwzględniona.

799	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	2	e iii)	Zmiana sformułowania "edukacji, w tym szkoleń" na: "podnoszenia kwalifikacji, w tym w formie szkoleń"		Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono bardziej ogólną kategorię tj. "kształcenie".
800	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	3		O co tutaj chodzi? Czyżby o limit miejsc w placówkach, o których bezpośrednio nie ma tu mowy? Czy chodzi o tworzenie form zbiorowych???	Niejasne, co oznacza "liczba miejsc".	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
801	Rada Działalności Pozytku Publicznego		3		po słowach "o których mowa" dodać w pkt 1 lit. c i d		Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.
802	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	4	a	Wykreślenie słowa "opiekę" po słowach "tworzenie miejsc"		Uwaga częściowo uwzględniona.
803	Rada Działalności Pozytku Publicznego				dodać punkt c) finansowanie usługi asystenckiej dla osoby niesamodzielnej w celu umożliwienia jej podjęcia lub kontynuacji nauki /aktywności zawodowej	Taki zapis umożliwi objęcie wsparciem i aktywizację samych osób niesamodzielnym a nie tylko opiekunów	Uwaga nieuwzględniona. Tego rodzaju usługi mogą być świadczone w ramach pkt a, pkt c mówi o wsparciu dla opiekunów.
804	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	5		Zamiast "w ramach danego podmiotu" - "realizowanych przez jeden podmiot"?		Uwaga uwzględniona.
805	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	6		Czy chodzi o trwałość liczby miejsc? trwałość opieki dla konkretnych osób? Sformułowanie "trwałość miejsc opieki" brzmi tak, jakby chodziło o opiekę w	Potrzeba prerredagowania	Uwaga uwzględniona.
806	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	7		Dodanie w zdaniu pierwszym wyrażenia bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny i nadanie zdaniu pierwszemu w punkcie 7 brzmienia: 7) Wsparcie jest adresowane, co do zasady, do osób niesamodzielnych, których sytuacja materialna lub sytuacja materialna ich opiekunów nieformalnych nie pozwala na samodzielny zakup usług asystenckich i opiekuńczych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny..	Bardzo ważne jest określenie ograniczenia środków przeznaczanych na zakup usług – w praktyce dochodzi do absurdów np. przy odpłatności za SUO - w wielu przypadkach odpłatność za usługi wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami byłaby zbliżona do wynagrodzenie opiekuna - jedyne go żywiciela rodziny i odbierała całość dochodu rodziny. W praktyce dostępność do SUO jest bardzo ograniczona ze względów finansowych. Istotą projektów ma być większa dostępność usług, niż obecnie.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis będzie wzbudzał wiele wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo, każdy wydatek gospodarstwa domowego ma wpływ na ogólną sytuację finansową tego gospodarstwa. Zrezygnowano jednak z obowiązkowej odpłatności, pozostawiając decyzję w tym zakresie IZ RPO.
807	Rada Działalności Pozytku Publicznego		7		zrezygnować z zapisu dotyczącego kryterium dochodowego i konieczności korzystania z usług na zasadach częściowej lub całkowitej odpłatności, której poziom jest uzależniony od sytuacji materialnej	Obecny zapis promuje postawy bierności wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin.	Uwaga częściowo uwzględniona.
808	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.3			Zmiana określenia "mieszkania o charakterze wspieranym" na: "mieszkania wspierane"	Zgodnie z wcześniejszą propozycją, w całym podrozdziale 4.3.3	Uwaga uwzględniona.

809	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, podrozdział 4.3.3	1	a	Zmiana brzmienia na: "finansowanie pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspieranych dla osób niesamodzielnych, a w przypadku mieszkań chronionych - dla osób wskazanych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej"	Samo tworzenie miejsc jest nieprecyzyjnym określeniem. Dotyczy przede wszystkim potrzeb infrastrukturalnych, o których mowa jest dalej. Miejsca trzeba finansować w znaczeniu finansowania pobytu. Samo stworzenie miejsca w mieszkaniu nie jest tak kosztowne jak np. miejsca pracy, więc nie musi być dofinansowywane, trudno też określić, jakie koszty by się tu kwalifikowały. Konieczne jest doprecyzowanie kręgu adresatów wsparcia, bo przy wskazaniu osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem powstaje wrażenie, że chodzi o pomoc mieszkaniową, a tak nie jest	Uwaga nieuwzględniona. Poprzez tworzenie miejsc rozumie się świadczenie usług. Analogicznych określeń używa się w odniesieniu do pozostałych usług np. opiekuńczych.
810	Rada Działalności Pozytku Publicznego		1	b	Wykreślenie w całości	Niepotrzebne	Uwaga uwzględniona.
811	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4, Podrozdz. 4.4.	3	b	po słowach "ekonomizacji podmiotów ekonomii społecznej" dodać wyrazy w nawiasie "(przekształcenia w przedsiębiorstwo społeczne"	W KPRES generalnie uznano iż dodacje przeznaczone są dla przedsiębiorstw społecznych	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu o ekonomizacji.
812	Rada Działalności Pozytku Publicznego		7		Dodać przypis: Do czasu zmian w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wynikających z KPRES	Zapisy KPRES	Uwaga uwzględniona.
813	Rada Działalności Pozytku Publicznego		nowy pkt po pkt. 7		W przypadku, gdy bezwrotne wsparcie udzielane jest ze źródeł krajowych (Fundusz Pracy i PFRON) operatorem usług wsparcia jest OWES	Należy jednoznacznie zaznaczyć współpracę oWES z PUP w przypadku finansowania ze środków krajowych tak aby wsparcie wbyło zintegrowane.	Uwaga uwzględniona.
814	Rada Działalności Pozytku Publicznego		11		Należy wyraźnie zapisać "W ramach dofinansowania OWES zapewniają osiągnięcie wskaźnika"	Obecne brzmienie sugeruje że wskaźniki są elementem przetargowym w wyborze a nie elementem do osiągnięcia	Uwaga częściowo uwzględniona.
815	Rada Działalności Pozytku Publicznego		11	b ii	skorygować zapis "tworzyć nowe miejsca pracy z tej działalności na terenie funkcjonowania OWES"	Dotychczasowy zapis jest niejasny i sugeruje dotacje z EFS	Uwaga nieuwzględniona. Usunięto drugą część wskaźnika. Pomiar miejsc pracy odbywa się we wskaźniku 3.
816	Rada Działalności Pozytku Publicznego		12		skreślić wskaźnik 6 oraz dopisać "IZ RPO pw konsultacji z regionalnym koordynatorem ekonomii społecznej (ROPS) określa kryteria oceny projektów"	Należy wyraźnie włączyć regionalnego koordynatora ES do współuczestnictwa w stowrzeniu wskaźników a nie pozostawiać je wyłącznie IZ	Uwaga uwzględniona.
817	Rada Działalności Pozytku Publicznego		19	j	dodać "oraz monitorowania"	chyba oczywiste	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaleniami z KE działania w zakresie monitorowania, badań i analiz nie będą realizowane w ramach 9v. Realizacja tych działań może być prowadzona w ramach Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych w ramach środków pomocy technicznej lub ze środków innych niż środki europejskie. Katalog możliwych działań w ramach koordynacji ekonomii społecznej jest katalogiem zamkniętym
818	Rada Działalności Pozytku Publicznego	Rozdział 4 Podrozdz. 4.5	nowy pkt 2a		2a) dotacje inwestycyjne dla przedsiębiorstw społecznych(na zakup środków trwałych) związane z tworzeniem nowych miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Niektóre RPO przewidziały podobne formy wsparcia	Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące wymogów w zakresie preferencji dla rozwoju infrastruktury społecznej zostały usunięte. Stosowanie preferencji pozostawiono w tym obszarze decyzji IZ RPO.

819	Rada Działalności Pożytku Publicznego		5	c	proponujemy brzmienie: "infrastruktura niezbędna dla rozwoju usług opiekuńczych (również stacjonarnych) w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym infrastruktura rodzinnych domów pomocy, małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i środowiskowych domów samopomocy oraz dziennych domów pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;"	To ważne uzupełnienie, bo szereg placówek może funkcjonować w tej formule – np. domy dla osób z autyzmem w Europie liczą z reguły od 6 do 12 osób.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących preferowania poszczególnych rodzajów infrastruktury.
820	Rada Działalności Pożytku Publicznego		5	d	d) infrastruktura niezbędna do realizacji usług aktywnej integracji świadczonych przez CIS, oraz ZA oraz organizacje pożytku publicznego w systemie dziennym .	Dodatkowo proponuje się uzupełnienie o zapis dot. Placówek dziennej aktywnej integracji prowadzonych przez organizacje pożytku publicznego. Wiele organizacji prowadzi placówki dzienne, w których oferowane są usługi aktywnej integracji jak warsztaty samodzielności, grupy wsparcia, punkty doradczo- poradnicze. Placówki te działają w systemie dziennym i oferują wsparcie osobom z grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie, w tym osobom z niepełnosprawnością. Placówki te wymagają wsparcia w zakresie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia wsparcia. Przykłady: 1. Centra Edukacji i Aktywizacji Zawodowej prowadzone przez Fundację Aktywizacja, 2. Placówki (np. Poradnia) Stowarzyszenia SPOZA 3. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne, Teatr Grodzki (osoby uzależnione)	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wskazywania poszczególnych rodzajów infrastruktury do preferowania przez IZ RPO. Będzie to zależne od IZ RPO.
821	Rada Działalności Pożytku Publicznego		5	c	Dodanie wyrażenia małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i nadanie punktowi c brzmienia: c) infrastruktura niezbędna dla rozwoju usług opiekuńczych (również stacjonarnych) w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym infrastruktura rodzinnych domów pomocy, małych domów pomocy społecznej (zgodnych z zasadami określonymi w Podrozdziale 4.3.1. pkt 3) i środowiskowych domów samopomocy oraz dziennych domów pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;	To ważne uzupełnienie, bo szereg placówek może funkcjonować w tej formule – np. domy dla osób z autyzmem w Europie liczą z reguły od 6 do 12 osób. Brak takiego zapisu może domy pomocy społecznej, niezależnie od ich rozmiaru i charakteru.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących preferowania poszczególnych rodzajów infrastruktury.

822	Rada Działalności Pozytku Publicznego		6, 7, 8, 9	Wykreślenie w całości	<p>NIE NALEŻY WSPIERAĆ INFRASTRUKTURY INSTYTUCJI OPIEKUŃCZYCH I POWINNO TO BYĆ BEZWZGLĘDNĄ ZASADĄ. W szczególności niedopuszczalne jest wykluczanie z dostępu do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej pod pretekstem "nadmiernie wysokich kosztów świadczenia usług w formach zdeinstytucjonalizowanych" z powoływaniem się przy tym na mechanizm racjonalnych usprawnień. W tym kontekście jest to argument całkowicie odwracający filozofię racjonalnych usprawnień, zapisaną w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, i przenoszący punkt ciężkości z samych usprawnień na racjonalność kosztów. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zapisano nie tylko, że "pracodawca jest obowiązany zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia dla osoby niepełnosprawnej" i że polegają one na "przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian lub dostosowań do (...) potrzeb wynikających z niepełnosprawności danej osoby, o ile przeprowadzenie takich zmian lub dostosowań nie skutkowałoby nałożeniem na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń", ale też dokonano znamiennego zastrzeżenia: "obciążenia, o których mowa w ust. 1, nie są nieproporcjonalne, jeżeli są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych" (art. 23a). Argument "kosztowy" w odniesieniu do wpierania form opieki instytucjonalnej zamiast środowiskowej jest więc nietrafny w odniesieniu do programu finansowanego ze środków publicznych.</p>	Uwaga uwzględniona.
823	Rada Działalności Pozytku Publicznego		8	lub	<p>Dodanie wyrażenia w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności. oraz usunięcie punktu b w brzmieniu: <u>b) nadmiernie wysokich kosztów świadczenia usług w formach zdeinstytucjonalizowanych pozostających w sprzeczności z mechanizmem racjonalnych usprawnień</u> oraz nadanie pkt 8 następującego brzmienia: 8) Wsparcie infrastruktury dla usług w formach instytucjonalnych jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości przejścia do usług w formie zdeinstytucjonalizowanej z powodu: specyfiki potrzeb odbiorców usług, wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia; w szczególności osób cierpiących na poważne zaburzenia psychiczne i zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu i otoczenia, osób wymagających całodobowej opieki lekarskiej oraz dostępu do specjalistycznej aparatury medycznej, osób w podeszłym wieku i wysokim stopniu niesamodzielności.</p> <p>Wskazane wykreślenie zapisu b). Ten zapis to furtka umożliwiająca pełne wsparcie instytucji, zwłaszcza w stosunku do osób niepełnosprawnych – zawsze będą względy np. finansowe lub organizacyjne. Wyłączenia powinny mieć charakter wąski, uzasadniony interesem samych osób korzystających z usług. Wyłączenia nie mogą mieć tak szerokiego charakteru. Przy proponowanym zapisie można dyskryminować niemal wszystkie osoby niepełnosprawne, zwłaszcza o specyficznych potrzebach. Konwencja każe dostosować wsparcie do potrzeb. Koszty utrzymania w małych placówkach 20- osobowe tylko w przypadkach określonych w zaproponowanym zapisie mogą być drastycznie wyższe niż 100 osobowe. Proponowany zapis jest identyczny z zapisem pochodzącym z jednego z wcześniejszych zapisów projektu.</p>	Uwaga uwzględniona.

824	Rada Działalności Pożytku Publicznego		10	-	<p>10) W celu zapewnienia kompleksowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, IZ RPO dąży do realizacji kompleksowych inwestycji infrastrukturalnych zaspakajających zarówno potrzeby mieszkaniowe osób z niepełnosprawnościami w formie mieszkań o charakterze wspieranym, jak i potrzeby rehabilitacji i reintegracji zawodowej i społecznej poprzez zatrudnienie w ramach ZAZ (PI 9i) lub w ramach przedsiębiorstwa społecznego (PI 9v) lub poprzez udział w formach wsparcia z zakresu reintegracji zawodowej prowadzonych przez organizacje pożytku publicznego. □</p>	<p>Proponuje się uzupełnienie o zapis dot. Działań reintegracji prowadzonych przez organizacje pożytku publicznego. Wiele organizacji prowadzi placówki dzienne, w których oferowane są usługi reintegracji zawodowej jak warsztaty samodzielności, grupy wsparcia, punkty doradczo-poradnicze, wsparcie doradcy zawodowego trenera pracy, itp. Placówki te działają w systemie dziennym i oferują wsparcie kilku tysiącom osób z grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Placówki te wymagają wsparcia w zakresie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia wsparcia. Przykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Centra Edukacji i Aktywizacji Zawodowej prowadzone przez Fundację Aktywizacja (osoby z niepełnosprawnością), 2. Placówki (np. Poradnia) Stowarzyszenia SPOZA (osoby wykluczone, w tym bezdomni), 3. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki (m.in. osoby uzależnione) 	Uwaga uwzględniona.
825	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	WYKAZ SKRÓTÓW			<p>Proponuje się uzupełnienie Wykazu skrótów o: - CIS - Centrum Integracji Społecznej - KIS - Klub Integracji Społecznej - PO PŻ</p>	<p>Wskazane skróty są używane w treści dokumentu, zasadne jest więc ich uwzględnienie w Wykazie skrótów. □</p>	Uwaga uwzględniona.

826	<p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p> <p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie</p>	Rozdział 3		<p>Proponuje się uzupełnienie Słownika pojęć o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundusz funduszy - usługi pieczy zastępczej - reintegracja społeczna, - reintegracja zawodowa - osoba w podeszłym wieku, - stan zdrowia, - niepełnosprawność - kontrakt socjalny, - program aktywności lokalnej, - kompleksowa usługa aktywnej integracji, - partnerstwo sieciowe, - pracownik socjalny, - doradca zawodowy, - praca socjalna, - efektywność społeczno-zatrudnieniowa, - Program Aktywizacja i Integracja, - ekonomizacja podmiotów ekonomii społecznej, - inkubacja przedsiębiorstwa społecznego, - interwencja sieciowa, - biernie formy pomocy - ubóstwo - interwencja sieciowa - efektywność społeczno - zatrudnieniowa - stopnie niesamodzielności - osoba z wysokim stopniem niepełnosprawności, - osoba w podeszłym wieku, - osoba cierpiąca na poważne zaburzenia psychiczne, - osoba o wysokim stopniu niesamodzielności - teleopieka 	<p>W związku z powoływaniem się w Wytycznych na usługi reintegracji społecznej i zawodowej a także odniesienie do ścieżki reintegracji zasadnym wydaje się zamieszczenie w Słowniku wyjaśnienia także ww. pojęć.</p> <p>Wskazane pojęcia używane są w treści dokumentu dlatego zasadnym jest umieszczenie ich w Słowniku pojęć oraz wskazanie dokumentu, stanowiącego podstawę prawną (o ile występuje) jego stosowania.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Doprecyzowano: fundusz funduszy, niepełnosprawność, kontrakt socjalny, program aktywności lokalnej, praca socjalna. Zrezygnowano z posługiwania się określeniami: pracownik socjalny, doradca zawodowy, partnerstwo sieciowe, ekonomizacja podmiotów ekonomii społecznej, inkubacja przedsiębiorstwa społecznego, interwencja sieciowa, stopnie niesamodzielności, osoba z wysokim stopniem niepełnosprawności. Wiele pojęć wyjaśniono w treści samych Wytycznych np. odwołując się do ustaw np. usługi pieczy zastępczej (wskazano że to usługi o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej), biernie formy pomocy (wskazano wprost że chodzi o zasiłki), ubóstwo (to jedna z przesłanek z ustawy o pomocy społecznej więc siłą rzeczy jest definiowane tak jak w ustawie), PAI (zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) itd. Część zapisów np. dot. efektywności społeczno-zatrudnieniowej to zapisy kompleksowe, które trzeba czytać łącznie. Przenoszenie definicji do słownika mogłoby spowodować wyrwanie części zapisów z szerszego kontekstu i niezrozumienie.</p>	
827	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 3	1	<p>Proponujemy aby w odniesieniu do pojęcia cross-financingu wskazać definicję mechanizmu a nie wyłącznie odwołanie do Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju.</p>	<p>Mechanizm cross-financingu ujęty w <i>Słowniku pojęć</i> nie został zdefiniowany w sposób umożliwiający czytelnikowi jego zrozumienie, bez konieczności uprzedniego zapoznania się z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020. Proponowana uwaga ma charakter porządkujący.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Odwołania są konieczne ze względu na równoległą pracę nad różnymi wytycznymi. Poza tym brak przywołania w Wytycznych w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa innych wytycznych na inne wytyczne nie zwalnia z obowiązku stosowania innych wytycznych.</p>	
828	<p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>	Rozdział 3	5	<p>Nieprecyzyjna definicja opiekuna nieformalnego</p>	<p>Należy precyzyjnie zdefiniować opiekuna nieformalnego wraz z podaniem podstawy prawnej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>MIIR nie widzi uzasadnienia dla przywołania prawnej definicji.</p>	
829	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	Rozdział 3	6	g	<p>Do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zaliczono osoby z gospodarstw domowych bez osób pracujących lub z 1 osobą pracującą - bez względu na dochody lub inne przesłanki zagrożenia wykluczenia społecznego.</p>	<p>Należy rozważyć doprecyzowanie w dokumencie przedmiotowej kwestii.</p>	<p>Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.</p>

830	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 3	7	-	Propozycja zapisu: "Osoba niesamodzielna - osoba, która w wyniku uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu w następstwie choroby lub urazu utraciła zdolność do samodzielnej egzystencji i wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy osób innych w wykonywaniu zwykłych czynności dnia codziennego w zakresie odżywiania, przemieszczania się, pielęgnacji ciała oraz zaopatrzenia gospodarstwa domowego."	Rozszerzenie definicji	Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja została przeformułowana.
831	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 3	14		Zaproponowana w dokumencie definicja zawęża/ ogranicza możliwość utworzenia przedsiębiorstwa społecznego bez konieczności tworzenia dodatkowych miejsc pracy przez osobę, które otrzymała dotację na utworzenie przedmiotowego przedsiębiorstwa. Modyfikacja przedmiotowej definicji poprzez umożliwienie utworzenia przedsiębiorstwa społecznego bez konieczności tworzenia dodatkowych miejsc pracy wymaga zmiany zapisów w Rozdziale 4 / Podrozdział 4.4 / pkt 3 / litera a).	Proponowana zmiana wynika z zapisów, które zostały wskazane w Umowie Partnerstwa oraz projekcie RPO WL 2014-2020 w ramach, których nie przewidziano warunkowości w zakresie tworzenia dodatkowych miejsc pracy przez osoby, które otrzymały dotację na utworzenie przedsiębiorstwa społecznego.	Uwaga nieuwzględniona. Warunek ma podkreślić zatrudnieniowy charakter EFS. Zazwyczaj utworzenie przedsiębiorstwa społecznego jest równoznaczne z tworzeniem miejsca pracy, ale nie zawsze taki musi być. Tymczasem cele EFS są nastawione właśnie na zwalczanie bezrobocia i wykluczenia społecznego, na tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
832	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 3	21	n/d	Proponuje się zamieszczenie w <i>Słowniku</i> pojęć szczegółowego wyjaśnienia pojęcia <i>Usług wsparcia ekonomii społecznej</i> .	Pojęcie <i>Usług wsparcia ekonomii społecznej</i> zamieszczone w Wytycznych zostało zdefiniowane ogólnikowo, poprzez zastosowanie wyczerpującego katalogu usług, które się w nim zawierają, a które również wymagałyby zdefiniowania dla prawidłowego zrozumienia pojęcia <i>Usług wsparcia ekonomii społecznej</i> .	Uwaga uwzględniona.
833	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	1		"(...) preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spełniające przesłankę ubóstwa (...)" - nie doprecyzowano kategorii ubóstwa; czy ubóstwo jest tu rozumiane w sensie ustawowym?	Należy doprecyzować przedmiotową kwestię.	Wyjaśnienie. Odstąpiono od tego zapisu wytycznych.
834	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	5	c	Wątpliwości budzą zapisy dotyczące zobowiązania beneficjenta RPO do <i>ustalania z organizacją partnerską zakresu działań towarzyszących, które otrzymuje dana osoba lub rodzina w ramach PO PŻ</i> - naszym zdaniem obowiązek ustalania zakresu działań towarzyszących powinien zostać nałożony przede wszystkim na realizatorów tych działań w PO PŻ, a nie beneficjentów RPO. Natomiast beneficjent RPO powinien zapewnić, aby zakres wsparcia udzielanego uczestnikowi projektu w ramach RPO nie powielał wsparcia otrzymanego w ramach PO PŻ.	Należy zweryfikować zasady i obowiązki przekazywania wzajemnych informacji przez beneficjentów RPO oraz organizacji partnerskich PO PŻ	Uwaga częściowo uwzględniona. Przeredagowano zapisy, jednak beneficjent RPO nie może powielać wsparcia które dana osoba otrzymuje już z PO PŻ

835	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	6	n/d	<p>Jest: W celu zapewnienia demarkacji pomiędzy CT 8 a CT 9 w zakresie wsparcia osób bezrobotnych, IZ RPO zapewnia, że w ramach CT 9 wsparcie jest kierowane do osób, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, <u>w tym do osób oddalonych od rynku pracy i skierowanych do objęcia Programem Aktywizacja i Integracja w oparciu ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 647, z późn. zm.)</u>.</p> <p>Propozycja: (...), w tym do osób, dla których zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 647, z późn. zm.) ustalono III profilu pomocy, w tym do osób oddalonych od rynku pracy i skierowanych do objęcia Programem Aktywizacja i Integracja</p>	Uwaga ma charakter porządkujący.	Uwaga uwzględniona.
836	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	10	c	<p>Jest: c) zapewnić, że na danym terytorium są realizowane projekty zintegrowane</p> <p>Proponowany zapis: c) wybierać do dofinansowania na danym terytorium projekty zintegrowane</p>	Poddajemy w wątpliwość zasadność zapewnienia przez IZ RPO, że na danym terytorium są realizowane projekty zintegrowane. Zgodnie z intencją ustawodawcy IZ RPO w celu zapewnienia spójności realizowanych projektów może wybierać do dofinansowania na danym terytorium projekty zintegrowane.	Uwaga uwzględniona.
837	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	10	e	Poddajemy w wątpliwość zasadność, jak również możliwość realizacji zobowiązania nałożonego <i>de facto</i> na ośrodki pomocy społecznej w odniesieniu do projektów realizowanych przez innych beneficjentów. Zwracamy uwagę, iż każdy Beneficjent powinien posiadać potencjał do realizacji zaplanowanych działań projektowych.	Obowiązek diagnozy uczestników i wyboru głównych narzędzi wsparcia leży po stronie Beneficjenta. Diagnoza ta powinna zostać przeprowadzona przez Beneficjenta w oparciu o obowiązujące standardy w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona.
838	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	15		Proponujemy doprecyzować pkt. 15 o zapis: o ile w ramach projektu przewidziano zlecenie zadań .	Zwracamy uwagę, iż nie każdy projekt realizowany przez sektor publiczny zakłada zlecenie zadań zasadane jest zatem uzupełnienie zapisu.	Wyjaśnienie. Odstąpiono od tego zapisu Wytucznych.
839	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	15		Brzmienie pkt 15 nasuwa wątpliwości dotyczące kwestii zlecenia zadań przez sektor publiczny, bowiem <i>Wytuczne dotyczące kwalifikowalności wydatków (...)</i> szczegółowo określają w jakich przypadkach zadanie może pozostać zleczone. Dodatkowe wątpliwości może budzić kwestia korealacji i stosowania przepisów prawa zamówień publicznych oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w kontekście zlecenia zadań.	Należy jednoznacznie doprecyzować kwestie związane ze zlecaniem zadań. Należy rozważyć możliwość stosowania pewnych preferencji w zakresie zlecenia zadań w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a nie konieczności wprowadzania zobowiązania do jej stosowania.	Wyjaśnienie. Odstąpiono od tego zapisu Wytucznych.

840	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	19		<p>Należy usunąć sformułowanie:</p> <p>"weryfikuje spełnienie tych kryteriów oraz zobowiązuje beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu i uczestników projektów w dokumentacji dotyczącej uczestnictwa w projekcie do przedstawienia informacji niezbędnych do weryfikacji tych kryteriów."</p> <p>Powinno być:</p> <p>"IZ RPO w odniesieniu do projektów przewidujących bezpośrednie wsparcie dla osób lub rodzin albo środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w ramach PI 9i i PI 9v oraz IZ PO WER w odniesieniu do projektów dedykowanych społeczności romskiej oraz więźniów stosuje kryteria wyboru projektów dotyczące efektywności społeczno-zatrudnieniowej."</p>	Należy zauważyć, że każdorazowo IZ jest zobowiązana jest do weryfikacji spełnienia kryteriów, powyższe wynika z Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis wytycznych jest spójny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020, a jednocześnie kompleksowy.
841	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1,	21		Poddajemy w wątpliwość zapisy dotyczące możliwości dokonywania diagnozy uczestników projektu przez pracownika socjalnego.	W naszej ocenie brak możliwości zaangażowania pracownika socjalnego do realizacji każdego projektu realizowanego w ramach PI 9.i i PI 9.v. Proponujemy zatem usunięcie ostatniego zdania z pkt. 21.	Wyjaśnienie. Zrezygnowano z zapisu.
842	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 Podrozdział 4.1	22	a-e	Kryterium efektywności społeczno - zatrudnieniowej powinno uwzględniać również sytuację, w której uczestnik projektu po zakończeniu udziału w projekcie rejestruje się jako osoba poszukująca pracy.	Zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz WLWK 2014 w przypadku PI 9.i został określony wskaźnik rezultatu bezpośredniego "Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu"</i> . Wskaźnik ten jest wskazany przez IZ w RPO wraz z podaniem wartości docelowej i obrazuje jeden z możliwych efektów interwencji EFS.	Uwaga uwzględniona.
843	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 Podrozdział 4.1	23		Zwracamy uwagę na niespójności w zakresie momentu pomiaru kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej. Kryterium efektywności społeczno - zatrudnieniowej zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego (...)</i> jest weryfikowane w terminie do 4 tygodni od zakończenia udziału w projekcie.	Należy zweryfikować i ujednolicić moment pomiaru wskaźnika w ramach wszystkich Wytycznych oraz WLWK 2014.	Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki w ramach WLWK nie uwzględniają kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej.
844	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	25		Wyjaśnienia wymaga kwestia, w jaki sposób IZ ma zagwarantować, że na etapie rekrutacji do projektu Beneficjent zobowiąże uczestników do dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności społeczno-zatrudnieniowej po zakończeniu udziału w projekcie.	Przedmiotowa kwestia wymaga doprecyzowania.	Uwaga nieuwzględniona. IZ RPO zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie, że dostarczy takie dokumenty.
845	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	25		Należy uzupełnić informację o dokumentach, które będą potwierdzały proponowaną przez nas przesłankę poszukiwania zatrudnienia, np. zaświadczenie z PUP o zarejestrowaniu się jako osoba poszukująca pracy.	Konsekwencja uzupełnienia przesłanek efektywności społeczno-zatrudnieniowej (uwaga dot. pkt 22 Podrozdziału 4.1).	Wyjaśnienie: Zrezygnowano z zapisu.

846	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	26		Cytat; "Szczegółowe zasady dotyczące m.in. poszczególnych form efektywności zatrudnieniowej oraz sposób weryfikacji spełnienia kryterium efektywności zatrudnieniowej określa IZ POWER i IZ RPO, <u>z poszanowaniem postanowień Wytucznych</u> "	Proponuje się usunięcie ostatniego fragmentu zdania tj. " <u>z poszanowaniem postanowień Wytucznych</u> " z uwagi na obligatoryjną konieczność stosowania zapisów przedmiotowych wytycznych.	Uwaga uwzględniona.
847	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2.	2		Zapis dot. tworzenia ZAZ powinien być zbliżony do zapisu dotyczącego tworzenia WZT tj. tworzenie nowych ZAZ powinno być objęte dodatkowymi rygorami np. obowiązkiem uzyskania zgody podmiotu odpowiedzialnego za finansowanie ZAZ w danym województwie. Ta sama reguła powinna dotyczyć tworzenia dodatkowych miejsc pracy w ZAZ. Niezbędne jest prowadzenie tych konsultacji również pod kątem zasadności tworzenia ZAZ w danym miejscu i przez konkretnego organizatora.	Utworzenie nowego ZAZ powoduje powstanie po stronie województwa wydatków związanych z jego funkcjonowaniem pokrywanych z PFRON i budżetu województwa. W związku z tym tworzenie nowych placówek powinno uwzględniać możliwości finansowania ich działalności z tych źródeł. W przypadku dowolnego tworzenia ZAZ lub miejsc pracy w nich, może dojść do sytuacji gdy województwa nie będą dysponowały środkami na pokrycie kosztów ich działalności lub będą musiały znacząco obniżyć wydatki na inne zadania ustawowe. Już obecnie bieżące finansowanie działań ZAZ stanowi poważne obciążenie finansowe województw. Tworzenie ZAZ lub nowych miejsc pracy w ZAZ powinno gwarantować trwałość rozwiązań i zabezpieczać środki na przyszłość. Uruchomienie takiego projektu powinno być uzależnione od pozytywnej opinii jednostki prowadzącej sprawę ZAZ w województwie	Uwaga uwzględniona.
848	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	10	d	Proponujemy uzupełnienie opisu w zakresie kompetencji podmiotów wskazanych w lit. d w następujący sposób: d) <i>inne podmioty utworzone lub podlegające tej samej jednostce samorządu terytorialnego co jednostka organizacyjna pomocy społecznej, wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej.</i>	Należy doprecyzować opis podmiotów wskazanych w lit.d o zapis dotyczący ich kompetencji w zakresie aktywizacji zawodowej.	Uwaga uwzględniona.
849	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	13		Wskazano niepoprawną nazwę jednego z instrumentów aktywnej integracji, (...) <i>Projekty aktywności lokalnej ...</i> " zamiast - Programy aktywności lokalnej , co jest także niekonsekwencją wobec zapisu zawartego w pkt 11, w którym wskazano, iż (...) <i>stosuje się mechanizmy promujące wykorzystanie kontraktu socjalnego oraz <u>programów aktywności lokalnej</u> w formie lokalnych programów pomocy społecznej.</i>	Dla przejrzystości dokumentu należy zastosować jednolite nazewnictwo narzędzia aktywnej integracji, jakie będzie stosowane w RPO w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.	Uwaga uwzględniona.

850	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	16 i 20	<p>Zwracamy uwagę na niespójności zapisów Wytucznych w zakresie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. W pkt 6 wskazano wprost, iż w odniesieniu do osób, których ścieżka reintegracyjna zakłada utworzenie przedsiębiorstwa społecznego lub zatrudnienie w takim przedsiębiorstwie wsparcie jest kontynuowane w ramach PI 9.v. Natomiast z punktów 16 i 20 wynika, iż stworzenie nowych miejsc aktywizacji poprzez utworzenie KIS i CIS (pkt. 16) oraz nowych ZAZ (pkt. 20) przewidziano jedynie w ramach PI 9.i. W celu wyeliminowania tych niespójności oraz umożliwienia RPO, w których przewidziano tworzenie podmiotów reintegracyjnych w ramach PI 9.v (zgodnie z Liniją demarkacyjną z 2014 r.) proponujemy następujące modyfikacje:</p> <p><u>pkt 16 a) stworzenie nowych miejsc aktywizacji poprzez utworzenie podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (w ramach PI 9.i lub PI 9.v);</u></p> <p><u>pkt 20 Wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ odbywa się w szczególności poprzez tworzenie nowych ZAZ lub zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w istniejących ZAZ (w ramach PI 9.i lub PI 9.v) oraz (...).</u></p>	<p>Należy wyeliminować istniejące niespójności zapisów punktów 16 i 20 z zapisami pkt 6 Wytucznych. Dodatkowo z uwagi na fakt, iż w RPO Województwa Lubelskiego wynegocjowano możliwość tworzenia podmiotów reintegracyjnych w ramach interwencji PI 9.v należy zmodyfikować zapisy Wytucznych, aby umożliwić realizację RPO WL w tym zakresie. Zwracamy uwagę, iż zgodnie z Umową Partnerstwa będącą dokumentem źródłowym dla tworzenia zapisów w RPO WL, tworzenie oraz wspieranie podmiotów ekonomii społecznej zaplanowano w ramach PI 9.v nie zaś w ramach PI 9.i.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Konstytuację udziału osob objętych wsparciem w projekcie w ramach PI 9i można zapewnić również w ramach PI 9iv. W zapisie chodziło o pokazanie zależności pomiędzy PI 9i a 9v. PKT 6 został usunięty z Wytucznych. Jednak "lustrzany" zapis o stosowaniu preferencji wobec osób których ścieżka reintegracyjna nie może być zakończona w ramach PI 9i znalazł się w PI 9v.. Jednak tworzenie miejsc w CIS, KIS, ZAZ i WZT może odbywać się jedynie w ramach PI 9i.</p>
851	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	23	<p>Proponujemy modyfikację zapisów dotyczących trwałości podmiotów utworzonych ze środków EFS, tak aby odnosiły się do one zarówno do PI 9.i, jak i PI 9.v. Zwracamy bowiem uwagę na brak zapisów w ramach Umowy Partnerstwa oraz w WLWK 2014-2020 EFS w zakresie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej w ramach PI 9.i - zgodnie z UP tworzenie oraz wspieranie podmiotów ekonomii społecznej zaplanowano w ramach PI 9.v nie zaś w ramach PI 9.i.</p>	<p>Konsekwencja wcześniejszej uwagi dotyczącej pkt. 16 i 20 z Podrozdziału 4.2.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Usługi CIS, KIS, ZAZ, WZT są w linii demarkacyjnej w ramach PI 9i. Nie jest zasadne żeby tworzenie podmiotów było w 9v, a realizacja usług w 9i. Tworzenie ww. podmiotów jest de facto wsparciem na realizację usług, więc zapis byłby sztuczny. w ramach 9v ww. podmiotom może być oferowane wsparcie np. doradcze, pomoc w utworzeniu, ale pieniądze na świadczenie usług pochodzą z PI 9i</p>
852	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.2	23	<p>Cytat: "IZ RPO zapewnia zastosowanie mechanizmów gwarantujących trwałość podmiotów, utworzonych ze środków EFS i zobowiązuje beneficjenta w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do zachowania trwałości <u>przez okres co najmniej 2 lat od momentu zakończenia działań projektowych</u>".</p>	<p><u>Należy doprecyzować zapis.</u> Należy wskazać, które konkretnie działania mają zostać zakończone (<u>czy będzie to data zakończenia relizacji projektu, czy data zakończenia poszczególnych zadań, czy też data ostatniego dnia udzielonego wsparcia</u>). Tożsama wątpliwość pojawia się w Rozdziale 4/Podrozdziale 4.3.2 w pkt. 4) oraz w Rozdziale 4/Podrozdziale 4.3.3 pkt. 3).</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

853	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 Podrozdział 4.3			Należy rozważyć możliwość wystąpienia pomocy de minimis zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012. Potwierdzeniem wątpliwości są również zapisy Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, zgodnie z którymi Dla rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych niezwykle istotne są rozwiązania prawne, które mają wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw społecznych(...). Zakłada się realizację zadań służących osiągnięciu zamierzonego efektu, w tym: zapewnienie zgodności z obowiązującymi przepisami o pomocy publicznej (w tym przepisami o pomocy udzielanej jako rekompensata z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym, zaspokajających potrzeby społeczne w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, opieki nad dziećmi, reintegracji na rynku pracy, mieszkalnictwa socjalnego, opieki nad słabszymi grupami społecznymi oraz włączenia społecznego tych grup, pomocy w ramach wyłączeń blokowych lub przepisami o pomocy de minimis) instrumentów wsparcia skierowanych do przedsiębiorstw społecznych w przypadku, gdy będą one dotyczyły prowadzonej przez te podmioty działalności gospodarczej.	W przypadku uznania możliwości wystąpienia pomocy publicznej, należy rozważyć zasadność zamieszczenia stosownej informacji w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona. IZ RPO realizuje RPO zgodnie z prawem krajowym, a więc i z zasadami pomocy publicznej.
854	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	3		W kontekście zapisów pkt 3 uniemożliwiających tworzenie nowych miejsc realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych zwracamy uwagę, iż w ramach wsparcia RPO WL dopuszczona została w uzasadnionych przypadkach możliwość tworzenia miejsc w formach stacjonarnych/instytucjonalnych.	Kwestia wymaga wyjaśnienia - konieczność wprowadzenia bardziej elastycznych zapisów Wytucznych, dających możliwość raelizacji programów w kształcie wynegocjowanym z Komisją Europejską.	Uwaga nieuwzględniona. W opinii MIR takie wsparcie byłoby niezgodne z ogólnoeuropejskimi zasadami przejścia od opieki insytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności.
855	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	2	c	Sugeruje się wskazanie katalogu usług zwiększających mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niepełnosprawnych.	O ile stosowanie usług polegających np. na likwidowaniu barier architektonicznych w miejscu zamieszkania przyniesie trwały efekt, o tyle usługa w postaci dowożenia posiłków nie dość, iż nie zwiększa mobilności osób niepełnosprawnych, to nie ma trwałego charakteru.	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest możliwe stworzenie zamkniętego katalogu takich usług. Podano stosunkowo dużą ilość przykładów.
856	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	3)	n/d	Proponuje się doprecyzowanie informacji, jakich form dotyczy przewidziana w Wytucznych maksymalna liczba miejsc tj. 20 oraz wskazanie przepisów, z których wynika wskazana wartość.	Informacja dot. liczby miejsc w formach wsparcia, w ramach usług opieki nad osobami niesamodzielnymi zawarta w Wytucznych jest nieprecyzyjna. Niezasadnym wydaje się określanie maksymalnych limitów przez IZ RPO w sytuacji, gdy może stać to w sprzeczności z przepisami prawa krajowego.	Uwaga uwzględniona.

857	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1		Należy wyjaśnić możliwy zakres wsparcia adresowanego do osób niesamodzielnych oraz do ich opiekunów / opiekunów nieformalnych. Zapisy podrozdziału nasuwają szereg wątpliwości. Dla przykładu poddajemy w wątpliwość dlaczego <i>zwiększenie dostępu do sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i medycznego poprzez tworzenie wypożyczalni takiego sprzętu w połączeniu z nauką ich obsługi i doradztwem w zakresie jego wykorzystania</i> (pkt. 2 lit e ii) przypisano wyłącznie do działań wspierających opiekunów nieformalnych, a nie do bezpośredniego wsparcia osób niesamodzielnych. Podobnie należy wyjaśnić czy finansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej dla osoby niesamodzielnej jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy umożliwia to opiekunom podjęcie aktywności zawodowej, na co wskazuje pkt. 4 lit. b. Czy zawsze usługa asystencka lub opiekuńcza musi stanowić wsparcie dla opiekuna, czy nie można go potraktować jako usługi społecznej dla osoby niesamodzielnej. Dodatkowo w pkt. 4 lit b wskazano na wsparcie adresowane do opiekunów, lecz nie dookreślono, czy <i>nie należy wyłączać</i>	Należy jednoznacznie określić zakres wsparcia adresowanego do osób niesamodzielnych oraz do opiekunów / opiekunów nieformalnych.	Uwaga częściowo uwzględniona.
858	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	6	Należy jednoznacznie wskazać, czy obowiązek zachowania trwałości <u>miejsc opieki</u> odnosi się wyłącznie do miejsc wskazanych w pkt. 4 lit. a). Dodatkowo należy doprecyzować jak należy rozumieć <u>miejsce opieki</u>	Wątpliwości dotyczące obowiązku zachowania trwałości projektu.	Uwaga częściowo uwzględniona.
859	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.1	7	Wątpliwości w zakresie kryteriów uprawniających do nieodpłatnego wsparcia w ramach usług asystenckich i opiekuńczych - naszym zdaniem na poziomie kraju powinny zostać wypracowane jednolite kryteria oceny sytuacji materialnej osób niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych w kontekście <u>uzyskania wsparcia ze środków EFS.</u>	Należy sprecyzować kryteria przyznawania wsparcia, o których mowa w pkt 7.	Uwaga częściowo uwzględniona.
860	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.2	7	Należy wyjaśnić, czy wsparcie w postaci usług aktywnej integracji adresowane do osób wskazanych w pkt 7 powinno dobrać się w ramach Pi. 9.i, czy w ramach Pi.9.iv. Należy wskazać jednoznaczną linię demarkacyjną w kontekście osób w wieku 15+ objętych wsparciem w ramach placówek wsparcia dziennego oraz pieczy zastępczej. Być może należałoby w przypadku tych osób zastosować obowiązkowo projekt zintegrowany.	Kwestia wymaga wyjaśnienia.	Uwaga nieuwzględniona. Cały rozdział dotyczy 9iv, więc i zapis dotyczy 9iv. Jeżeli jednak IZ RPO zaplanowała w ramach RPO wsparcie dla tej grupy w ramach 9i, to oczywiście realizuje wsparcie zgodnie z programem.

861	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.2	8)	n/d	Proponuje się rozszerzyć zapisy Wytycznych w zakresie kształcenia kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą	Z treści Wytycznych nie wynika informacja w jaki sposób realizowane będzie kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka (...) w ramach działań prowadzących do powstania rodzinnych form pieczy zastępczej.	Uwaga nieuwzględniona. MliR nie widzi uzasadnienia dla doprezyzowania Wytycznych w tym zakresie.
862	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.3.3	2		Dookreślenia wymaga, co oznaczają zasady obowiązujące dla usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności.	W wielu wypadkach trudno jest określić standard lokalnych społeczności, w związku z czym przy takim brzmieniu zapisu jest to trudne do zweryfikowania	Uwaga uwzględniona.
863	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 Podrozdział 4.4		n/d	Propozycja zamieszczenia zapisu: <i>IZ RPO zapewnia zgodności udzielanego wsparcia z przepisami udzielania pomocy publicznej.</i>	W związku z faktem, iż celem <i>Wytycznych</i> jest <i>zapewnić zgodność działań podejmowanych w CT 9 z udziałem środków EFS z polityką krajową w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa wyrażoną w prawie i dokumentach strategicznych i programowych (...)</i> należy rozważyć zasadność zamieszczenia <u>w treści dokumentu</u> informacji o konieczności stosowania przepisów dot. pomocy publicznej, gdyż mają one zastosowanie do części oferowanego wsparcia np. do: dotacji na utworzenie lub przystąpienie do przedsiębiorstwa społecznego, wsparcia pomostowego, refundacji wynagrodzenia pracownika zatrudnionego w przedsiębiorstwie społecznym (subsydiowane zatrudnienie).	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady IZ RPO jest zobowiązana do zapewnienia zgodności realizowanych działań z prawem krajowym i europejskim. Przepisy o pomocy publicznej są częścią prawa.
864	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4			Proponujemy dodanie zapisu analogicznego do zapisu w podrozdziale 4.1 pkt. 10.a, w brzmieniu "dla zapewnienia skoordynowanej i komplementarnej realizacji projektów na poziomie lokalnym IZ RPO zapewnia że w formułowaniu warunków brzegowych i preferencji uczestnicy ROPS.	Koordinacja zadań z zakresu ekonomii społecznej jest zadaniem ustawowym ROPS wynikającym z ustawy o pomocy społecznej. Monitoring i koordynacja zadań wynika również z Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz z regionalnych programów ekonomii społecznej. W związku z tym ROPS powinien bezpośrednio uczestniczyć w formuowaniu warunków i preferencji w tym zakresie.	Uwaga częściowo uwzględniona. W rozdziale 4.1 wprowadzono ogólny zapis mówiący o zaangażowaniu ROPS w profilowanie wsparcia.

865	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	4	<p>Proponujemy wskazać na jakiej podstawie została określona maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym. Dodatkowo w odniesieniu do obecnych zapisów w przedmiotowym dokumencie, który zakłada warunków utworzenia przedsiębiorstwa społecznego przy założeniu stworzenia dodatkowych miejsc pracy, wątpliwość wzbudza przeznaczenie proponowanej kwoty dotacji (tzn. czy kwota jest przeznaczona na utworzenie miejsca pracy przez osobę, która otrzymała dotację dla siebie czy też w ramach otrzymanej dotacji powinna utworzyć również dodatkowe miejsca pracy). W przypadku uznania za zasadny oraz pozostawienia zapisu odnoszącego się do stworzenia dodatkowych miejsc pracy należy wskazać okres zatrudnienia w odniesieniu do proponowanej kwoty (przy założeniu, iż minimalny okres zatrudnienia wynosi 12 m-cy przeliczona wartość wynagrodzenia jest niższa od wynagrodzenia minimalnego). Dodatkowo w sytuacji kiedy zapis dotyczy dodatkowych miejsc pracy proponujemy również rozważyć czy nie należałoby określić form zatrudnienia tj. np. subsydiowane zatrudnienie.</p>	Proponowana uwaga ma charakter porządkujący.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapisy dotyczące tworzenia miejsc pracy zostały przeformułowane. Nie należy jednak mylić utworzenia miejsca pracy z subsydiowaniem zatrudnienia. Pieniądze mają być przeznaczone na uruchomienie przedsiębiorstwa społecznego. Środki EFS nie mają finansować zatrudnienia w sposób w jaki odbywa się to w przypadku zatrudnienia subsydiowanego. Stworzenie miejsca pracy wymaga najczęściej rozszerzenia działalności, a rozszerzenie działalności niejednokrotnie wymaga nakładów finansowych. Środki z dotacji mają umożliwić rozszerzenie tej działalności i zatrudnienie osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym.</p>
866	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	4	<p>Maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym wynosi 20 000 zł.</p>	<p>Bez względu na cechy pojedynczego uczestnika projektu (np. stopnia niepełnosprawności, wiek, stan zdrowia) wskazany został maksymalny limit dotacji. Czy jest możliwość gradacji tej kwoty w zależności od specyfiki uczestnika?</p>	<p>Wyjaśnienie: W opinii MIR nie jest to zasadne, ale decyzja należy do IZ RPO. Pieniądze mają być przeznaczone na uruchomienie przedsiębiorstwa społecznego. W związku z tym istotny jest rodzaj działalności która ma być prowadzona przez nowotworzone przedsiębiorstwo społeczne. Uruchomienie określonych rodzajów działalności jest droższe niż innych. W przypadku tworzenia miejsc pracy np. dla osób z niepełnosprawnościami wydatki mogą okazać się wyższe ze względu na konieczność fizycznego przystosowania miejsc pracy, niemniej zawsze należy się mieścić w limicie wskazanym w Wytocznych.</p>
867	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	5	<p>Jest: <i>Dotacja jest przeznaczana na pokrycie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia lub prowadzenia działalności w ramach przedsiębiorstwa społecznego.</i></p> <p>Propozycja zapisu: <i>Dotacja jest przeznaczana na pokrycie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia działalności w ramach przedsiębiorstwa społecznego.</i></p>	<p>Należy rozważyć zasadność zmiany zapisu dot. przeznaczenia przyznawanej dotacji. Pozostawienie zapisu " lub prowadzenia..." powoduje zagrożenie zrozumienia, że o dotację ubiegać się mogą podmioty prowadzące już działalność gospodarczą celem pozyskania środków na jej prowadzenie. Dotacja to bezwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej, co wpływa na osiągnięcie efektywności społeczno- zatrudnieniowej. Zgodnie z zapisami Podrozdziału 4.1 pkt 22 lit. e " (...) przy pomiarze efektywności zatrudnieniowej w CT 9 uwzględnia się osoby, które <u>uzyskały zatrudnienie</u> w wyniku wsparcia dotacyjnego". Ponadto zgodnie z zapisami dalszej części Wytocznych, na prowadzenie działalności gospodarczej udzielane jest wsparcie pomostowe.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>

868	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 / Podrozdział 4.4	6	b	W ramach Umowy Partnerstwa oraz projektu RPO WL 2014-2020 nie przewidziano wsparcia w formie nabycia i rozwijania kompetencji i kwalifikacji zawodowych.	W opinii UMWL w Lublinie realizacja wskazanej formy jest zasadna. Jednak z uwagi na brak zapisów w powyższym zakresie w ramach dokumentów programowych wątpliwości wzbudza dopuszczalność realizacji ww. formy wsparcia oraz kwalifikowalność wydatków z nią związanych.	Uwaga nieuwzględniona. Umowa Partnerstwa jest stosunkowo ogólnym dokumentem. Nie wspomina także m.in. o wsparciu pomostowym. Mówi jednak o zapewnieniu zgodności z KPRES który z kolei zakłada połączenie wsparcia finansowego ze wsparciem m.in. szkoleniowym (w tym szkoleniami zawodowymi). Zapis jest zgodny z UP. Do IZ RPO należy ocena zgodności zakresu RPO z Wytycznymi. Jeżeli RPO uniemożliwia tego rodzaju wsparcie, zapisy Wytycznych nie są realizowane. obowiązuje zasada nadrzędności RPO nad Wytycznymi.
869	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4 Podrozdział 4.4	7		Poddajemy w wątpliwość zastrzeżenie pełnienia funkcji operatora bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług powiązanych z tym wsparciem jedynie do OWES. Proponujemy uzupełnienie zapisów pkt 7 i wskazanie możliwości udzielania takiego wsparcia przez inne podmioty legitymujące się doświadczeniem w tym zakresie.	Naszym zdaniem brak jest uzasadnienia ograniczania pełnienia tej funkcji operatora wyłącznie do OWES. Co więcej Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej jedynie dopuszcza taką możliwość udzielania dofinansowania na tworzenie miejsc pracy (i to początkowo w formie pilotaży) przez OWES, ale nie na zasadzie wyłączności.	Uwaga nieuwzględniona. Dotacje na tworzenie miejsc pracy są ważnym elementem procesu tworzenia miejsc pracy. Bez tego instrumentu OWESy będą miały bardzo ograniczone możliwości oddziaływania na tworzenie nowych miejsc pracy. Dodatkowo podmioty inne niż OWES nie muszą spełniać standardów jakościowych. Jednocześnie wprowadzono zapis mówiący o tym, że funkcja OWES i operatora dotacji jest łączona do czasu wprowadzenia w życie zmian legislacyjnych zapowiedzianych w KPRES w zakresie współpracy OWES-PUP.
870	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	11	a, b, c	Należy doprecyzować, czy wszystkie wskazane warunki muszą zostać spełnione łącznie.	Proponowana uwaga ma charakter porządkujący.	Uwaga uwzględniona.
871	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	12		Proponujemy usunięcie z punktu 12 zobowiązania IZ RPO do określania w ramach kryteriów wyboru projektów minimalnego wymaganego poziomu wskaźników nr 1, 2 oraz 4. Zwracamy uwagę, że w odniesieniu do wskaźnika nr 6 jego wartość już została określona.	Zgodnie z ustaleniami negocjacyjnymi z Komisją Europejską IZ RPO zostały zobowiązane do monitorowania efektywności działań OWES, bez konieczności ustalania minimalnych wartości wskaźników, w odniesieniu do usług animacyjnych i inkubacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. Do monitorowania efektywności niezbędne jest ustalenie mierników efektywności, umożliwiających porównanie efektywności OWES na poziomie regionalnym, ale też krajowym. Katalog wskaźników został uzgodniony z KE w trakcie negocjacji.
872	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	14	n/d	Proponujemy dookreślić, iż koordynację nad współpracą pośredników finansowych i OWES zapewni Instytucja Zarządzająca POWER.	Proponowana uwaga ujednotoci standardy realizacji przedmiotowej współpracy w skali całego kraju.	Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja pośrednika finansowego jest zawarta w Słowniku pojęć. To podmiot oferujący wsparcie zwrotne dla podmiotów ekonomii społecznej. Wsparcie zwrotne dla PES oferowane jest (zgodnie z linią demarkacyjną kraj-region) na poziomie krajowym w ramach PO WER. IZ RPO nie będzie wybierała pośredników finansowych (PF). PF będą wybrani przez operatora funduszu funduszy. Funkcją IZ PO WER zamierza powierzyć Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Ponieważ i OWES i PF będą wspierać PES ważne jest aby współpracowały w celu zapewnienia jak najlepszego i najbardziej kompleksowego podmiotom ekonomii społecznej, tworząc dla nich najlepsze warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy. Dookreślono w Wytycznych zakres współpracy

873	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	17	<p>Poddajemy w wątpliwość możliwość zapewnienia przez IZ RPO realizacji działań edukacyjnych oddziałujących na sektor publiczny, o których mowa w pkt 17, w przypadku braku takich działań w danym RPO. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku RPO Województwa Lubelskiego, gdzie zostaliśmy zobowiązani do rezygnacji z odrębnych typów działań edukacyjnych w tym zakresie. Konieczna jest zatem zmiana zapisów w ramach przedmiotowego punktu, z uwagi na brak narzędzi do realizacji takiego zobowiązania we wszystkich RPO. Proponujemy rozszerzenie zakresu działań koordynacyjnych wskazanych w pkt 19 lit. g o <i>działania edukacyjne działające na sektor publiczny oraz poprzez wykorzystanie mechanizmu zlecenia usług w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy.</i></p>	Konieczność zmiany zapisów dotyczących zobowiązania IZ RPO z uwagi na brak narzędzi do jego realizacji w projekcie RPO WL 2014-2020 w ramach PI 9.v.	Uwaga częściowo uwzględniona.
874	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Rozdział 4, Podrozdział 4.4	18)	<p>Cytat: "IZ RPO zapewnia, że OWES współpracują z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej"</p>	Regionalny koordynator rozwoju ekonomii społecznej - proponuje się włączenie do słownika pojęć w ramach przedmiotowego dokumentu.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazano, że chodzi o ROPS.
875	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Uwaga ogólna		<p>Proponujemy modyfikację zapisów Wytucznych odnoszących się do <i>zapewnień IZ</i> w przypadku zadań leżących w gestii beneficjentów. W takich przypadkach proponujemy użycie sformułowania typu: IZ zapewnia, poprzez zobowiązanie beneficjentów, (...)</p>	Należy rozgraniczyć na poziomie Wytucznych kwestie zobowiązań leżących po stronie beneficjentów RPO oraz POWER od zadań będących wyłączną odpowiedzialnością/ zadaniem IZ.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono w rozdziale 4.1 ogólny zapis mówiący o możliwych do zastosowania przez IZ RPO mechanizmach "zapewniania".
876	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Uwaga ogólna		<p>Zgodnie z ustaleniami negocjacyjnymi z Komisją Europejską IZ RPO zostały zobowiązane do stosowania standardów opracowanych na poziomie krajowym, w tym w szczególności w ramach PO KL (jak również tych które zostaną opracowane i w ramach PO WER). Naszym zdaniem opiniowane Wytuczne powinny jednoznacznie wskazywać na konkretne standardy pracy w poszczególnych obszarach, wraz ze wskazaniem adresu publikacji wypracowanych już gotowych standardów usług pomocy i integracji społecznej.</p>	IZ RPO powinny otrzymać ze strony MIR/MPiPS, jako instytucji odpowiedzialnych za ich wypracowanie, konkretne standardy z zakresu włączenia społecznego, w tym dot. usług aktywnej integracji i usług społecznych.	Uwaga nieuwzględniona. Na tym etapie nie jest możliwe wprowadzenie do Wytucznych konkretnych standardów. W miarę możliwości określone standardy będą wprowadzane do Wytucznych lub zastosowane będą inne mechanizmy zapewniające wdrożenie standardów np. w ramach rozporządzeń MPiPS.
877	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Uwaga ogólna/horyzontalna		<p>Należy wyjaśnić obowiązujące zasady realizacji projektów pozakonkursowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Konsultowane Wytuczne, pomimo wcześniejszych zapowiedzi MIR, nie regulują tych kwestii.</p>	Istnieje konieczność uregulowania warunków i głównych zasad realizacji projektów pozakonkursowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym w szczególności w kontekście współpracy z instytucjami rynku pracy w świetle nowych regulacji, np. PAI.	Uwaga częściowo uwzględniona. Dookreślono zasady realizacji projektów OPS i PCPR, w tym projektów pozakonkursowych. Realizacja PAI odbywa się na zasadach określonych w prawie.

878	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 1 - Podstawa prawna	3		Proponujemy zmianę zapisu na: "Wytyczne dotyczą podmiotów uczestniczących w krajowych i regionalnych programach operacyjnych na lata 2014-2020 w ramach CT 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i dyskryminacją".	Dotychczasowy zapis jest niejasny.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne dotyczą instytucji zarządzających, a nie podmiotów uczestniczących w krajowych i regionalnych PO.
879	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	1		Pojęcie cross - financing powinno zostać jasno zdefiniowane.	W słowniku pojęć, terminy nie powinny być wyjaśniane przez odwołanie do innych Wytycznych.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie cross-finansingu zostało jasno zdefiniowane w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Odwołania są konieczne ze względu na równoległą pracę nad różnymi wytycznymi. Poza tym brak przywołania w Wytycznych w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa innych wytycznych na inne wytyczne nie zwalnia z obowiązku stosowania innych wytycznych.
880	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2		Proponujemy zmianę zapisu na: "deinstytucjonalizacja usług - proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, obejmujący rozwój w obrębie społeczności zindywidualizowanych usług wysokiej jakości i stopniową eliminację usług świadczonych w formach instytucjonalnych".	Dotychczasowe wyjaśnienie pojęcia: "deinstytucjonalizacja usług" jest niezrozumiałe.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana definicja nie wnosi żadnej wartości dodanej w stosunku do zapisów w Wytycznych. Dodatkowo nie wskazuje na element rozwoju usług środowiskowych (świadocznym w lokalnej społeczności)
881	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2		Zwrot: "umieszczenie pod opieką zastępczą" proponujemy zastąpić wyrażeniem: "umieszczenie w pieczy zastępczej".		Uwaga uwzględniona.
882	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	3		Wyjaśnienie pojęcia "mechanizm racjonalnych usprawnień" jest niezrozumiałe.	Proponujemy doprecyzowanie tego terminu, co pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
883	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	6	a	Zapis: "osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej", proponujemy zastąpić następującym: "osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej z co najmniej jednego z powodów określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.	Proponowana zmiana jest zgodna z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis nie wnosi nowej treści merytorycznej.

884	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	6	g	Proponujemy doprecyzowanie zapisu "osoby z gospodarstw domowych bez osób pracujących lub z jedną osobą pracującą" poprzez dodanie np. kryterium dochodowego	Dotychczasowy zapis jest zbyt ogólny. Nie wszystkie osoby z gospodarstw domowych, w których pracuje tylko jedna osoba są zagrożone wykluczeniem społecznym.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wykazywania tej kategorii osób w katalogu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
885	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	12 i 13		Proponujemy, aby terminy: "projekt realizowany w partnerstwie" i "projekt zintegrowany" zostały szerzej wyjaśnione.	Doprecyzowanie terminów pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. Projekty te są zdefiniowane w słowniku pojęć zgodnie z ustawą o zasadach realizacji programów polityki spójności w perspektywie finansowej 2014-2020. Nie jest zadaniem Wytucznych interpretowanie przepisów prawa.
886	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	15		Proponujemy doprecyzowanie terminu "ścieżka reintegracji".	Podany zapis jest niejasny i nie definiuje pojęcia reintegracja.	Uwaga nieuwzględniona. Nie wskazano co w definicji jest niejasne.
887	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 4 - Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego CT 9, Podrozdział 4.1 - Zasady ogólne realizacji CT 9	10	a	Proponujemy, aby rola ROPS została doprecyzowana.	Dotychczasowy zapis jest zbyt ogólny.	Wyjaśniono: Odstąpiono od zapisu o roli ROPS. Przniesiono go do części ogólnej w ramach rozdziału 4.1. MIR nie widzi potrzeby szczegółowego dookreślenia roli ROPS. Ewentualny sposób współpracy powinien być dookreślony na poziomie regionu. Może to być opiniowanie, konsultowanie itd.
888	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 4 - Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego CT 9, Podrozdział 4.1 - Zasady ogólne realizacji CT 9	10	b	Proponujemy przeredagowanie tekstu, tak aby zapis był jasny i spójny z pkt 13.		Uwaga uwzględniona.
889	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 4 - Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego CT 9, Podrozdział 4.1 - Zasady ogólne realizacji CT 9	21		Proponujemy doprecyzowanie sposobu pomiaru stopnia wykluczenia społecznego.	Brak określenia sposobu pomiaru stopnia wykluczenia społecznego będzie stanowił przeszkodę dla prawidłowego określenia efektywności społeczno - zatrudnieniowej.	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
890	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Rozdział 4 - Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego CT 9, Podrozdział 4.1 - Zasady ogólne realizacji CT 9	22	a, b, c	Proponujemy zmianę zapisów w pkt a, b, c, w szczególności usunięcie słowa "rozpoczęcie". Rozpoczęcie udziału w aktywizacji społecznej lub zawodowej następuje w trakcie projektu. ROPS zauważa, że istotą kryterium efektywności społeczno - zatrudnieniowej powinien być pomiar aktywności po zakończeniu udziału w projekcie. Wyznacznikiem jego spełnienia nie może być udział w kolejnych formach wsparcia, które w dodatku mogą być elementem realizowanego projektu.		Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.

891	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego	Uwaga ogólna			Sformułowanie "IZ RPO zapewnia" jest nadużywane i nie zawsze pasuje do kontekstu wypowiedzi.		Uwaga częściowo uwzględniona. ☐
892	DWRMNIEMAC	Rozdział 3 – Słownik pojęć	6	e)	e) osoby lub rodziny należące do romskiej mniejszości etnicznej, o której mowa w ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, z późn. zm.), kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;	W punkcie tym wskazano, że zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym obejmuje osoby lub rodziny należące do „mniejszości narodowych lub etnicznych, o których mowa w ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, z późn. zm.), kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;”. Zapis taki sugeruje, że mniejszości narodowe i etniczne w Polsce są zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Twierdzenie to jest w opinii Departamentu WRMNIEMAC błędne i nie znajduje potwierdzenia w opiniowanym dokumencie ani w stanie faktycznym. Należy jednoznacznie stwierdzić, że w porównaniu z innymi mniejszościami, romska mniejszość etniczna jest jedyną mniejszością zagrożoną wykluczeniem społecznym. Diagnoza ta, szeroko przedstawiona w Programie integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020, ustanowionym przez Radę Ministrów uchwałą nr 202 w dniu 7 października 2014 r., wskazuje, iż ten stan rzeczy wynika z szeregu czynników społecznych i kulturowych. W pierwszej kolejności należy wymienić niski poziom wykształcenia romskiej mniejszości etnicznej, co bezpośrednio wpływa na brak kwalifikacji pożądaných na rynku pracy, a tym samym na sytuację bytową i zdrowotną Romów. Nie bez znaczenia jest tu hermetyczny charakter niektórych tradycyjnych wspólnot romskich, które bronią swojej niezależności. Należy podkreślić, że sytuacja żadnej innej mniejszości narodowej i etnicznej w Polsce nie jest nawet zbliżona do sytuacji romskiej mniejszości etnicznej w Polsce. Stąd konieczność podjęcia szczególnych działań na rzecz tej grupy w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. ☐	Uwaga nieuwzględniona. Odstąpiono od wykazywania w katalogu osób ze społeczności romskiej skoro i tak muszą spełniać dodatkowo jeszcze inną przesłankę wykluczającą.
893	Pracodawcy RP	4/4.1	13 i 14		Podjęcie takiej decyzji przez IZ powinno być podparte danymi, analizami, ekspertyzami, badaniami. Prośba o doprecyzowanie.	Doprecyzowanie na jakiej podstawie IZ podejmuje decyzje o takim a nie innym kształcie partnerstwa będzie zdecydowanie bardziej transparentne. Obecny zapis budzi wątpliwości.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne wprowadzają już i tak wiele obowiązków. Mówią o profilowaniu interwencji w oparciu o analizy np. dostępności usług, różnicowań terytorialnych itd. Podejmowanie decyzji odbywać się może w oparciu o standard stosowany przez IZ RPO.
894	Pracodawcy RP	uwaga ogólna			warto dodać i rozróżnić pojęcie ubóstwa energetycznego	Zwalczanie tego zjawiska, prowadzącego także do ubóstwa ekonomicznego, to wspieranie społecznych programów podnoszenia efektywności energetycznej budynków i urządzeń. Wykluczone gospodarstwa nie są w stanie skorzystać z programów termoizolacji, a w większości mają urządzenia w domu, które zużywają znacznie więcej energii niż te najnowsze, na które ich po prostu nie stać. W wielu krajach UE prowadzone są projekty właśnie dla tej grupy. Zmniejszenie rachunków za prąd, czy gaz, czy wodę de facto powiększa dochód takich rodzin. Myślę, że uwzględnienie tego w wytycznych pomogłoby w stworzeniu takich projektów w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach CT 9 nie są planowane inwestycje zwiększające efektywność energetyczną budynków. Ze wsparcia będą mogły korzystać osoby ubogie.
895	MPiPS	Uwaga o charakterze ogólnym			w przedstawionym dokumencie powinny się znaleźć kwestie związane z opieką nad dziećmi w wieku do lat 3, zwłaszcza że zostały one uwzględnione w Umowie Partnerstwa (s. 138): <i>Ponadto, EFRR zostanie przeznaczony na wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków (m.in. przykładowych), klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych oraz działań na rzecz zwiększania liczby miejsc w istniejących instytucjach</i>		Uwaga uwzględniona.

896	MPiPS	Uwaga o charakterze ogólnym			W obecnej formie "Wytyczne..." zawierają liczne fragmenty, które trudno się czyta lub nie są one do końca zrozumiałe. W związku z tym, zasadnym byłoby dopracowanie dokumentu pod względem przejrzystości i szczegółowości, tj.: przeformułowanie niektórych zapisów na bardziej zrozumiałe, poprzez ich uszczegółowienie/dodanie objaśnień lub przykładów działań/dokumentów itp. Dotyczy to m.in. fragmentów dot. cross-financingu, partnerstwa sieciowego, profilowania interwencji, weryfikacji kryteriów dotyczących efektywności społeczno - zatrudnieniowej czy ekonomizacji podmiotów ekonomicznej, o których mowa w uwagach szczegółowych.	Wytyczne powinny stanowić dokument "użytkowy" i praktyczny, stanowiący wsparcie przy realizacji zadań w obszarze którego dotyczą. W związku z tym powinny być opracowane w sposób przejrzysty, z zastosowaniem jasnych zapisów i sformułowań oraz odpowiedniego stopnia szczegółowości. □	Uwaga bardzo ogólna. Wytyczne nie są poradnikiem, nie są wsparciem dla IZ RPO, tylko określają zasady realizacji. W miarę możliwości poprawiono dokument dla ułatwienia jego zrozumienia.
897	MPiPS	3	1		Zasadnym jest przywołanie/zacytowanie definicji cross-financingu zdefiniowanej w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków.	Przywołanie w słowniku pojęć pełnej definicji pojęcia, a nie wskazywanie jedynie gdzie dane pojęcie zostało zdefiniowane, ułatwiłoby odczytywanie całości dokumentu. Tym bardziej że inne pojęcia posiadają definicję rozwiniętą w słowniku pojęć co znacznie ułatwia ich odnalezienie i są zrozumiałe.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie cross-financingu zostało jasno zdefiniowane w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Odwołania są konieczne ze względu na równoległą pracę nad różnymi wytycznymi. Poza brak przywołania w Wytycznych w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa innych wytycznych na inne wytyczne nie zwalnia z obowiązku stosowania innych wytycznych.
898	MPiPS	3	2 (s. 6)		Definicja deinstytucjonalizacji usług odnosi się do usług świadczonych w formach instytucjonalnych oraz do usług na poziomie lokalnym. Konieczne jest doprecyzowanie tych dwóch pojęć.	Brak doprecyzowania przywołanych pojęć powoduje, że nie wiadomo, w kontekście omawianych Wytycznych, czy żłobki, kluby dziecięce i dzienni opiekunowie to instytucjonalna forma opieki czy nie. Funkcjonują one na podstawie przepisów ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, a ich tworzenie i prowadzenie jest zadaniem własnym gminy (mogą je tworzyć również inne podmioty wskazane w art. 8 ww. ustawy).	Uwaga nieuwzględniona. Te dwa pojęcia są również w słowniku zdefiniowane.
899	MPiPS	3	2 (str 6)		Proponuje się zastąpić zwrot "opieka zastępcza" zwrotem "piecza zastępcza".	Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej używa się zwrotu piecza zastępcza.	Uwaga uwzględniona.
900	MPiPS	3	3		Prośba o dopisanie definicji kontraktu socjalnego w brzmieniu: Kontrakt socjalny – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o o pomocy społecznej jest to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby.	Kontrakt socjalny jest jednym z podstawowych narzędzi w zakresie aktywnej integracji. Ponadto występuje w dalszej części wytycznych (podrozdz. 4.2 pkt.12) i wydaje się zasadne jego zdefiniowanie.	Uwaga uwzględniona.

901	MPiPS	3	4 (str. 6)		Proponuje się przeredagować pkt - 4) Mieszkanie o charakterze wspieranym – forma pomocy społecznej w postaci mieszkania chronionego (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) lub w postaci innego mieszkania lub domu rozumianego jako pomoc przygotowująca osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub <u>jako alternatywna forma w stosunku do</u> pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę w formie instytucjonalnej. Mieszkanie o charakterze wspieranym zapewnia warunki niezależnego życia lub samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.	Uwaga redakcyjna.	Uwaga częściowo uwzględniona.
902	MPiPS	3	6 (str 7)		Proponuje się nowe brzmienie punktu - " Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym <u>lub działające na rzecz włączenia społecznego.</u>	Rozszerzenie zapisu punktu o osoby działające na rzecz włączenia społecznego umożliwi skierowanie pomocy do osób sprawujących pieczę zastępczą. Nie są to bowiem osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, lecz działające na rzecz włączenia społecznego dzieci i rodzin.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano te osoby w katalogu "otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym"
903	MPiPS	3	6	b	Propozycja rozważenia zmiany zapisu(patrz uzasadnienie).	Wątpliwość wzbudza zakwalifikowanie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą do kat. 6) Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ,wydaje się że powinni być zaliczani do otoczenia tychże osób (Rozdz. 3/pkt 9 - Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano te osoby w katalogu "otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym"
904	MPiPS	3	6 (s. 7)		Proponuje się uzupełnienie katalogu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o osoby pobierające/uprawnione do świadczeń rodzinnych wskazanych w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wypłacanych na podstawie kryterium dochodowego.	Uwaga doprecyzowująca.	W wyniku roboczych konsultacji MPiPS odstąpiło od uwagi.
905	MPiPS	3	6	i	Wskazane jest określenie sposobu weryfikacji statusu danej osoby.	Uwaga doprecyzowująca.	Wyjaśnienie: Zrezygnowano od posługiwania się kategorią wymienioną w pkt 6 i. Została rozszerzona o osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością.
906	MPiPS	3	6	b, l, k	Prosimy o dopisanie następujących grup osób : b)osoby o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym; oraz lit. l) osoby bezdomne; k) osoby samotnie wychowujące dzieci	Sa to osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem niekoniecznie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.	Uwaga częściowo uwzględniona Nie wprowadzono do katalogu osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym osób samotnie wychowujących dzieci. Osoby te będą mogły skorzystać ze wsparcia o ile będą spełniały inną z przesłanek wykluczających np. ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych itp.
907	MPiPS	3	7 (s. 7)		Definicja osoby niesamodzielnej powinna być uzupełniona o dzieci w wieku do lat 3.	Dzieci w wieku do lat 3 wymagają opieki i są osobami niesamodzielnymi.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach CT 9 nie będą wspierane dzieci w wieku do lat 3. Jedynie infrastruktura na potrzeby opieki nad tymi dziećmi.

908	MPiPS	3	8		Należy rozważyć rozszerzenie definicji o elementy zawarte w definicji stosowanej na potrzeby AKSES - Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej rozumiany jako wyodrębniona jednostka podmiotu lub partnerstwo/konsorcjum podmiotów, realizujące usługi wsparcia ekonomii społecznej, nie działające dla osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na działania OWES.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono podmiot lub partnerstwo.
909	MPiPS	3	10	b	Sformułowanie „w tym” sugeruje katalog otwarty, podczas gdy wydaje się, że wskazane podmioty wyczerpują zbiór możliwych podmiotów w tej kategorii.	Uwaga redakcyjna.	Uwaga uwzględniona.
910	MPiPS	3	10	c	Wskazane dodanie sformułowania „lub deklaruje ich zatrudnienie”. Jest to istotne z punktu widzenia realizacji typów operacji związanych np. z ekonomizacją PES lub ubieganiem się o dotację z OWES na utworzenie pierwszych miejsc pracy w organizacji pozarządowej prowadzącej nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga nieuwzględniona. Zrezygnowano z warunku mówiącego o zatrudnieniu pracowników.
911	MPiPS	3	10	d ii	Należy usunąć ZAZ – na potrzeby wytycznych wystarczające jest jego wskazanie w pkt. 10 b) ii.	Uwaga redakcyjna.	Uwaga uwzględniona.
912	MPiPS	3	11		Zapis niezrozumiały	Sugeruje się dookreślenie pojęcia "fundusz funduszy".	Uwaga uwzględniona.
913	MPiPS	3	12		Prosimy o dopisanie definicji pracy socjalnej pkt 12) Praca socjalna – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
914	MPiPS	3	14	a	Fragment "lub 30% osób z niepełnosprawnościami o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności" należy zastąpić następującym "lub 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności".	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
915	MPiPS	3	14	a	Warto zwrócić uwagę, iż katalog tych osób jest znacznie szerszy, niż przewidywany w projekcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym. Istnieje zatem zagrożenie, iż po ewentualnym wejściu w życie tej ustawy, niektóre podmioty korzystające ze wsparcia w ramach programu nie będą spełniać definicji ustawowej.	Prośba o ponowne rozważenie zapisów.	Uwaga uwzględniona.

916	MPiPS	3	15	<p>Propozycja zmiany zapisów: Ścieżka reintegracji –zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, mających na celu wyprowadzenie osób lub rodzin z ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby lub rodziny – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo. Może być realizowana przez jedną lub kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny</p>	<p>W miejsce istniejącego zapisu proponuje się przedstawioną definicję "ścieżki reintegracji" jako bardziej trafnej i odpowiadającą rzeczywistej sytuacji</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
917	MPiPS	3	19	<p>Propozycja zmiany zapisu: 1) Usługi w formie instytucjonalnej – usługi świadczone w wieloosobowej placówce całodobowego pobytu, w której: a) liczba mieszkańców może utrudniać świadczenie usług w sposób indywidualny (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);b) mieszkańcy z uwagi na ramy instytucjonalne mają utrudnioną możliwość podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia;c) wymagania organizacyjne mają zazwyczaj pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.</p>	<p>Propozycja zapisu jest adekwatna do sytuacji w zakresie opieki instytucjonalnej w kraju. Obecny zapis w wytycznych jest zaczerpnięty z dok. ""Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności".</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>
918	MPiPS	3	19	<p>Zarówno w definicji, jak i konsekwentnie w całym dokumencie do sformułowania „Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym” należy dodać w nawiasie ich równolegle funkcjonującą nazwę „użyteczności publicznej”.</p>	<p>Uwaga doprecyzowująca.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym to pojęcie wprost zaczerpnięte z rozporządzeń na poziomie europejskim. Dodatkowo usługi użyteczności publicznej to kategoria znacznie szersza niż definicja przytoczona w Wytycznych. Definicja usług w ramach Wytycznych została stworzona wyłącznie na potrzeby realizacji wsparcia w ramach środków europejskich a jej zakres wynika z możliwości wsparcia jakie stwarzają fundusze europejskie.</p>
919	MPiPS	3	19	<p>Prośba o rozważenie możliwości uzupełnienia katalogu o usługi związane z prowadzeniem przedszkoli.</p>	<p>Uwaga doprecyzowująca.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Edukacja przedszkolna będzie wspierana w ramach CT 10.</p>
920	MPiPS	3	19 (s. 10)	<p>Katalog usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym powinien być uzupełniony o usługi opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.</p>	<p>Zgodnie z zapisami komunikatu Komisji pt. „Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie” (COM(2007) 725 final z dnia 20 listopada 2007 r.) (s. 7): <i>Usługi socjalne są często postrzegane jako środek do osiągnięcia wielu określonych celów: są to usługi zorientowane na osobę, przeznaczone do zaspokajania życiowych potrzeb człowieka, zwłaszcza potrzeb słabszych grup w społeczeństwie; zapewniają ochronę przed ogólnymi i szczególnymi zagrożeniami dla życia oraz pomagają w realizacji osobistych wyzwań i w sytuacjach kryzysowych; świadczone są również na rzecz rodzin, w kontekście zmiany wzorców rodziny, wspierania ich roli w opiece nad młodymi i starszymi członkami rodziny, jak również nad osobami niepełnosprawnymi, oraz kompensują ewentualny rozpad rodzin; są to kluczowe instrumenty ochrony podstawowych praw człowieka i ludzkiej godności;</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Definicja usług społecznych dotyczy usług świadczonych z EFS w ramach CT 9. Usługi te będą świadczone w ramach CT 8 zgodnie z linią demarkacyjną i uzgodnieniami z KE. W ramach CT 9 wspierana będzie infrastruktura na potrzeby usług opieki nad dziećmi do lat 3. Nie wymaga to jednak uzupełnienia definicji usług społecznych.</p>

921	MPiPS	3	19 (str 10)	b	Zapis powinien mieć brzmienie: " b) usługi wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w tym:	Propozycja jest zmianą redakcyjną.	Uwaga uwzględniona.
922	MPiPS	3	19 (str 10)	b	Należy dodać pkt iii. Pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających.	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na trzy podstawowe formy usług dla rodzin wychowujących dzieci a zagrożonych wykluczeniem społecznym- asystent rodziny, placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.	Uwaga uwzględniona.
923	MPiPS	3	21		Propozycja zmiany zapisu: 1) Usługi świadczone w lokalnej społeczności - usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych. Są to szczególności usługi świadczone w miejscu zamieszkania, w mieszkaniu o charakterze wspieranym, a także w instytucji (placówce) oferującej wsparcie dzienne lub całodobowe, o ile rozmiar tej instytucji oraz jej organizacja zapewniają świadczenie usług w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku rodzinnym i umożliwiający odbiorcom tych usług podejmowanie decyzji o własnym życiu. W przypadku dzieci usługi świadczone w lokalnej społeczności oznaczają wszelkie usługi przeznaczone dla rodzin i dzieci, w tym profilaktyczne, wspomagające opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym lub w formach rodzinnych wskazanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Zapis proponowany w wytycznych jest zbyt szeroki, skonstruowany na podstawie zapisów dokumentu pn. "Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności".	Uwaga nieuwzględniona: Polska zobowiązała się w UP do realizacji wsparcia dla deinstytucjonalizacji zgodnie z Ogólnoeuropejskim wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
924	MPiPS	4.1	5	b	Wśród informacji przekazywanych organizacjom partnerskim zasadnym byłoby dodanie tytułu projektu.	Zawarcie w przedmiotowym punkcie informacji o tytule projektu pozwoli na przekazywanie pełnych informacji, które przyczyni się do szybkiej identyfikacji projektów.	Wyjaśnienie: odstąpiono od obowiązku przekazywania przez IZ RPO do organizacji partnerskich informacji o projektach wybranych do dofinansowania. Lista takich podmiotów będzie dostępna na stronie internetowej IZ RPO. Dodatkowo beneficjenci będą zobowiązani informować o organizacji partnerskiej o rekrutacji. Więc wymóg informowania byłby dodatkowym niepotrzebnym obowiązkiem IZ RPO.
925	MPiPS	4.1	12		Należy doprecyzować zapisy dotyczące partnerstwa sieciowego.	Zasadnym wydaje się podanie przykładów i doprecyzowanie definicji partnerstwa sieciowego. Obecny zapis w przedmiotowym punkcie nie wyjaśnia dokładnie jakie podmioty i jakie partnerstwa są możliwe do realizacji w ramach przedmiotowego partnerstwa. Należy wskazać przykłady takich partnerstw np. poprzez podanie rodzaju podmiotu, przedsiębiorstwa.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wprowadzania zapisów dotyczących partnerstwa sieciowego.
926	MPiPS	4.1	16		Niejasny zapis: "IZ RPO profiluje interwencje uwzględniając w szczególności... "	Wytyczne powinny stanowić dokument "użytkowy" i praktyczny, stanowiący wsparcie przy realizacji zadań w obszarze którego dotyczą. W związku z tym powinny zawierać klarowny opis działań. Z obecnego zapisu nie wynika jasno na czym polega profilowanie i na jakich zasadach będzie się ono odbywać.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono zapisy

927	MPiPS	4.1	17	Należałoby rozwinąć zapisy dotyczące "interwencji sieciowej".	Wytyczne powinny stanowić dokument "użytkowy" i praktyczny, stanowiący wsparcie przy realizacji zadań w obszarze którego dotyczą. W związku z tym powinny zawierać klarowny opis działań. Z obecnego zapisu nie wynika jasno jakie będą zasady realizowania projektu w interwencji sieciowej.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od wprowadzania zapisów dotyczących partnerstwa sieciowego.
928	MPiPS	4.1	19	Zasadnym byłoby dodanie w przedmiotowym punkcie dokumentu przykładów informacji niezbędnych do weryfikacji kryteriów dotyczących efektywności społeczno - zatrudnieniowej.	Zaprezentowanie przykładów na spełnienie kryterium efektywności społeczno - zatrudnieniowej ułatwiłoby potencjalnym beneficjentom spełnienie wymaganego kryterium.	Uwaga nieuwzględniona. Wytyczne nie mają charakteru podręcznika.
929	MPiPS	4.2	12	Prośba o dopisanie wyrażenia "między innymi" pomiędzy wyrazami "realizowane" a "poprzez"	Uzasadnienie: Kontrakty socjalne mogą być realizowane nie tylko przez usługi aktywnej integracji dlatego zapis powinien brzmieć "Kontrakty socjalne są realizowane między innymi poprzez usługi aktywnej integracji w tym pracę socjalną z osobą lub rodziną".	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zapis wskazujący, że obowiązkowym elementem kontraktu socjalnego są usługi/instrumenty aktywnej integracji.
930	MPiPS	4.2	18-22	Wszędzie gdzie mowa o warsztatach terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakładach aktywności zawodowej (ZAZ) chodzi o instrumenty (i zasady ich funkcjonowania), o których mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym niezbędne jest podkreślenie konieczności stosowania właściwych dla tych form przepisów np. w zakresie warunkujących uczestnictwo w wtz.	Uwaga doprecyzowująca.	uwaga uwzględniona.
931	MPiPS	4.2	20	Wskazano, że wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ odbywa się w szczególności przez tworzenie nowych ZAZ. Należy zauważyć, że ZAZ utworzone ze środków EFS nie będą miały zawartej umowy z samorządem województwa - dotyczącej finansowania kosztów tworzenia i działania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Natomiast finansowanie ze środków EFS jest przewidziane na czas określony. Po tym czasie wszyscy organizatorzy ZAZ powstałych ze środków EFS zwrócą się do samorządu województwa z prośbą o zawarcie stosownej umowy i przejęcie kosztów dalszego ich działania (zarówno ze środków PFRON, jak i środków samorządu województwa). W związku z powyższym pojawia się wątpliwość czy samorzady województw oraz PFRON będą miały wystarczającą ilość środków finansowych na przejęcie tych ZAZ (również w kontekście zobowiązania do zachowania trwałości podmiotów utworzonych ze środków EFS po zakończeniu działań projektowych - Podrozdział 4.2, pkt 23).	Prośba o ponowne rozważenie zapisów i ewentualne wprowadzenie mechanizmów zapewniających utrzymanie trwałości rezultatów.	Uwaga uwzględniona.
932	MPiPS	4.2	23	Zasadnym wydaje się rozwiniecie/doprecyzowanie pojęcia "usług biznesowych"/podanie przykładów tych usług.	wytyczne powinny stanowić dokument "użytkowy" i praktyczny, stanowiący wsparcie przy realizacji zadań w obszarze którego dotyczą. W związku z tym powinny zawierać klarowny opis działań. Z obecnego zapisu nie wynika jasno, co oznacza wsparcie w postaci usług o charakterze biznesowym	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisu.

933	MPiPS	4.3	4		Wyrażenie "osób z wysokim stopniem niepełnosprawności" należy zastąpić w następujący sposób "osób z wyższym stopniem niepełnosprawności".	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
934	MPiPS	4.3.1	2	b	W podrozdziale dotyczącym usług asystenckich i opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi wskazano, że zapewnione będzie wsparcie odbywające się poprzez wykorzystanie dziennych opiekunów (ppkt. b)), którzy stanowią jedną z form opieki nad małymi dziećmi, których nie zaliczono do grupy osób niesamodzielnvch.	Wymaga wyjaśnienia.	Uwaga uwzględniona.
935	MPiPS	4.3.2	1 (str 26)	b) str 25-26	Należy dodać w ostatniej linijce "realizowanych na poziomie gminy, powiatu oraz samorządu województwa".	Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 183) do zadań własnych samorządu województwa należy prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, które są również formami instytucjonalnej pieczy zastępczej w myśl art 93. □	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisów.
936	MPiPS	4.3.3	5 (str 26)		W punkcie wskazano podrozdział 2.1 pkt 20	W dokumencie nie ma takiego podrozdziału.	Uwaga uwzględniona.
937	MPiPS	4.4	3	b	Zasadnym wydaje się rozwinięcie/doprecyzowanie pojęcia "ekonomizacja podmiotów ekonomii społecznej".	Zasadne jest rozwinięcie pojęcia ekonomizacja podmiotów ekonomii społecznej tj. wskazanie warunków jakie powinien spełnić podmiot ekonomii społecznej, aby uzyskać wsparcie tzn. czy wystarczającym warunkiem uzyskania wsparcia będzie wyłącznie opracowanie biznesplanu, czy też może pobieranie częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi świadczone przez podmioty społeczne, czy też może subsydiowanie usług (działań misyjnych) z przychodów z działalności gospodarczej podmiotów ekonomii społecznej.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu o ekonomizacji.
938	MPiPS	4.4	5		Wskazane uzupełnienie: „w związku z tworzeniem miejsc pracy”.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
939	MPiPS	4.4	10		IZ RPO powinna zobowiązać OWES w umowie do regularnego poddawania się procedurze akredytacji – zgodnie z zasadami systemu AKSES i warunkami, na których akredytacja została przyznana. IZ RPO również powinna określić w umowie z OWES konsekwencje nie poddania się kolejnej akredytacji oraz opisać procedurę na wypadek nieuzyskania kolejnej akredytacji, pomimo przystąpienia do procedury (w sytuacjach, kiedy akredytacja udzielona jest na okres krótszy, niż okres, na jaki została zawarta z OWES umowa na realizację projektu/usług wsparcia ekonomii społecznej.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
940	MPiPS	4.4	11		Wydaje się, iż ten punkt został niewłaściwie sformułowany. Osiągnięcie co najmniej poniższych wskaźników efektywnościowych powinno być obowiązkiem każdego OWES, który otrzyma dofinansowanie na realizację usług wsparcia ekonomii społecznej.	Prośba o ponowne rozważenie zapisów.	Uwaga uwzględniona.

941	MPiPS	4.4	11	b ii	Wskazane doprecyzowanie, przez kogo te miejsca pracy mają być tworzone i w ramach jakiego rodzaju działalności (w wyniku działalności OWES zwiększyła się liczba organizacji prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą, i stworzono tworzących w związku z tą działalnością nowe miejsca pracy na terenie funkcjonowania OWES).	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
942	MPiPS	4.4	12		Wskaźnik 6 już określa ten minimalny poziom. Wskazane dodanie sformułowania: „w porozumieniu z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej (ROPS)”. Wskazane zastąpienie sformułowaniem „w ramach oceny” (por. uwagę do pkt. WIERSZ 50). (wiersz 944)	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
943	MPiPS	4.4	19	f	Proponujemy dodanie przykładowych działań takich, jak misje gospodarcze, udział podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w targach ponadregionalnych.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga nieuwzględniona. Katalog jest uzgodniony z KE i nie może być dowolnie zmieniany. Należy zaznaczyć, że podane w nawiasie działania są działaniami przykładowymi.
944	MPiPS	4.4	19	i	Propozycja stosowania nazwy zgodnej z KPRES: Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga uwzględniona.
945	MPiPS	4.4	19	j	Propozycja dodania: „oraz monitorowanie”.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaleniami z KE działania w zakresie monitorowania, badań i analiz nie będą realizowane w ramach 9v. Realizacja tych działań może być prowadzona w ramach Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych w ramach środków pomocy technicznej lub ze środków innych niż środki europejskie. Katalog możliwych działań w ramach koordynacji ekonomii społecznej jest katalogiem zamkniętym
946	MPiPS	4.4	20		Wskazane jest rozważenie zróżnicowania alokacji w ramach poszczególnych województw, z uwzględnieniem ich wielkości i zapotrzebowania, np. podział na trzy kategorie, województwa: małe, średnie, duże itp.	Uwaga doprecyzowująca.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytucznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
947	MPiPS	4.5	2		Rekomenduje się dodanie kolejnej kategorii: zakupie środków trwałych, związanych z rozwojem bądź różnicowaniem działalności gospodarczej i związanej z tworzeniem nowych miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Uwaga doprecyzowująca.	Wyjaśnienie: Zapisy dotyczące wymogów w zakresie preferencji dla rozwoju infrastruktury społecznej zostały usunięte. Stosowanie preferencji pozostawiono w tym obszarze decyzji IZ RPO.

948	MPiPS	4.5	5 (str 34)	dodać ppkt	Proponuję się dodać ppkt w brzmieniu " infrastruktura niezbędna do procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w tym przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów w celu dostosowania ich obowiązujących standardów (do 14 dzieci).	Proces deinstytucjonalizacji polega przede wszystkim na rozwoju form rodzinnych pieczy zastępczej, w tym rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i placówek typu rodzinnego. Jednakże obecnie funkcjonujące placówki opiekuńczo- wychowawcze winny również dobrać do obowiązujących ustawą standardów tj do 14 dzieci. Ze społecznych i ekonomicznych względów proces ten w niektórych przypadkach powinien skutkować przeniesieniem placówek do innych pomieszczeń. Zatem konieczne jest, aby w finansowaniu procesu deinstytucjonalizacji finansować w ramach EFRR również takie koszty jak przebudowa, adaptacja, modernizacja nowych budynków i pomieszczeń na te cele.	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących preferowania poszczególnych rodzajów usług.
949	MPiPS	4.5	5 (s. 34)		Proponuje się włączenie do listy preferencji dla rozwoju infrastruktury społecznej instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.	Propozycja rozszerzenia katalogu preferencji jest związana z bardzo niskim odsetkiem dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach, klubach dziecięcych i pod opieką dziennych opiekunów, a tym samym potrzebą zapewnienia komplementarności działań w tym obszarze w ramach CT 8	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów dotyczących preferowania poszczególnych rodzajów usług.
950	MPiPS	4.6	6 (s. 34)		W związku z brakiem definicji usług w formie instytucjonalnej oraz definicji infrastruktury służącej rozwojowi usług, zapis w pkt. 6 jest niezrozumiały.	Z zapisu tego trudno wywnioskować czy możliwe będzie wsparcie istniejących miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w różnych formach przewidzianych w ww. ustawie - żłobki, kluby dziecięcy i u dziennego opiekuna czy tylko w niektórych (jeśli tak, to w których?). Prośba o doprecyzowanie zapisów	Uwaga niezrozumiała. Definicja usług w formie instytucjonalnej jest w Słowniku
951	MPiPS	4.7	7 (s. 34)		Uwzględniając zapisy UP nie jest jasny poniższy zapis: <i>IZ RPO zapewnia, że nie jest wspierana infrastruktura służąca powstawaniu nowych miejsc realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych. Wsparcie infrastrukturalne może być oferowane jedynie w odniesieniu do już istniejących miejsc.</i>	Nie jest też jasne czy możliwe będzie wsparcie dla istniejących miejsc czy również nowych? Zasadnym jest by infrastruktura społeczna w obszarze opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przyczyniała się do rozwoju liczby miejsc.	Uwaga uwzględniona.
952	MPiPS	5	20		Błąd w zapisie: "(...) rozmiar tej instytucji oraz jej kultura organizacyjna gwarantują, że usługi są świadczone w sposób zindywidualizowany (...)" Proponowany zapis: "(...) rozmiar tej instytucji oraz jej kultura organizacyjna gwarantują, że usługi są świadczone w sposób zindywidualizowany (...)"	Uwaga redakcyjna.	Uwaga uwzględniona.

953	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3	2)	nie dotyczy	Usługi w formie instytucjonalnej są świadczone zawsze w jakiejś społeczności lokalnej, na jakimś określonym terenie, a więc takie nazewnictwo jest nieściśle i może wprowadzać w błąd. W środowisku lokalnym świadczone są zarówno usługi w formie instytucjonalnej, jak i pozainstytucjonalnej. Proponuje się przeformułowanie pojęcia deinstytucjonalizacja usług.	Definicję tę można uznać za nieściśłą, bowiem instytucje takie jak DPS-y czy placówki opiekuńczo-wychowawcze działają w społecznościach lokalnych i to w nich świadczą swoje usługi. W związku z powyższym, zasadniejsze wydaje się rozumienie tego terminu jako procesu, w ramach którego świadczenie usług opiekuńczych na rzecz osób niesamodzielnych przechodzi od instytucji (administracji publicznej) do podmiotów III sektora oraz grup nieformalnych między innymi rodzinnymi, koleżeńskimi i sąsiedzkimi, wspomaganych przez profesjonalistów (pielęgniarki środowiskowe; asystentów osób starszych i niepełnosprawnych; asystentów rodzin). W przypadku opieki nad dziećmi do lat 3 sprawowanej przez rodziny, w których nie występują dysfunkcje, obserwowana jest tendencja odwrotna, bowiem rodziców zachęca się do jak najszybszego powrotu do aktywności zawodowej, a dzieci oddawane są pod opiekę przedszkoli, żłobków czy klubików dziecięcych. Łączeniu ról rodzicielskich i zawodowych mają służyć także elastyczne formy zatrudnienia takie jak: praca w niepełnym wymiarze czasu, praca zdalna itp., jednak nie są one jeszcze tak powszechne. Ważnym argumentem przemawiającym na rzecz ograniczenia opieki instytucjonalnej nad dziećmi jest fakt, iż pobyt w instytucji, zwłaszcza we wczesnym okresie życia, ma szkodliwy wpływ na ich rozwój oraz zwiększa prawdopodobieństwo występowania trudności behawioralnych, społecznych i intelektualnych w późniejszych latach życia. Więzy, która wytworzona zostaje między matką a dzieckiem w pierwszych 3 latach jego życia ma kluczowe znaczenie dla jego przyszłych relacji z innymi ludźmi. Poszukiwanie nowych rozwiązań w zakresie świadczenia opieki nad osobami starszymi staje się niezwykle istotne przede wszystkim ze względu na starzenie się społeczeństwa. Wziąwszy pod uwagę fakt, iż w chwili obecnej, przy znacznie mniejszej liczbie seniorów wymagających opieki, gminy nie mają wystarczających środków na opłacenie ich pobytu w domach pomocy społecznej, konieczne jest wypracowanie nowych rozwiązań, wśród których wymienia się właśnie deinstytucjonalizację pomocy społecznej. Należy jednak zaznaczyć, iż zakładane w ramach tego procesu przejęcie opieki nad seniorami przez grupy nieformalne, w tym przede wszystkim przez rodzinę nie jest niczym nowym. W przyszłych latach należy się jednak liczyć z tym, iż wzrost formy opieki nieformalnej może być ograniczony m.in. z uwagi na	Uwaga nieuwzględniona. Trudno jest znaleźć właściwą nazwę, a zaproponowana w Wytocznych funkcjonuje w ramach Ogólnoeuropejskich wytycznych w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
954	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3	6)	b)	Niezrozumiałym jest fakt, że do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zalicza się osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, choć literalnie takimi nie są, a przynajmniej nie powinny takimi być, sprawując tę funkcję.	Takie sformułowanie może być uzasadnione, gdy z operacyjnego punktu widzenia (realizacji projektu) jest to korzystne dla uczestników czy beneficjentów projektu.	Uwaga uwzględniona.
955	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3	8)	nie dotyczy	Proponuje się wymienić wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej świadczone przez OWES wymienione w pkt 21.	Zbyt ogólne sformułowanie definicji OWES. Wydaje się zasadnym, by informacje dot. OWES i ich usług wskazane były w jednym punkcie.	Uwaga uwzględniona.
956	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3	18)	a), b), c)	Usługi świadczone w formie instytucjonalnej zdefiniowane są w sposób mało obiektywny dla dotychczas prowadzonych w Polsce, w tym w województwie śląskim, form wsparcia tego typu. Wydaje się, że takich przypadków jak opisane w punktach a)-c) jest niewiele, a zwykle przeważają formy mieszane tzn. próbuje się dbać zarówno o dobro instytucji, jak i poszczególnych osób. Oczywiście, wpływ na to ma liczba klientów, środki finansowe, zasoby kadrowe i przyjęta misja instytucji.	Proponuje się przeformułowanie pojęcia usług w formie instytucjonalnej, aby było bardziej obiektywne.	Uwaga częściowo uwzględniona.

957	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3	21)	nie dotyczy	Brakuje zdefiniowania usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych, a także linii demarkacyjnych między nimi.	Proponuje się dodać definicje i podać różnice między nimi, tym bardziej, że obszar ekonomii społecznej (szczególnie, jeśli chodzi o działalność OWES i spółdzielni socjalnych) wiąże się z dużym ryzykiem ekonomicznym i efektywnościowym.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zdefiniowano poszczególne rodzaje usług, jednak nie określono demarkacji. Nie jest to zasadne, biorąc pod uwagę fakt, że wszystkie usługi mają być świadczone łącznie w ramach działalności OWES.
958	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	3			Proponuje się dodać definicję "interwencji sieciowej".	Brak definicji w dokumencie.	Wyjaśnienie: Odstąpiono od zapisów dotyczących interwencji sieciowej.
959	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4	nie dotyczy	nie dotyczy	W tekście Wytucznych została przyjęta niespotykana w tego typu dokumentach forma stylistyczna, bardziej pasująca do preambuły lub deklaracji, niż do dokumentu tego typu. Polega ona na stosowaniu zapisu: "IZ RPO, IZ PO WER zapewnia, gwarantuje itd." Proponuje się uprościć stylistykę tekstu .	Powoduje to konieczność powtarzania tych samych sformułowań i zaciemnia obraz całości dokumentu.	Uwaga nieuwzględniona. Brak konstruktywnej propozycji.
960	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4	13)	nie dotyczy	Wbrew temu co jest napisane, znacznie trudniej realizuje się i zarządza projektami realizowanymi w partnerstwie.		Przyjęto do wiadomości. Należy zaznaczyć, że Wytuczne nie mówią o tym, że projekty realizowane w partnerstwie są łatwiejsze do realizacji, tylko o tym by wziąć pod uwagę aspekty związane ze sprawnością zarządzania i wdrażania PO przy decyzji o realizacji projektów w partnerstwie.
961	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.2.	10)	b)	Brakuje podstawowych informacji o Programie Aktywizacja i Integracja.	Warto by było dodać ten program do słownika pojęć lub zapisać podstawowe informacje w przypisie dolnym.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazano że PAI realizowany jest w oparciu o ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Nie jest zasadne przepisywanie czy też parafrazowanie przepisów ustaw, do Wytucznych.
962	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.2.	20)	nie dotyczy	Warto określić w tych Wytucznych lub innych dokumentach programowych maksymalny czas przebywania uczestnika w zakładzie aktywności zawodowej.	Na taką potrzebę wskazują doświadczenia ROPS, zdobyte podczas realizacji badań wśród przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ) pn. „Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym jako beneficjenci podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym”. W rekomendacjach z badań, ROPS sugeruje potrzebę dokonania rozróżnienia uczestników ZAZ i WTZ, którzy ze względu na stanie i rodzaj niepełnosprawności są w stanie podjąć jakkolwiek prace	Uwaga nieuwzględniona. MIR nie planuje ingerować w kwestie długości zatrudnienia w ZAZ (ZAZ jest formą zatrudnienia). Wskazano natomiast że po projekcie zatrudnienie powinno trwać tyle samo czasu co w trakcie projektu.
963	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.3.	2)-5)	nie dotyczy	Usługi w formie instytucjonalnej są świadczone zawsze w jakiejś społeczności lokalnej, bo na jakimś określonym terenie, a więc takie nazewnictwo jest nieściśle. W środowisku lokalnym świadczone są zarówno usługi w formie instytucjonalnej, jak i pozainstytucjonalnej.	Proponuje się przeformułowanie usług świadczonych w społeczności lokalnej na usługi świadczone w formie pozainstytucjonalnej, ponieważ takie definiowanie jest nieprecyzyjne (patrz pkt 1).	Uwaga nieuwzględniona. Trudno jest znaleźć właściwą nazwę, a zaproponowana w Wytucznych funkcjonuje w ramach Ogólnoeuropejskich wytycznych w zakresie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
964	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.3.1.	3)	nie dotyczy	Niezrozumiale, do jakich form wsparcia odnosi się liczba 20 miejsc (czy też do pkt. a) - miejsce zamieszkania?).	Należałoby sprecyzować formy, do jakich odnosi się liczba maks. 20 miejsc.	Uwaga uwzględniona.
965	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.3.1.	7)	nie dotyczy	W jaki sposób ROPS ma określać zasady odpłatności za usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi?	Potrzeba dookreślenia zasad odpłatności lub sposobu jej liczenia.	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z zapisu o roli ROPS w ustalaniu odpłatności.

966	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.3.2	3)	nie dotyczy	Proponuje się wymienić także procedury adopcyjne.	Postępowanie adopcyjne jest jednym z procesów zapobiegających i ograniczających umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej (w szczególności instytucjonalnej), a tym samym przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.	Uwaga częściowo uwzględniona.
967	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.4	11 b)	i	Proponuje się wydłużenie okresu funkcjonowania powstałych miejsc pracy z 6 do 12 miesięcy.	Na utworzenie miejsca pracy w ramach EFS i EFRR przeznaczona jest 20 tys. + wsparcie pomostowe podstawowe w okresie 6 miesięcy i przedłużone w okresie kolejnych 6 miesięcy. Zatem utrzymanie miejsca pracy przez okres 12 miesięcy wydaje się bardziej adekwatne do stopnia udzielonej pomocy, zwłaszcza że aktualnie kładzie się bardzo duży nacisk na efekt zatrudnieniowy działań.	Uwaga uwzględniona.
968	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.4	11 b)	ii	Proponuje się ze wskaźnika 4 usunąć zapis "... i stworzono nowe miejsca pracy na terenie funkcjonowania OWES".	Wskaźnikiem dotyczącym stworzonych miejsc pracy jest wskaźnik 3. Wymieniony zapis dodany do wskaźnika 4 zaciemnia jego znaczenie - dotyczy innej danej, niepowiązanej z liczbą organizacji prowadzących działalność.	Uwaga uwzględniona.
969	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.4	19	i	W Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej mowa jest o Regionalnym Komitecie Ekonomii Społecznej a nie regionalnym komitecie do spraw ekonomii społecznej.	Dostosować do zapisów KPRES	Uwaga uwzględniona.
970	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	4.5	20)	nie dotyczy	Proponuje się zwiększyć roczną i ogólną kwotę przeznaczoną na działania koordynacyjne.	Zakres działań koordynacyjnych jest na tyle szeroki, że wymaga funkcjonowania w strukturach ROPS odpowiedniego pionu zajmującego się tymi działaniami. Niezbędne są więc środki zarówno na sfinansowanie działań merytorycznych wymienionych w pkt. 19, jak i zapewnienie zatrudnienia personelu oraz wydatki administracyjne. Zaproponowana kwota w skali województwa wydaje się niewystarczająca.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytycznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
971	Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne "Teatr Grodzki"	4.1	19	d	Dodanie do tekstu "z wykorzystaniem usług asystenckich lub innych usług umożliwiających utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających utrzymać zatrudnienie".	Dodanie wskazanego tekstu pozwoli osobom niepełnosprawnym na utrzymanie usług asystenckich i innych w pierwszym okresie podjęcia zatrudnienia, który ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia dalszego zatrudnienia. Część ww. osób, głównie ze sprzężonymi niepełnosprawnościami wymaga po podjęciu zatrudnienia nie tylko wsparcia na terenie zakładu pracy (proces adaptacji na stanowisku pracy), ale równoległe w trybie ciągłym potrzebuje wsparcia asystenta w samodzielnym życiu. Dodanie ww. zapisu będzie jasną rekomendacją dla realizatorów projektu, że podjęcie zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną nie powinno automatycznie powodować utraty innego, niezbędnego wsparcia w środowisku lokalnym.	Wyjaśnienie: nastąpiła zmiana zapisów w tym rozdziale, odstąpiono od całego pkt 19.
972	Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne "Teatr Grodzki"	3	20	Brak	Dodanie do tekstu "w tym usługi asystenckie lub inne usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym".	Wprowadzenie usług asystenckich wprost do wskazanego punktu Słownika pojęć pozwala doprecyzować możliwość ich zastosowania w środowisku lokalnym, na co wskazuje charakter pracy Asystenta (w tym Asystenta Osoby Niepełnosprawnej).	Uwaga uwzględniona.

973	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Podrozdział 4.4 – Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v	6	c)	<p>Przy ustalaniu wsparcia pomostowego oferowanego nowo utworzonym przedsiębiorstwom społecznym, proponuje się wprowadzenie stałej kwoty lub powiązanie z inną kategorią wynagrodzenia, np. wysokością przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.</p>	<p>Posiłkowanie się kategorią minimalnego wynagrodzenia za pracę w celu ustalenia wysokości wsparcia pomostowego, w opinii Departamentu, nie znajduje merytorycznego uzasadnienia.</p> <p>Z dniem 1 stycznia 2003 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.), wynagrodzenie to spełnia wyłącznie funkcję miernika dolnej granicy wysokości wynagrodzenia za pracę. W piśmie z dnia 8 czerwca 2012 r. znak: DPR-V-42110-10-AD/12 (kopia w załączeniu) Minister Pracy i Polityki Społecznej zwrócił się ponownie do ministrów i kierowników urzędów centralnych z prośbą, aby w pracach legislacyjnych nie wprowadzali rozwiązań odwołujących się do minimalnego wynagrodzenia za pracę, jeśli nie ma to merytorycznego uzasadnienia. Należy mieć na uwadze, iż nieuzasadnione relacjonowanie wprowadzanych rozwiązań do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę komplikuje prowadzenie polityki związanej z corocznym podwyższaniem tego wynagrodzenia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Minimalne wynagrodzenie służy jedynie ustaleniu wysokości wsparcia i jest bez związku z polityką podwyższania tego wynagrodzenia prowadzoną przez MPiPS. Będzie wykorzystane właśnie jako miernik dolnej granicy wysokości wynagrodzenia za pracę.</p>
974	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2		<p>Zmiana sformułowania "od usług świadczonych w formach instytucjonalnych" na: "od pobytu w całodobowych instytucjach opiekuńczych"</p>	<p>Pojęcie "form instytucjonalnych" pojawia się jeszcze dwukrotnie dalej w tym samym punkcie, a także jest odrębnie zdefiniowane w punkcie 18 - należy pamiętać o ujednoczeniu ewentualnych zmian. Pojęcie "form instytucjonalnych" jest zaczerpnięte z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gdzie w art. 34 mowa jest o formach rodzinnych i formach instytucjonalnych pieczy zastępczej, a szczegółowe ich omówienie zawarte jest w rozdziale 3 tej ustawy. Jednak pojęcie "form instytucjonalnych" nie występuje w ustawie o pomocy społecznej, w związku z czym istnieje ryzyko, że finansowane będą główne projekty, dla których pojęcie "form instytucjonalnych" jest ściśle zdefiniowane, czyli projekty dotyczące pieczy. Proponowane pojęcie "całodobowych instytucji opiekuńczych" obejmuje zarówno instytucjonalne formy pieczy zastępczej (gdyż są one całodobowe), jak i domy pomocy społecznej, których obecnie dotyczy problem deinstytucjonalizacji w Polsce. Komisja Europejska zgłaszała zastrzeżenia w tym obszarze co do wykorzystania środków w poprzedniej perspektywie - zainwestowano je w modernizację domów pomocy społecznej a więc instytucjonalnych form opieki. Należy też zamienić słowo "usługi" na "pobyt", gdyż odpowiada to istocie korzystania z tej formy opieki. W ustawie o pomocy społecznej w art. 36 punkt 2 zestawione są świadczenia niepieniężne. Wśród nich jest punkt "pobyt i usługi w domu pomocy społecznej" - istotą deinstytucjonalizacji jest właśnie rezygnacja z "pobytu" i przeniesienie usług do lokalnego środowiska zamieszkania. Usługi opiekuńcze są odrębnie wymienione wśród świadczeń niepieniężnych w tej ustawie.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>
975	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2		<p>Zmiana sformułowania "do usług świadczonych na poziomie lokalnym" na: "do usług świadczonych w lokalnej społeczności"</p>	<p>Deinstytucjonalizacja usług nie oznacza zmiany poziomu ich świadczenia z krajowego, regionalnego czy powiatowego na lokalny, lecz zmianę środowiska, w jakim przebywa osoba z nich korzystająca. Ma ona przebywać w środowisku lokalnym, a nie instytucjonalnym (zamkniętym, wyizolowanym, oddalonym od miejsc zamieszkania zwykłych ludzi). To bardzo ważne rozróżnienie. Dodatkowo w punkcie 20 pojawia się definicja "Usług świadczonych w lokalnej społeczności", a nie "na poziomie lokalnym"</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

976	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2	Usunięcie drugiej części pierwszego zdania, zaczynającej się od słów: ", wymagający z jednej strony...", a także drugiego zdania tej definicji. Definicja powinna brzmieć (po uwzględnieniu także dwóch propozycji powyżej): "Deinstytucjonalizacja usług - proces przejścia od pobytu w całodobowych instytucjach opiekuńczych do usług świadczonych w lokalnej społeczności".	Nie należy przesądzać, jakich działań wymagać będzie ten proces. Rozwinięcie nie wnosi nic nowego, natomiast sformułowanie o "eliminacji usług świadczonych w formach instytucjonalnych" może nasilić lęk personelu placówek opiekuńczych o utratę miejsc pracy. Jeśli konieczne jest rozwinięcie, można użyć innego sformułowania, np. dotyczącego stopniowej realokacji zasobów kadrowych i finansowych. Wiadomo również, że dyrektorzy i personel domów pomocy społecznej odbierają słowo "profilaktyka" w odniesieniu do zapobiegania umieszczaniu osób w ich placówkach jako niesprawiedliwe. Drugie zdanie wydaje się niepotrzebne również dlatego, że takie detale są zawarte w przepisach szczegółowych.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja ze względu na nowość tego rodzaju wsparcia w ramach EFS i EFRR musi pokazywać bardziej szczegółowo na czym proces polega. Jednocześnie dopracyzowano definicję usług w formie instytucjonalnej i tam wskazano na całodobowy pobyt.
977	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	4	Zastąpienie sformułowania "Mieszkanie o charakterze wspieranym" sformułowaniem: "Mieszkanie wspierane".	Uproszczenie redakcyjne, analogiczne do "mieszkań chronionych", do ujednoczenia w całym tekście.	Uwaga uwzględniona.
978	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	4	Zmiana brzmienia części definicji, następującej po zamknięciu nawiasu, na poniższą: "lub w postaci innego mieszkania lub domu, zapewniającego mieszkańcom pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkania wspierane mogą być prowadzone także przez podmioty ekonomii społecznej."	Oddolny rozwój tzw. mieszkań wspieranych / wspomaganych jest spowodowany nietrafnymi regulacjami dotyczącymi mieszkań chronionych. Dlatego właściwe jest umieszczenie w Wytycznych szerszej formy, z jednej strony obejmującej mieszkania chronione, o których mowa w art. 53 ustawy o pomocy społecznej, z drugiej zaś uwzględniającej także "inne mieszkania lub domy". Wskazuje się w ten sposób wyraźnie na otwartość programów na alternatywne rozwiązania pozainstytucjonalne. Z tego względu należy w definicji podać tylko odesłanie do regulacji dotyczących mieszkań chronionych oraz minimalne, zwięzłe określenie tego drugiego rodzaju mieszkań wspieranych, które nie są mieszkaniami chronionymi w rozumieniu ustawy. Wydaje się, że kluczowe są dwie cechy "nowych" mieszkań: zapewnienie pomocy mieszkańcom w prowadzeniu samodzielnego życia oraz dopuszczenie ich prowadzenia nie tylko przez podmioty wskazane w art. 53 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w odniesieniu do mieszkań chronionych (czyli jednostki organizacyjne pomocy społecznej i organizacje pożytku publicznego), ale też przez podmioty ekonomii społecznej .	Uwaga częściowo uwzględniona.
979	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	6	Uzupełnienie katalogu o kategorię: "osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721 z późn. zm.)" lub co najmniej zmiana brzmienia punktu h na: "osoby niesamodzielne, w tym osoby niepełnosprawne w rozumieniu..."	Niepełnosprawność w odróżnieniu od niesamodzielności ma w polskim porządku prawnym ściśle określony status, co oznacza że osoba z niepełnosprawnością legitymuje się orzeczeniem wydanym przez jeden z uprawnionych organów. Odbiorcy Wytycznych mogą nie uwzględniać tej kategorii jako osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem, jeśli osoby niepełnosprawne nie zostaną wprost wpisane do katalogu w punkcie 6. Kategoria osób niesamodzielnych nie od razu i nie każdemu będzie się kojarzyć z niepełnosprawnością i umieszczenie dalej jej definicji (punkt 7) nie zmniejsza ryzyka pomijania osób niepełnosprawnych. W szczególności dotyczy to niepełnosprawnych dzieci, które nie są intuicyjnie kojarzone z pojęciem "niesamodzielności", gdyż już sam status dziecka zakłada niesamodzielność.	Uwaga uwzględniona.
980	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	7	Wykreślenie słowa "niezbędnych"		Uwaga uwzględniona.
981	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	17	Nie jest jasne, czy cele te muszą występować łącznie, czy mogą wystąpić tylko niektóre (jeden lub dwa). Warto wstawić spójnik "i" albo "lub".		Uwaga uwzględniona.

982	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	18		Po uwzględnieniu uwagi dotyczącej punktu 2 Słownika definicja usług w formie instytucjonalnej nie będzie potrzebna. Proponowane zamiast "usług w formie instytucjonalnej" pojęcie "pobytu w całodobowej placówce opiekuńczej" nie wymaga definiowania (chyba że zestaw się enumeratywnie całodobowe placówki opiekuńcze z różnych ustaw, co nie ma większego sensu).		Uwaga nieuwzględniona. Definicja ze względu na nowość tego rodzaju wsparcia w ramach EFS i EFRR musi pokazywać bardziej szczegółowo na czym proces polega. Jednocześnie dopracyzowano definicję usług w formie instytucjonalnej i tam wskazano na całodobowy pobyt.
983	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	19	d	Zmiana brzmienia na: "usługi w mieszkaniach chronionych i rodzinnych domach pomocy (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także w innych formach mieszkań wspieranych"	Należy uwzględnić dwie już istniejące formy całodobowej opieki pozainstytucjonalnej. Rodzinne domy pomocy (bardzo nieliczne w Polsce) nie są całodobowymi instytucjami opiekuńczymi, tylko małymi domami o charakterze rodzinnym. Druga część proponowanej zmiany polega na uproszczeniu określenia pozostałych mieszkań wspieranych (a więc tych, które nie są mieszkaniem chronionym w rozumieniu ustawy), zgodnie z wcześniejszą propozycją dotyczącą punktu 4 Słownika.	Uwaga nieuwzględniona. RDP zostały wymienione jako "samodzielna" kategoria w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności.
984	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 3 - Słownik pojęć	20		Gruntowna zmiana tego punktu polegająca na jego radykalnym skróceniu, a także dookreśleniu adresatów usług. Proponowane brzmienie: "Usługi świadczone w lokalnej społeczności - usługi umożliwiające osobom lub rodzinom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym niezależne życie w środowisku lokalnym i sprzyjające podtrzymywaniu więzi rodzinnych i sąsiedzkich."	Proponujemy zmianę, polegającą na uproszczeniu tej definicji. Należy utrzymać wyraźne wskazanie na cel tych usług (niezależne życie) i sposób jego osiągnięcia poprzez wykorzystanie zasobów wsparcia nieformalnego - rodziny, sąsiadów. Zgłaszana propozycja zamienia też sformułowanie negatywne ("zapobiegają izolowaniu"), na pozytywne ("sprzyjające podtrzymywaniu więzi"), co wydaje się bardziej zachęcające. Zawarte w obecnym brzmieniu fragmenty, dotyczące możliwości świadczenia usług "deinstytucjonalizujących" także w instytucjach (!) są w niepokojące, a ich pozostawienie zagraża realizacji idei stopniowego przechodzenia od opieki instytucjonalnej do środowiskowej. Niezbędne jest wyraźne rozgraniczenie obu form wsparcia opiekuńczego i zapobieganie sytuacjom, kiedy w ramach programów finansowane będą projekty wzmacniające instytucjonalną opiekę pod pozorem jej większej przyjazności (indywidualizacji). Ostatnie zdanie, dotyczące dzieci, jest również niepotrzebne, a ponadto niejasne - czy usługi świadczone w lokalnej społeczności wobec dzieci faktycznie mają oznaczać "opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym"?	Uwaga nieuwzględniona. Definicja ze względu na nowość tego rodzaju wsparcia w ramach EFS i EFRR musi pokazywać bardziej szczegółowo na czym proces polega. Jednocześnie dopracyzowano definicję usług w formie instytucjonalnej i tam wskazano na całodobowy pobyt.
985	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.1	2		Zmiana słowa "oraz" na słowo "lub"	Zdarzają się sytuacje, kiedy niemożliwe jest bezpośrednie wspieranie osoby zagrożonej wykluczeniem, ale jest ono możliwe pośrednio, poprzez wsparcie jej otoczenia. Wsparcie otoczenia jest wtedy niezbędne dla skutecznego wsparcia osoby zagrożonej wykluczeniem, może być wręcz jedyną możliwością wsparcia takiej osoby. Przykładem takiej sytuacji jest wspieranie rodziny z niepełnosprawnym małym dzieckiem, które jest całkowicie zależne od rodziców. W początkowym okresie rodzice nie są jeszcze postrzegani jako zagrożeni wykluczeniem (a dzięki uzyskaniu wczesnego wsparcia mogą w ogóle nie popaść w zagrożenie wykluczeniem). Dotyczy to wielu osób z naszego środowiska, a więc rodzin dzieci z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami ze spektrum autyzmu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono wyjątki od ogólnej zasady.
986	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.2	3		Brak uwzględnienia możliwości aktywizacji edukacyjnej dzieci - w ich przypadku nie będą równolegle podejmowane działania aktywizujące zawodowo.		Uwaga uwzględniona.

987	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.2	19	c	Nie jest jasne, na czym miałyby polegać "obowiązkowa stymulacja do opuszczenia WTZ w kierunku zatrudnienia".	Jeśli miałyby to być jakiś mechanizm, który zaradzi problemowi wieloletniego korzystania z WTZ przez tych samych uczestników, to należy brać pod uwagę rzeczywiste przyczyny tego zjawiska. WTZ nie są tylko miejscami aktywizacji zawodowej nastawionej na wychodzenie na rynek pracy, ale też miejscem jedynej dostępnej aktywności, gdyż większość ich uczestników ma bardzo ograniczone możliwości podjęcia pracy. Dla tej grupy uczestników WTZ pełni rolę placówki pobytu dziennego, zapewniającej przede wszystkim kontakty spoeczne. Istotny jest też czynnik przestrzenny - w mniejszych miejscowościach nie ma zakładów pracy, a sytuacja na rynku pracy jest ogólnie bardzo trudna. Prowadzone przez organizacje pozarządowe WTZ zapewniają uczestnikom transport z odległych miejscowości. Uczestnicy znajdują się często od dziecka, podobnie jak ich rodziny, które wspólnie działają w organizacji. "Obowiązkowa stymulacja do opuszczenia WTZ" musiałaby być prowadzona wspólnie z jednostkami pomocy społecznej, gdyż dla części uczestników naturalnym kierunkiem przejścia byłby środowiskowy dom samopomocy.	Uwaga uwzględniona.
988	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.2	20		Wydaje się, że wsparcie dla rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w ZAZ nie może się odbywać przez wykorzystanie usług stymulujących do opuszczenia ZAZ.	Wewnętrzna sprzeczność w tym zdaniu?	Uwaga uwzględniona.
989	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.2	21		Uzupełnienie: "Ewentualną decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO lub zwiększeniu liczby uczestników w istniejących WTZ podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu w tym zakresie, w szczególności przestrzennego rozmieszczenia WTZ w regionie, oraz zagwarantowaniu..."	Potrzeba zwiększenia liczby uczestników w odpowiedzi na popyt na miejsca jest częstym problemem WTZ. Drugim jest brak koordynacji przestrzennego rozmieszczenia WTZ. Są powiaty (np. Krynica), z których osoby niepełnosprawne są codziennie dowożone do WTZ w innym powiecie, odległego np. o 30 km. Zadaniem regionalnej polityki społecznej powinna być racjonalizacja sieci WTZ, również z wykorzystaniem środków UE.	Uwaga uwzględniona.
990	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3	3		Warto doprecyzować, czy ten zapis dotyczy współfinansowania tworzenia nowych miejsc w instytucjach ze środków UE, czy ogólnie zasady nietworzenia takich miejsc.		Uwaga niezrozumiała. Wytyczne dotyczą środków europejskich, więc dotyczą tylko zasad wydatkowania tych środków.
991	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3	4		Usunięcie zapisu w całości	Byłaby to dyskryminacja osób z najcięższymi (najbardziej kosztownymi?!) niepełnosprawnościami w przechodzeniu z opieki instytucjonalnej do środowiskowej. Może to dotyczyć osób z autyzmem, które wymagają zwiększonej uwagi opiekunów i niechętnie są przyjmowane do ośrodków dziennych. Nie ma żadnego uzasadnienia dla wykluczania tych osób z opieki w środowisku zamieszkania. Jeśli przesłanką dla takiego wykluczenia miałyby być stan zdrowia (fizycznego czy psychicznego), to należy wskazać na fakt, że osoby bardzo chore są hospitalizowane, a deinstytucjonalizacja nie oznacza rozparcelowania szpitali, tylko domów pomocy społecznej. Nie ma żadnego uzasadnienia dla przetrzymywania w domach pomocy społecznej osób wyodrębnionych tak arbitralnie ("inne przesłanki").	Uwaga uwzględniona.
992	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3	5		Usunięcie zapisu w całości	Nie należy w ogóle wspierać usług w formie instytucji opiekuńczych, nawet pod pozorem późniejszej deinstytucjonalizacji.	Uwaga częściowo uwzględniona.
993	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	1	c i d	Potrzeba przeredagowania	Deinstytucjonalizacja nie dotyczy opieki dziennej, ale stałego pobytu poza normalnym środowiskiem (w instytucji totalnej, np. w domu pomocy społecznej). Dlatego warto rozważyć usunięcie punktu d, a także usunięcie nawiasu w punkcie c.	Uwaga uwzględniona.
994	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	1	b	Sformułowanie "mieszkaniach o charakterze wspieranym" zamienić na "mieszkaniach wpieranych"	Ujednolicenie w stosunku do wcześniej proponowanej zmiany	Uwaga uwzględniona.

995	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.1	2	e iii)	Zmiana sformułowania "edukacji, w tym szkoleń" na: "podnoszenia kwalifikacji, w tym w formie szkoleń"	Proponowane sformułowanie lepiej pasuje do mniej formalnych form kształcenia niż słowo "edukacja"	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono określenie "kształcenie"
996	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.3			Zmiana określenia "mieszkania o charakterze wspieranym" na: "mieszkania wspierane"	Zgodnie z wcześniejszą propozycją, w całym podrozdziale 4.3.3	Uwaga uwzględniona.
997	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.3	1	a	Zmiana brzmienia na: "finansowanie pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspieranych dla osób niesamodzielných, a w przypadku mieszkań chronionych - dla osób wskazanych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej"	Samo tworzenie miejsc jest nieprecyzyjnym określeniem. Dotyczy przede wszystkim potrzeb infrastrukturalnych, o których mowa jest dalej. Miejsca trzeba finansować w znaczeniu finansowania pobytu. Samo stworzenie miejsca w mieszkaniu nie jest tak kosztowne jak np. miejsca pracy, więc nie musi być dofinansowywane, trudno też określić, jakie koszty by się tu kwalifikowały. Konieczne jest doprecyzowanie kręgu adresatów wsparcia, bo przy wskazaniu osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem powstaje wrażenie, że chodzi o pomoc mieszkaniową, a tak nie jest.	Uwaga nieuwzględniona. Poprzez tworzenie miejsca należy rozumieć pokrycie wszystkich kosztów niezbędnych do sfinansowania usługi zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków.
998	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Rozdział 4, podrozdział 4.3.3	1	b	Wykreślenie w całości	Niepotrzebne	Uwaga uwzględniona.
999	Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci	Podrozdział 4.5	6, 7, 8, 9		Wykreślenie w całości	Nie należy wspierać infrastruktury instytucji opiekuńczych.	Uwaga uwzględniona.
1000	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Dotyczy całego Dokumentu			Wytyczne nie odwołują się do „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”.	W Krajowym Programie określono zakres zadań w zakresie tzw. Włączenia społecznego oraz wskazano kierunki regionalnych działań.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano Program w części cel i zakres obowiązywania Wytycznych. Uwaga jest zbyt ogólna. Program był podstawą dla tworzenia UP i RPO. IZ RPO może wydać bardziej szczegółowe wytyczne odnoszące się do zapisów Programu.
1001	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Dotyczy całego Dokumentu			W niniejszych Wytycznych nakłada się szereg szczegółowych obowiązków na IZ RPO, dotyczy stosowanego zapisu "IZ RPO zapewnia ". Proponuje się zmianę podejścia poprzez wskazanie, że IZ RPO promuje/preferuje/zaleca/może określić, itd.	Zaproponowane zapisy w Wytycznych znacznie ograniczają rolę IZ RPO. Każdy z 16 regionów ma indywidualnie wynegocjowany program, za zrealizowania którego zostanie rozliczony.	Wyjaśnienie: tego rodzaju zapisy wskazują precyzyjnie kto odpowiada za określone działanie. Wytyczne są kierowane do IZ, stąd takie zapisy.
1002	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 2 – Cel i zakres obowiązywania Wytycznych	7		W odniesieniu do wskazanych przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.1013 , str. 289) wskazano omyłkowo datę 20.12.1013, powinno być 20.12.2013 .	Należy zmienić błędnie wskazaną datę w rozporządzeniu.	Uwaga uwzględniona
1003	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć			Proponuje się rozrzerzenie skrótów o skróty używane w Wytycznych, np. PO PŻ (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020), CIS (Centrum Integracji Społecznej), KIS (Klub Integracji Społecznej)	Wskazanie naistotniejszych skrótów ułatwi czytanie Dokumentu.	Uwaga uwzględniona.
1004	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	1		Proponuje się usunięcie definicji dotyczącej cross-finansingu.	W Wytycznych powinny znaleźć się definicje istotne dla danego obszaru. Nie powinno się powielać deficcji, które zostały już wskazane w innych dokumentach, w tym przypadku w "Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020".	Uwaga nieuwzględniona. Definicja jest w w Wytycznych o kwalifikowalności wydatków, MliR nie widzi zasadności powielania zapisów.

1005	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	2	Proponuje się rozróżnienie definicji poprzez wskazanie, że deinstytucjonalizacja usług powinna być realizowana zgodnie z <i>Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.</i>	Zapisy wskaznego dokumentu precyzują wdrażanie oraz wspieranie trwałego przejścia od opieki instytucjonalnej do alternatywnych rozwiązań rodzinnych i opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności zarówno w odniesieniu do dzieci, osób niepełnosprawnych, osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym oraz osób starszych w Europie.	Uwaga uwzględniona.
1006	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	3	W definicji dotyczącej mechanizmu racjonalnych usprawnień należy rozróżnić zapisy dotyczące osób z niepełnosprawnościami.	Należy uszczegółowić w tym miejscu definicję osoby z niepełnosprawnościami, gdyż zaproponowana w projekcie <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> , do której odnosi się mechanizm racjonalnych usprawnień zawiera w sobie także odniesienie do tzw. osób niepełnosprawnych biologicznie. Tzw. "osoby niepełnosprawne biologicznie" nie są definiowane w ustawie o pomocy społecznej, na podstawie której można je kwalifikować do projektów w ramach Osi IX Włączenie społeczne.	Wyjasnienie: odstąpiono od zapisu.
1007	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	5	Proponuje się zmianę definicji poprzez następujący zapis, "Opiekun nieformalny - osoba zapewnia pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb innej osoby, najczęściej niesamodzielnej, niepobierająca wynagrodzenia z tego tytułu, zwana również opiekunem rodzinnym".	Opiekunem nie jest tylko osoba sprawująca opiekę, lecz również pomagająca/towarzysząca w zaspokajaniu codziennych potrzeb innych osób. Zadania te mogą obejmować m.in.: transport, zakupy spożywcze, prace domowe, przygotowywanie posiłków, a także udzielanie pomocy z zakresu podstawowych czynności taki jak: ubieranie, wstanie z łóżka, pomoc w jedzeniu, itd. Ważne jest podkreślenie, że opiekunem nieformalnym najczęściej są osoby znajdujące się w środowisku domowym, które zajmuje się m.in. usługami związanymi z pomocą najbliższemu członkom: rodzicom, współmałżonkom, niepełnosprawnym dzieciom, ale również osobom niespokrewnionym, np. znajomym czy sąsiadom.	Uwaga uwzględniona.
1008	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	7	Wytyczne definiują "osoby niesamodzielne". Należy skolorować zapisy z projektem <i>Ustawy o Pomocy Osobom Niesamodzielnym</i> .	W celu ujednoczenia definicji proponuje się powołać na zapisy projektu <i>Ustawy o osobach niesamodzielnym</i> .	Uwaga nieuwzględniona. Definicja w projekcie ustawy odwołuje się wyłącznie do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (w stopniu znacznym). Znaczna część osób starszych takiego orzeczenia nie ma. Oznaczałoby to że ze wsparcia wykluczamy nie tylko osoby starsze, ale także cały szereg osób niepełnosprawnych, którzy mają umiarkowany stopień niepełnosprawności a także potrzebują usług np. asystenckich.
1009	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	8	Wskazana definicja powinna zostać uzupełniona zgodnie z definicją podaną w <i>Regulaminie procesu akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej</i> , poprzez zaznaczenie, że Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej rozumiany jest jako wyodrębniona jednostka podmiotu lub partnerstwo/konsorcjum podmiotów , realizujący usługi wsparcia ekonomii społecznej, nie działający dla osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na działania OWES.	Uzupełnienie deficytu ma na celu uspołnienie zapisów w obowiązujących dokumentach.	Uwaga uwzględniona.

1010	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	15	Ścieżka reintegracji – najczęściej długotrwały proces reintegracji osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wyprowadzania tych osób z ubóstwa lub wykluczenia społecznego za pomocą zestawu kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, pozwalających na reintegrację tych osób lub rodzin. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby lub rodziny – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo.	Podana definicja jest nieczytelna. Należy przebudować definicję ścieżki reintegracji, tak aby zawierała najistotniejsze elementy i pokazywała, co ma na celu, czyli np. odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w cis, kis, wtz,zaz, umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania, społeczności lokalnej (poprzez np. warsztaty motywacyjne, warsztaty z doradztwa zawodowego, grupy terapeutyczne itd.).	Uwaga nieuwzględniona.
1011	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 3 - Słownik pojęć	18	Proponuje się zmienić definicję usługi w formie instytucjonalnej na definicję wskazaną w <i>Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.</i>	Definicja zawarta w Wytycznych MIR w jednoznacznie pejoratywny sposób opisuje usługi świadczone w formach instytucjonalnych, co prowadzi do uogólnień. Nie każda placówka świadcząca usługi społeczne/zdrowotne jest negatywnie nacechowana. Ponadto, dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb pensjonariuszy jest w przeważającej większości wpisane do statutu takich instytucji, zatem nie jest możliwe jednoznaczne stwierdzenie, że w placówce nie świadczy się usług sprofilowanych. Ponadto, zawarta w pkt. 20 definicja usług świadczonych w lokalnej społeczności jest oparta właśnie na definicji usług w formie instytucjonalnej zawartej w Ogólnoeuropejskich wytycznych.	Uwaga nieuwzględniona. Podstawą tworzenia definicji są Ogólnoeuropejskie wytyczne. Do ich przestrzegania Polska się zobowiązała w Umowie Partnerstwa.
1012	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	1	Należy wskazać według jakiej definicji należy rozpatrywać spełnienie przesłanki ubóstwa.	W Wytycznych nie wskazano, czy do weryfikacji przesłanki należy stosować kryterium dochodowe wskazane w ustawie o pomocy społecznej, czy też jedno z trzech kryteriów wymienionych w <i>Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020</i> .	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
1013	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS /Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	5 (pod unkt b)	Zapis : "...W tym celu IZ RPO: przekazuje informacje o wybranych do dofinansowania projektach (w szczególności nazwę beneficjenta i jego dane kontaktowe oraz okres realizacji projektu) organizacjom partnerskim, o których mowa w PO PŻ" powinien zostać przeformułowany. Obowiązki w tym zakresie powinny być sędowane na Wnioskodawców realizujących projekty.	Ze względu na przedmiotowy zapis, zachodzą obawy nadmiernej ilości obowiązków narzuconych na IZ RPO tj. poinformowania w każdym wypadku organizacji partnerskich w zakresie przekazywania informacji o otrzymaniu dofinansowania projektu przez Beneficjenta, który korzysta jednocześnie z PO PŻ.	Wyjasnienie: odstąpiono od zapisu.

1014	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	10 (podpunkt b)	Z podanego zapisu wynikają dodatkowe obowiązki nie tylko dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie partnerstwa, ale również dla innych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych.	Z przedmiotowego zapisu wynika, iż IZ RPO jest zobowiązana do zobligowania beneficjentów do działań w zakresie przeprowadzenia diagnozy uczestników projektów wspólnie z ośrodkiem pomocy społecznej. Powyższy zapis jest narzuceniem obowiązku stosowania powyższych procedur również w wypadku gdy Beneficjentem jest podmiot niepubliczny, co może znacznie utrudniać realizację zadań w projekcie.	Wyjaśnienie: ten zapis mówi że IZ RPO "może", a nie "musi". Poza tym katalog jest otwarty.
1015	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	15	Proponuje się usunięcie zapisów dot. obowiązku określania przez IZ wymogów dot. zlecenia zadań.	Wystarczającym warunkiem dla realizacji projektu przez jst powinien być obowiązek zlecenia zadań, a niekoniecznie ich rodzaj czy kwota.	Wyjaśnienie: ten zapis mówi że IZ RPO "może", a nie "musi". Poza tym katalog jest otwarty.
1016	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	16	Proponuje się przeformułować zapis dotyczący profilowania interwencji poprzez dodanie w pkt 16 zapisu "o ile wymaga tego specyfika naboru konkursowego /naboru pozakonkursowego".	Wskazano zbyt szczegółowy katalog profilowania - nie wszystkie konkursy potrzebują aż tak szerokiej diagnozy - dodatkowych badań etc. Zakres zadań i interwencji został określony w RPO.	Uwaga niewzględzona Przy profilowaniu interwencji należy brać pod uwagę cały szereg czynników i uwzględniać bardzo różnorodne aspekty przy planowaniu interwencji w ramach konkursów i w trybie pozakonkursowym.
1017	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	21	Należy skorygować zapis rezygnujący z powielających się zapisów. "Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, a więc w odniesieniu do stopnia wykluczenia społecznego" uczestników projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie."	W celu uniknięcia powtórzeń należy wykreślić tożsame sformułowania.	Uwaga uwzględniona.

1018	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	21	Nieracjonalny jest zapis dotyczący obowiązku mierzenia efektywności społeczno-zatrudnieniowej wyłącznie przez pracownika socjalnego lub pracownika socjalnego i doradcę zawodowego. Należy mieć na uwadze, że projekty realizowane przez podmioty niepubliczne np. organizacje pozarządowe czy przedsiębiorstwa prywatne będą zobligowane do zatrudniania ww. specjalistów. Proponuję się zawężenie przedmiotowego wymogu dla podmiotów z sektora finansów publicznych, które mogą poprzez nawiązanie formalnej bądź nieformalnej współpracy zaangażować do pomiaru pracowników zatrudnionych w instytucjach pomocy społecznej czy publicznych służb zatrudnienia.	Ze względu na obowiązek przeprowadzenia diagnozy uczestników projektu przez pracowników socjalnych oraz doradców zawodowych, pracujących w przewadze w instytucjach publicznych, ten wymóg powinien dotyczyć jedynie w wymiarze obligatoryjnym wnioskodawców z sektora publicznego.	Uwaga uwzględniona.
1019	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	25	W przypadku utrzymania zapisu w pkt 21 dotyczącego obowiązku mierzenia efektywności społeczno-zatrudnieniowej wyłącznie przez pracownika socjalnego zachodzi konieczność zapewnienia przez IZ RPO zobowiązania beneficjentów do nałożenia obowiązku na uczestników projektów dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności po zakończeniu udziału w projekcie od ww. specjalistów. Zachodzi zatem obawa "stworzenia" systemu sprowadzającego się w praktyce do dodatkowego obowiązku pracy dla opisanych specjalistów.	Na uczestników projektu, w tym niekorzystających do tej pory ze świadczeń pomocy społecznej np. na otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zostanie nałożony niepotrzebny obowiązek w postaci uzyskania dokumentu wystawionego przez pracownika socjalnego.	Uwaga uwzględniona.
1020	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.2 – Aktywna integracja w ramach PI 9i	6	Zapisy dotyczące ścieżki reintegracyjnej są nieprecyzyjne. Z jednej strony IZ RPO zapewnić kontynuację wsparcia (zapis sugeruje, że wszystkich uczestników), a z drugiej strony ma to dotyczyć w szczególności osób, o których mowa w podrozdziale 4.4 pkt 16 (zapis sugeruje, że kontynuacja wsparcia nie musi dotyczyć wszystkich osób).	Proponuje się wskazać, iż warunek kontynuowania wsparcia w ramach PI 9v jest obligatoryjny dla grupy wskazanej w podrozdziale 4.4 pkt 16, natomiast w przypadku pozostałych osób może stanowić propozycję.	Uwaga uwzględniona.
1021	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS / Podrozdział 4.2 – Aktywna integracja w ramach PI 9i	10	Należy wpisać prawidłową datę ustawy o pomocy społecznej w akapicie: "IZ RPO zapewnia, że jednostki organizacyjne pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2003 2004 r. o pomocy społecznej, nie wdrażają samodzielnie instrumentów aktywizacji zawodowej."	Błędnie wpisano rok ustawy o pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.

1022	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.3 – Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w ramach PI 9iv	3	Proponuje się zmianę zapisu: "IZ RPO zapewnia, że nie są tworzone nowe miejsca realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych" na "IZ RPO zapewnia, że co do zasady nie są tworzone nowe miejsca realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych".	W wyjątkowych sytuacjach będzie istniała konieczność utworzenia nowego miejsca realizacji usług społecznych, np. skierowanych do osób chorych, czy niepełnosprawnych. Narzędnym celem działań w Priorytecie Inwestycyjnym 9. iv jest dostęp do usług świadczonych w interesie ogólnym, a przeprowadzane analizy przez Wnioskodawców projektów ZIT/RIT wskazują, iż pewnych działań nie będzie można w sposób kompleksowy zrealizować jedynie w środowisku lokalnym.	Uwaga nieuwzględniona. Byłoby to niezgodne z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dot. przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki na poziomie lokalnych społeczności.
1023	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.3.1 – Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi	5	Zapis mówiący, iż IZ RPO zapewnia, że wsparcie usług w ramach danego podmiotu odbywa się przez okres nie dłuższy niż 3 lata jest nieprecyzyjny i dyskryminujący. Należy alternatywnie rozważyć np. ograniczenia zbyt długiego okresu wsparcia danych działań czy osób, korzystających z EFS, zamiast ograniczać wsparcie dla samego podmiotu. Jednocześnie ze względu na nieprecyzyjny zapis zwraca się uwagę, że ograniczenie wsparcia uczestników projektów, np. osób niepełnosprawnych i starszych, do 3 lat jest bezzasadne, gdyż część osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem potrzebuje wsparcia przez dłuższy okres niż 3 lata.	Wskazany zapis wyklucza możliwość otrzymania wsparcia w ramach EFS w zakresie innych działań lub/i innej grupy docelowej w okresie dłuższym niż 3 lata dla danego podmiotu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Właśnie dlatego że osoby starsze i niepełnosprane potrzebują stałego wsparcia i często wieloletniego nie należy zastępować finansowania krajowego finansowaniem europejskim. EFS i EFRR mają być impulsem przede wszystkim do zmiany sposobu świadczenia usług na usługi świadczone w lokalnej społeczności.
1024	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.3.1 – Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi	6	Proponuje się ponowne przeanalizowanie zapisu dotyczącego 2 letniej trwałości projektu liczonej od momentu zakończenia realizacji projektu.	Konieczność zapewnienia 2 letniej trwałości w przypadku usług społecznych jest zbyt kosztowna i może powodować niechęć potencjalnych beneficjentów (w szczególności spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych) do brania udziału w organizowanych projektach.	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie wymogów dotyczących trwałości jest konieczne. Bez odpowiedniego zabezpieczenia np. w postaci wymogów trwałości określonych w wytycznych osiągnięcie wskaźników długoterminowych.
1025	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.3.2 – Usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	1,2	Proponuje się zamieszczenie zapisu dotyczącego wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w 9iv na początku rozdziału 4, przed rozdziałem 4.1. □	Z uwagi na to, że wsparcie przewidziane w celu tematycznym 9 jest powiązane poprzez realizację tych samych zadań przez gminy i powiaty na podstawie ustaw o pomocy społecznej i pieczy zastępczej, nie można rozdzielić literalnie działań kierowanych do rodziny i pieczy zastępczej na poziomie gminy i powiatu. W zadaniach gminy znajdują się działania realizowane z zakresu wykonywania powierzonych obowiązków z ustawy o pieczy zastępczej, a instrumenty będą mogły być przewidziane do wprowadzenia dla tych osób także w priorytecie 9i w projektach realizowanych przez jednostki pomocy społecznej. Dlatego zasadnym byłoby umieszczenie tego zapisu przed wszystkimi podrozdziałami, aby nie "blokować" przyszłym beneficjentom możliwości realizowania projektów w priorytecie 9i (ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie).	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisów.

1026	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9 v	4		Maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym wskazana w Wytycznych jest niezgodna z kwotą podaną w <i>Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> .	W KPRES przyjęto, że stworzenie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym przeciętnie kosztuje 30 tys. zł, co obejmuje dofinansowanie i wsparcie pomostowe. Jednocześnie IZ RPO zwraca uwagę, że 30 tys. zł przypadające na jedną osobę objętą wsparciem w przypadku osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, w przypadku zapewnienia kompleksowych działań np. w zakresie zakładania i funkcjonowania spółdzielni socjalnych (wsparcie doradcze, biznesowe, wypłata wsparcia pomostowego) może okazać się zbyt niskie, aby osiągnąć trwałe rezultaty.	Uwaga nieuwzględniona Kwota oszacowana w ramach KPRES nie dotyczy wyłącznie dotacji, ale także kosztów wsparcia przygotowawczego. Poza tym przyjęcie jakiejś kwoty uśrednionej było konieczne dla stworzenia budżetu KPRES.
1027	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9	6	c	Proponuje się wydłużenie okresu dotyczącego wypłacania wsparcia pomostowego z 12 do 18 miesięcy.	Wydłużenie okresu wsparcia pomostowego pozwoli na pełniejsze przygotowanie spółdzielni samodzielnego funkcjonowania. Należy zwrócić uwagę, że osobami zakładającymi spółdzielnię socjalną zazwyczaj są osoby najbardziej oddalone od rynku pracy.	Uwaga nieuwzględniona. Wsprcie pomostowe ma na celu usamodzielnienie się nowopowstających podmiotów, pomoc w pierwszych miesiącach działalności. Nie można tych osób wspierać w nieskończoność.
1028	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9	9		Podany zapis dotyczący konieczności zapewnienia wyboru OWES na okres nie krótszy niż 36 miesięcy jest nieczytelny w kontekście zapisów <i>Regulaminu procesu akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej</i> , w którym wskazano, że akredytacja na OWES będzie obowiązywać przez okres 2 lat.	Należy odpowiednio skorygować zapisy.	Uwaga nieuwzględniona. Jest to celowy zabieg, mający zmobilizować OWES w trakcie trwania projektu do poddania się procesowi akredytacji.
1029	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9	11 b	i	Zapis dotyczący liczby powstających miejsc pracy powinien zostać skorygowany poprzez wskazanie, że IZ RPO będzie dążyć do uzyskania wskaźników na poziomie określonym dla każdego z województw w KPRES.	Dodatkowo zwraca się uwagę, że wartości wskaźników dotyczących utworzenia miejsc pracy w PES zostały indywidualnie wynegocjowane w RPO z przedstawicielami KE. Przedmiotowe Wytyczne nie powinny więc narzucać wyższych wartości niż to zostało zapisane w poszczególnych RPO. Jednocześnie jeżeli zapis pozostanie w niezmiennym kształcie wartości docelowe poszczególnych wskaźników powinny zostać już określone w <i>Regulaminie procesu akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej</i> .	Uwaga uwzględniona.
1030	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9	12		Zapis w tym punkcie, dotyczący wskaźnika nr 6, jest sprzeczny z zapisem z pkt.11 litera ii. Wytyczne w lit. ii narzucają sztywny wskaźnik mówiący o tym, że obroty OWES wzrosły o 5% w skali roku natomiast w pkt.12 wskazano, że poziom tego wskaźnika określa IZ w ramach kryteriów wyboru projektów.	Konieczność jednoznacznego wskazania, kto jest odpowiedzialny za oszacowanie minimalnego poziomu wskaźnika. Zapis w obecnym kształcie wprowadza w błąd. Jednocześnie uzasadnionym jest pozostawienie regionom decyzji w zakresie minimalnego poziomu tego wskaźnika, gdyż wpływ na niego ma m.in. poziom rozwoju gospodarczego regionu.	Uwaga uwzględniona.

1031	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS/Podrozdział 4.4- Wsparcie sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9	20		Należy ponownie przeanalizować zapisy dotyczące zarówno okresu realizacji projektów w zakresie koordynacji ekonomii społecznej (podano okres siedmioletni), jak i maksymalnej rocznej kwoty, która może być ponoszona na ten cel przez IZ RPO, tj. 720 000 zł.	W dokumencie rozesłanym do regionów pn. <i>Kwestie horyzontalne ustalone podczas spotkań negocjacyjnych RPO w zakresie EFS w dniach 3-7 listopada 2014</i> pojawił się zapis, że roczne wydatki Instytucji Zarządzającej RPO na działania koordynacyjne ekonomii społecznej nie mogą przekroczyć kwoty 720 tys. zł rocznie. Jednocześnie w materiale tym nie doprecyzowano w jaki sposób rozdzielono ww. alokację roczną na poszczególne regiony, a wydaje się oczywistym, iż inne potrzeby i wyzwania występują np. w województwie lubuskim a inne w województwie śląskim. Ponadto nie wskazano czy ograniczenie budżetowe dotyczy wyłącznie środków unijnych, czy też odnosi się do kwoty całkowitej wraz z wkładem własnym. Dla województwa śląskiego, zgodnie z <i>Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> , zaplanowano najwyższe w skali w tym utworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Jednocześnie w latach 2014-2020 na terenie naszego województwa planuje się uruchomienie od 4 do 6 Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Monitorowanie i koordynacja ekonomii społecznej, w tym działania w zakresie sieciowania i współpracy z OWES realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, wymagają zaangażowania wyższych nakładów finansowych niż to zostało wskazane w dokumencie pn. <i>Kwestie horyzontalne ustalone podczas spotkań negocjacyjnych RPO...</i>	Uwaga nieuwzględniona. Taka kwota była wynegocjowana z KE. Nie ma możliwości zmiany.
1032	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 3	18	b	Propozycja zmiany zapisu na : „pensionariusze mają znacząco ograniczone możliwości podejmowania samodzielnych decyzji, które dotyczą ich życia”	Zapis, że "pensionariusze nie mają możliwości podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia" nie jest właściwy w odniesieniu do osób mieszkających w całodobowych placówkach opiekuńczych, ponieważ sugeruje zupełny brak możliwości podejmowania przez nie decyzji ich dotyczący (wydaje się, że sformułowanie to może być prawdziwe w odniesieniu do osób ubezwłasnowolnionych).	Uwaga nieuwzględniona. Byłoby to niezgodne z Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dot. przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki na poziomie lokalnych społeczności.
1033	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	10	d	Istnieje wątpliwość czy zobowiązanie „beneficjentów w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu do informowania ośrodków pomocy społecznej o realizowanych projektach i ich uczestnikach, w szczególności gdy uczestnikami są osoby korzystające z pomocy społecznej” nie będzie stało sprzeczności z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych – chodzi głównie o przekazywanie danych o uczestnikach projektów.	Wydaje się, że bezpieczniejszym rozwiązaniem, choć może bardziej skomplikowanym w realizacji jest aby OPS, po uzyskaniu informacji od beneficjenta o realizowanym projekcie na danym terenie, same prosiły beneficjenta o informację czy uczestnikiem projektu jest dana osoba (oczywiście dotyczy to uzasadnionych przypadków, np. gdy osoba jest klientem OPS). Być może OPS mogłyby same określić sposób postępowania w takich sytuacjach aby zapewnić lepszą efektywność i komplementarność, a jednocześnie uniknąć dublowania wsparcia na rzecz danej osoby czy rodziny.	Uwaga uwzględniona.
1034	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	10	e	Ten zapis ma charakter kryterium wyboru projektów i wydaje się, iż wymóg taki powinien być znany beneficjentom już na etapie przygotowania warunków konkursu (regulaminu konkursu), a nie zaistnieć dopiero w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.	Prośba o wyjaśnienie czy zapisy tego rodzaju nie nakładają na IZ RPO obowiązku zapisanie tego wymogu w kryteriach wyboru projektów, ponieważ ewentualna realizacja projektu będzie zawierać konieczność przeprowadzenia diagnozy uczestników projektu i wyboru narzędzi wsparcia we współpracy z OPS. Czy też wystarczającym uzasadnieniem zastosowania takiego wymogu wobec beneficjentów będzie odwołanie się do niniejszych <i>Wytycznych</i> i wskazanie tego wymogu w regulaminie/dokumentacji konkursu i zawarcie go w umowie o dofinansowanie?	Wyjaśnienie: odstąpiono od zapisu.
1035	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	16		Istnieje wątpliwość czy profilowanie interwencji (preferowanie pewnych projektów, typów wsparcia) może odbywać się w jakiś inny sposób niż poprzez zapisanie ich (wymogów, preferencji) w kryteriach wyboru projektów.	Uzasadnienie uwagi jak powyżej. Tj. Prośba o wyjaśnienie czy zapisy tego rodzaju nie nakładają na IZ RPO obowiązku zapisanie tego wymogu w kryteriach wyboru projektów. Wiele zapisów w niniejszych <i>Wytycznych</i> stwierdzających, że IZ RPO ma obowiązek zapewnić nasuwa pytanie o konieczność zapisania pewnych wymogów wobec beneficjentów w kryteriach wyboru projektów (np. Rozdział 4, Podrozdział 4.1, pkt. 15, 17; Podrozdział 4.2, pkt. 11, 23)	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano mechanizmy profilowania.

1036	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 4, Podrozdział 4.1	21		Istnieje wątpliwość czy zapis ten oznacza, że każdy projekt, który będzie realizowany PI 9i i PI 9v musi zawierać diagnozę uczestnika projektu przeprowadzoną we współpracy z pracownikiem socjalnym i/lub doradcą zawodowym.	Jeśli tak powstają wątpliwości: Czy pracownicy socjalni/doradcy zawodowi będą merytorycznie przygotowani do sporządzania takiej diagnozy na potrzeby realizowanego projektu? Z jakich instytucji (czy tylko z instytucji publicznych) mogą rekrutować się pracownicy socjalni/doradcy zawodowi uczestniczący w sporządzaniu diagnozy? Czy instytucje publiczne (OPS/PSPR/PUP) będą przygotowane na ten rodzaj współpracy i na dodatkowe obciążenie pracą swoich pracowników? Czy w opinii MIIR możliwe są inne „źródła” pozyskania pracowników socjalnych/doradców zawodowych do realizacji tego zadania?	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
1037	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział Podrozdział 4.4 Podrozdział 4.4	1		Propozycja uzupełnienia dotychczasowego zapisu "IZ PO WER i IZ RPO zapewniają, że wsparcie jest adresowane do podmiotów ekonomii społecznej" o " i podmiotów, które planują utworzyć lub przekształcić się w podmiot ekonomii społecznej"	Chodzi o umożliwienie wsparcia dla np. ngo, które chc przekształcić się w PES, lub np. dla urzędu adm. publ., które chce utworzyć PES	Wyjaśnienie: zrezygnowano z zapisu.
1038	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział Podrozdział 4.4 Podrozdział 4.4	2		Proponuje się skreślenie zapisu " IZ RPO zapewnia, że operatorami bezwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług powiązanych z tym wsparciem są OWES".	Dotychczas w żadnym dokumencie programowym nie było zapisów dotyczących takiego jednoznacznego przypisania alokacji przeznaczonej na wspieranie rozwoju ekonomii społecznej. W RPO WM 2014-2020 tworzenie nowych podmiotów i miejsc pracy w tych podmiotach, czyli dotowanie tworzenia miejsc pracy jest głównym działaniem, które ma służyć rozwojowi ekonomii społecznej. Jeżeli chodzi o wybór beneficjentów tego typu projektów, zaplanowany został tryb konkursowy, do którego mogą przystąpić także inni beneficjenci. Przewidziano preferencje dla partnerstw. Dotychczasowe doświadczenia z działalności OWES nie wskazują, że mogą one zagwarantować najbardziej efektywne wsparcie. Mogą być natomiast beneficjentami projektów, wybranymi na konkurencyjnych zasadach lub tworzyć partnerstwa. Zapis ten jest w pewnej sprzeczności z zapisem Podrozdziału 4.1, pkt. 1 " IZ PO WER i IZ RPO może podjąć decyzję o realizacji projektów wyłącznie w partnerstwie w odniesieniu do wszystkich projektów realizowanych w CT 9 ...".	Uwaga nieuwzględniona. Zapis wynika z KPRES.
1039	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział Podrozdział 4.4 Podrozdział 4.4	3		Proponuje się modyfikację dotychczasowego zapisu (zmiany czerwona czcionką): IZ RPO zapewnia, że do dofinansowania są wybierane usługi tych OWES, które posiadają akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej.	Chodzi o podkreślenie dofinansowywania usług, a nie podmiotów, które świadczą te usługi.	Uwaga nieuwzględniona. Nowe brzmienie zamazuje nieco sens zapisu.
1040	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Podrozdział 4.4 – Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v	12	nie dotyczy	Obecny zapis brzmi "W przypadku wskaźników 1, 2, 4 i 6 wskazanych w pkt 11, IZ RPO (...)" Powinno być W przypadku wskaźników 1, 2, 4 i 5 wskazanych w pkt 11, IZ RPO	W pkt. 11 określony jest poziom wskaźnika nr 6. Brak jest określenia poziomu dla wskaźnika 5.	Uwaga uwzględniona.
1041	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	dział 3 – Słownik p	8	nie dotyczy	definicja Ośrodka wsparcia ekonomii społecznej (OWES) dodanie zapisu i posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego	Zaopispowinien być spójny z dokumentami krajowymi- Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej i należy podkreślić od początku wytycznych, że działania będą mogły być realizowane przez OWES posiadające akredytację.	Uwaga uwzględniona.

1042	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	dział 3 – Słownik p	18	a, b, c	Zmiana definicji usług instytucjonalnych na "usługi w formie instytucjonalnej w placówkach pomocy społecznej lub pieczy zastępczej zapewniające całodobową opiekę, w których ze względu na liczbę pensjonariuszy i sposób świadczenia usług ograniczona jest możliwość świadczenia ich w sposób zindywidualizowany. Usługa w formie instytucjonalnej wiąże się również ze zmianą miejsca zamieszkania osoby przez dłuższy czas bez możliwości wyboru tego miejsca"	Doprecyzowanie definicji usług instytucjonalnych. Obecnie zaproponowana w projekcie wytycznych nie oddaje w sposób właściwy specyfiki usług instytucjonalnych.	Uwaga częściowo uwzględniona.
1043	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	dział 3 – Słownik p	2	nie dotyczy	Definicja deinstytucjonalizacji propozycja zmiany zdania cyt; " stopniowe eliminacja usług świadczonych w formach instytucjonalnych" na " stopniowym zmniejszaniu i przekształcaniu usług instytucjonalnych , (...)"	Zmian słowa "eliminacja" pozwoli na podkreślenie procesu deinstytucjonalizacji i przekształcania form instytucjonalnych w formy zdeinstytucjonalizowane przy zachowaniu całodobowego wsparcia dla osób bezwzględnie tego wymagających.	Uwaga uwzględniona.
1044	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	dział 3 – Słownik p	20	nie dotyczy	zmiana stylistyczna w definicji usługi świadczone w lokalnej społeczności jest "nie są zmuszane mieszkać" powinno być " nie są zmuszone mieszkać"	Zmiana stylistyczna.	Uwaga uwzględniona.
1045	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Rozdział 4 – Projekty realizowane w zakresie celu tematycznego 9 EFS Podrozdział 4.1 – Zasady ogólne realizacji CT 9 EFS	22	c	jest "w ramach usług OWES" powinno być " w tym w ramach usług OWES"	Rozszerzenie katalogu.	Wyjaśnienie: zrezytnowano z zapisu.
1046	PFRON	3 - Słownik pojęć	6		k) osoby niepełnosprawne	Zawarty w pkt 6 katalog wyklucza osoby niepełnosprawne, które funkcjonują w życiu codziennym samodzielnie i nie potrzebują "opieki lub pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych"	Uwaga uwzględniona.
1047	PFRON	jw.	10		c) organizacja pozarządowa prowadząca zarówno działalność odpłatną jak i nieodpłatną pożytku publicznego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn.zm.) o ile zatrudnia pracowników .	Zawężenie udziału organizacji pozarządowych tylko do tych, które posiadają pracowników na etacie wydaje się niewłaściwe. Wiele organizacji opiera swoją działalność na pracy wolontariuszy lub zatrudnia pracowników okresowo i czasowo do projektów. Zapis proponowany w dokumencie jest nieprecyzyjny - pytanie nie wskazuje ilu musi być pracowników, by organizacja spełniła wymogi?	Uwaga uwzględniona
1048	PFRON		10		Definicja Podmiotów ekonomii społecznej wyklucza osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa i Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności z obszarów przedmiotowego programu.	Wydaje się, że wprowadzona do dokumentu definicja wykluczy z realizacji działań nie tylko ww organizacje pozarządowe (to jest te, które nie zatrudniają pracowników, ale również liczne osoby prawne i jednostki organizacyjne związane z Kościołem Katolickim lub innymi kościołami, które w obszarach przedmiotowego dokumentu prowadzą bardzo szerokie działania na rzecz osób dotkniętych ubóstwem, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	Uwaga uwzględniona.

1049	PFRON	jw.	20		Definicja "Usługi świadczonej w lokalnej społeczności".	Definicja ta obejmuje instytucję (placówkę) m.in. jako miejsce, w którym usługi są realizowane w sposób "jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku rodzinnym i umożliwiający odbiorcom tych usług podejmowanie decyzji o własnym życiu" - wydaje się, że taka definicja znacznie ogranicza udział w programie różnych placówek i instytucji, ponadto definicja ta, nie jest kompatybilna z definicją placówki przyjętą przez PFRON. Dalsza część tej definicji dotycząca dzieci całkowicie wyklucza szerokie wsparcie realizowane na rzecz dzieci, w różnych typach placówek prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja ta pokazuje jakie usługi EFS chce wspierać w związku z procesem deinstytucjonalizacji. N
1050	PFRON	jw.	17-21		Poszerzenie kafeterii różnego rodzaju usług o nowe pojęcia lub rozszerzenie istniejących.	Zaproponowane definicje i pojęcia różnych rodzajów usług w pkt 17-21 są ograniczone np. usługi asystenckie i opiekuńcze zawężono do wykonywanych przez osoby wykwalifikowane zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona.
1051	PFRON	4.1 - zasady ogólne realizacji CT9 EFS	1		Zapis preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny "doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 6." wymaga korekty. Propozycja zmiany: "doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu minimum jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 6."	Zapis powinien być złagodzony. W przeciwnym razie program będzie kierowany do bardzo wąskiej grupy osób, które poza zagrożeniem ubóstwem należą do bardzo wąskich grup zgodnie z pkt 6. Przy takim zapisie jaki jest proponowany w dokumencie osoby niepełnosprawne będą miały ograniczony dostęp do CT 9 EFS.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis oznacza że wystarczy jedna przesłanka wykluczająca, a wtedy nie możemy mówić o wykluczeniu wielokrotnym. Mowa tu o preferowaniu. Nie o ograniczeniu wsparcia. Nie oznacza to że wsparcie będzie ograniczone wyłącznie do kategorii osób doświadczających wykluczenia z kilku powodów.
1052	PFRON	jw.	2		Zapis równoległego wsparcia dla otoczenia jedynie wówczas gdy realizowane jest wsparcie dla osoby zagrożonej zawęża pole działania.	Według przyjętych założeń nie jest możliwe wsparcie osób z otoczenia bez osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem - tym samym nie ma możliwości realizacji zadań kierowanych tylko i bezpośrednio do otoczenia tych osób.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono wyjątki od ogólnej zasady, jednak co do zasady wsparcie powinno być realizowane łącznie dla otoczenia i dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
1053	PFRON	4.2 - Aktywna integracja w ramach PI 9i	10 c		W zapisie mówiącym o tym, że usługi aktywnej integracji zawodowej są realizowane poprzez podmioty, którym zlecono zadanie publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (JCIS i KIS), spółdzielnie socjalne oraz organizacje pozarządowe - Proponuje się wykreślenie wyrazów: "posiadające status instytucji szkoleniowej lub agencji zatrudnienia".	Zapis o konieczności posiadania statusu instytucji szkolącej lub agencji zatrudnienia ogranicza w znacznym stopniu udział organizacji pozarządowych w programie, wiele organizacji nie posiada tego statusu, choć prowadzi działania z obszaru aktywizacji zawodowej, podobnie z podmiotami prawnymi.	Uwaga uwzględniona.
1054	PFRON	4.3.1. - Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi	1		Proponuje się dodanie podpkt e) np. środowisku lokalnym lub e) inne.	Daje to możliwość świadczenia usługi poza ośrodkami i miejscem zamieszkania a więc np. w przestrzeni publicznej (urzędy, sklepy itp.).	Uwaga uwzględniona.
1055	PFRON	jw.	3		Proponuje się wykreślenie limitu miejsc do 20 tym bardziej, że proponowane jest również powyżej poszerzenie kafeterii miejsc świadczenia usług o inne.	Ograniczenie do 20 jest wykluczające dla wielu placówek i organizacji, które świadczą pomoc dla większej liczby osób.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazano, że w szczególności usługi powinny być świadczone w instytucjach całonocnego pobytu do 30 osób, ale jednocześnie muszą być spełnione inne aspekty uwzględnione w definicji usług świadczonych w lokalnej społeczności. Limit dotyczy usług w całonocnych placówkach opiekuńczo-pobytowych.
1056	PFRON	jw.	5		Proponuje się skreślenie zapisu "nie dłuższy niż 3 lata".	Ograniczenie czasowe dla wsparcia usług wydaje się wykluczające i nie zgodne z politykami dostępu.	Uwaga nieuwzględniona. Ten zapis ma na celu uniknięcie sytuacji, że EFS zastępuje systemowe źródła finansowania usług.

1057	PFRON	jw.	6		Punkt 6 do wykreślenia.	Nakładanie przez IZ RPO zobowiązania beneficjenta do zachowania trwałości miejsc opieki przez okres co najmniej 2 lat od momentu zakończenia projektu - wydaje się niezasadne (organizacje nie mają możliwości samodzielnego utrzymywania tych miejsc).	Uwaga nieuwzględniona. EFS musi w sposób trwały oddziaływać na zmianę sytuacji. Nie może zastępować systemowych źródeł finansowania usług.
1058	PFRON	jw.	6		Wykreślenie odpłatności całkowitej lub częściowej.	Usługi te mają wspierać m.in. ON w ich aktywizacji społeczno-zawodowej nie jest możliwe by osoby te mogły korzystać z tych usług na zasadach komercyjnych, nawet częściowo.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zrezygnowano z obowiązku odpłatności. Dopuszczono jednak taką opcję pozostawiając kwestię odpłatności do IZ RPO.
1072	UMWW	4/4.3 oraz 4/4.5	3 i 7		Sugeruje się zmianę zapisów w zakresie braku możliwości tworzenia nowych miejsc realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych	Podczas negocjacji z Komisją Europejską ustalono, iż ograniczenie środków będzie następowało stopniowo, tymczasem zapisy Wytucznych uniemożliwiają całkowicie tworzenie nowych miejsc realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w formach instytucjonalnych	Uwaga nieuwzględniona. Byłoby to niezgodne z "Ogólnoeuropejskimi zasadami przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności".
1073	UMWW	4/4.4	15		Sugeruje się usunięcie zapisu dotyczącego zapewnienia preferowania tworzenia miejsc pracy i przedsiębiorstw społecznych w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w działaniu I.4 KPRES(...).	IZ wyraża obawę o możliwość realizacji narzuconych przez Wytuczne zobowiązań leżących po stronie IZ. Zgodnie z Wytuczniemi to Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej odpowiedzialne są za wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, a także Regionalne Wieloletnie Plany Rozwoju Ekonomii Społecznej, w tym także koordynację i wdrażanie.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis jest niezbędny dla zapewnienia spójności z KPRES, a jednocześnie nie wyklucza możliwości wspierania usług określonych w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej.
1074	UMWW	4/4.2	12		Należałoby uwzględnić również Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych.	Jest to narzędzie adresowane do osób z niepełnosprawnością jako zadanie powiatowego centrum pomocy rodzinie.	Uwaga uwzględniona.
1075	UMWW	4/4.2	3		Sugeruje się usunięcie zapisu, iż udział w zakresie aktywizacji zawodowej stanowią ostatni element realizacji ścieżki reintegracji	Zapis w tym kształcie uniemożliwia uczestnikom projektu skorzystanie z usług doradcy zawodowego na początku realizacji projektu, niezbędnych do określenia właściwej ścieżki aktywizacji.	Uwaga uwzględniona.
1076	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych				Rozpocząć wypada od uwagi, że przedstawione Wytuczne mają szczególnie duże znaczenie dla polityki wobec niepełnosprawności, ponieważ to przede wszystkim w ramach celu tematycznego 9 poświęconego „promowaniu włączenia społecznego, walce z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wykorzystywane będą środki unijne na wdrażanie <i>Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych</i> , dokładnie art. 19 <i>Konwencji</i> – Niezależne życie i włączenie w społeczeństwo. Artykuł 19 to – jak wiadomo – jeden z najważniejszych artykułów <i>Konwencji</i> , z uwagi na znaczenie dla walki o równe prawa osób niepełnosprawnych, o traktowanie ich jako pełnoprawnych obywateli.		Uwaga nieuwzględniona. Wytuczne nie są dokumentem o charakterze programowym, ale operacyjnym. Kwestie programowe zostały określone w Umowie Partnerstwa oraz w poszczególnych programach operacyjnych. Wytuczne nie określają zakresu wsparcia, mówią jedynie jak należy realizować wsparcie. Zakres wsparcia określają programy operacyjne. Wszystkie te dokumenty, włączając Wytuczne, należy czytać łącznie.

1077	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>W Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304 z 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego podkreślono, że „EFS powinien wspierać wypełnianie obowiązków Unii wynikających z <i>Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych</i> w zakresie m.in. kształcenia, pracy, zatrudnienia i ogólnej dostępności. EFS powinien promować odejście od opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej. EFS nie powinien wspierać żadnych przedsięwzięć, które przyczyniają się do segregacji lub wykluczenia społecznego”. <i>Konwencja</i>, ratyfikowana przez Polskę w grudniu 2012 r., stała się elementem polskiego porządku prawnego. Wydaje się, że dobrze byłoby, gdyby przywołany cytat został uwzględniony w rozdziale charakteryzującym podstawy prawne Wytucznych.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestiom związanym z niedyskryminacją i różnym traktowaniem m.in. ze względu na niepełnosprawność zostały poświęcone odrębne Wytuczne, które także będą obowiązywać przy realizacji programów operacyjnych.</p>
1078	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>Za poważną wadę dokumentu uznać należy brak „rozdziału programowego”. Rozdział ten powinien służyć określeniu podstawy programowej, jasno konstruującej przyjmowaną tzw. logikę programową dotyczącą redukcji wykluczenia społecznego i ubóstwa. Nie można prawidłowo sprecyzować wytucznych wdrożeniowych bez podstawy programowej. Nawiązujemy tu zwłaszcza do tych zapisów dokumentu programowego (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020), które określając założenia dla redukcji wykluczenia społecznego i ubóstwa mówią o potrzebie wzmocnienia koordynacji polityki społecznej na każdym poziomie. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych zwraca naszą uwagę na okoliczność, że poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, stanowiących najliczniejszą kategorię wykluczonych i żyjących w ubóstwie, wymaga koordynacji nie tylko polityki społecznej ale całej polityki publicznej. W rozdziale programowym należałoby, po pierwsze, systematycznie przedstawić obszary, cele, priorytety inwestycyjne (które są celami drugiego stopnia szczegółowości) i zadania (cele trzeciego stopnia), które składają się na obszar włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. Jest to składanka tzw. priorytetów inwestycyjnych pochodzących z dwóch programów operacyjnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie programowe zostały określone w Umowie Partnerstwa i Programach Operacyjnych, zarówno z Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój, jak i Regionalnych Programach Operacyjnych. Nie jest zasadne powtarzanie tych dokumentów w Wytucznych, zwłaszcza że zapisy RPO różnią się od siebie. Zadaniem Wytucznych jest określenie wspólnych zasad realizacji przedsięwzięć wspólnych dla wszystkich programów operacyjnych. Wytuczne dotyczą więc przede wszystkim RPO. Należy także zaznaczyć, że Wytuczne są adresowane do Instytucji Zarządzających RPO i PO WER więc co do zasady instytucji które rozumieją logikę EFS i EFRR oraz wszystkie kwestie programowe.</p>

1079	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>„Ale jest jeszcze druga sprawa, równie ważna, która powinna znaleźć się w „rozdziale programowym”. Rozdział ten powinien przedstawiać koncepcję reformy strukturalnej w obszarze realizowanej w Polsce polityki inkluzji społecznej i zwalczania ubóstwa, tj. reformy polityki, która będzie przyczyniać się (a wymaga tego <i>Strategia Europa 2020</i>) do inteligentnego i trwałego rozwoju sprzyjającego inkluzji społecznej. Z zasady dodatkowości wynika przecież, że fundusze strukturalne powinny wspierać długoterminowe, trwałe reformy. I to właśnie z myślą o takiej koncepcji sformułowano w bieżącym okresie programowania wymóg (w rozporządzeniu ustanawiającym wspólne przepisy – nr 1303/2013, art.15) wobec państw członkowskich, aby opracowały narodowe strategie i ramy polityki dla ograniczania ubóstwa. W sierpniu ubiegłego roku Rada Ministrów przyjęła Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Dobrze byłoby określić w <i>Wytycznych</i> ich relację do tego dokumentu. Wspomniany wymóg opracowania strategii o społeczności wobec dzieci faktycznie mają oznaczać "opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym"? społecznej a więc instytucjonalnych form opieki. Należy też zamienić słowo "usługi" na "pobyt", gdyż odpowiada to istocie korzystania z tej formy opieki. W ustawie o pomocy społecznej w Wyraznie nakreślona koncepcja</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie programowe zostały określone w Umowie Prartnerstwa i Programach Operacyjnych, zarówno z Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój, jak i Regionalnych Programach Operacyjnych. Nie jest zasadne powtarzanie tych dokumentów w Wytycznych, zwłaszcza że zapisy RPO różnią się od siebie. Zadaniem Wytycznych jest określenie wspólnych zasad realizacji przedsięwzięć wspólnych dla wszystkich programów operacyjnych. Wytyczne dotyczą więc przede wszystkim RPO. Należy także zaznaczyć, że Wytyczne są adresowane do Instytucji Zarządzających RPO i PO WER więc co do zasady instytucji które rozumieją logikę EFS i EFRR oraz wszystkie kwestie programowe.</p>
1081	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>programowa pozwoliłaby na głębiej przemyślaną debatę o rodzajach planowanych działań przedstawionych w podrozdziałach. Obecna propozycja budzi bowiem wiele wątpliwości</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Rola Wytycznych nie jest powtarzanie zapisów programów operacyjnych.</p>
1082	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>Po pierwsze, podrozdział 4.2. dotyczy aktywnej integracji. W świetle dorobku merytorycznego <i>Konwencji</i> należy raczej mówić o aktywnej inkluzji.</p>		<p>Uwaga uwzględniona.</p>

1083	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych				Zdecydowanym nieporozumieniem jest połączenie w jednym podrozdziale (4.3.1) usług asystenckich i opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi. To świadectwo niedostrzegania różnicy pomiędzy opieką a wsparciem w samodzielności i niezrozumienia znaczenia szeroko rozumianej asysty w ograniczaniu niepełnosprawności w społecznym sensie. Można stwierdzić, że Wytyczne stanęły na gruncie archaicznego, medycznego podejścia do niepełnosprawności. Usługi opiekuńcze należy więc wyraźnie odróżnić i oddzielić od usług wspierających dla osób z niepełnosprawnościami.		Uwaga częściowo uwzględniona. Nie są to usługi tożsame. MIR ma tego świadomość.
1084	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych				Poważnym nieporozumieniem jest podrozdział 4.3.3. Mieszkania o charakterze wspieranym. Trzeba jasno stwierdzić, że mieszkania, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, funkcjonujące na podstawie rozporządzenia z 14 marca 2012 r., są formą silnie zinstytucjonalizowaną. Tymczasem w zakresie rozwiązania kwestii mieszkaniowej osób niepełnosprawnych potrzebujemy wielu możliwości jej rozwiązywania i mamy w tym zakresie doświadczenia. Potrzebne są odpowiednie rozwiązania prawne i finansowanie (na niższym poziomie niż to, którego wymaga utrzymanie DPS).		Wyjaśnienie: Wytyczne pozwalają na realizację innych niż mieszkania chronione form mieszkań wspieranych. Wytyczne nie tworzą jednak podstaw prawnych dla ich wdrożenia.
1085	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych				Zasadniczą wątpliwość merytoryczną budzi brak zainteresowania <i>Wytycznych</i> budowaniem (czy też rozwijaniem, ponieważ zręby już są) trwałych podstaw dla nowoczesnych lokalnych systemów inkluzji, składających się m.in. z lokalnych podsystemów rehabilitacji i wsparcia osób niepełnosprawnych. Systemów opartych na rodzinach i środowiskach. To byłoby właśnie to zadanie strategiczne dotyczące budowania trwałych podstaw postępu społecznego. W przestrzeni lokalnej powinno zacząć funkcjonować wiele ogniw i mechanizmów służących inkluzji osób wykluczonych, w tym osób niepełnosprawnych.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga zbyt ogólna. Brak propozycji konkretnych zapisów.
1086	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych				Nie znajdujemy w <i>Wytycznych</i> wielu możliwości, które w ramach realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa powinny zostać stworzone. Jedną nich jest możliwość budowania systemu kształcenia ustawicznego służącego integracji nie tylko zawodowej, ale i społecznej.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga zbyt ogólna. Brak propozycji konkretnych zapisów.

1087	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>W Wytocznych są poważne błędy merytoryczne. Zaliczyć do nich trzeba definicję deinstytucjonalizacji usług. Należy zwrócić uwagę, że w rozporządzeniach mówi się najczęściej o odchodzeniu od opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej. Tymczasem istnieje bardzo dobra definicja deinstytucjonalizacji opracowana przez Europejską Grupę Ekspertów ds. Przejścia od Opieki Instytucjonalnej do Opieki Świadczonej na Poziomie Lokalnych Społeczności. Warto ten dorobek docenić.</p> <p>Wedle wspomnianej Grupy, deinstytucjonalizacja jest procesem obejmującym:</p> <ol style="list-style-type: none">1. rozwój w obrębie społeczności zindywidualizowanych usług o wysokiej jakości, w tym zapobiegających umieszczaniu dzieci i osób dorosłych w zakładach, oraz przeniesienie zasobów ze stacjonarnych zakładów opieki długoterminowej w celu świadczenia nowego typu usług, aby zapewnić długoterminową trwałość wdrożonych rozwiązań;2. planowane zamykanie stacjonarnych zakładów opieki długoterminowej, w których dzieci, osoby niepełnosprawne		<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja została stworzona w oparciu o "Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności". Wytyczne używają nieco innych słów niż zaproponowane w uwadze np. mówią o usługach świadczonych w lokalnej społeczności zamiast o opiece środowiskowej, ale jednocześnie definiują to pojęcie.</p>
------	---	--	--	--	--	---

1088	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>1. Do nieporozumień zaliczyć trzeba także pogląd, że dobre, ograniczające zjawisko niepełnosprawności oraz inne wymiary wykluczenia, usługi da się zorganizować lokalnie w oparciu o bliżej nieokreślone „środowisko” bez systemowego zorganizowania odpowiedniej infrastruktury. Deinstytucjonalizacja nie polega na likwidacji wszystkich instytucji niezbędnych dla trwałego wspierania osób niepełnosprawnych. Jest to naiwny socjologiczny sąd, że deinstytucjonalizacja oznacza konieczność zrezygnowania z tego dorobku cywilizacji, jakim są instytucje, że możliwe i trwałe dostarczanie usług ograniczających wykluczenie jest w stanie załatwić bliżej nieokreślone środowisko lokalne. To niebezpieczne założenie. Bowiem naprawdę chodzi o rozwój polskich środowisk lokalnych właśnie w wymiarze instytucjonalnym, o zakorzenienie w nich lokalnych systemów rehabilitacji, wsparcia i pomocy, o powstanie i skuteczne funkcjonowanie lokalnie działających instytucji. Pojęcie deinstytucjonalizacji nie dotyczy wszystkich instytucji, on społeczności wobec dzieci faktycznie mają oznaczać "opiekę i wychowanie w środowisku rodzinnym"?połącznej a więc instytucjonalnych form opieki. Należy też zamienić słowo "usługi" na</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W Wytocznych nie ma mowy o całkowitej likwidacji instytucji. Jak wskazano w uwadze to jest niemożliwe i niezasadne.</p>
1089	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych			<p>1. Wśród elementów lokalnego systemu inkluzji trzeba widzieć administrację, ale także organizacje pozarządowe. System będzie musiał obejmować m.in. mechanizmy zarządzania, w tym mechanizmy artykulacji interesów, przygotowywania programów i polityk lokalnych, podejmowania decyzji oraz dostarczania usług. Do wypełniania tych funkcji trzeba przygotować zarówno administrację, jak i organizacje pozarządowe, rozwinąć ich potencjał. Trzeba także wykreować nowy, pro inkluzyjny, model ich współdziałania. W przypadku organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych dostrzegać trzeba dwie różne jakości, wymagające różnego wsparcia: organizacje członkowsko-samopomocowe osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz organizacje działające na ich rzecz (dostawców usług). Trzeba dostrzegać odmienność roli tych dwóch rodzajów organizacji.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga zbyt ogólna. Brak propozycji konkretnych zapisów.</p>

1090	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 20			Postuluje się pozostawienie określenia wartości projektów koordynacyjnych ROPS do decyzji poszczególnych IZ RPO.	Określenie identycznej dla wszystkich regionów maksymalnej wartości projektu ROPS (5 040 000 zł, średniorocznie nie wyższe niż 720 000 zł) nie uwzględnia zróżnicowania w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, obszaru, liczby ludności, skali i różnorodności dotychczas realizowanych zadań w zakresie ekonomii społecznej, a także zadań przewidzianych do realizacji Wytycznymi. Każde województwo składa się z różnych grup JST obejmowanych wsparciem w ramach projektu ROPS, różnej liczby przedsiębiorstw społecznych i innych podmiotów zaangażowanych w proces sieciowania. Dla przykładu liczba NGO w poszczególnych województwach waha się od 3,6 tysiąca w świętokrzyskim do 22 tysięcy w mazowieckim, ilość KIS/CIS waha się od 8 w dolnośląskim do 54 w warmińsko – mazurskim, WTZ od 20 w lubuskim do 83 w wielkopolskim, spółdzielni pracy od 11 w lubuskim do 120 w małopolskim.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowana kwota jest wynikiem uzgodnień horyzontalnych MIR z KE i nie jest możliwe jej zwiększenie w ramach Wytycznych. Określenie kwoty rocznych wydatków na koordynację ekonomii społecznej w regionie oraz stworzenie zamkniętego katalogu działań możliwych do realizacji w ramach koordynacji ekonomii społecznej w regionie było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. Jednak jeżeli dana IZ RPO wynegocjowała z KE inną, wyższą kwotę na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, może przeznaczyć na ten cel wyższe środki. Powinno to jednak wprost wynikać z zapisów RPO.
1091	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 19			Wśród działań przypisanych koordynacji systemu wsparcia dla pełnej realizacji założeń KPRES powinno się znaleźć także: 1) upowszechnianie idei ekonomii społecznej wśród uczniów i studentów (jako uzupełnienie pkt 19d). Postulowane brzmienie tego punktu: „inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa) m.in. w celu upowszechnianiu idei ekonomii społecznej wśród uczniów i studentów oraz w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w podmiotach ekonomii społecznej czy też w typowych przedsiębiorstwach ”. 2) prowadzenie monitoringu ekonomii społecznej zgodnie sychicznym) i starsze są	Uczniowie i studenci są ważną grupą docelową dla działań edukacyjnych planowanych w KPRES. Działania te nie będą kompleksowo realizowane przez OWES z uwagi na sprofilowanie ich na działaniach prozatrudnieniowych. ROPS z poziomu regionalnego mógłby takie działania edukacyjne prowadzić na uczelniach i w szkołach ponadgimnazjalnych. Ponadto, dla zwiększenia trafności interwencji realizowanych w obszarze ekonomii społecznej, konieczne jest prowadzenie monitoringu ekonomii społecznej zgodnie z założeniami zdefiniowanymi w KPRES. Tylko dostęp do rzetelnych i pogłębionych informacji pozwoli na sprawną realizację przez ROPS-y zadań związanych z koordynacją przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej, KPRES, regionalnych planach rozwoju ekonomii społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiony katalog działań koordynacyjnych został uzgodniony z KE i nie jest możliwe jego modyfikowanie. Stworzenie zamkniętego katalogu działań (podobnie jak określenie maksymalnej kwoty wydatków na koordynację ekonomii społecznej) było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. KE nie wyraziła zgody na uwzględnienie w katalogu działań koordynacyjnych monitoringu ekonomii społecznej. Zgodnie z ustaleniami z KE tego rodzaju działania powinny być finansowane przez Regionalne Obserwatoria Terytorialne w ramach środków pomocy technicznej RPO.
1092	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 11			Postuluje się z rezygnacją z określania na poziomie Wytycznych wskaźników efektywności działania OWES w każdym z 3 obszarów.	Poziom wskaźników wynika z wynegocjowanych RPO i zaronzonych w nich nakładów finansowych na wsparcie ekonomii społecznej. Efektywność działania OWES powinna być monitorowana przez IZ POKL i być osiągnięta na poziomie regionu (ewentualnie subregionu) wg założeń przyjętych przez regiony w regionalnych planach rozwoju ekonomii społecznej, które stanowiły podstawę dla formułowania założeń RPO. Zaproponowane w Wytycznych sztywne wskaźniki (np. dotyczących ilości miejsc pracy tworzonych w każdym powiecie w każdym roku) nie są możliwe do osiągnięcia, gdyż zaplanowane nakłady finansowe na ten cel w RPO nie są wystarczające.	Uwaga uwzględniona.

1093	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 3			Postuluje się wprowadzenia możliwości skorzystania ze wsparcia dotacyjnego na tworzenie miejsc pracy także przez istniejące przedsiębiorstwa społeczne, gdyż istotą wsparcia dotacyjnego jest tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, a nie wyłącznie tworzenie nowych przedsiębiorstw. Proponowany zapis: <i>IZ RPO zapewnia, że w ramach RPO jest udzielane wsparcie w postaci bezzwrotnych środków (dotacji) na tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Udzielanie dotacji przez beneficjentów odbywa się na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu. IZ RPO zapewnia, że tworzenie miejsc pracy odbywa się poprzez: a) tworzenie nowych przedsiębiorstw społecznych, o ile przyczyni się do stworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, b) wsparcie ekonomizacji podmiotów ekonomii społecznej, niebędących przedsiębiorstwami społecznymi, o ile przyczyni się do stworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. c) wsparcie przedszychicznym) i starsze są odizolowane od społeczeństwa, nie zapewnia się im odpowiedniej opieki i</i>		Uwaga uwzględniona
1094	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 19			Postuluje się wprowadzenia dla projektów koordynacyjnych ROPS w obszarze ekonomii społecznej możliwości skorzystania z mechanizmu grantowego dla właściwej realizacji typu operacji <i>wspieranie realizacji przez podmioty ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie o małe granty dedykowane PES z przeznaczeniem na świadczenie usług użyteczności publicznej.</i>	Dzięki udzielanym grantom młode PES mogłyby zdobyć niezbędne doświadczeń realizacji usług użyteczności publicznej i stać się wiarygodnym partnerem dla lokalnego JST, który następnie mógłby zlecać własne zadania do realizacji PES. W formule grantowej wsparcie PES w świadczeniu usług użyteczności publicznej miałyby realny wymiar.	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiony katalog działań koordynacyjnych został uzgodniony z KE i nie jest możliwe jego modyfikowanie. Stworzenie zamkniętego katalogu działań (podobnie jak określenie maksymalnej kwoty wydatków na koordynację ekonomii społecznej) było warunkiem KE na wyrażenie przez KE zgody na realizację działań koordynacyjnych. KE nie wyraziła zgody na uwzględnienie w katalogu działań koordynacyjnych monitoringu ekonomii społecznej. Zgodnie z ustaleniami z KE tego rodzaju działania powinny być finansowane przez Regionalne Obserwatoria Terytorialne w ramach środków pomocy technicznej RPO.
1095	Konwent ROPS	Podrozdział 4.4 pkt 19			Postuluje się wyraźne wskazanie, że zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym mogą być realizowane działania dotyczące zwiększania dostrzegalności (widoczności) podmiotów ekonomii społecznej m.in. z wykorzystaniem certyfikacji produktów i usług PES (działania takie prowadzone są poprzez różne regiony np. zakup prospołeczny).		Wyjasnienie: Mówi o tym pkt 19f projektu Wytucznych. Proszę jednak zauważyć, że na poziomie krajowym będą rozwijane znaki ogólnopolskie, w związku z tym czy niezbędne są znaki regionalne, zwłaszcza że ilość środków na działania koordynacyjne w regionie jest ograniczona.
1096	Związek Województw RP				Związek Województw przekazał uwagi sporządzone przez RCPS Łódź oraz Urząd Marszałkowski Województwa		Odniesienie do uwag ZWRP jest więc przy uwagach RCPS oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.